

מבית עלוני השבת

תזריע	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	6:25	7:39	7:57	8:19
בני ברק	6:41	7:41	7:54	8:16
חיפה	6:32	7:41	7:56	8:18
אשדוד	6:41	7:41	7:55	8:17
בית שמש	6:24	7:40	7:56	8:18
קרית גת	6:42	7:41	7:56	8:18

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	6:25	7:39	8:19	תל אביב	6:41	7:41	8:16
אשדוד	6:41	7:41	8:17	אנטוורפן	8:03	9:15	9:36
מנשסטרא	7:36	8:48	9:05	וינה	7:15	8:20	8:44
מונטריאול	6:12	7:14	7:41	טורונטו	6:34	7:34	8:03
לייקוואד	6:10	7:08	7:39	בלטימור	6:19	7:16	7:48
לוס אנג'לס	6:02	6:56	7:30	סאן פאולו	5:44	6:35	7:13

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

תזריע-ההודש	הנץ	סו"ז	סו"ז	הצות	מנחה	מנחה	פלג	שקיעת
ירושלים	6:17:42	9:29	10:33	12:41:38	1:14	4:26	5:47	7:06:05
תל אביב	6:23:39	9:33	10:37	12:43:27	1:16	4:26	5:45	7:03:45
חיפה	6:22:16	9:32	10:35	12:42:34	1:15	4:25	5:45	7:03:24
אנטוורפן	7:07:41	10:26	11:32	1:44:49	2:19	5:38	7:01	8:23:01
לונדון	6:25:26	9:44	10:50	1:03:03	1:37	4:56	6:19	7:41:46
מנשסטרא	6:31:18	9:51	10:58	1:11:34	1:46	5:06	6:30	7:53:00
וינה	6:23:39	9:40	10:46	12:57:11	1:31	4:48	6:10	7:31:41
ציריך	6:55:44	10:12	11:17	1:28:23	2:02	5:19	6:41	8:01:58
מונטריאול	5:25:38	8:41	9:46	11:56:43	12:30	3:46	5:08	6:28:40
טורונטו	5:50:40	8:21	9:41	12:19:57	12:53	4:08	5:29	6:50:03
ניו יארק	5:31:53	8:45	9:49	11:58:31	12:32	3:45	5:06	6:25:52
לייקוואד	5:33:13	8:46	9:50	11:59:19	12:32	3:46	5:06	6:26:08
בלטימור	5:43:29	8:56	10:00	12:08:55	12:42	3:55	5:15	6:35:02
שיקאגו	5:25:15	8:39	9:43	11:52:57	12:26	3:40	5:01	6:21:24
לוס אנג'לס	5:33:49	8:44	9:48	11:55:24	12:28	3:39	4:58	6:17:33
סאן פאולו	6:16:34	9:12	10:11	12:08:56	12:39	3:35	4:48	6:01:00
מלבורן	6:37:55	9:30	10:27	12:22:44	12:53	3:44	4:56	6:06:58

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי	דף היומי	משנה יומית	משנה יומית	הלכה יומית	עמוד יומי	רמב"ם
ז'	א ניסן	קל	לא	ה,א-ב	ב,א-ב	תנא-ב-ג-א	חלק ג' פג.	שגגות א'
א'	ב ניסן	קלא	לב	ה,ג-ד	ד,ג-ד	תצג-ב-ד	חלק ג' פג:	שגגות ב'
ב'	ג ניסן	קלב	לג	ה,ו-ה-א	א,ה-ו	תצד,א-ג	חלק ג' פד.	שגגות ג'
ג'	ד ניסן	קלג	לד	ז,ב-ג	ג,ז-ב	תצה,א-ג	חלק ג' פד:	שגגות ד'
ד'	ה ניסן	קלד	לה	ז,ד-ה	ה,ד-ה	תצה-ז,ד-ב	חלק ג' פה.	שגגות ה'
ה'	ו ניסן	קלה	לו	ז,ו-א	א,ז-ו	תצז,ז-ב	חלק ג' פה:	שגגות ו'
ו'	ז ניסן	קלו	לוז	ז,ב-ג	ג,ז-ב	תצז,ג-ה	חלק ג' פו.	שגגות ז'

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

א' ניסן	הג"ר משה יוסף ב"ר מיכאל "הדיין מפאפא" הופמן
א' ניסן	רבי משה בן רבי מנחם מענדל מוויטעפסק
א' ניסן	ר' וואלף ב"ר משה גרינפלד
א' ניסן	ר' מרדכי ב"ר יוסף
א' ניסן	ר' נפתלי הירץ ב"ר חיים ישראל
א' ניסן	מרת אידה מרים ב"ר צבי
א' ניסן	מרת שרה ב"ר אריה זאב קושלבסקי
א' ניסן	הילד דוד ב"ר גבריאל ששון
א' ניסן	הילד יהושע ב"ר גבריאל ששון
א' ניסן	הילד יעקב ב"ר גבריאל ששון
א' ניסן	הילד משה ב"ר גבריאל ששון
א' ניסן	הב' אליעזר ב"ר גבריאל ששון
א' ניסן	הילדה שרה ב"ר גבריאל ששון
ב' ניסן	ר' אלעזר ב"ר צבי יודא
ב' ניסן	ר' דוד ב"ר יצחק שטיל
ב' ניסן	ר' יששכר בער ב"ר טובי' גדלי' פריינד
ב' ניסן	מרת ברכה ב"ר אלכסנדר זושא
ב' ניסן	מרת ח' ב"ר יצחק וויאל
ג' ניסן	הג"ר אריה לייב בהג"ר משה "ברכת השיר" צינץ
ג' ניסן	הב' אליעזר דוד ב"ר יודא מרמלשטיין
ד' ניסן	מרת חירדה שמחה ב"ר ציון
ה' ניסן	הג"ר יוסף ב"ר ארי' לייביש בעלוד
ה' ניסן	ר' יעקב שמחה ב"ר אברהם דוד
ה' ניסן	ר' מרדכי ב"ר נחום היימליך
ה' ניסן	מרת אילה חיה ב"ר משה גוטמן
ו' ניסן	רבי יעקב חיים ב"ר ישראל פערלוב מדיטרויט
ו' ניסן	רבי ניסן יהודא לייב ב"ר מקליעץ
ו' ניסן	ר' יוחנן דוד ב"ר בן ציון אריה לייב דוויס
ו' ניסן	ר' מרדכי יודא ב"ר דוד שלמה ברגר
ו' ניסן	ר' משה אלימלך ב"ר יעקב
ו' ניסן	ר' פנחס שלמה ב"ר אברהם יצחק רובינפין
ו' ניסן	ר' צבי ב"ר יודא מנדלוביץ
ו' ניסן	מרת יהודית ב"ר מנחם נחום יצחק אייזק
ו' ניסן	מרת יוטא ב"ר ישראל פולק
ו' ניסן	מרת צבי' ב"ר יודא שמואל מנדלוביץ
ז' ניסן	ר' משה ב"ר יוסף "ד"ר וואלאך" וואלך
ז' ניסן	מרת אילה חיה ב"ר משה
ז' ניסן	מרת אסתר ב"ר מנחם נכטילר
ז' ניסן	מרת אסתר הענטשא ב"ר אהרן צבי לנדא
ז' ניסן	מרת ניסל סילקא ב"ר שלמה וייס

תורמים למען חסד של אמת וזוכים ליטועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

הַשְּׁלֵמָה הַסְדָּרָה הַמְבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּבְּחֵי "שַׁבַּת טִישׁ" בַּחֲנִיּוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 344
שנה 6

פרשת תזריע-החודש, ראש חודש ניסן תשע"ט

שַׁבַּת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

אשה כי תזריע (ב, ב) - תזריע בגימטריה דע תרי"ג, לרמוז לדברי חז"ל שהמלאך מלמד לתינוק במעי אמו את תרי"ג המצוות והתורה כלה. (תורת הפרשה)

למה נסמכה פרשה זו לפרשת שמיני בה התבארו דיני פשרות בהמה חיה ועוף? מביא רש"י את דברי רב שמלאי: "כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף". ורמז לכך, שהתבות אשה כי תזריע וילדה זכר, בגימטריה זה כמו יצירת האדם אחר הבהמה והחיה והעוף. (מגדנות)

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, א) - אמרו חז"ל במדרש, שקל המלל את בנו כאלו הקריב קרבן על גבי המזבח. ורמז לכך, שתבת מזבח ראשי תבות מילה זמנה ביום ח'. (רבנו אפרים)

והיה בעור-בשרו לנגע צרעת (יג, ב) - צרעת בגימטריה על לשון הרע, לרמז לדברי חז"ל שהצרעת באה על עון לשון הרע. (פנח רוא)

את-הנגע בעור-הבשר (יג, א) - ראשי תבות אהבה, לרמז שהקב"ה מביא על האדם נגעים ויסורים שהם לטובתו, והם יסורים של אהבה כדי להביאו לתשובה. (שמנה לחמ)

צרעת כי תהיה באדם (ט, ט) - סופי תבות מיתה, כי המצרע חשוב כמת. (בכור יעקב)

והתגלה (יג, ג) - כתב בעל הטורים שהגימ'ל גדולה, כדי לרמז על השלשה שאצריכים גלוח גדול בכל מקום שיש בו שער, והם נזיר מצרע ולויים. ושלשתם מקומים באות גימ'ל שהיא ראשי תבות יין גלוח - שהנזיר אסור בשניהם, מ - מצרע, ל - לויים. (הלג אמר)

ועל-שקם יטשה (יג, מה) - מפרש רש"י: כאבל, אבל ראשי תבות: בין איש לאשתו, וגם בין איש לרעהו, לרמז לדברי רש"י בפסוק "בדד ישב" שהוא מדה כנגד מדה, "הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל". (מגדנות)

ספורים בפרשה

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, א)

רבי ירחם הגדול ממינסק הזדמן פעם לבית מילה. מפיון שמוהל ממקה היה, בא אליו בעל הבית ושאלו: "במה רצון רבנו להתפבד? בסנדקאות או במצוות המילה?" השיב רבי ירחם: "חפץ אני לקים מצוות מילה". בשעת סעדת הפרית, תמה אחד המסבים באזני רבי ירחם ושאלו: "הרי בלם מעדיפים להתפבד בסנדקאות, שהרי סגלה היא לעשירות, ומה ראה, אפוא, רבנו, להעדיף את המילה על פניה?" השיב רבי ירחם: "אמנם פן הוא, מי שהמון חשוב לו מהמצוה, מעדיף את הסנדקאות..."

לבן או לבת תביא כבש בן-שנתו לעלה ובריינה איתר להטאת (יב, ב)

רבי מאיר שפירא מלבליון, בקש פעם להכנס לביתו של עשיר אחד כדי להתרימו למען ישיבתו המפרסמת ישיבת חכמי לבליון. הלה היה קמץ מכל, לא כבד את הרב ולא הכניסו לביתו ואף נסה לפטרם זעומה. דחה הרב את התרומה הקטנה ואמר: "איני יולדת ואיני צריד שתי פרות". תמה העשיר והרב הסביר: "לעתים בא אני לעשיר גדול שממון רב לו, אך ידו קפוצה והוא נותן לי תרומה קטנה. מתנחם אני לפחות בכך שפבד אותי ואומר אני בלבי 'פפרה על הכסף, לפחות הוא מכבד את התורה בראוי'. כנגד זה, לפעמים בא אני לעשיר אחר שאינו מכבדני כראוי, אולם נותן לי תרומה ביד רכה. ואומר אני אז בלבי 'פפרה על הפבד, לפחות הרים תרומה נכבדה'. אולם אצלך שתי פרות ביד, גם לא כבדת אותי וגם לא תרמת כראוי. והרי שתי פרות הן קרבנותיה של היולדת, ולכן אמרתי לך שאיני יולדת ואיני חייב להביא שתי פרות..."

וראה הכהן את-הנגע בעור-הבשר (יג, א)

רבי אברהם מרדכי מפינטשוב היה עני מרוד, ובכל פעם שנסע לרבו החוזה מלבליון, היתה אשתו מבקשת ממנו שיספר לרבי על מחסורו הגדול ולבקש ממנו עצה וברכה. אולם בכל פעם שהיה נכנס לרבו, היה מבקש להתברך בתורה ועבודת ה' ולא הזכיר כלל את מצבו הדחוק. באחת הנסיעות של רבי מרדכי, החליטה אשתו לנסע אחריו ולא נותרה בידו הברכה אלא לספר לרבו על המחסור הגדול בו הוא שרוי זה עתה ועד עתה. תמה החוזה: "מדוע לא ספרת לי על-כך עד-כזה?" השיב החסיד: "סבור הייתי שהרבי צופה וראה כל זאת ברוח קדשו". נענה החוזה ואמר: "בפרשת נגעים נאמר אדם כ"ה היה בעור-בשרו שאת וגו' והיה בעור-בשרו לנגע צרעת והוא אל-אחרון הכהן וגו', וראה הכהן את-הנגע. כנגע אדם אין האדם צריד לספר דבר לכהן, אלא רק להגיע אליו והכהן רואה מעצמו את הנגע. ולעומת זאת, כנגע בתיים נאמר יבא אשר-לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית. מפאן אתה למד, שקל דבר הנוגע לאדם עצמו רואה הכהן לבדו, אולם דברים הנוגעים לביתו אין יוצאים יד חובה בכך שבאים אל הכהן, אלא צריד להגיד להספר לו הכל".

חז"ל אמרו שהנגעים באים על חטא לשון הרע, והמספר לשון הרע ראוי להשליכו לכלבים. שכן המספר לשון הרע, פחות הוא מהכלבים שיוודעים לשמור על לשונם, שעליהם נאמר "ולכל בני ישראל לא יחזיר-כלב לשנו".

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 6.25 צאת השבת 7.39 רבנו תם 8.19

לבלת הגיליון והנחיות
5806777@gmail.com :7'אוי

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכור הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוחיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אנייה גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט. ולרפואת: החבור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', חוקיה בן כפאי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושח"י

היה היה

וביום השמיני ימול בשר ערלתו

החדושי הרי"מ יושב פעם בסעדת ברית מילה, ובאמצע הסעדה בקש מאחד החסידים לספר מעשה פלא שארע עם סגנון של ישראל, רבי לוי יצחק מקרדיטשוב, ואת המעשה הלזה הפיר החסיד היטב. נענה החסיד לבקשת הרבי והחל לספר:

אחד המסתופפים בצלו של רבי לוי יצחק, היה סוחר גדול בשורים ומהם היה מתפרנס ומרויח את לחמו בקבוד. שנה אחת, ירדו מחירי השורים פלאים ומכיון שאבותה שעה היו לסוחר זה פמה עדרים מלאים בשורים רבים, היה צפוי לו הפסד גדול. נבהל הסוחר ואץ לספר לרבו על דאגתו הגדולה מפני הבאות, ובקש עצה וברכה שלא יפסיד את כספו. הקשיב רבי לוי יצחק לדברי האיש, ולפליאתו שאלו שלא מן הענין: "האם עוסק אתה לפעמים במצוה מקודשת?" השיב הסוחר בחיוב: "כן, מזהל אני ומהדר לקים מצות מילה".

שאלו הרבי: "ומה עושה אתה אם לפעמים זב, חס ושלום, דם רב מהנמול לאחר הברית?" ספר הסוחר פי יש באמתחתו תרופות שונות ואף סגלות פלשהן, ועמן הוא משתמש במקרה שפזה. איכם הרבי אמר לו: "שמע לעצתי והדבר יבוא לך לעזר וסיוע. אתן לך עשב מסים, ואם חלילה יזוב דם רב מהנמול, תניח עליו את העשב הזה והנמול יתרפא מיד בחסדי שמים ולא יארע לו שום נזק". לא הבין הסוחר מדוע נותן לו הרבי את העשב, וחזר לשטח את אשר על לבו: "ומה אעשה בענין עסק השורים?" אף הצדיק השיבו: "הלא אמרת לך כבר, שאם יזוב דם הנמול, הנח עליו את העשב והוא יתרפא מיד". הבין האיש פי דברים נסתרים בגו, כבש את תמיהתו בלבו, התברך ויצא מאת הצדיק בלב סמוך ובטוח.

כשהגיע החסיד המספר לדברים אלו, עצרו החדושי הרי"מ ואמר: "רואים אנו כי סוחר השורים היה חסיד נאמן וקבל את דברי רבו ללא עוררין, שהרי שוב לא שאל בענין השורים והאמין שבדאי יש בדברי רבו תשובה על שאלתו, למרות שלא הבין כיצד ואיך".

המשיך החסיד בספורו:

בדרך נסיעתו של הסוחר לביתו, עצר בדרך ונכנס לבית מלון כדי להתאכסן בו. בשהותו שם נודע לו באקראי, כי בנו של בעל המלון לא נכנס בבריתו של אברהם אבינו. תמה הסוחר ושאל את בעל בית המלון על כך, והלה ספר לו בקצרה על פמה בנים קודמים שנפטרו מקמת מילה, פי דם רב זב מהם אחר המילה, ובהתאם להלכה לא מל את בנו הנוסף שנולד לו.

נזכר הסוחר בדברי הצדיק מקרדיטשוב והעצה שנתן לו, ואמר לבעל הבית: "פמה היית נותן בשביל לזכות להכניס את בנך בבריתו של אברהם אבינו, מבלי שיארע לו מאומה?" השיב האיש: "מסכים אני לתת ארבע מאות רבל כסף, בעד האפשרות למולו בלי ספקה". אמר לו הסוחר: "אני מזהל ממך ומזכר אני למול את בנך, ונותן אני לך ערבון של ארבע מאות רבלים, ואם יקרה חס ושלום אסון, אפסיד את כספיי". הסכים בעל הבית להצעה, איכם התנה עמו תנאי שיתאכסן בביתו במשך חודש ימים אחר המילה, כדי לעקב אחר היילד הנמול ולראות שהפל בשרה עמו.

מיד החל בעל הבית להכין את ברית המילה ברב פאר והדר וכל תושבי המקום הזמנו אל המארח המקיח. סוחר השורים מל את היילד, ולחרת פלם החל דם רב לזוב ממנו כמו שארע לאחיו הקודמים שמתו מקמת זאת, ורמקאן לצלו, ובהלה גדולה אהזו בכל הנוכחים. אלא שהמוהל הרגיע את פלם, נטל את העשב שקבל מרבו הצדיק מקרדיטשוב, הניחו על הרך הנמול ואל מול עיניהם הנדהמות של הנוכחים, נעצר הדם מיד בדרך נס.

זמן קצר לאחר הברית, הגיעה השמועה לאזניו של הסוחר כי מחיר השורים החל לעלות בחזרה והוא בקש לחזור מיד לביתו כדי למכר את השורים במחיר יקר, אלא שבעל הבית עכב בעדו והזכיר לו את התנאי שהתנה עמו להשאיר בביתו חודש ימים, כדי לראות שהיילד מבריא כנדרש. בעל כרחו נאלץ הסוחר להשאיר בבית המלון עד שהסתים החודש כלו, וכשראה בעל הבית שבנו החלים כליל והוא גריא לחלוטין, הודה למוהל והרשה לו לשוב לביתו. טרם צאתו, החזיר לו בעל המלון את ארבע מאות הרבלים שהפקיד בידו בערבון, ואף שלם לו ארבע מאות רבלים נוספים כפי שהבטיח.

כשהגיע הסוחר לביתו, גלה כי מחיר השורים עלה עוד ועוד במשך החודש בו שהה בבית המלון, וכשמכר את השורים הרבים שהיו בעדרו, מצא שהרויח כסום גדול מאד.

החסיד סים את ספורו הנפלא, והוסיף: "מיד עם סיום עסקיו המצליחים, נסע הסוחר לרבו הצדיק מקרדיטשוב ואמר: 'ארבע מאות הרבלים שקבלתי פשכר המילה, בודאי אינם שלי ושיכים הם לרבי, אוכם גם הסכום הגדול שהרווחתי בעסק השורים, ודאי חלק נפר מזה שיש לרבי'. על תוספת זו לספור, העיר החדושי הרי"מ ואמר: 'למה לך לספר גם זאת'!...!"

מאורות

הרב הקדוש רבי משה מקברין ז"ע ליום ההולא כ"ט בניסן תר"ח

מגדולי תלמידיו של רבי מרדכי מלכוזיץ ובנו רבי נח, וממשיך דרכם בהנהגה התפרסם על שם עירו קברין הסמוכה לקריסק ורבים נהרו להסתופף בצלו. כהן כנשיא כולל רסין ופעל רבות למען הישוב המתחדש בערי הגליל שבארץ ישראל. מאעירותו נפר במעלותיו ופעם ספר, כי כששחק פעם בילדותו בראש חדש אלול, אמרה לו אחותו הגדולה גם היום הנך משחק? והלא אלול היום ואף הדגים שבמים ורועדים מאימת הדין?! והעיר על עצמו שדבריה עשו רשם בנפשו והוא חש זאת כל ימיו. ענותנותו היתה לשם דבר וכאשר היו אלפים נזהרים אליו היה תמה על כך, ופעם אף אמר, שעתיד הוא לתן את הדין על שהוא מטריח אנשים בדרגם אליו. כל חייו היו רצופים עבודת ה' ועבודת המדות, וספר על עצמו שמשכעו היה קפדן עד כדי חוט השערה, אף עמל בעצמו כדי לשפר מדה זו. הקפיד ביותר על דיוק הזמנים, תפלה בזמנה ונהוג היה לקבל את פני השבת מבעוד יום ולהוסיף מהחל על הקדש. רגילים היו על לשונו דברי רבי מנחם מנדל מויטפסק: "מה הם דקדוקי עניו? זה שמדקדק בפרנסתו ודואג מה יהיה למחר. אבל מי שמשליך יתבו על ה' יתברך ובטח בו, עוזר לו הקב"ה בכל דרכיו ופרנסתו מבטחת מן השמים". במקום כ"ז שנים הנהיג את עדתו בקרס וברחמים כמנון: "יהיה כאשר ירים משה ידו ונבר ישראל", והסתלק בן ע"ד שנה כמנון "יהיה ידיו אמונה עד"בא השמש".

יוסיף דעת

ידועים דברי ה"בית יוסף" שיש סכנה באכילת דגים בחלב, ורבו בחיי מביא את דעת הרופאים שרג ובנינה שנמשלו כאחד מולידים תכונה רעה וחולי צרעת. בתפוחי תשובה מוסיף גם שהוא הדין בדגים עם חלב וכן כתב בשו"ת אדני פו, אולם בעל ערך השולחן כתב שרק בדגים ובנינה יש סכנת צרעה, אבל בדגים וחלב אין סכנה, וכבר נהגו כולם לבלש דגים בחלב ונחשב כמאכל חשוב ולכן אין חשש בדגים וחלב. בספר פחד יצחק מביא דעת רופאים, שמי ששותה חלב ממש ואחר כך אוכל דגים או להיפך, יש בזה סכנת מוות חלילה וחולי גדול וככד מאוד, וכך מביאים גם בשם ספר אוצר החיים למרח"י חללון שהיה רופא מומחה לרבים וכתב שאין לאכול דגים לא עם בשר ולא עם חלב, שמולידים חולאים קשים. בשו"ת חינוך בית יהודה כתב שחקר אצל הרופאים והסיק, שבדגים המוטוגנים בחמאה אין סכנה, רק המבושלים בחלב מפני שהדגים מקררים מאוד וגם החלב רע ומזיק מאוד, וחמירא סכנתה מאיסורא. בספרים האריכו להסביר איזו סכנה יש באכילת דגים עם חלב, וכתבו שכל דבר שנברא במים והוא מתערב בדבר שנברא ביבשה מוליד צרעה, ולכן חלב שיוצא מגוף הבהמה נחשב כבשר הבהמה, וכשם שבשר ודגים אסור מפני הסכנה, כך גם חלב ודגים אסורים. ויש שהוסיפו לכך על פי המובא בספרי הקבלה, שנשמות הצדיקים מתגלגלות ליתקן בדגים והרשעים בבהמות, ולכן אין לערב דגים בבשר, שאין הצדיקים והרשעים יכולים לדור במדור אחד כשם שאין קוברים אותם זה אצל זה. היעב"ץ כתב, שדעת רבנו בחיי אינה דעת חכמי ישראל אלא דעת הרופאים, ומוסיקים רבים, בהם הרמ"א, הט"ו והש"י, כתב שגפלה טעות סופר ב"בית יוסף" והתחלה לו בין בשר ודגים לחלב ודגים. יש שהסבירו שאין האקלים והטבע שווה בכל הארצות, ולכן הקילו האחרונים כי ראו אצלם שאין בו סכנה, וכן כתב הפתחי תשובה שבזמנו דשו בו רבים ואין בו חשש. אך גם בזמננו רבים מחמירים בעניין.

נגע צרעת פי תהיה באדם והובא אליהכהן

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש

וביום השמיני ימול בשר ערלתו - ורז"ל אמרו וזה לשונם: למה התנינו נמול לז' שנה? שנה ה' רחמים עליו עד שיהיה בו בשר, וכשם שרחמינו על האדם כך רחמינו על בהמה שנאמר ומיום השמיני והלאה ירצה, עד כאן לשונם, וצריך לדעת, מי גלה סוד זה כי ב' ח' ימים יהיה בו בשר, לא פחות ולא יותר? ונראה כי ב' ח' האמור בדברייהם הוא מה שאמר בזה, שהוא כדי שיעבר עליו שבת ותיעשהו נפש החיונית הנשפעת בעולם ביום השבת פדוע, ואז יהיה בן נקמא, והוא שאמרו ז"ל ב' החיוני, ותמצא שאמרו ז"ל שקדם שבא שבת היה העולם רופף ורועד, בין שבא שבת נתחזק ונה, עד כאן. והוא מה שאמרו כדי שיהיה בו בשר:

וראה הפתח וגו' והסגיר - צריך לדעת, מאי טעמא שנה הכתוב מושפט צרעת הנגד מושפט צרעת אדם? שצדעת אדם ישנה בלא הסגר כשהיא צרעת, וצרעת הנגד הגם שהיא צרעת כמו שאמר הכתוב נגע צרעת היא אף על פי כן לא צוה שישמאנו הפתח אלא יסגורנו, ונקמא כפי זה מחשיב הכתוב בגוי אדם מאדם עצמו, ונראה כי הנגדים לצד שהחלטו הוא כלינו, אם בפעם ראשונה יחלט, אם בן אין תרופה לבעל תשובה לשוב על חטא שצדעת זה בא בעבודה, וכבר קדם לנו כי לא יחפץ ה' בהפסד וכליון מוון אדם, צא ולמד מה שדרשו ז"ל בפסוק וצוה הפתח ופנו את הבית, שהקב"ה חס אפלו על מוון הפזוי של הרשעים, אשר על כן אין לה נגע בפגדים שחלט בפעם אחר, מה שאין בן האדם שישינו בתשובה ותקון גם אחר החלטו, שהרי אינו נאבד בהחלטו אלא נבדל ובשובו יוסר ממנו הנגע וטהר, לזה ישנה לצרעת חלוטה בפעם ראשונה, וישרים דרכי ה':

דברי הימים

מראש חודש ניסן ממרכים את ברכת האילנות, אותה ממרכים פעם אחת בשנה ומודים לקב"ה על הבראה שברא. ממרכים דווקא על עצי פרי מלבליים ולא על עצי עולה, אך יש מתירים, יש שכתבו שלא לברך בשבתות ובימים טובים שזא ישכח ויתלוש מפרחי האילנות, ויש מהדרים לברך דווקא בשבת. מטעם הלשון של הברכה כמובא במסכת ברכות הוא: "שלא חיסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובות להתנאות בהן בני אדם", והנוסח בסידורים שונה עליידי המדקדק ר' זלמן הענא הרז"ה, שהעדיף את לשון המקרא 'שלא חיסר בעולמו דבר' מהפסוק 'ה' אלקים עמו לא חסרת דבר', עליפני לשון חז"ל 'כלום', וכבר התרעמו עליו כמה מן האחרונים. שינוי דומה לזה מצאנו בסדר רב עמרם גאון שנאמר בברכות השחר 'ברוך שלא חיסר מצרכי כלום, ואילו בספר האשכול נאמר 'שלא חיסר בעולמו דבר'. שני שינויים נוספים יש בברכה הנדפסת מהנוסח שבגמרא, אילנות טובים' במקום 'טובות', וכן להבנת במקום ליהנות או להתנאות, ושינויים אלו נעשו עליידי המשכיל יצחק פטגוב, משום שאילו הוא בלשון זכר והעדיף לומר טובים, ו'תיקונים' רבים נוספים של משכיל זה חדרו למרבה הצער לסידורי התפילה הנפוצים.

א' בניסן הוא יום פטירתו של התנא רבי דוסא בן הירכנס, שזיה אחד מגדולי התנאים. לדעת הרמב"ם היה יום מזמן חגי הנביא מתחילת בית המקדש השני והיה אחד מק"כ אנשי הכנסת הגדולה והכהן הגדול אחר עזרא הסופר, והעיד ש'על מדוכה זו ישב חגי'. לדעת אחרים היה בירודו של רבן יוחנן בן זכאי והאריך ימים עד הדור הרביעי לתנאים לאחר החורבן. רבי דוסא נקבר בצפת במערת שם ועבר שבצפת, כפי שגילה הארז"ל.

אחד מגדולי הצדיקים המפורסמים, אשר שמש גם כסופר סת"ם וערך פרשיותיו לא יסלא בפז. היה רבי משה מפשוורסק בעל "אור פני משה", מגדולי תלמידי הרבי ר' אלימלך מליז'נסק. לצד קדושתו וגאונותו, התפרסם רבי משה כסופר סת"ם חד גדרא, ומכאן בנויו "רבי משה סופר". מפרסמת היא הבטחתו, שכל דבר שנכתב על ידו לא תפגם בתיבתו לעולם ויהיו פשרים וקנימים תמיד. אחד מגדולי הרבנים ברוסיה, קבל בירשה תפלין שפרשיותיה נכתבו בידי רבי משה סופר. פעם אחת, שלח את התפלין לסופר סת"ם בעירו כדי לבדקו, אולם לצערנו גלה פי הדיו באות אחת מחוקה מעט ויש לתקנה. בקש הרב מהסופר לתקן את האות אך הלה נרתע לאחוריו, וכך היה גם עם סופר נוסף. לבסוף פנה הרב לסופר שלישי, בלי לגלות לו מי הסופר שכתב את הפרשיות, וכשהסופר השיט את ידו כדי לטל את הקלמוס על מנת לתקן את האות, נפל ספר מארון הספרים על התפלין, וכשהרימו את הספר התגלה כי האות משלמת ואין בה פגם, אלא שאבך הכתים את האות והפסיקה. הדבר היה לפלא, ושבעתים היה לפלא באשר גלו כי הספר שנפל אינו אלא הספר "אור פני משה" שחברו רבי משה מפשוורסק עצמו. רבים מגדולי הצדיקים, הדרו לרפש את כתיבתו של רבי משה, אלא שלא כל אחד זכה לכך. צדיקים אמרו, שכל מי שמניח תפלין שנכתבו על ידי רבי משה, ואינו הגון וזכאי לכך, פוסל הוא את התפלין, גוילין נשרפים ואותיות פורחות באויר. על רבי דוד מללוב מספר, שפעם מצא פגם בתפלין שלו ובעצת רבו החזיק מלבלין, נסע לרבי משה כדי להזמין פרשיות חדשות לתפלין. בבואו, ראהו יושב ועוסק בכתיבת סת"ם וקדמו בברפת שלום, אלא שרבי משה לא ענה מאומה, שכן נוהג היה שלא להפסיק בדבור באמצע הכתיבה. לאחר הכתיבה שאלו מהיכן הוא, וכששמע מי הוא, אמר: "אתה הוא שצוה עלי אליהו הנביא לכתב לך תפלין", ונתן לו זוג תפלין מוכנות. אף רבו רבי אלימלך רכש אצלו תפלין, ואלו עברו בירשה לנכדיו, עד שה"מנחת אלעזר" ממנקטש השתדל במשך פעשרים שנה לרוכשם וכשעלה הדבר גידו, ערך לבבון סעדת הודאה. פמה מפרשיות התפלין של רבי משה השתמרו עד ימינו ואותיותיהן מרהיבות כל עין ומפליאות בחזותן ואורן הבהיר. בנוסף, כתב רבי משה פמה ספרי תורה מהדרים, ואחד מהם היה ברשותו של החוזה מלבלין שנהג לקחתו עמו בכל מסעיו. מפני שלא רצה להשתמש בספר תורה אחר.

אחד מגדולי הצדיקים שהשתוקק אף הוא בכל מאודו לרפש ספר תורה מכתבת ידו של רבי משה, היה רבי מרדכי מנשכיו. לשמחתו של רבי מרדכי, נענה רבי משה לבקשתו, ולא מלתא זוטרתא היא, רבים טובים בקשו אף הם לקנות אצלו ספר תורה והיו מוכנים לשלם לו כל הון דעלמא בעבור כך, אך רבי משה סרב לעשות פן. השקעה רבה השקיע רבי משה בספר התורה שכתב לרבי מרדכי, כל אות נכתבה בסלודין ובכונות עמקות ונשגבות, עד שלאחר שנים ארפות של עמל, עלה בידו לברך על המגמר וספר התורה יצא בתכלית ההדר והפשרות. שמחתו של רבי מרדכי היתה גדולה, אלא שטרם נטילת הספר, הוציא כרוז ופרסם ברבים כי כל המגיהים והדוקנים מזמנים לבדק ולהגיה את ספר התורה המיוחד שכתב רבי משה סופר, ומי שיעלה בידו למצא בו טעות יקבל שכום גדול על כל שגיאיה שימצא. עשתה לה השמועה נפלים ורבים מהרו לנסות את מזלם, בתקנה למצא טעות מספר בספר ולקבל את שכרם, אולם לשוא היה כל עמלם. מיטב המגיהים ישובו ליד ספר התורה המהדר ובלשו אחר כל אות וכל תג, וכלם נאלצו להודות בפמה מלא, כי הספר מרדכי בתכלית הדיק ואין בו כל מתם.

יום אחד, הגיע אל העיר בן בליעל אחד שעסק אף הוא בהנהגת ספרי תורה, והעדר הטעיות בספר העלה בו את חמתו. הוא החליט למצא בספר טעות ויהי מה, כדי להוכיח קבליעם ועדה פי גם ספר התורה המהדר של רבי משה אינו חף מטעיות וגם בכרם זה גדלו קוצים וקמטונים. כדי למנע כל אפשרות של פסילה באותיות ספר התורה, הושיבו את המגיהים לבדם בחדר סגור כשהוא מוקן מכל תכולה, ומהמגיה נטלו כל הפציו ובעקר כל חפץ קהה ומחדד, כדי שלא יוכל למחק ולטשטש מלה מסוימת בתורה ולטען אחר כך פי הטעות היתה מעקרא. מה עשה אותו בן בליעל? כאשר עין בספר התורה בפרשת תזריע והגיע לפסוק: **"נגע צרעת פי תהיה באדם והובא אליהכהן"**, עקר שורה אחת מזקנו, הריטיבה ברכ שבפיו ועמה גרד את הרגל של האות זימ"ל בתבת נגע עד שהיתה נראית כגנו"ו. מיד לאחר מכן יצא בתרועת נצחון וקרא: "גלית טעות חמורה בספר התורה!" כלם אצורצו לראות את הטעות, והפתעו לגלות את האות הפגומה. אולם כאשר הבהל רבי משה סופר אל המקום והביט בספר התורה, נענה ואמר בוקמרה: "טעות זו לא יצאה מתחת ידי, שכן זכר אני היטב עד עתה את הפגומה שפונתי בעת כתיבי את המלה הזו. אין ספק בלבי, כי אתה עשית כמו ידיך את הטעות כדי לקבל את שכרך, ומפני שהעזת פניך לפגם את ספר התורה המקדש הלזה בתבת נגע, תחול עליך קללת המצרע של הפסוק הזה ויבוא עליך נגע צרעת". הדבר יצא מפי רבי משה ופני האיש חפו, אולם בדבריו בן היה. צרעת נוראה פשתה בגופו של המגיה והוא נעשה פושט יד המחזר על הפתחים. ספר התורה עבר מדור לדור בידי יורשיו של רבי מרדכי מנשכיו, ורבי יהושע מבלו קנה אותו בדרמים מרבים.

משבח

לאחר שחבר ה"חפץ חיים" את ספרו המפרסם על הלכות לשון הרע ושמירת הלשון, נסע אל רבי ברוך מרדכי ליפשיץ מנובהרדוק כדי לבקש ממנו הסכמה. התפעל הרב מהספר וראה את ההשקעה הגדולה בו, אולם טרם נתן את הסכמתו בקש לבדוק האם אמנם נזהר המחבר בעצמו בלשונו, כפי שהוא דורש מאחרים. לשם כך בקש מאחד מתלמידיו לשוחח עם ה"חפץ חיים" בעניינים שונים, ולהוות על קנקנו אם הולך ורכיל הוא. שלש שעות תמימות שח התלמיד עם ה"חפץ חיים" וכל העת נסה למשך אותו בלשונו כדי להוציא ממנו דבר של גנאי על אחרים, אולם לשון היה כל עמלו ואפילו אבק של לשון הרע לא עלה על דל שפתיו. כששמע זאת רבי ברוך מרדכי, מהר להעניק לו הסכמה נלהבת לספרו.

כך מספר גם על רבה של לידא, ששרב להעניק ל"חפץ חיים" הסכמה לספרו, בטענה שאין לאברך כזה צעיר לחבר ספר כה חשוב. כשיצא מלפניו בפחי נפש פגש את ד"ר העיר, שהיה אחיו הצעיר של הרב. כשזוודע לד"ר שאחיו הרב לא אבה להסכים על ספרו, נסה לנחם את ה"חפץ חיים" ואמר לו שאחיו הוא אדם תקיף וקפדן, ואל לא להצטער על סרובו להסכים על ספרו. מהר ה"חפץ חיים" להשתדל והחל לדון את הרב לכף זכות, שבאמת אין לאברך צעיר לחבר ספר כה חשוב. התפעל הד"ר מאד ממדותיו הנאצלות והלך מיד לספר זאת לאחיו הרב, וכששמע זאת הרב מהר לקרא לו בחזרה והעניק לו הסכמה נלהבת בתהלות ותשבחות, כשהוא מצוץ שם על המחבר "שהוא נאה דורש ונאה מקיים".

ספר אחד ממקורביו של ה"חפץ חיים", שפעם ארע לו באחת שיחותיו עם רבו, להזכיר אדם כלשהו. כשהרגיש בכך ה"חפץ חיים" וחשש שמא המספר יבוא לדבר דברי לשון הרע, נרתע ממקומו ואמר: "זה לי ארבעים שנה שבכר עברו עלי ולא קלטו אצלי דברי לשון הרע, ואתה בא פעת להכשיל אותי ולהשמיע באזני בודרים אטורים?"

עשירי גדול, שהיה גם למדן ואוהב תורה, הגיע פעם אל ה"חפץ חיים" ובקש לקנות את כל חבוריו וזלת הספר "שמירת הלשון". לשאלתו הסביר האיש, כי מאחר ונאלץ הוא לשוחח עם רבים לרגל מסחרו, אין ביכולתו להשמר מלשון הרע וממילא לא יפיק תועלת מספר זה. לשמע דבריו, סח לו ה"חפץ חיים", כי טרם חבר את ספרו בא לרבי ישראל סלנטר והציג בפניו טענה זו, שלכאורה אין תועלת בחבור הספר. ורבי ישראל השיבו: "אפילו אם לא תצליח אלא לעקר אנה אחת מלבו של יהודי בצערו על שנגשל בדבור לשון הרע, כדאי היא כל טרחתך שטרחת בחבור זה הספר".

בדברים אלו ענה פעם ה"חפץ חיים" לאחד מגדולי הרבנים שהתאונן באזניו: "שעתים רצופות נשאתי דדשה בפני הקהל בכמשת מר, ובית הכנסת היה מלא מפה לפה. אך איני מרגיש שדברי השפיעו על מישהו, ודרשתי היתה אפוא ללא תועלת". נחמו ה"חפץ חיים" ואמר: "תמה אני עליך, הרי ידועים לך ודאי דברי הגאון מוילנא שעל כל רגע ורגע שאדם חוסם פיו, וזכה הוא לאור הנגנו, ואלו אתה הצלחת לחסם את פיהם של אנשים רבים במשך שעתים רצופות, וכי דבר קטן הוא בעיניך!?"

רבי נפתלי מאמשטרדם היה זהיר מאד בלשונו והיה בודק כל מלה בזהירות ובשבע נפות. פעם בא אליו אדם לבקש ממנו הסכמה על התר מאה רבנים ולשאת אשה על אשתו. החל האיש לדבר סרה באשתו, אולם הרב השתיק ואמר: "תמה אני, מדוע מחפשים אנשים אחר התר של מאה רבנים כדי לשאת אשה שניה, והרי אין זה אלא חרם דרבנן גרשם; ומדוע אינם מחפשים התר של מאה רבנים כדי לדבר לשון הרע, והרי הוא אסור חמור מן התורה!?"

ספר פעם רבי שמואל הומינר על רבי יצחק זאב מבריסק ששאלוהו פעם, האם נכון הדבר שגם אם האדם לא עבר על אסור לשון הרע, אלא שלא היה האסור מה חמור בעיניו כמו אכילת חזיר, הרי עתיד הוא לתן על כך את הדיו? קם הרב מבריסק על רגליו וקרא בהתרגשות: "זוהי אמת לאמתה".

באחת מנסיעותיו, נקלע ה"חפץ חיים" לעיר אחת והשוטט המקומי הזמינו להתארח אצלו בשבת קודש. בשעת הסעודה השלישית, נגש ה"חפץ חיים" לטל דיו לסעודה, והנה שומעות אצלו כיצד השוטט מספר לאשתו על מארע מסעיר שארע בקהלה, פאשר הקצב המקומי מכר בשר מוקפא כאלו הוא בשר חלק ללא סרחה. שמע ה"חפץ חיים" כי בבית מדברים דברי לשון הרע, ומיד יצא מהבית ללא אמר ודברים.

כשגלה השוחט שהאורח הדגול נעלם, רץ לחפשו ברחובות העיר ולבסוף מצא את ה"חפץ חיים" מסב ללכל בבית אחת ממשפחות העיר, ששמחו להכניסו אל ביתם. תמה השוחט ושאל: "מדוע עזב רבנו את ביתך? מה פסול מצא אצלי?" ה"חפץ חיים" השיב: "מדוע היה לך לספר לאשתך את המארע של הקצב? אם נוגע הדבר לאסור והתר או לענייני ממונות שבין אדם לחבורו, הרי זה תפקידו של הרב ומה לכם לעניין זה? ובכשראיתי שבביתך מדברים לשון הרע, לא רציתי להמשיך לשהות בו".

מטעם

ואם לא תמצא ידה די שיה' (ב.ב.)

ב"תורת משה" מצא כאן רמז לדברי חז"ל שעל איבקה דברים נכסי בעלי בתים ויודים לטמיון ואחד מהם על גסות הרוח. ומכלל לאו אתה שומע הו, שמי שנוהג בענוה ונחשב בעיני עצמו כלא, יתברך בנכסים. ומרמז כאן בפסוק, שתבת לא בטעם פשטא המפסיק, והתבות תמצא ידה די שיה' בטעמי מנח זרקא סגל המחברים, וזה פרושו: או לא - אם תהיה בבחינת לא ותתנהג בענוה, אם תמצא ידה די שיה, והדברים תמוהים, שהטעם תבת לא הוא קדמא המחבר ולא פשטא המפסיק.

התבות מטעמות בטעמי זרקא מנח סגל שלעתים משמשים לצער ולא לשמחה, מפני שאין רצון התורה שיהיו בני ישראל עניים. והשר שלום' מכלל היה אומר, שמכאן ראה שיהודי צריך להיות עשיר. שמפני מה נאמר "זאת תורת היולדת" באמצע הפרשה, ולא בסופה אחר "ואם לא תמצא ידה"? אלא שעה שהתורה עוסקת בקרננה של היולדת העשירה, נאמר "זאת תורת היולדת", כי כך צריכה להיות ההנהגה הדיקה, ולא הליכה מתוך עני.

(מלבוש לשובת וי"ט)

וטמא | טמא יקרא (ב.ב.)

הפסק מרמז, שמי שנמשל בעונות יחדל תחלה ממעשיו ואחר טמא יקרא יתודה וישוב. (ורע אברהם)

מדגש

פעמים נאמרה התבה 'ישערה' בפרשה, הראשונה בבחירת בלי מפיק ה"א והשניה בשחין והה"א במפיק. יש מסבירים, ששערה בלי מפיק ה"א הוא שם העצם כמו 'קלע באבן אליהשערה' והוא לשון יחיד שערה אחת, ומכאן רמז לדברי חז"ל שרק כשיש שתי שערות בנגע ששתיהן הפכו לבנות, אז הוא נגע טמא. אולם אין הדברים נראים, שאם כן למה נאמר 'ישערה לאיפה לבן' ולא 'לא הפכה לבן' בלשון נקבה? וב'משך חכמה' מביא את דברי הגמרא בחלין, שהשער נובע מהבשר ולא מהעור. ולכן, לגבי בהרת שנאמר בה "ואם-בהרת לבנה הוא בעור בשרו" ואין השער מהעור, לבן לא מדגשת תה"א, שאין המשמעות השער שקלה - של העור. אולם בשחין ששם נאמר 'ובשר כ"יהיה בו" נאמר שערה עם מפיק ה"א, מפני שהוא שער הפשר שמפגנו צומחות השערות.

ממלכה

ה'עצי חיים' מסיגט, השתתף פעם בבית מילה והסביר בטוב טעם את הברכה הנהוגה לך הנימול "כשם שנגנס לברים, כן יגנס לתורה להפח ולמטעים טובים". חז"ל קבעו במסכת אבות את לוח הזמנים של האדם, "כן חמס למקרא, כן עשר למשנה, כן שמונה עשרה להפח" ועוד. יש הדואגים לפנחסתם וממלאים כרסם בחכמות חיצוניות ודוחים את נשואיהם והקמת ביתם, ולבסוף קוצרים רוח. זו היא אפוא הברכה שמבשרים את התינוק, שכשם שנגנס לבית כשהוא כן שמונה ימים כפי הצווי, כך יגנס לתורה ולהפח בזמן המיעד לכך...

אם נגעו של האדם קשור לבשרו, לתאיתו הגשמיות, יכול הוא לתקנו. אבל אם הגעע עמק

מעור בשרו עד שדעותיו ואמונותיו נפסדות, אזי "נגע צרעת הוא וראהו הפכה וטמא אתו" (ה"ר"ש נתנוון)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת תזריע תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

אשה כי תזריע וילדה זכר (יב, א)

ואין מראה מן העור, והטעם מורה על זה הפירוש. (שכן "פשטא" מראה על עצירה והפסק)

נגע צרעת כי תהיה באדם (יג, ט)

ואמר נגע צרעת כי תהיה באדם. להורות שדין אלו הנגעים הם באדם, והם בישראל שנקראו אדם, כדכתיב אדם אתם (יחזקאל לד, לא), ולהם צוה שיבואו אל הכהן ולא אל אדם אחר, או שיביאום בעל כרחם, וזהו והובא אל הכהן. אבל אם בא אדם אחר משאר אומות להראות נגעיו אל החכם או אל הנביא, מותר לראותו:

וזה תמצאהו רמזו בשלשה פסוקים הכתובים בתורה, שמתחילים בנו"ן ומסיימין בנו"ן. וזהו אחד מהם, 'נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן'. והב', 'נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחוזת נחלתינו מעבר לירדן' (במדבר לב, לב), והשלישי, 'נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך ה' אלקיך אליו תשמעו' (דברים יח, טו), והנה בפסוק הראשון הורה, שאם יקרה ויבא נגע צרעת באדם מישראל, שיביאוו אל הכהן ולא אל אדם אחר. אבל אם יקרה הנגע באיש אחר שלא מאומתינו, שיכול לבא לפני החכם או הנביא לטהרו או לטמאו:

וזה רמז על נעמן שר צבא מלך ארם שהיה מצורע, ובא לפני אלישע הנביא לרפאותו. ואלישע הנביא לא אמר לו לך אל הכהן, אלא רחץ וטהר. ומאין לו זה, וכן מאין לו שירחוץ בירדן ולא במקום אחר. אבל הכל רמזו באלו שני הפסוקים שהם נחנו נעבור חלוצים וגו', נביא מקרבך וגו'. ואלישע ראה בתחלה שאלו הפסוקים מתחילין בנו"ן כפופה ומסיימין בנו"ן פשוטה, ובהם ראה שעתיד איש אחד משאר אומות לבא לפניו להאסף מצרעתו, שיתחיל שמו בנו"ן כפופה ויסיים בנו"ן פשוטה, והוא נעמן שר צבא מלך ארם כמו שמתחילין ומסיימין אלו הפסוקים. וכן ראה שמו של נעמן בפסוק שני, שאומר נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען. הרי כאן נעמן בד' תיבות ראשונים. וכן ראה שמו של אלישע בפסוק ג', שהוא נביא מקרבך. אל"ף מנביא, למ"ד מ-לך, יו"ד מ-ה', שי"ן ועי"ן מן תשמעו. וכן ראה מתוך פסוק שני, שיבא נעמן באנשים חלוצים לארץ כנען, דכתיב (מ"ב ה, ט-י) ויבא נעמן בסוסיו וברכבו ויעמוד פתח הבית לאלישע, הרי כאן נעמן ואלישע בזה הפסוק. והרי כאן סוסים ורכב, שזה רמז למה שאמר בפסוק השני נחנו נעבור חלוצים, שהוא כמו נעמן יעבור עם חלוצים ארץ כנען.

והיכן ראה אלישע לומר לנעמן הלוך ורחצת שבע פעמים בירדן, מסוף הפסוק שכתב בו מעבר לירדן, ובזאת הרמיזה אל"ש שירחוץ בירדן. ומאין לו שהנביא יכול לטהר זה האיש מצרעתו, הוציאו מן הפסוק הג' שכתוב בו נביא מקרבך, ששם רמז שם אלישע כמו שכתבתי. ורמז בו שזאת הטהרה עתידה להעשות ע"י נביא מקרבך מאחריך אליו תשמעו, כי הוא במקום כהן:

ולכן כשקרא מלך ישראל את בגדיו ואמר האלקים אני להמית ולהחיות (שם ז-ח), שנראה שהמצורע חשוב כמת. שלח לו אלישע למה קרעת את בגדך. לפי שהוא היה יושב ודורש אלו הפסוקים, ובהם הוא צופה ומביט ענין נעמן, וידע בנבואה קריעת בגדי המלך. יבא נא אלי וידעת כי יש נביא בישראל, ושהתורה העידה על זה הענין. לכן ראוי שיבא וידע כי יש נביא בישראל, כמו שכתוב נביא מקרבך מאחריך, שזהו כמו נביא בישראל. ובאומריו אליו תשמעו, רמז שראוי לשמוע לדבריו בין לקולא בין לחומרא. ובכאן גלה שלא היה לו רפואה אחרת, אלא בדברים ובשמיעת דברי הנביא, וזהו אליו תשמעו:

ולכן כשקצף נעמן ואמר (שם יא-יג) הנה אמרתי אלי יצא ועמד וקרא בשם אלהיו והניף ידו אל המקום, כתבנית סמיכה לכוין בתפלתו. ואסף, כמו שהיה עושה הכהן, והסגיר הכהן את הנגע. ואם בשביל הרחיצה באתי, הלא טוב אמנה ופרפר וגו'. וידברו ויאמרו לו עבדיו,

י"ל ע"ד מוסר דאחז"ל אפי' עני המתפרנס מן הצדקה יעשה צדקה ע"ש פ"ק דגיטין ובזכות זה זוכה לפרנס אחרים משלו בלי ספק וידוע כי המקבל נקרא נקבה והמשפיע הוא הזכר וידוע ג"כ כי זריעה הוא הנתינת צדקה ע"ש זרעו לכם לצדקה, וזהו אשה כי תזריע פי' עני המקבל צדקה אשר יזריע ג"כ ויתן צדקה אזי יולד מזה שיהי' זכר שישפיע לאחרים. (חתם סופר)

זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה (יב, ז)

פסוק זה מופיע באמצע הפרשה, לאחר קרבן יולדת ולפני קרבן יולדת עניה, שואלים המפרשים, לכאורה היה צריך לכתוב פסוק זה בסוף הפרשה, ולמה מופיע כאן?

ומתוך ככלי חמדה, עפ"י דברי הגמ' "כל הלומד תורת עולה כאילו הקריב עולה", וביולדת עניה, כשיוצאת על ידי אמירה, יכולה לומר תורת קרבן עשיר ולכן מופיע כאן הפסוק "זאת תורת היולדת" שהרי גם יולדת עניה שייכת בפסוקים אלו של קרבן עשיר, באם אין ביהמ"ק ויוצאת ידי חובתה באמירה.

בשם כ"ק אדמו"ר מהר"ש מבעלזא ז"ל איתא שאמר ליישב הערה זו למה נאמרה זאת תורת היולדת אחרי יולדת עשירה, ולפני יולדת עני', לומר זאת תורת היולדת, מן הדין ומן המשפט ראוי שהיולדת תהי' עשירה, שלעמך ישראל יהי' פרנסה ברווח, זהו מן הסתם. אבל אם יארע ולא תמצא ידה די שה, אז ישנו הפרשת של יולדת עניה.

דף על הדף ע"מ שקלים)

וראהו הכהן וטמא אותו (יג, ג).

וברש"י "יאמר לו טמא אתה". כידוע שאין הנגע מטמא עד שלא יאמר עליו הכהן "טמא". ואפשר ליתן טעם בדבר שהרי הנגע בא על עוון לשון הרע, האדם המדבר לשון הרע אינו שם על ליבו את משמעות וגודל חומרת הדיבור, ובזה רואה הוא כי אמירת הכהן היא היא המטמא אותו וזה יבין שגם מילותיו שלו הם שטמאווהו, ורואה בזה את כח הדיבור וידע להיזהר בזה.

וראה הכהן וגו' וטהר את הנגע כלו הפך לבן טהור הוא וביום הראות בו בשר חי יטמא, (יג, ג)

יאמר ע"ד מוסר כי המצורע הוא מושרש בחטאים אשר בחבורתו יזיק אנשים ללמוד ממעשיו כאשר יתבאר עוד ע"כ הרחיקו התורה מעל גבול ישראל וגרשו ממנו אל מחוץ למחנה, והנה אמנם הרשעים הגדולים המפורסמים ברשע לא יזיק כ"כ בחבורתם כי ישמרו מהם אנשים צדיקים וטובים ולא ימשכו אחריהם ואינם צריכים הרחקה כ"כ משא"כ אותם שאינם תוכם כברם מראים עצמם צדיקים והם רשעים גמורים עליהם אמרו חז"ל [יומא פ"ו ע"ב] מפרסמים החנפים מפני ח"ה והם צריכים הרחקה יתירה, וע"כ אמר פה הנגע אשר כלו הפך לבן וניכר ונודע רעתו בקלה הגם כי רע הוא לעצמו וע"כ קראו נגע מ"מ טהור הוא ואינו טמא לטמא אחרים ואינו צריך שילוח, אך וביום הראות בו בשר חי פי' ביום שיתחיל להראות עצמו כצדיק ואיש חי אז יטמא.

(חתם סופר)

ואם בהרת לבנה היא וגו' ועמוק אין מראה מן העור. (יג, ד)

פירש"י, לא ידעתי פירושו, כי קשה לו שהרי פירש בפסוק שלפניו "ומראה הנגע עמוק מעור בשרו", שכל מראה לבן עמוק הוא, כמראה חמה עמוקה מן הצל, ואיך אמר כאן שאין מראה עמוק מן העור?

והרב ר' מאיר מרוטנבורק פי', שכן פירוש הפסוק: ואם בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמוק, כדרך כל דבר לבן, ועוד מוסיף הכתוב ואומר: "ואין מראה מן העור", תחלת דבר הוא, פי' שהוא עמוק מחמת הלבון

ואכן נכנסנו ועברנו כמה חדרים עד בואנו אל מקום המסתור, שם הכין מראש בחגיגות, שולחנות מלאים כל טוב, והשמחה הייתה שלמה ללא חשש מכל הנעשה בחוץ.

והנה עם תום הברית מיד כשהושב הילד לאמו נשמעה זעקה, ולב כולנו יצא מפחד - האמא התעלפה!

בחרדת לב, המתינו כולם כמה רגעים עד שהצליחו לערור את האמא, ואז אמרה שאפשר להירגע לא קרה כלום, ומה שהתעלפה היה משום שהתינוק כבר היה כעת בן שנה, ורק היום זכתה להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, ובמשך כל השנה התגברה ונשכה שפתייה שלא לנשק את בנה הערל.

ותיכף לאחר הברית נתתי לו את הנשיקה הראשונה מאז שנולד, ומרוב התרגשות התעלפתי, וזה הכל - סיימה בפשטות. - מי כעמך ישראל!

טהרת מידותיו של בן תורה

וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה (י"ב, ג'-ד')

רבו הפירושים בפסוק זה, שבאים לבאר מדוע בתוך פרשת הלכות טומאה, מוסיפה התורה באמצע ומזכירה את עניין ה"מילה".

ניתן להוסיף בדרך דרש, בהקדם מה שאמרו חז"ל (סוכה נ"ב). שבעה שמות יש לו ליצה"ר. הקב"ה קראו "רע" שנאמר "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" ואילו משה רבינו קראו "ערל".

ויש להבין מדוע שינה משה רבינו את שמו ל"ערל", שהוא פחות גרוע מ"רע", שכן ב"ערל" יש תקנה, וכן פחות גרוע משמות קשים אחרים שמנו שם חז"ל?

לאחר מתן תורה - נקרא היצה"ר ערל

אלא, שודאי באמת היצה"ר היו קשה ו"רע" וכל שאר שמות ומרעין בישינו... אולם כ"ז קודם מתן תורה. אבל משה רבינו שהוריד את התורה לבני, ובה נאמר "בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין" (קידושין ל:). שפירושו, שיש תיקון ורפואה לאותה מכה "רעה" הנקראת יצה"ר, ולפיכך משה רבינו קראו רק "ערל" כלומר; כערל - שעדיין לא נימול, אך יש לו תקנה - במילה!

ע"י התורה המידות הרעות נהפכים למידות נאצלות

זאת ועוד, שכשם שבהסרת ערלת הבשר אינו רק מוריד את הערלה, אלא גם מוסיף מעלה והשתבחות, בכך שנקרא מהול, ומתקדש עי"ז להיות "בן ברית" עם הקב"ה. כך גם בערלת הלב, שע"י עסק התורה ועמלה, אינו רק מסיר את התאוות - אלא אדרבא - הופכם להיות תאוות כשרות וישרות של "בן ברית" בעמל התורה!

שכן בלי תלמוד תורה, צריך האדם לדכא ולשבור את תאוותיו, אולם ע"י העמל בתורה האדם מתעלה ומתקן את מידותיו, עד שיכול להופכם להיות מידות טובות ונאצלות.

ומי שהגיע לידי כך, אינו צריך לדכא את יצר ההשתוקקות שגורם היצה"ר, רק יכול להופכם לטוב. שבמקום להשתוקק לחתיכת דג מלוח - ישתוקק לחתיכת תוס'... וכן בשאר המידות והתשוקות.

וכעין מה שפירש המהרש"א בקידושין (שם) במה שאמרו: "כל זמן שהרטיה על מכתך, אכול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ורחוץ בין בחמין בין בצונן ואין אתה מתיירא".

ופירש המהרש"א שזה קאי כנגד התאות של העוה"ז שהעוסק בתורה אינו חושש מהם.

ולפיכך בתוך פרשת טומאת בשר וטהרתו, ע"י שבעת נקיים וטבילה במי המקוה, רומזת לנו התורה שכך הוא לגבי טומאת הלב ג"כ. כי יש תקנה לערלת הלב וטומאת הנפש, במילת הלב במילת הנפש כיצד? וביום השמיני ימול! "משה" קראו ערל היינו כאמור, שניתן למולו בסכינא חריפא של עמל ויגיעת הלימוד!

ואשר זוהי סמיכות הפסוקים, שבין הלכות הטומאה להלכות "דם טוהר" נכתב בדין המילה - לרמוז לנו על מילת הלב, פלאי פלאים!.

לעומת זאת ומאידיך גיסא, יימשך הדרש של "ערלת הלב" בסמיכות הפסוקים לדיני הטהרה התלויים במקוה. שכך גם הטהרה שבעסק התורה דומה ונמשלת בדברים רבים לטהרת המקוה.

נמיכות הרוח

הנה נמשלה התורה למים, "כשם שאין המים מתכנסין אלא במקום אשבורן כך דברי תורה אינם נמצאים בגסי הרוח ולא באדם גבה לב"

דיבור ואמירה בדברים רבים טובים וניחומים להשיב חמתו. אבי דבר גדול דבר אליך הנביא. כלומר, אחר שאתה אב בחכמה ואיש גדול, כמו שכתוב עליו ונעמן היה איש גדול לפני אדוניו (שם א), לפי שראה אותו בעל עצה וחכמה ונשוא פנים לכל העם ואיש גבור חיל במלחמה, וזהו ובו נתן ה' תשועה לארם (שם). ולכן אמרו לו אבי דבר גדול הנביא דיבר אליך. כלומר, יש לך לראות בחכמתך מי דבר אלו הדברים שהוא נביא ה', ואם היה אומר לך דבר גדול הלא תעשה להשלים דברו. אף כי אמר לך רחץ וטהר, שהוא דבר קטן. ורמז באומרו ואף כי אמר אליך לומר, שאף אם היה אומר לו הנביא דבר גדול לאסוף אותו מצרעתו ולקרוא בשם ה' ולהניף ידו על המכה, ועל הכל היה אומר רחץ וטהר, היית עושה, כ"ש שלא אמר דבר אחר אלא רחץ וטהר. וכל זה תלוי באומרו אליו תשמעון, וכל זה רמז באמרו נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן. ולהודיענו עומק התורה וסתריה, ולא דבר רק הוא אלא ממני וכלה במספר במשקל. וכמו שיש סודות גדולים בתורה, כן יש סודות גדולים בפרשיותיה, ובהתחלת הפסוקים ובסופם: (צרו המור)

מאוצרות המגידים

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (י"ב, ג')

סמיכות הדברים של פרשת מילה, וכתבתם בתוך פרשת יצירת האדם, מלמדת אותנו בפשטות, כי במצוות המילה יש מעלה נוספת משאר מצוות מפני שבמצוות מילה נשלמת ונגמרה יצירתו של כל יהודי, ומקודם שנימול, עדיין לא הושלמה יצירתו הראויה.

ולכן בברכת המילה מסמיכים אנו את היצירה עם המילה ומברכים - "אשר קידש ידך מבטן וחוק בשארו שם". כלומר: שקדושת היהודי מתחילה עם יצירתו בבטן, שכבר אז קודש והופרש להיקרא "ידיד" ומסתיימת בשעה ש"חוק בשארו שם", לסוף שמונה ימים בעת המילה.

זוהי גם ההרגשה הממלאת כל לב יהודי באשר לבו לב מרגיש, וכך חי עם ישראל לדורותיו בהרגשה מרוממת זו. הבה ונראה מעט על רוממות הנפש של עם ישראל.

סכינה חריפא של אם יהודיה

מעשה נורא היה בעת הובלת היהודים לגיא ההריגה על ידי הצורך ימ"ש. קבוצה גדולה הלכו בבוץ, ביום חורף, קר וקשה, ובתוכם צעדה אשה במצעדת המוות, לעבר תאי הגזים, והמשרפות.

איש אחד שניצל סיפר אח"כ, כי באמצע הדרך לפתע החלה האשה לצעוק "סכין! סכין!... למי יש סכין!?!", וכולם סברו שרצונה לאבד עצמה לדעת, וכמובן שלא חשו לצעקותיה וניסו להרגיעה ולהסביר לה שאסור להתאבד וכו' אבל היא בשלה "סכין! סכין!".

הארור ימ"ש שאל מה פשר הצעקות, והשיבו לו שאשה רוצה סכין בכדי להרוג את עצמה, הגיב בחיוך - טוב מאוד, והוציא סכין חד ונתן לה, וכשעניינה כולם מביטים, ראינו לפתע איך שהיא שולפת מתוך חיקה תינוק, ובעוד הסכין בידה מיהרה למול אותו והשיבה את הסכין לאותו ארור.

ואז הסבירה שבדיוק היום הוא יום השמיני ללידתו, ורצתה שיישרף יחד עם כולם כשהוא נימול ולא ערל. ושלפיכך התנהגה בעורמה כזו בכדי שיתן לה סכין!! והדברים נוראים ומרטיטים על מה וכיצד חשב מוחם של האמהות היהודיות, רגעים ספורים לפני המוות שלה ושל בנה!!

מי כעמך ישראל

מעשה נוסף אשר גם הוא נורא הוד, וגם הוא על ה"אמא היהודית" של עם ישראל, שמעתי מיהודי שהגיע מרוסיה מהתקופות הקשות, בהם כל עשיית ברית מילה או אפי' השתתפות בברית מילה הייתה כרוכה בסכנה נוראה של גלות ועונשים קשים.

ומפני זה היו עושים בריתות רק בחשאיות גמורה, ולא היו מזמינים אלא קומץ של מנין יהודים חשאים שסמכו עליהם ועל שתיקתם, ואותו אדם, ששח לי את כל המעשה, היה מבין "הנאמנים" שהיו מוזמנים בסתר לבריתות.

פעם בא קצין אחד, מספר אותו יהודי, והזמין אותנו לברית שתערך למחרת, במקום פלוני בשעה פלונית, והדריך אותנו איך להיכנס למקום ההסתר.

מהלימוד, כבר נחשב משום כך כמי שאינו שייך לים התלמוד, וככלב הים שנחשב ממין חיות הארץ - משום שבורח לפעמים ליבשה, ואינו שייך למיני חיות המים.

ואם ירצה לומר 'פרק שירה' בבין הזמנים יחד עם עמי הארץ אנשי היבשה, יכול גם יכול הוא... אולם "בן תורה" שלם אינו נקרא, אא"כ אינו יוצא אף פעם מן הלימוד!!

הבורח מהתלמוד להינפש, פניו כפני הכלב

שכן אם נוסף להתבונן, נשאל ונקשה מה בכך שקורה שלפעמים יוצא ליבשה, הרי בודאי שמחוץ ליציאתו לפרקים ליבשה, כל כולו שייך לטבעם של חיות המים? וכי מה גרע בכך שלפעמים יוצא ליבשה, אטו אין עוד מיני חיות מחיות המים, שיוצאים קצת ליבשה וחוזרים?

אלא שכלב הים אינו רק יוצא ליבשה (כמו חיות המים האחרות) אלא "בורח ליבשה"! פירוש; שבשעה שרוצים לצודו ונמצא בסכנה, בשעה זו נגלית בו מהותו השורשית והשתייכותו האמיתית, כי מדוע אין הוא בורח אל עומק הים כשאר חיות ודגי הים, ומדוע בורח ליבשה. וזהו סימן מובהק שאינו חית המים - שכל חיותה אינה אלא במים בלבד. מאי משמע?

שיתכן והאדם כל חייו בתוך חיי הבית מדרש וכולו אכן במים, ואפילו שערה אחת איננו בחוץ. אולם, בימי בין הזמנים אינו הולך אחרי מקומות הסמוכים ונראים לים התלמוד, רק בורח כמי שנרדף מים התלמוד, וצריך מרגוע לנפשו עמוק עמוק בהבלי העוה"ז, ולא שוקטת נפשו עד בואו למלון של עשרים כוכבים... .. ובורח עד ההרים המושלגים... .. בריצה מבוהלת כחץ מקשת - לתוככי העוה"ז.

או למקומות כאלו שאין בנמצא שם לא בהכנס" לתפילה ולא ביהמ"ד ראוי לקביעת עיתים לת"ת לכל הפחות. אין זה נקרא לצאת ליבשה, רק לברוח ליבשה!!!... שמתוך אופי וצורת יציאתו ניכר שקשור הוא בטבורו לארץ, ולחלוחית שמיינה של העוה"ז הפשוט והמכוער, מקננת בלבו פנימה, ומוצאת לה פורקן בשעת מבחן.

וא"כ, אין איכות חייו בתורה בלבד! ואח"כ גם אם חוזר שוב ללמוד, אינו אלא ככלב המלקק מן הים...

הבורח מהתלמוד מוכיח שפניו אל החולין

שכן לצאת מהלימוד מעט בכדי לנוח ולנפש, ואח"כ לשוב ביתר שאת וביתר עוז, מותר ואפשר. אך לברוח מהלימוד... אין! ולא קיים! כל עוד נשמה באפנו!!!

ניתן להוסיף לקח ליסוד זה, ולבאר במשנה בהירות, עפ"י מה שאמרו בגמ' (זבחים נ"ו). והוא מן המשנה במסכת מעשר שני (פ"ג, מ"ח) לגבי קדושת הלשכות הבנויות במקדש.

לשכות הבנויות בתוך הקודש ופניהן אל החול אע"פ שהינם בתוך הקודש דינם כחול. זאת מכיוון שפיתחם פתוח אל החול. ולעומת זאת, לשכות אפי"אלו שבנויות בחול, אם פניהם אל עבר הקודש, דינם קודש. ואוכלים שם בשר קדשים כמו בתוך העזרה. ודין זה נפסק להלכה ברמב"ם (הל' בית הבחירה פ"ו, ה"ז וה"ח).

מאי משמע?

יש בעה"ב פשוט שמתייגע לפרנסתו וקובע עיתים לתורה, שאמנם אינו ת"ח, אבל בלבו בוערת אהבת התורה. תמיד ישבח את הת"ח, ורק יחפש להסתופף בצילם, ועל אהבה זו יגדל ויחנך את בניו וכשיגיע ימי בין הזמנים יקח את הילדים לראות איך נראה השיעור של ת"ח פלוני, ואיך מתייגעים בתורה גדולי הדור, יסוב עמם בירושלים או בשאר מקומות הקדושים בהיכלי הישיבות או עוד כהנה וכהנה.

הנה, זה האדם אינו ת"ח, אבל פניו ולבו אל הקודש! שאיפתו והנאתו היא מכל תוספת קודש! ועל כן דינו כקודש! ועל כגון אלה אמרו בגמרא מאן דרחים רבנן הווי ל"י חתני רבנן (שבת כ"ג:): כיון שכך מגדל את בניו, זוכה בבנין רבנן וחתני רבנן.

הנעים מים עד ים בעת המנוחה - דבר ה' לא ימצאו

אולם מאידך גיסא יתכן ח"ו ההיפך מי ש"בנוי בקודש" היינו שחובש יום יום את ספסלי ביהמ"ד בשיבות או בכללים, אולם פניו אל החול! ולמשל כשירצה ליתן פרס לילדיו יקח אותם לראות מטוסים בנמל התעופה... .. או כאמור לעיל שבבין הזמנים יסע לכל שבעת הימים והנהרות שבארץ ישראל... .. ואם "נעו מים עד ים ומצפון לדרום" - ויחד עם זאת - "ישוטטו לבקש דבר ה'" - בודאי - שלא ימצאו... ..

כי אמנם בנוי בקודש, אבל פניו ומסתרי לבו אל החולין. ואם הילדים רואים שהאבא הנכבד בוער בלבו להידמות לכולם, ולדקדק בלבושים

(רמב"ם פ"ג, ה"ט; מהת"ת) כי בכדי להיטהר צריך להנמיך להיכנס בתוך המים ולטבול.

והיינו שבל נטעה לחשוב שניתן להנמיך ולטבול במימי הדעת (כלשונו הזהב של הרמב"ם סוף הל' מקואות) כאשר לב האדם מפרפר ומתנפח מכל אירה שנדמה לו שחברו אמר עליו... או מי שפניו נפוחים מגאוה בעת שניע בפנים נפוחות אל עבר המזרח... שטבעם של אלו לצוף על פני המים ולא לשקוע בתוכו...

כללו של דבר, לא בכרס גדולה ולא ע"י לבישת חלוקא דרבנן זוכים לכתר תורה, כי כתר תורה נמצא דווקא על הראש... ועל הראש הנמוך... וכך כותב הרמב"ם בהלכות ת"ת:

"מי שנשא לקיים מצוה זו כראוי ולהיות מוכתר בכתר תורה, לא יסיח דעתו לדברים האחרים ולא ישים על לבו שיקנה תורה עם העושר והכבוד כאחת" (פ"ג, ה"ו). ובהמשך "אין ד"ת מתקיימים במי שמרפה עצמו עליהן ולא באלו שלומדים מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה" (הי"ב שם).

הנה למדנו שצריך שבעה נקיים ולעסוק בתורה יום ולילה וכהמשך דברי הרמב"ם יעו"ש. וכשם שאפילו שערה אחת שיוצאת מן המים לא מועיל הטבילה. כך המסלסל בשערו ומכווץ את פניו להיראות נכבד, ואפי' בשערה אחת. כבר אין כאן טבילה!!!...

ואפי' לאחר שזכה האדם וכולו טבל ונכנס במים - במימי הדעת - יתכן שעדיין אינו שייך למים, ואין טהרת לבו ראויה. וכדלהלן.

עולמו של בן תורה

וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה (י"ב, ג' - ד')

לעיל נתבאר שאחר מתן תורה משה קראו ליצה"ר ערל, כי בראתי לו יצה"ר בראתי לו תורה תבלין. שע"י התורה אפשר למול את היצה"ר. וע"י עמל התורה מהפכים את כל הרע לטוב, ואשר לכן נקרא היצה"ר ערל כי ע"י התורה הוא נימול.

ועד כמה צריך להיות שקוע אך ורק בלימוד התורה נלמד מכלב הים... ונקדים לבאר פירוש נפלא ששמעתי על מה שכתוב בפרק שירה, כלבים אומרים "בואו ונשתחוה ונכרעה" (תהלים צ"ה) מדוע אומרים הכלבים פסוק זה דווקא?

ויש לבאר ולפרש, בהקדם דקדוק נוסף. שהנה מלשון הפסוק שאומרים הכלבים "בואו ונשתחוה" נשמע, כי קוראים המה לאחרים להצטרף לשירתם. ולמי מכוננת קריאתם זו?

הנה אמרו חז"ל במשנה במסכת כלים (פ"ז, מ"ג) "כל שבים טהור, חוץ מכלב המים מפני שהוא בורח ליבשה". מדוע נשתנה דינו של כלב הים משאר כל חיות המים שהעושה מהם כלים אינם מקבלים טומאה, ורק מהכלב שבים, העושה כלים ממנו מקבלים טומאה, כאשר חיות היבשה?

מפרש הר"ש והרא"ש בפירוש המשנה: "כל מה שיש ביבשה יש בים. וחית הים ובהמת הים אין אחד מהם בורח ליבשה כשרוצים לצודם. רק הכלב לבדו, הלכך הוי בכלל בהמות היבשה ואם עשה מהם כלים מקבלים טומאה" עכ"ל.

מעתה נתפרש היטב ונאמר: שכלב היבשה קורא לחברו - כלב הים להצטרף עמו יחד לכריעה ולשירה. שכן שכל חיות הים האחרות, אינם יכולים להצטרף לשירה יחד עם החיות שכמותם ביבשה, וארי היבשה אומר לבדו וארי שבים אומר לבד, כי מינים שונים המה.

אולם כלב הים מכיוון שבורח ליבשה, בשעה בשעה שרוצים לצודו הרי דינו נקבע משום כך, כחית היבשה. ומעתה מצטרף הוא אל כלב היבשה בצוותא, ושניהם אומרים כאחד - "באו ונשתחוה ונכרעה".

מדוע שירת הכלבים בפסוק "בואו ונשתחוה"

ואשר לכן אומרים הם דווקא בפסוק זה התואם לצירופם המיוחד, לפי שקודם לכן אומר הפסוק "אשר לו הים והוא עשהו, ויבשת ידיו יצרו" (תהלים צ"ה) והיינו הצירוף של עשיית הים והיבשה יחדיו, שלכלבים המצטרפים משני המקומות, להם נאה להלל ביחד ולהמשיך "באו ונשתחוה ונכרעה". וזה נפלא מאוד.

והנה, דברי תורה נמשלו למים. וטהרת האדם באה ג"כ על ידי טבילה במים.

ונמצא שיכול האדם להיות כל כולו במימי הדעת בים התלמוד יום ולילה כמו כלב הים שנמצא כולו במים, אולם אם ייצא לפעמים

ממלא מקום. איך אפשר להשאיר בני אדם ללא מענה?! לכן בואי ואלמדך - כיצד לראות נגעים, תמלאי את מקומי.

הוא החל ללמד אותה.

מיד בשיעור הראשון, לגבי מראה השערות בתוך הנגע "והנה שער בנגע הפך לבן וכו'" הוא הקדים ואמר לה פרט יסודי: "אם ראית שער של אדם שיבש המעין שלו, תהא יודעת שהוא לקה. לפי שכל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, יבש המעין יבש השער". אם חלילה נראה בראשו של אדם או בכל מקום אחר בגוף, שערות שיבשו לגמרי, משמע שהוא לקה, כי התיבשו בגופו גומות של חיים, כי לכל שיערה יש גומה בפני עצמה משם יונקת את חיותה, ואם יבש השער משמע שנסתם ויבש המעיין הרי הוכחה שהוא לקה.

שמעה אשתו את הדברים והבינה את משמעותם.

היא הזדעזעה. פתחה ואמרה לו: כמה שערות יש לאדם בגופו? אלפים ורבבות. לכל אחת יש גומה פרטית עם יניקה בפני עצמה, אין אחת נוגעת בחברתה, לאלפי השערות בגופך יש מקור פרנסה אלפי מעינות! ולך עצמך הקב"ה לא יכול לתת פרנסה?! "אמרה לו אשתו ומה אם כל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, אתה שאתה בן אדם כמה שערות יש בך. ובניך מתפרנסים על ידך, לא כל שכן שיזמן לך הקב"ה פרנסה לפיכך לא הניחה אותו לצאת חוצה לארץ". "אינני מסכימה שתצא לחו"ל! הכריזה.

הוא שמע להצהרתה, נשאר בארץ. והזדמנו לו מקורות פרנסה טובים.

רבתי, הוא התחזק באמונה בזכות אשתו, ונותר לו זמן פנוי לעסוק בתורה ולהתחזק עוד יותר באמונה....

נזכרתי בסיפור. אולי יהיה בו תועלת לחיזוק. עשיר פלוני הגיע לחפץ חיים, באומרו: "כבוד הרב, ב"ה לא חסר לי כסף. וב"ה אינני זקן אבל גם אינני צעיר ויש לי ששה ילדים, החלטתי להכניס את אחת הישיבות כבן שביעי שלי... כלומר, באתי לכאן לערוך צואה - ובצואה אכתוב שיחלקו את רכושי הרב, לשבעה חלקים.

אבל יש לי תנאי, שלאחר מלאות ימי ושנותי החפץ חיים ילמד משניות לעילוי נשמתו".

אתם שומעים סיפור?

הגביה החפץ חיים את עיניו: ר' יהודי יש לי לשאול אותך שתי שאלות, כי דברך לא מובנים לי. הנה למשל, יש לך שבע מאות רובל וששה ילדים. רצונך שכל ילד יקח מאה רובל וגם הישיבה מאה רובל, ניחא, רצון טוב מאד. אבל לא מובן לי מדוע אתה ממתין לאחר מותך, תעניק כבר עכשיו לישיבה מאה רובל. למה לך לקחת סיכון שאחרי הסתלקותך הילדים ישכרו עורך דין להוכיח שהם היורשים הבלעדיים, לא הישיבה?!...

שאלה שניה - וכי אני הוא שזקוק ללמוד משניות לעילוי נשמתך ובשבילך, למה לא אתה! הרי אתה עדיין חי! ר' יהודי - למד בכוחותיך!... דברי החפץ חיים.

אדם רוצה להבטיח את עצמו על ידי אחרים, שיבטח את עצמו במאה אחוז על ידי עצמו... הוא עוסק בחיי עולם וא"כ למה שיקח סיכונים?.

רבתי, איך אמר פעם החפץ חיים, שם אין כלום. בשמים. אי אפשר להשיג אפילו דף גמרא בלוי וקרוע מאיזו שהיא גניזה. תחפש דף ללמוד בו - אין. אם תחפש שם בסך הכל סידור ישן להביט בתוכו לראות כמה מילים - אין. כי רק את הספרים שמביאים מכאן יש שם! "אתה עדיין חי! תלמד משניות בכחך" אמר לו החפץ חיים.

אומרים בשם רבי ישראל מסלנט שאמר לתלמידו: ישנם ארבעה חלקי שולחן ערוך. ויש גם חלק חמישי, והוא? לא להיות שוטה... רבותי, השטות הגדולה ביותר היא לאבד את החיים. לפעמים אדם מתעורר שלא לאבד את חייו ולבזבזם, אבל אח"כ הוא נרדם, ושב לשררה.

אני אספר לכם. לקחו אותי פעם לדרשה במושבה ליד רחובות כאשר נכנסנו עם הרכב במהירות לתוך המושבה בכביש המתפתל לתוך הכפר, חלפנו ליד קבוצת סוסים אוכלי עשבים בצדי הכביש, אחד הסוסים נבהל מהרכב החולף ומתוך הבהלה נעמד על רגליו האחוריות, מופת. ראיתם פעם סוס עומד כך? נו אפשר לחשוב, שהנה אינו סוס, הוא עומד על שתיים, אבל כאשר המכונית התרחקה הוא חזר לעמוד על רגליו כבתחילה. הוא שב להיות סוס... המופת התבטל. כך אדם מתבונן לנצל את החיים אבל ממחר לשכוח, ושב לחיי השיגרה.

לאחרונה ראינו ניסים (במלחמת המפרץ) התפילות היו כראוי, התשובה היתה נפלאה, התעוררנו יחד לנצל את זמננו בחיים, לקבוע יותר עיתים לתורה וכדומה, אבל עד שהמכונית עברה....

"יש לך עוד זמן, החיים עוד לפניך" אומר היצר לבחור או לאברך. וכך הוא נשאר עם "חיים לפניך" עד שהם כבר אחריו, מסתיימים.

המתחדשים או בכורסאות נאות וכדו', לבל יתמה מדוע לבסוף אינם ראויים לדבר עמם ב"קדשים ובטהרות" ואינם ברי אוריין. לפי שדינם חול ואין אוכלים בהם קדשים...!!

ולפיכך כל חיי האדם, כל שאיפות האדם וכל שמחת האדם, ואפי' כל מנוחת האדם, הכל צריך להיות אך ורק בתורה ובכך יהיה בניו בקודש פוניו אל הקודש שאז גם גגותיהן קודש (עיי"ש ברמב"ם), ועליו נאמר אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים שכולו טובל ושקוע וכל חיותו ממיימי הדעת וטהרתו שלמה!

הבה ונשמע במה גדולי ישראל משתעשעים בעת מנוחתם...

גיצי התלמוד ב"ג בעומר

הגאון ר' יוסף שאול טנטון זצ"ל בעל ה"שואל ומשיב", היה מתארך אצל בעה"ב אחד במקום מרגוע מעת לעת כשהיה נצרך למנוחה. פעם אחת נזדמן לר' יוסף שאול, לסור אל מקום הנופש ביום ל"ג בעומר, כשעמו היום גם כמה דיינים נוספים מקהילתו שבאו מן הסתם לסעדו ולתמוכו.

בעל האכסניה שנכנס להגיש לפני הרבנים כיבוד ודבר מאכל, ניצל את העבודה שיום זה הוא יום ל"ג בעומר, יום ההילולא של ר' שמעון בר יוחאי, וביקש את שכרו תוך שהוא פונה לר' יוסף שאול ואומר, נו... תאמר משהו לכבודו של ר' שמעון בר יוחאי!...

שעשועי ת"ח בעת מנוחתם

חייך ר' יוסף שאול, ואמר לטובבים, באו ונמלא את רצון בעה"ב. ופנה אל אחד מן הדיינים שישב עמו ואמר, תמנה בבקשה כמה פעמים מוזכר שמו של ר' שמעון בר יוחאי בכל התלמוד!!

תיכף ומיד, פתח אותו דיין והחל סופר ומונה בדפי הש"ס מברכות, שבת, עירובין וכן הלאה כשהוא מציין בכל מקום היכן מוזכר שמו של רשב"י, וסופרם אחת לאחת כשהדבר נעשה בע"פ כמובן מאליו.

הנה כבר אוחז אותו דיין אחרי כל סדר מועד, וממשיך לתוך סדר נשים, ור' יוסף שאול יושב כנגדו בשקט ובדומיה ושומע את המספר ההולך וגדל של הפעמים הרבות שהוזכר ר' שמעון בש"ס.

והנה כשאחז כבר עמוק בחצי השני של הש"ס התעשת ר' יוסף שאול לפתע ואמר: 'מספיק מספיק'... 'עד כאן'... כבר חיסרת שלושים ושלושה פעמים כמנין ל"ג שהוזכר ר"ש ושכחתם למנותו!...

והחל מונה את כל ה"ל"ג מקומות שבהם שכח הדיין את ר"ש, - לשמחתו ולהנאתו של בעל האכסניה שקיבל את שכרו במיטב...!!

הנה לנו כיצד נחים - בתוך התורה... ואם בדברים שכאלו מוצא האדם את נפשו לעת מנוחה, אין פלא שידועים את הש"ס עד כדי כך על בוריו!...

תורתן שעשועי

כך גם זכיתי והכרתי בירושלים, כמה וכמה ת"ח שבעת מנוחתם, היו משתעשעים בפרפראות החכמה, והיו חודין חידות זה עם זה, במבואות התלמוד הלך ושוב.

ולא אשכח את המחזה איך שהגאון ר' שמואל מועד זצ"ל, ור' יעקב קצנבלויגן זצ"ל, ישבו להם לנוח מעט מהמקווה החם שהיה בשערי חסד, וחזו חידות, כמה פעמים מוזכר בש"ס נעל, וכמה פעמים מנעלים, או מנעול וכדו'.

והיה ממש תענוג לראות מה זו בקיאות בש"ס וכל אחד היה מונה היכן וכמה, אשרי עין ראתה כל אלו, ואוי לעין רואה את כל גגות המוניות עמוסות לעייפה, במזוודות זו על גבי זו, ממתניות ודרוכות לנסיעות לשדה התעופה ולחופש...

(לב שלום)

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת וכו' והובא אל הכהן, וראה הכהן" "מעשה באדם אחד שהיה יושב ודורש ואמר אין לך כל נימא ונימא שלא ברא לה הקב"ה גומא בפני עצמו כדי שלא תהא אחת מהן נהנית מחברתה א"ל אשתו ועכשיו אתה מבקש לצאת לתור פרנסתך תוב ובוריין קאים לך, שמע לה ויתב ליה וקם ליה בורייה" (מדרש רבה כאן).

כהן פלוני מרואי הנגעים בארץ ישראל התקשה בפרנסתו, עד שגמלה בלבו החלטה לעזוב את הבית לתקופה ממושכת לצאת לחו"ל, להביא טרף לביתו, לצורך פרנסה.

הכהן אמר לאשתו כך, כיון שבקרוב אני יוצא מהארץ בהסכמתך, והרי בני אדם רגילים לבוא אלי להראות נגעים, קשה לי לעזוב את הארץ ללא

עובד לאט לאט את הרעיון, ואז נתן לקוף מכה חזקה והעיף אותו מהעץ... הקוף התעורר בבת אחת, וברגע האחרון נתפס באחד הענפים וניצל מלועו הפעור של האריה.

כעת לא ידע האדם היכן לקבור את עצמו מרוב בושה... מה יעשה? הוא לא העז להרים את עיניו אל הקוף, מצילו היקר, אשר הוא השיב לו רעה תחת טובה... בלידת ברירה חבק את הענף שעליו ישב ונרדם.

שעות אחדות לאחר מכן, העיר אותו הקוף ואמר לו: "קום, האריה הלך..." הוא עזר לו לרדת למטה, והראה לו את הדרך לצאת מן היער ולהגיע לישוב בני אדם.

מתחיל האדם ללכת, וכעבור רגעים ספורים הוא חש בטפיחה על שכמו. הוא מסתובב לאטו, הקוף עומד שם ואומר לו: "עשה לי טובה, ידידי, כשאתה מגיע לשם, אל תספר לאף אחד שיש בינינו דמיון..."

כזהו האדם, מחד גיסא הוא נזר הבריאה ותפארתה, ומאידך גיסא - מידותיו הרעות עלולות להפוך אותו לגרוע ולפחות בין בעלי החיים.

(ומתוק האור)

"וטמא טמא יקרא" (יג, מה)

אומר השל"ה הקדוש: רמז למה שאמרו 'כל הפוסל במומו פוסל', שהמצורע הוא הטמא וקורא לחברו 'טמא'... (ממעיינות הנצח). "... וכן כל הפוסל את האחרים תמיד... ואומר עליהם שהן ממזרים, חוששים לו שמא ממזר הוא. ואם אמר עליהם שהן עבדים חוששין לו שמא עבד הוא. שכל הפוסל במומו הוא פוסל" (רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יט הלכה יז).

"אתה מוזמן למשפט ביום שלישי הקרוב!"

ההודעה הקצרה שנתלתה על דלת ביתו של החלבן, הסעירה את רוחו. הוא היה איש ישר, שהתנהג תמיד בנאמנות ובמוסריות. אף פעם לא רימה, שיקר או גנב.

הוא גם לא שתה לשוכרה בשעות הבוקר, דבר האסור על פי החוק בכפר. הוא לא ידע למה מזמינים אותו למשפט.

אבל האופה ידע. האופה היה רגיל לקנות חמאה וגבינה מהחלבן המקומי והשתמש בהם לאפיה. יום אחד עלה בו החשד שגושי החמאה שהחלבן מוכר לו שוקלים פחות מקילו, למרות שהחלבן מצהיר שכל גוש שוקל קילו בדיוק, לא פחות ולא יותר.

האופה החליט לבדוק את העניין, ובמשך תקופה הוא שקל בעקביות כל גוש של חמאה שקנה מהחלבן, והוא אכן גילה שגושי החמאה שוקלים פחות מקילו, לפעמים 900 גרם, לפעמים 950, ופעם אחת אפילו 800 הגרם. האופה היה נזעם. "מרמים אותי" הוא אמר לאשתו בכעס, "אני לא אשתוק על זה". הוא ניגש אל השופט המקומי והתלונן על מעשיו של החלבן. "חייבים להעמיד אותו לדין!" אמר האופה, "אי אפשר לאפשר לו לרמות את כל תושבי הכפר. אנשים סומכים עליו".

עוד באותו היום תלה שליה של בית המשפט המקומי הזמנה לדין על פתח ביתו של החלבן.

החלבן הגיע לבית המשפט רועד ונפחד. הוא מעולם לא ראה את בית המשפט, ומעולם לא דיבר עם השופט שהטיל אימה על כל תושבי הכפר. "אני מניח שיש לך משקל מדויק במחלבה?" פתח השופט את הדיון.

"לא, כבודו!" אמר החלבן, "אין לי משקל".

"אז איך בדיוק אתה שוקל את החמאה שאתה מוכר לאופה? האם אתה סתם כך מחליט שזה קילו?!" הרעים השופט בקולו.

"חס וחלילה, אדוני השופט, אני איש ישר, לעולם לא עלה על דעתי לעשות דבר כזה. פשוט מאד, בניתי לעצמי מין משקלי מאזניים, כאלו שאתה צריך לשים משקולת בצד אחד כדי שתאזן את החמאה שבצד השני".

השופט הנהן בראשו בהבנה, והחלבן המשיך:

"בכל יום כשאני בא לשקול את החמאה עבור האופה אני מניח בצד השני של המשקולת כיכר לחם של קילו שאותה אני קונה בבוקר מהאופה, וכך אני יודע כמה חמאה עלי לתת לו כדי שיצא קילו בדיוק".

השופט חזר על דבריו של החלבן: "אתה בעצם אומר לנו שכמות החמאה שאתה נותן שווה למשקל הכיכר שהאופה נתן לך".

"בדיוק כבודו", אמר החלבן, לפני האופה חפו.

שומע אדם דרשה מרשימה וחודרת לבבות על הנזק העצום של רכילות ולשון הרע, ועל הצורך בהתעוררות ובשינוי הדרך, ומה תגובתו? כן הוא אומר, הם באמת צריכים לשנות את דרכם.

יושב יהודי ומעיין בספר מוסר על איסור גזל ועל ענפיו המרובים ואין הוא זקוק להמחשות ולהדגמות; הוא יודע בעצמו מיד שפלוגי הוא העובר על האיסור בצורה זו, ופלוגי בצורה האחרת, ולכל סעיף של האיסור יש לו

הגאון מוילנא אמר פעם כי על האדם לחשוב שלשה דברים: כאילו יש לו יום אחד לחיות, ולפניו דף גמרא אחד, והוא היהודי היחידי בעולם, כך יצליח.

כי אם אליהו הנביא יבוא ויאמר: אדוני הנני מודיע לך בזאת כי היום הוא היום האחרון בחיך עלי אדמות. וכי היית רץ לבנק להוציא כסף או לבית המדרש?!

היטלר ימ"ש רצה שישאר יהודי אחד בעולם - לזכר העם היהודי, רחמנא ליצלן. תחשבו, אדם זה היחיד, ביומו האחרון עלי אדמות, היה חושב לעצמו העולם עומד עלי! היהדות תלוי בי! קיום התורה תלוי ועומד עלי! כל רגע היה מנצל בכל עוז. וחז"ל אומרים: "לפיכך נברא האדם יחידי ללמדך שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא" תהיה קצת בעל גאווה! האם ידוע לך שאתה אחראי על כל העולם?... אתה יחידי.

ר' שלום שבדרון סיפר, כי רבי אליהו לאפיאן אמר לו לילה אחד "תביא לי סטנדר" כאשר הביא לו סטנדר נעמד ליד הסטנדר כמי שמבקש לומר לו ר' שלום, שיחת מוסר אישית, ואז קרא אליו הרב לאפיאן: "ר' שלום! ר' שלום! אילו היה לי את הזקן השחור שלך, אילו היה לי! אם היה לי זקן שחור כמותך הייתי יודע מה לעשות עם החיים שלי". והשיחה הסתיימה... שיחת מוסר מרב לתלמיד. שיחה אבהית לטובתו של התלמיד.

לאדם, לא מספיק הכסף שיש לו, הוא רוצה עוד ועוד. וכאשר מבין שהכסף לא יכסה אותו בקברו, לפתע רוצה באמת לחלקו לצדקה, אבל רק אחרי מותו, כאשר הילדים כבר ידאגו שהישיבה תקבל כמה גרגירים ה' ירחם... "אתה חיי" אמר לו החפץ חיים, "ביכולתך לבטח את עצמך אל תהיה טיפש!".

נרבה בלימוד תורה ונתינת צדקה. אנו זורענו נתפוס את החיים.

(להגיד)

"ואם פרוח תפרח הצרעת" (יג, יב).

חז"ל אומרים (במדבר רבה ז, ה) שהצרעת באה על צרות עין "כשאדם צר עין ואינו משאיל את כליו הקב"ה משלח צרעת בביתו ומוציא כליו לחוץ, והבריות אומרים: פלוני שלא היה משאיל כליו ואומר שלא היו לו כלים, הרי שהיה לו כלים...".

כשבא השכן, נוקש על הדלת ומבקש מסור חשמלי - אומר לו צר העין: "אין לי"... כשבאה שכנה לבקש סיר - אומרת אשתו: "אין לי"... והנה, רק מגיעה הצרעת, וכבר מצוה הכהן להוציא את כל הכלים החוצה. לפתע רואים כולם את המסור החשמלי ואת הסיר שוכנים אחר כבוד בבית השכנים המסרבים להשאילו...

לפעמים קורה שאדם עושה עולה מסוימת, והוא סבור שאף אחד לא רואה אותו... אולם לעיתים, הוא אינו יכול להתחמק ועליו להתמודד עם ההתנהגות הנלווה שלו עצמו, כפי שמספר המשל שלפנינו:

משל לאדם שהלך ביער ואיבד את דרכו. בעודו תועה בין עצי היער, הוא מבחין לפתע בקול גדול, ורגעים אחדים לאחר מכן מנצנץ רעיון במוחו. הוא קורא לקוף ואומר לו: "אתה יודע שיש בינינו איזשהו דמיון..."

"לא שמעתי על כך מעולם" - אומר הקוף - "אבל מה העניין?"

"הסתבכתי" - משיב לו האדם - "אולי תוכל להראות לי את הדרך החוצה?"

"אין בעיה" - ענה הקוף, והשנים החלו ללכת בסבך העצים.

לא חולף זמן רב ולפתע נשמעת שאגה אדירה של אריה, וכעבור רגעים אחדים הם מבחינים באריה אימתני רץ לכיוונם. האדם החויר כסיד, אולם הקוף לא אבד את עשתונותו. הוא עזר לאדם לטפס על העץ הקרוב שהיה שם ואמר לו: "אל דאגה, לכאן הוא לא יגיע..."

האריה העומד למטה התנפל על הגזע ואיים בקול מבשר רעות: "אני רעב, לא אזוז מפה עד שאחד מכם ירד..."

"אל תדאג" מניח הקוף יד על האיש הרועד מפחד - "הכל יהיה בסדר".

הזמן חלף באטיות מרגיזה, שעה ועוד שעה... הלילה ירד, והקוף פנה אל האדם: "כעת לילה, עלינו לערוך תורנות שינה, מי יהיה הראשון שישן?" "לך לישון" - אומר האדם - "אני אשאר לשמור, בין כה וכה לא אצליח להרדם מרוב פחד"... והקוף נתלה בזנבו על אחד העצים ונרדם.

נותר לו האדם לבדו עם הארי שמתחתיו, מי יודע עד מתי אהיה תקוע כאן, כמו עלה לעץ? הרהר בתסכול.

לפתע עלתה בו מחשבה כלשהי: אני אדם, והוא, בסך הכל, קוף... האריה אמר שהוא רוצה אחד משנינו, אם כן - מי חשוב יותר? הוא

תחת הפגמים והמומים של הזולת, ואומר: פלוני נכשל במידה זו ואלמוני צריך לתקן מדה אחרת.

.. הרי שצריך הוא לדעת שכל הפוסל במומו פוסל. ואותם הפגמים שחשב כי נמצאים הם אצל חבריו... נמצאים בו עצמו וכפי שאמר הרבי מקוצק: "מטבע האדם להעריך את זולתו - לפי מידותיו הוא!" ובניסוחו של הגר"מ שלמה אלעמי: "הזוכר מומי בני אדם - הוא עצמו בעל המומים. והרואה מומי עצמו - לא יראה מומי זולתו".

אדם צריך לנפץ את ה"תנור" שבביתו - תאוותיו ומידותיו המגוננות שבקרבן, ורק אז יגלה את ה"מטמון" הנפלא - את זיו הודה והדרה, האצילות והקדושה של נפשו ונפש חבריו, ויזכה לבא ולהתייצב לפני בוראו טהור, זך ונקי!...

(בנועם שיח)

זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה (יב, ז)

דעת הברוך טעם שהעני יאמר פרשת קרבן עשיר, וכאילו הקריב קרבן עשיר ונזכיר מדברי רבוה"ק ביאור נפלא, ע"פ הא דדרשו חז"ל בסוף מס' מנחות 'זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת' וגו', כל העוסק בתורת עולה וכו' כאילו הקריב עולה וכן מנחה. והנה למשל בקרבן עולה ויורד, שהעשיר מביא שה והעני מביא תור או עשירית האיפה, ואם הביא העשיר קרבן עני, לא יצא ידי חובתו. כן הוא מסקנת הגמ' במס' כריתות.

וכתב הג"מ בעל ה'ברוך טעם' שבימינו שאין ביהמ"ק קיים ונשלמה פרים שפתינו, ויכל העני לומר פרשת הקרבן של עשיר, ויצא ידי חובתו. אף שהאמירה היא כקרבן, מ"מ אין צריך לדקדק במצבו אם הוא עני או עשיר, אלא יאמר הפרשה בכלליות.

הגאון מטשעבין היה אומר בשם הבראז'אנער רב שכך היו אומרים גאוני גאליציה, 'ונשלמה פרים שפתינו', ולא 'ונשלמה תורים או מנחות שפתינו', כיון שזה לא עולה כסף, יכולים כבר לומר כקרבן העשיר שמביא פר...

פעם שמעתי מהמגיד הג"מ רבי יענקל'ע גאלינסקי שביקש לעורר את הציבור לברך ברכות בכונה, וסיפר שפעם אחת היה אחד שזייף שטרות של כסף בביתו, והיה מדפיס שטרות של מאתיים, אמרו לו, מדוע רק שטרות של מאתיים, תדפיס קצת חמישים וקצת עשרים, והיה עונה, אם אני כבר מדפיס, שיהיה מאתיים. כך כשאדם מברך ברכה, הרי זה נקרא בחז"ל 'טופס ברכה', אמירה יבשה נמשלת כשטר של עשרים, אמירה עם כונה כשטר של חמישים, בהתעוררות יתרה כשטר של מאה, ברכה כראוי היא שטר של מאתיים. כך היה צועק רבי יענקל'ע, שוטה שכמותך, אם אתה כבר מדפיס שטרות של ברכות, תדפיס כבר מאתיים... לא רק לצאת ידי חובה באמירה יבשה 'שהכל נהיה בדברו', אלא להוסיף לב ונפש תוך תיבות הברכה.

עכ"פ כך אמר הברוך טעם שבאמירת הקרבנות אין צריך לבדוק בכיסו אם הוא עני או עשיר, אלא לומר בכלליות קרבן עולה כמו קרבן עשיר.

ועפ"ז היה מתרץ מש"כ בפרשת תזריע לאחר שסידר קרבן היולדת של עשירה, 'זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה', ואח"כ פתח הכתוב ואמר 'ואם לא תמצא ידה די שנה ולקחה שתי תורים או שני בני יונה', אחד לעולה ואחד לחטאת. ולכא'ו' היה צריך לדחות פסוק 'זאת תורת היולדת', לאחר דין היולדת העניה. והרבה פירושים נאמרו בזה.

הגאון מטשעבין אמר בשם הבראז'אנער רב ליישב, כי מכיון שכל העוסק בתורת יולדת כאילו הקריב, וכמ"ש המג"א שהיולדת זכר ביום מלאת הארבעים יאמרו היא ובעלה פרשת עולה, והובא במ"ב בהל' קריאת התורה, וזה שנהגו לתת לו עליה לתורה. וכן ביום שמונים לנקבה. כי האיש צריך לשלם קרבנות אשתו, שהוא חלק מחיוב הכתובה.

ולכן הקדים הכתוב 'זאת תורת היולדת', לפני פרשת היולדת העניה, כי כשיוצאים ידי חובת ע"י 'ונשלמה פרים שפתינו', אין מדקדקים לחלק בין עניה לעשירה, והרי זה מה שנלמד מ'זאת תורת', שכל העוסק בתורת הקרבנות כאילו הקריבם, ולכן בימינו אין לאשה יולדת עניה לומר פרשת 'ואם לא תמצא ידה' אלא הפרשה הראשונה של העשירה שמביאה כבש ועוף ולא שתי תורים.

וראיתי בספר 'עין השמש' על מהרי"ל, להג"מ רבי משה מישל שמואל שפירא [תרס"ו - תרצ"ג] בסוף הספר הביא בשם ידידו הגאון רבי יהושע העשל וויין מוילנא בעל מח"ס ציון יהושע ועליות אליהו. שפע"ז יש לבאר פנימיות המחלוקת בין רשב"י וחכמים במדרש הנ"ל.

מיד דוגמה חיה ומוחשית של מישוהו שהוא מכיר אישית העובר בדיוק עברה זו. והוא מהרהר לעצמו: כמה חבל שהם אינם פה אתי לראות עד מה חמור מה שהם עושים, ועד כמה עליהם להזדרז ולחזור בתשובה... ומתחשק לך לזעוק לו לאותו אדם ולקרוא באוזניו: ומה אתך עצמך, יהודי יקר? איך אתה יודע מיד שהכונה היא "להם" "לאחרים"? האם לא חשבת אף לרגע שאולי הכונה היא אליך? כן, כן, אליך ממש!

אכן, דרוש מאמץ מיוחד מצד הלומד להיות מעורב בלמודו, ולראות את עצמו מתיישב על ספסל הנאשמים או שוכב על שולחן הניתוחים ומהווה מושא ללימוד ולדין העיוני. זה לא קל, ואף לא נעים. אך רק כך יוכל הלומד להשתנות ולהיות קרוב יותר לדרך הישר והטוב.

ומעשה שרגיל היה האדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחא, לספרו בכל ערב יום הכיפורים, ועולה ממנו מוסר השכל גדול לענייננו:

בעיר קראקוב (קראקא) השוכן על גדות הויסלה בדרומה של פולין, עמד בית כנסת שנקרא בית הכנסת של ר' אייזיק. על שם אחד התושבים שבנה את בית הכנסת כתרומה לאוצר גדול שנפל בחלקו.

ומעשה שהיה כך היה:

ר' אייזיק עני מרוד היה, מטופל בבנים ובבנות. הבנות הגיעו לפרקן מצפות להינשא כדרך כל הארץ, אולם לרש אין כל להשתתף בצרכי נישואיהן. באחד הלילות חלם אייזיק חלום, שאוצר גדול טמון מתחת הגשר של עיר הבירה, חלום זה חזר ונשנה פעמים אחדות. ותתפעם רוחו, וגמר בדעתו לנסוע אל עיר הבירה, לחשוף את האוצר שנתגלה לו בחלומו. אמר ועשה; קיבץ בידו מעט כסף להוצאת הדרך, נטל צרורו ויצא לחשוף את האוצר.

בהגיעו אל עיר הבירה, לא התמהמה, ועשה ראשית דרכו הישר אל הגשר, לחפש אחר האוצר הנכסף. אך מה גדלה אכזבתו בהיווכחו לדעת שהגשר ענק ממדים הוא, מסלולי דרכים רבים חוצים בו, ותנועה רבה שוקקת בהם ללא הפסק. ברור היה שאין כל סיכוי לנסות לחפור תחת הגשר, מה עוד שזקיפי משמר שעמדו נוטרים את דרכי הגישה לארמון המלך, פוקחים עין על כל המתרחש מסביב.

מדוכדך ונבוך עמד ר' אייזיק תוהה במקומו מבלי שידע לשית עצות בנפשו. קשה היה לו להשלים את תוחלתו הנכזבת, ונשאר שומר את הגשר במשך היום, ורק עם רדת הלילה נוטש היה את משמרתו ללינת הלילה. באחד הימים בעודו עומד על הגשר, תוהה על החלום שחלם ופישרו, עבר שר הצבא על הגשר, והבחין בזר שעורר את חשדו, מפני התנהגותו המחשידה.

"מה לך יהודי כי תחפש כאן על הגשר הסמוך לארמון המלכות?" רעם קול שר הצבא. פחד מות תקף את ר' אייזיק. הוא בא לחפש אוצר שנגלה לו בחלומו, והנה עומד הוא ליפול בפח. בחשד של ריגול... כיצד ינסה לטהר עצמו, האם יאמנו דבריו? אומר לך את האמת... את כל האמת... פתח וגמגם נרעד ונפחד.

חלמתי חלום, אודות אוצר הטמון תחת הגשר... עני אני, וחשבתי לנסות את מזלי... זו כל האמת... גחך שר הצבא ואמר "הו, איש חלומות אתה, יהודי...? כיצד זה תשית את לבך לדברי חלומות? הנה אספר לך, גם אני חלמתי, זה פעמיים, שאוצר גדול טמון אצל יהודי בעיר קראקוב תחת התנור אצל יהודי בשם... אייזיק... אייזיק... האם אשית לב לדברי חלומות...? צמרמורת תקפה את ר' אייזיק, בשומעו את שר הצבא נוקב בשמו ובכתובתו בעיר קראקוב, וכאשר שמע את דברי שר הצבא הפוקד עליו לבסוף לנטוש את חלומותיו ולחזור מיד לביתו, מיהר לעקור כל עוד רוחו בקרבן, עשה דרכו לביתו, כשדבריו של שר הצבא מנקרים במוחו.

ראשית פעולתו, בהגיעו לביתו היתה לחטט תחת התנור, תנור לבנים שרעוע היה מרוב יושן. ואמנם לאחר חיפוש מדוקדק גילה תחת התנור אוצר ממון גדול, שממנו הפריש סכום כסף לבנות בית כנסת בקראקוב, אשר עד היום נקרא על שמו "בית הכנסת של ר' אייזיק".

הלקח מהסיפור נפלא, ונקדים תחילה את דברי הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל האומר: "אין מוסר אלא מה שהאדם לומד על עצמו ולעצמו, במטרה לשנות את עצמו שינוי המעשה". אכן, יכול אדם ללמוד את כל "מסילות ישרים" בעיון רב, ולנתח בעמקות את חסרונותיהם של האחדים ואת דרכי תיקונם, ואילו הוא עצמו עומד מחוץ למסגרת עיונו, ובסיימו את חוק לימודו הריהו אותו אדם שהתחיל בו.

ודרשו רבותינו בעלי המוסר מהפסוק (ויקרא כה, יז) "לא תונו איש את עמיתו" - המילה את כידוע באה לרבות, ולענייננו באה היא לרבות את האדם עצמו; שיסתכל הוא על עצמו ולא ירמה את עצמו להטיל את הכשלונות אך על הזולת. הצרה היא, שהאדם לא תופס שכל המומים שמוצא הוא אצל חבריו נמצאים בו, על דרך שאמרו חז"ל (קידושין ע' ע"ב) "הפוסל - במומו פוסל".

משום כך בא ר' שמחה בונים מפשיסחא, ורצה ללמד את חסידיו ואתנו, כי אדם ההולך לחפור מתחת ל"גשר" בעיר אחרת - בחפצו לחתור

ככל יום, לא ממשיכים במשניות של עולת העוף ומנחות של קרבן עני, כפי הנראה שזהו כשיטת הברוך טעם והמשנה למלך והר"ש שעני שהביא קרבן עשיר יצא ידי חובתו.

והנה בקרבן עולה ויורד מביא העשיר חטאת בהמה, והעני מביא שני עופות עולה וחטאת, וצריך להבין מה מקום לעני להוסיף עולה שלא היה לו לעשיר להביא עולה? וביאר האבן עזרא שבחטאת בהמה של העשיר יש אכילת מזבח אימורים, ואכילת כהנים בשר. אך חטאת העוף אין למזבח אלא דמה, ולא בשרו, שאכל לכהנים. ונמצא שלא הביא למזבח בשר אישה ריח ניחוח לה, לכן יביא גם עולת העוף שכולה כליל על המזבח.

והספורנו ביאר כי יש לעני הרהורי הלב בטרונאי על הקב"ה ח"ו, מדוע עשאו עני ולא עשיר, ולכן עליו להביא עוד קרבן עולה לכפר על הרהורי הלב. וממילא מובן יותר דברי החינוך שלא יביא העני קרבן עשיר, היינו חטאת בהמה לבד, שהרי בכך לא תיקן ולא כיפר את הרהורי הלב ע"י קרבן עולה. מה הועיל במה שהתאמץ כ"כ. ולכן לא יצא ידי חובתו. [והחת"ס שם מפרש טעם החילוק בין מצורע לשאר הקרבנות, שדווקא במצורע מותר לעני להביא קרבן עשיר ולא לשאר הקרבנות. ע"ש.]

ראיתי בספר 'באר מרים', שהג"מ רבי מנחם זמבה שאל פעם לפני האמרי אמת מגור ז"ע איך יתכן שעני שיביא קרבן עשיר לא יצא ידי חובתו, כדברי החינוך, והלא אדרבה הוא מוסיף להביא יותר ממה שהיה מחויב? ותיירץ האמרי אמת בקצרה 'כי חסר לו קרבן אחד'. היינו כי עשיר מביא רק חטאת בהמה, ועני צריך להביא חטאת ועולה. אמנם זה מיישב לנו רק בדל שהביא קרבן עשיר, אך דלי דלות שהיה לו להביא רק מנחה, שהביא קרבן עשיר, עדיין צריכין אנו למודעי מדוע לא יצא ידי חובתו, והרי מנחתו אינה אלא לחטאת ולא לעולה?

ואף אם תמצי לומר שלפי דברי האמרי אמת, אם הביא דל דלים קרבן עשיר יצא ידי חובתו, מ"מ לפי הסברא הנ"ל שאין הקב"ה רוצה שיתאמץ יותר מכפי יכלתו, אין לחלק בין דלים לדלי דלים, בשניהם אין הקב"ה רוצה שיביא יותר מכפי יכלתו.

ראיתי בספר 'אדני פז' [בן דורו של הרבי רבי יונתן, הג"מ רבי אפרים הקשר, מובא הרבה בפתחי תשובה] ע"פ מש"כ בשו"ע באו"ח סי' א' שטוב לומר בכל יום פרשת עולה ופרשת חטאת. כי בגמ' מסופר על רבי ישמעאל שקרא בשבת לאור הנר והטה, וכתב על פנקסו שכשיבנה בית המקדש יביא חטאת שמנה, והקשה החיד"א מה היה לו לכתוב כך בפנקסו, היה לו לפתוח חומש לומר פרשת חטאת, וכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת?

ותירץ הבנין שלמה ועוד מפרשים, שה'כאילו' הזה מועיל רק להגן מן היסורים שבאים ע"י החטא, כי ע"י האמירה נחשב לו כמי שנתן להקב"ה חלק המזבח, כי כמו שאין לו חילוק בין מנחה לעוף או לבהמה, כך אין לו חילוק בין הבאה ממש לבין קריאת פרשת הקרבנות, אך חלק הכהנים שעדיין לא ניתן, אינם יכולים לשבוע ע"י אמירת הפרשה.

ולכן כתב רבי ישמעאל על פנקסו שיביא חטאת שמינה, שמינה דייקא, כדי שיהיה לכהנים הרבה מה לאכול...

ועי' עוד נוב"י מהדו"ק או"ח סי' ל"א וסי' ל"ה, ושו"ת חת"ס סי' י' שגם כתבו כן שאף האומר תורת החטאת, כשיבנה ביהמ"ק יצטרך להביא גם קרבן בפועל. אמנם דעת המב"ט בספרו בית אלקים שער התשובה פ"ב, חולק וסובר שהאמירה היא ממש כהקרה בפועל, וכשיבנה ביהמ"ק לא צריך להביא שום קרבן, וכ"כ הגר"א. וא"כ צ"ע מה שכתב שיביא חטאת שמינה, היה לו לומר פרשת חטאת. והחיד"א בנחל קדומים תירץ שכתב כן למצוה בעלמא, שעיקר החיוב כבר יצא ידי חובתו ע"י אמירת פרשת חטאת. וצ"ע שאם כבר יצא ידי חובתו איך אפשר להביא חטאת למצוה בעלמא, והרי זה ממש חולין בעזרה? והי"ע.

והנה האדני פז שאמירת פרשת הקרבן, נעשה כאילו אמר 'לכשיבנה בית המקדש אביא את הקרבן הזה שאני אומר עכשיו'. וא"כ לפי"ז אין עני יכול לומר פרשה של עשיר, שתיכף יבא משיח ואין לך כסף, איך תבטיח באמירה זו שתביא קרבן עשיר, הרי אין לך בינתיים. והרי אתה מאמין בביאת המשיח ברגע זה, אין הכי נמי שכולם יתעשרו לאחר ביאת המשיח, אך הרמב"ם כתב 'אין בין עוה"ז לימות המשיח' יקח זמן עד שיהיה מצוי בהרחבה לכל אחד. ולכן אין העני אומר פרשת העשיר. וזהו דעת המדרש שאפילו עשירית האיפה הראה לו לאאע"ה, להורות שלא יאמר העני רק פרשה זו, שאם יאמר פרשת חטאת בהמה, נעשה

כי הקב"ה הראה לו כל הקרבנות, ובסוף אמר לאאע"ה שכשאיך ביהמ"ק קיים יתכפר להם בזכות אמירת הפרשיות, ולכן לדעת רשב"י לא הראה לו עשירית האיפה, שאם אומרים בפה, די באמירת קרבן עשיר ואין צריך להכנס בדקדוקי עניות.

אך לחכמים כן הראה לו עשירית האיפה, כי יש צד שני לומר שבזמן שאין ביהמ"ק קיים צריך העני לחפש בכיסו ולפי מצבו בפרנסה כן יאמר פרשת הקרבנות.

דאי' במשנה נגעים פי"א מ"ב 'מצורע עני שהביא קרבן עשיר יצא', ופי' הר"ש משאנץ 'אפילו לכתחילה מביא קרבן עשיר ותבא עליו ברכה', היינו שייסבב על הפתחים ויקנה קרבן עשיר, ותבא עליו ברכה. והרי לדעת הר"ש בוודאי טוב שהעני יאמר פרשת העשיר, שהרי גם כשמביא בפועל קרבן עשיר יצא ידי חובתו.

אמנם דעת החינוך במצוה ת"ג קרבן עולה ויורד, הביא דברי הגמ' בכריתות דף כז: שמי שהיה עשיר והפריש מעות ליקח בהם כשבה או שעירה, והעני, יביא שתי תורים או שני בני יונה, ומותר לו להנות בשאר המעות. וכן מותר לו לרדת לעשירית האיפה. וכן להיפך אם היה עני והעשיר, חייב להוסיף עוד כפי קרבן העשיר, כי לא אזלינן אשעת החטא וההפרשה אלא אשעת הקרבן.

והנה החינוך שם, שאם הביא עני כשבה או שעירה כעשיר, לא יצא ידי חובתו. וכתב המשנה למלך, איך אמר כן, והרי משנה מפורשת בנגעים שעני שהביא קרבן עשיר יצא, וכן פסק הרמב"ם, וכתב עליו הר"ש משאנץ תבא עליו ברכה? ותירצו המפרשים שהמשנה בנגעים למדוה מפסוק מיוחד במצורע 'זאת תורת' לרבות את המצורע עני שהביא קרבן עשיר. משא"כ בשאר הקרבנות כעולה ויורד, שאסור לעני להביא קרבן עשיר, ואם הביא, לא יצא ידי חובתו.

והחינוך כתב טעם לאיסור זה, שמאחר שריחם עליו הקב"ה להביא קרבן עני, אינו בדין שיוכף עצמו להביא יותר מאשר תשיג ידו. אין זה דרך ארץ לומר להקב"ה איני צריך לטובתך, וכמ"ש בתוס' במס' ע"ז 'כפוי טובה בני כפוי טובה' שכל מי שאינו רוצה לקבל מחבירו, כי מפרש שיצטרך אח"כ להכיר לו טובה, גם זוהי מדת הגאווה וכפוי טובה. כך כשריחם עליו הקב"ה להביא קרבן בדלי דלות, אינו בדין להתאמץ להביא קרבן עשיר.

והנה החינוך על זה, ומזה ילמד כל אדם עצה איך לכלכל ביתו, שלא להוציא הוצאות יותר מכפי יכלתו. וכמ"ש המ"ב בביאור הלכה בהל' יו"ט. שרבים חללים הפילה מדת הפזרנות יתר מן המדה, שמוציא הוצאות יותר ממה שיש לו, כי זהו סיבה לגזול את הבריות, שמבקש לימודו ואינו מוצא.

וסברת החינוך אינו רק בקרבן עולה ויורד אלא בקרבן עולה, שהקב"ה אומר לעני, איני מבקש ממך פר כמו עשיר, תביא מה שאתה יכול, כבש, תור או בן יונה, כפי השגת ירך. אל תתאמץ יותר, כי סדר הקרבן הוא הכנעת נפש האדם להקב"ה, ומכל אחד הוא דורש מדת הכנעה כפי יכלתו. מעשיר הוא מבקש פר, ומעני שבעניים מנחת מחבת.

וכן כתבו רבותנו הק' השפת אמת יומא מא:, והערוך לנר כריתות דף כח. והחת"ס שבת קלב. הכל נקטו כשיטת החינוך [וא"כ צ"ל שדברי הר"ש אמורים רק לגבי מצורע עני, שיש בו לימוד מיוחד שיכול להביא כתורת עשיר] שיש חילוק גדול בין שאר הקרבנות למצורע, שבשאר הקרבנות העני לא יביא קרבן עשיר, ורק במצורע יש לימוד מיוחד.

והחת"ס הוסיף חידוש נורא שבקרבן עולה ויורד מביא העשיר חטאת בהמה, והעני מביא שני עופות עולה וחטאת, אם יתכפר בעופות, כשמתאמץ ומביא פר כעשיר, מה שיביא נותר על זה הוה ליה כמו חולין בעזרה, וכמו חטאת שנתכפרו בעליהם ולא יצא ידי חובתו. כדעת החינוך.

ונחזור לענייננו שא"כ גם באמירת הפרשה היה צריך שהעני יאמר פרשת דלי דלות. ולא יאמר כעשיר. שבשלמא לדעת המשנה למלך שעני שהביא קרבן עשיר יצא ידי חובתו, ניחא שיכול העני לומר פרשת העשיר, אך לדעת החינוך וג' רבוה"ק הנ"ל שעני שיביא קרבן עשיר לא יצא ידי חובתו, ובפרט שהחת"ס מחמיר שזה כחולין בעזרה, שכן הוא דעת החינוך שלא יצא העני, וצריך להביא קן חדש, שהרי שהפר שהוא הביא הוא כחולין בעזרה, ולא רק כחטאת פסולה.

וזהו דעת חכמים במדרש שהראה הקב"ה לאאע"ה גם עשירית האיפה, כי אסור לו לומר פרשת העשיר.

ובשו"ע כתוב שטוב לומר בכל יום פרשת עולה חטאת ושלמים, לא הזכיר שם קרבן עני שמביא מנחה, וכן בפרק איזהו מקומן שאומרים

זה כמקבל על עצמו נדר, וזהו 'יהי רצון כאילו הקרבתי', כיון שקיבלתי על עצמי ברצון הזה, הרי זה רצון אמיתי שזה מחייב אותו להביאו אח"כ כשיבנה ביהמ"ק, רצון אמיתי כזה אפשר לומר עליו 'כאילו הקרבתי'. שאינו סתם דיבור בעלמא. ולכן אין עני יוצא ידי חובתו באמירת פרשת קרבן עשיר. משא"כ לדברי הבארזאנער רב שבאמירה בפה אין חילוק בין עני לעשיר, ואדרבה אם כבר אומר, שיאמר פרשת העשיר, להדפיס שטרות של מאתיים כנ"ל.

אמנם בדברי החינוך שיש בזה לימוד שלא לפזר יותר הוצאות ממה שיש לו, א"כ גם באמירה יש החינוך הזה. ויש מרבוה"ק שלא היו מראים פנים מסבירות למי שמתאמץ יותר מכפי יכלתו וקונה מצוות ביוקר, כמו אתרוג מהודר יותר ממה שביכלתו. שע"ז נגרם שאינו חי בגבולות סדר ההוצאות וההכנסות. אמנם המשנה למלך שלא חילק בין מצורע לשאר קרבנות שתמיד תבא עליו ברכה לעני שמביא כעשיר, זהו כשיטת רבוה"ק שכן חינוכו שיתאמץ אדם במסירת נפש לכבוד ה', הרבה יותר ממה שהוא יכול. אלו ואלו דברי אלקים חיים.

כתוב שבימי זרובבל היה ביהמ"ק בנין חלש מאד, ונעשה בהם בקעים, כי כורש הרשה להם לבנות ג' שורות של אבן ושורה אחת של עץ, כדי שאם ימרדו בו היהודים ישרוף ח"ו את הבית ע"י העץ שביניהם. ובבא בן בוטא ראה שאם לא יבא הורדוס ויבנהו מחדש, יפול הבית ח"ו. וכן היה בתקופת חשמונאים, בתחילה עשו מנורה של בעץ, חזרו והעשירו עשו של כסף, חזרו והעשירו עשו של זהב. הרי שאין הקב"ה רוצה שנקרע עצמנו לעשות של זהב כשאין לנו זהב. אף שאין עניות בציבור. מאידך ידוע גירסת המאירי או הריטב"א שכל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה עד ר"ה חוץ מהוצאות שבת ויו"ט והוצאות בניו לת"ת וכן כל הוצאות לשאר המצוות. וא"כ האם יקח כל אברך ויזמין אצל הסופר שיכתוב לו ספר תורה? הרי החינוך לימדנו כאן שאין רצון ה' שהעני יביא קרבן עשיר. וצ"ע בזה.

נמצאנו למדים ב' הסברים בדברי המדרש הנ"ל, לדעת רשב"י לא הראה לו הקב"ה לאאע"ה עשירית האיפה יחד עם סדר כל שאר הקרבנות, ולדעת חכמים כן הראה לו עשירית האיפה.

א, שנחלקו אם באמירה כשאין ביהמ"ק יאמר העני כקרבן העשיר. שלכאוי זה תלוי במחלוקת הר"ש משאנץ והמשנה למלך שלדעתו יצא העני ידי חובתו, או לחת"ס וערוך לנר ושפ"א בדברי החינוך שלא יצא ידי חובתו. שיש לחלק בין מצורע לשאר קרבנות. שהתורה מחנכת את האדם שלא יוציא הוצאות יותר מיכלתו. והחת"ס מאשימו בחולין בעזרה.

ב. בעל אדני פז פירש שאמירת הפרשה היא התחייבות להביא קרבן בפועל, וממילא אין לו להתחייב יותר מכפי יכולתו עכשיו בכיסו. לכן סברו חכמים שעשירית האיפה גם הראה לו הקב"ה, שיאמר העני רק פרשת העני ולא פרשת קרבן עשיר. [ולגבי יולדת עניה אם יכולה להביא קרבן יולדת עשירה, לדברי האמרי אמת יש לחלק בין אם חסר לו קרבן או לאו].

(הגרמ"י רייזמן)

כאומר שיביא חטאת בהמה של עשיר לכשיבנה ביהמ"ק. והרי אין לו. ומה שאמר רבי ישמעאל שיביא חטאת שמינה, זאת משום שבאמת היה רבי ישמעאל עשיר מופלג, כמ"ש חז"ל 'בנות ישראל על רבי ישמעאל בכינה, המלבישן עדי'.

וצ"ע איך ידע שלאחר תחיית המתים יהיה לו עשירות זו, והרי אין מלואו לו לאדם כסף וזהב בקבר. אולי כונתו רק בחייו, ולא לאחר התחיה, אך קשה לומר שהמיתה מכפרת ונפטור בכך מקרבן, וא"כ זהו הטעם שחטאת שמתו בעליה מתה, כי כבר נתכפרו במיתתם, שהרי בפשטות אין המיתה מסלקת ממנו חיוב הקרבן, כמו שהיסורים ממרקיין ואינם פוטרים מקרבן חטאת, כמבואר בנוב"י וחת"ס. כי רק אשם תלוי נמחק, ולא כל שאר הקרבנות. וממילא גם הנשים שיקומו תחיית המתים יתחייבו בקרבנות לידה שנתחייבו בחייהם. ובגמ' נחלקו אם יולדת שלא הביאה על כמה לידות, אם מביאה אחת על הכל, והרמב"ם כתב שצריך להביא על כל לידה ולידה, [בגמ' מסופר שהסוחרים היו מייקרים מחיר התורים ובני יונה, ואמר להם רשב"ג שיזילו, ואם לאו, יפרסם שמספיק קרבן אחד על כל הלידות. אך למעשה אין הלכה כן] וכתוב שכשיבא משיח צדקנו, תחילה יקריבו היולדות חטאתם ועולתם, שהם מחוסרי כפרה.

ובספר 'לב חיים', להגר"ח פלאגי על אורח חיים, בתחילת הספר יש כשבעים סימנים על שאלה זו, אם יביאו כל הקרבנות שהתחייבו בגלות, אחר ביאת המשיח ותחיית המתים.

ונודע מש"כ הבני יששכר בשם רמ"ע מפאנו על תפילות המוספים שאומרים 'ואת מוסף יום השבת הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה', השבת הזה דייקא, כי כשיבנה ביהמ"ק נעמוד ונשלים כל המוספים שלא זכינו להקריב בשנות הגלות.

וכתב 'למשל בפרשת ויקרא הראשון', יביאו כל המוספין דפרשיות ויקרא למפרע, כי אין ציבור מתים, וממילא אין זה בדין חטאת שמתו בעליהם, כי כלפי הציבור אנו עדיין מחוייבים בכל אלו הקרבנות מוסף דכל שנות הגלות. אמנם כל זה לגבי קרבנות ציבור, משא"כ לגבי קרבנות יחיד צ"ע אם רבי ישמעאל אמר שיביא חטאת שלימה אם משיח יבא בחייו, או גם לאחר מותו. ואולי הדבר תלוי לפי המחלוקת אם רבי זירא לאחר שקם בתחייה משחיתתו בפורים ע"י רבה, אם חזר וקידש את אשתו או לאו. אם אינו חוזר ומקדש את אשתו, הרי שהכל חוזר להיות כמו שהיה קודם מיתתו, וא"כ גם מה שירשוהו וירשיו, חוזר לו העשירות, ומשם יוכל להביא חטאת שמינה.

כ"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע אמר שכשיקום כ"ק השר שלום מבעלזא זי"ע בתחיית המתים, אשיב לו את הבית מדרש שירשתי ממנו, וכן אתן לו את הבית, אך אחזיק לעצמי את ה'יושבים'... הרי שלאחר התחיה צריך להשיב כל הירושות לדור הקודם.

[וצריך לעיין בלשון חז"ל במי שאכל פחות מכשיעור, יש לו לחשוש שמא 'בנה בית המקדש בימיו', ויתגלה שכן היה בזה שיעור ונתחייב בחטאת. ויש לעיין אם כתוב שם 'בימיו' ולפי"ז נדע שבאמת לאחר מיתה אינו כן].

נשוב לדברי האדני פז שאמירת פרשת הקרבן, נעשה כאילו אמר 'לכשיבנה בית המקדש אביא את הקרבן הזה שאני אומר עכשיו'. והרי

בדרך הדרוש

שלא יוכלו האומות לומר לכבוד עצמו הוא דורש הדק"ל למה לא ברא הקב"ה את האדם במעשה ידיו ודו"ק:

(מדרש יונתן)

טמא טמא יקרא

בגמרא דשבת (דף ס"ח) וטמא טמא יקרא צריך להודיע לרבים צערו פי רש"י הוא בעצמו ויש להקשות למה צריך בכאן להודיע צערו לרבים יותר משאר חולאים, וכדי לתרוץ נקדים מה דאיתא בפירושו רש"י פרשת וירא אצל ישמעאל וישמע אלקים את קול הנער פי רש"י מכאן שתפלת חולים יפה מתפלת אחרים עליו ואיתא בזה"ק מפני מה נקרא מצורע מוסגר מפני שמוסגר תפלתו בשמים והא"ש צריך להודיע צערו לרבים שיבקשו עליו רחמים בשלמא שאר חולאים מוטב שיתפלל הוא בעצמו אבל גבי מצורע שנסגר תפלתו בפניו צריך להודיע צערו לאחרים שיתפללו עליו וק"ל (מדרש יונתן)

שלא יוכלו האומות לומר לכבוד עצמו הוא דורש הדק"ל למה לא ברא הקב"ה את האדם במעשה ידיו ודו"ק: דאיתא בפסחים (דף כ"ב) שמעון העמסוני הי' דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ד' אלקיך תירא פירש וכו' עד שבא ר"ע ודרש את ד' אלקיך תירא לרבות ת"ת וזוהי מוכח דלא לכבוד עצמו הוא דורש והק"ל, וזוהי יובן המדרש לא מתו בני אהרן אלא בשביל שלא נשאו נשים ושלא נהגו כבוד במשה רבן דעל שלא נשאו נשים לחוד יש להם תירוץ כקושיית המפורשים וא"ל כתירוץ המפורשים שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש הא יש לימוד בל"ז שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש כר"ע שדרש את ד' אלקיך תירא לרבות ת"ת וממילא לא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש אבל כיון שלא נהגו כבוד במשה רבן אין להם תירוץ למה לא נשאו נשים וכ"ת כקושיית המפורשים י"ל כתרצום משום שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש וכ"ת הא יש לימוד בל"ז שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש מאת ד' אלקיך

אשה כי תזרע וילדה זכר (יב, א) למעלה מן הענין כתיב להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החי הנאכלת ובין החי אשר לא תאכל וסמך ל' אשה כי תזרע וילדה זכר וקשה סמיכות הפרשיות ולתרוץ נקדים דאיתא במדרש למה מתו בני אהרן בשביל שלא נשאו נשים ובשביל שלא נהגו כבוד במשה רבן וקשה למה דוקא בשביל הני תרתי ולמה לא די באחד מהם אלא בשביל שלא נשאו נשים הי' להם תירוץ אבל בתרווייהו אין להם תירוץ דהמפורשים הקשו למה צוה הקב"ה לישא אשה למה לא ברא אותו הקב"ה במעשה ידיו כאדם הראשון ותי' משום דאיתא בגמרא כשמעו האומות אנכי ד' אלקיך אמרו לכבוד עצמו הוא דורש כיון ששמעו כבד את אביך ואמך חזרו לדברים הראשונים ואי הוי הקב"ה ברא את האדם במ"י איך יוכל לקיים קרא כבד את אביך וכו' לכן לא ברא אותו במעשה ידיו ולכך צוה הקב"ה לישא אשה אבל אם יש לימוד אחר

אינזער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע פ"ק צפת ת"ו

פֿרשֿת תּזְרִיעַ - הַחֹדֶשׁ • תּשע"ט ◊ גליון 302

אינטרעסאנט

נגע צרעת (א)

לרגל פרשת נגעים, נביא כאן רשימה של אנשים הידועים שלקו בנגע צרעת (ממדרש ויק"ר יז, ג):

משה ומרים

בחיל ורעדה נפתח בגדולי עמנו¹. משה רבנו כשדבר על ישראל ואמר: "והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי", אמר לו הקב"ה להכניס ידו בחיקו, וכשהוציא "והנה ידו מצרעת כשֶׁלֶג" כי דבר לשון הרע על ישראל.

גם מרים הנביאה כשדברה על משה רבנו לקתה בצרעת, ועל זה נצטוינו: "זכור את אשר עשה ה' אליהן למרים בדרך בצאתכם ממצרים", והוא החובה לשמור פיו מלדבר לשון הרע, וכפי שנדרש במדרש בתחלת פרשת מצורע "זאת תהיה תורת המצרע", אל תקרי 'מצורע' אלא 'מוציא שם רע'.

גלית הפלישתית

שיצא להילחם בישראל, ואמר לו דוד המלך "היום הזה יסגרך ה' בידי" ודורשים חז"ל "יסגרך" הוא לשון צרעת, כמו שנאמר "והסגירו הכהן".

יואב בן צרויה

שר צבאו של דוד המלך. שהרג את אבנר בן נר כשרצה לעשות שלום עם דוד, וקללו דוד: "יחלו על ראש יואב ואל כל בית אביו ואל יברת מבית יואב זב ומצרע" וגו' (ראה שמואל ב פרק ג).

נעמן

שר צבאו של מלך ארם. הוא היה מצורע, והיה לו בביתו שבויה מבנות ישראל שהיתה משרתת את אשתו, והיא ספרה לו על הנביא אלישע שבכוחו לרפא את הצרעת. נעמן בא אל אלישע שציוה לו לטבול שבע פעמים בירדן ויתרפא צרעתו (מלכים ב פרק ה).

1) ואם אמנם אין לנו שום השגה בהם ובשיחם, אך עלינו ללמוד את פרקי המוסר שהתורה מלמדת אותנו. וכפי שמרחיב בזה החפץ חיים, שבא ללמדנו מה גדולים אלו שלא נתכוונו לרעה נענשו כך, ק"ו מי שמתכוון לרעה.

והתחזקתם

שֶׁפֶת תּוֹכִיִּים מְתוּקָה

אָחַד מִיְדֵי הַמֶּלֶךְ הֶעֱנִיק לְמַלְכוֹ מִתְּנָה נִפְלְאָה, עוֹף שִׁיכּוֹל לְדַבֵּר כְּמוֹ אָדָם, הֲלֹא הוּא עוֹף הַפֶּאֶפֶאגִּי (=תְּכִי), הַמֶּלֶךְ הַתְּפַעַל מֵאֵד מְעוֹף זֶה, וּלְכֹל אוֹרְחָיו הִיָּה מְרָאָה אֶת נִפְלְאוֹתָיו שֶׁל הָעוֹף, וְהֵם כָּלֵם הַתְּפַעַלוּ בְּיוֹתֵר מִכָּל מֶלֶךְ שֶׁהוֹצִיא מִפּוֹ.

עַמֵּד שָׁם אָחַד שֶׁלֹּא נֶחֱוֵן בְּחֻכְמָה יִתְרָה, וְשָׂאֵל אֶת הַמֶּלֶךְ: מַה הַמֶּלֶךְ מִתְּפַעַל מִמֶּנּוּ פֶּל כֶּף, וְכִי חֲסֵרִים אֲנִישִׁים הַיְכֹלִים לְדַבֵּר, וְאֶפִּילוֹ הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵלִים מְהֵעוֹף? נו, לָךְ תִּסְבֵּיר לְחֻכְמָה זֶה שֶׁאָדָם הַמְדַבֵּר אֵין בּוֹ שׁוּם חֲדוּשׁ, אֲבָל עוֹף הַמְדַבֵּר חֲדוּשׁ הוּא.

מִשָּׁל זֶה מְבִיא ה'קִדְשֵׁת לוֹי', וּמְבַאֵר עַל פִּי דְבָרֵי הַמַּגִּיד מִסְעֲזָרִיטֵשׁ שֶׁאָמַר עַל מֵאֵמֶר חֲז"ל "יִשְׂרָאֵל מְכַרְנָסִין לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים", שֶׁבְּפִמָּה שֶׁאֲנִי עוֹשִׂים מְצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים אֲנִי גוֹרְמִים תַּעֲנוּג לְהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא. וְהֲלֹא לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵשׁ כְּפֹה אֲלֵפִים מִלְּאָכִים שֶׁהֵם אוֹמְרִים קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ בְּאִימָה וּבִירָאָה, וּמָה אֲנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ? אֲלֹא שֶׁהֵם כָּלֵם רוּחָנִיִּים וְאֵין בְּזֶה כָּל חֲדוּשׁ. אֲךָ כָּל הַהַתְּפַאֲרוֹת שֶׁל הַקֶּב"ה הוּא דוֹקָא עִם עֲבוֹדַת בְּנָיו אֲשֶׁר הֵם מְלַבְּשִׁים בְּגוּף הָעֵב וְהַחֲמֹר, וְאֲךָ עַל פִּי כֵן נוֹתְנִים אֶת לִבָּם בְּכַדֵּי לְהַפְשִׁיט אֶת הַגְּשָׁמִיּוֹת וְלְהַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמָם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְקִדְשֵׁת הַבּוֹרָא כְּבִיכּוֹל, וּבְזֶה הוּא מִתְּפַאֵר עִמּוֹ כְּבִיכּוֹל.

וְאִם כֵּן אַתֶּם בְּנֵי אָדָם פִּקְחוּ עֵינֵיכֶם וְרֵאוּ גְדֹל מַעֲלַת מְצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים עַד שֶׁכָּל עֲבוֹדַת מְלָאכֵי מַעֲלָה חֲשׂוּבִים כְּאֵין נֶגֶד מַעֲשֵׂה בְנֵי אָדָם.

וְזֶהוּ אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ - אִשָּׁה מְרַמֵּז עַל הַחֲלֵק הַגְּשָׁמִי שֶׁל הָאָדָם, אִם הָאָדָם שֶׁהוּא מְגַשֵּׁם זוֹרַע תּוֹרָה וּמְצוֹת, דוֹקָא הוּא וְיִלְדָה זָכָר הוּא מוֹלִיד הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת לְכָל הָעוֹלָמוֹת.

קוֹרֵץ אֶת שְׂאֵרָי

וְטָמְאָה שְׁבַעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָמוּל. אפילו מי ששקוע בשבע דרגות הטומאה, יכול להתעלות ולהגיע מיד לקדושת הברית. (דברות קודש)

שְׂאֵת או סַפְחַת. שְׂאֵת - מדות מגוננות ששרשם בגאווה והתנשאות, יכולים לבוא אל האדם מחמת סַפְחַת - שמסתפח ומתחבר לאנשים ריקים. (נועם אלימלך)

וּמִרְאָה הַנֶּגַע עֲמוֹק מְעוֹר בְּשָׂרוֹ. הכהן רואה שאין הנגע רק דבר חיצוני, אלא יש משהו עמוק יותר ממה שנראה בעור בְּשָׂרוֹ - יש בו פגם בפנימיות שצריך לתקן. (אור יצחק)

כָּלוּ הַפֶּה לִבָּן טְהוֹר הוּא, וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן בּו בְּשָׂר חַי יִטְמָא. מי שרואים בגלוי את נגעו, ומתרחקים ממנו לא ללמוד ממעשיו, אינו צריך שילוח מחוץ למחנה. אך בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן בּו בְּשָׂר חַי - שמתחיל להראות את עצמו לצדיק אזי יִטְמָא - צריך להיזהר ממנו ולשלחו החוצה. (חתם סופר)

וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא. מי שהוא עצמו טָמֵא, הוא טָמֵא יִקְרָא קורא לאחרים טמא, כמאמר חז"ל: 'כל הפוסל במומו פוסל'. (של"ה הק')

פְּרֻשֶׁת הַחֹדֶשׁ

רִאשׁוֹן הוּא לָכֵם. חדש אלול ותשרי הם בחינת "אני לדודי ודודי לי" - קודם 'אני לדודי' אתערותא דלתתא, ואחר כך יהיה 'דודי לי'. אבל בניסן בא מתחילה אתערותא דלעילא ועל ידי זה מתעורר האדם מלמטה. וזהו רִאשׁוֹן בתחלה הוא - הקב"ה משפיע לָכֵם.

(הס"ק מסלונים)

אֵ טִיפֵּעַ גְּעֻדָּאִיק

חוֹסֵר הַחֶשֶׁק לַעֲבוּדַת ה', כְּדֵי שִׁיתַּעֲלֶה יוֹתֵר וְאִם בְּעֵינָיו עָמַד הַנֶּתֶק... טְהוֹר הוּא וְטָהֵרוּ הַכֹּהֵן. לַפְעָמִים הָאָדָם הוֹלֵךְ לוֹ בְּעֲבוּדַת ה', וּלְפַתֵּעַ שׁוֹרֶה עָלָיו נְפִילָה וְהוּא מְרַגֵּישׁ שְׁחֻשְׁכוֹת וְאִפְּלָה יוֹרֶדֶת עָלָיו, וְחוּץ מְעוֹנוֹת אֵינוֹ רוֹאֶה לִנְגַד עֵינָיו מְאוּמָה, וּמְאֵבֵד אֶת כָּל חֶשֶׁקוֹ. הִנֵּה הַבַּעַל שֵׁם טוֹב פִּרַּשׁ אֶת הַפְּסוּק "הוּא יִנְהַגְנוּ עַל מוֹת", מְשַׁל לְאָב הַנוֹתֵן יָד לְתִינוּק וּמְסִיעַ לוֹ לְלֶכֶת וּלְפַתֵּעַ הוּא עוֹזֵב אֶת יָדוֹ, אֲמָנָם הַתִּינוּק נִבְהָל שְׂאִין לוֹ תוֹמֵךְ וּמְסִיעַ,

אֲבָל מִטְרַת הָאָב הוּא שֶׁהַתִּינוּק יִדַע לְלַכֵּת בְּכַחוֹת עֲצָמוֹ. וְזֶהוּ "הוּא יִנְהַגְנוּ עַל־מוֹת" שֶׁהַקָּב"ה מְנַהֵג אוֹתָנוּ בְּהִנְהִיגַת עֵלָם וְתִינוּק, שֶׁלְפַעְמִים נוֹתֵן עֲזָרָה וְסוּיעַ מִמְרוּמִים לְעֲבוּדָתוֹ, אֲךָ לַפְעָמִים הוּא מְשַׁמֵּיט אֶת עֲזָרָתוֹ, אֲךָ זֶה לְטוֹבָתוֹ שְׂיֻכַּל לְעֲלוֹת בְּכַחוֹת עֲצָמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְזֶהוּ "אִם בְּעֵינָיו עָמַד הַנֶּתֶק" שֶׁלִּנְגַד עֵינָיו רוֹאֶה רַק נִגְעִים וְעוֹנוֹת, יֻכַּל לְהִיּוֹת שְׂבָאָמֶת "טְהוֹר הוּא", וְהַסְבָּה שְׂאֵינוֹ מְרַגֵּישׁ כָּךְ, מְשׁוּם "וְטָהֵרוּ הַכֹּהֵן" הַקָּב"ה הַנִּקְרָא כֹּהֵן רוֹצֵה לְטָהֵרוֹ וּלְהַעֲלוֹתוֹ יוֹתֵר.

(מבשר צדק להרה"ק רבי ישכר בער מזלאטשוב (צפת))

פְּנִינֵי בַת עֵינָן

יִתְבוּנָן בְּצַד הַחֶסֶד שְׂבַמְדַת הַדִּין

וְרָאֵה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבָּשָׂר וְשָׂעַר בְּנֶגַע הַפֶּה לִבָּן ... וְטָמֵא אִתּוֹ. עָקֵר שְׂעִשְׁוֹעַ שְׂיִישׁ לְהַקָּב"ה הוּא בְּזֶה שְׂמֵהַפְּכִים מִדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים, וְהוּא עַל יְדֵי שְׂמֵתְבוּנָן הָאָדָם בְּכֹךְ שְׂאֵף שְׂגוֹבֵר עָלָיו הַדִּין, אִם זֶה בְּגִשְׁמִיּוֹת וְאִם זֶה בְּרוּחָנִיּוֹת - שְׂיִישׁ לוֹ נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים, כָּל זֶה בָּא עָלָיו רַק מִחֶסְדֵי הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא כְּדֵי שְׂיִפְשֹׁפֵשׁ בְּמַעֲשָׂיו וְיִתְעַלֶּה בְּתִשׁוּבָה, וּבְהַתְבוּנָנוֹת זֹו הוּא מְהַפֵּךְ הַדִּין לְרַחֲמִים. וְזֶהוּ וְרָאֵה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע, מִמָּה בָּא הַנֶּגַע? עַל יְדֵי וְשָׂעַר - הוּא בְּחִינַת דִּין, שֶׁהַדִּין הַפֶּה אֶת הַלִּבָּן בְּחִינַת חֶסֶד לְנִבְלָה לְשׁוֹן נִבְלָה שְׂאִין בָּהּ חַיּוֹת, כִּיּוֹן שְׂלֵא הַתְבוּנָן שֶׁהַדִּין עֲצָמוֹ חֶסֶד הוּא, אֲזִי וְטָמֵא אִתּוֹ עַד שְׂיִתְקַן זֹאת לְהַעֲלוֹת הַדִּין לְבְּחִינַת חֶסֶד וְרַחֲמִים, וְיִטְהַר.

פְּרֻשֶׁת הַחֹדֶשׁ

בְּרִאשׁוֹ חֹדֶשׁ נִסָּן הַקָּב"ה מְשַׁרְהָ שְׂכִינָתוֹ בְּכָל אֶחָד

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֵם. בְּכָל שָׁנָה כְּשִׁמְגִיעַ רִאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן הַיּוֹם שָׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם וְהוֹקֵם הַמְשָׁכָן, הַקָּל הַרְחוּם מְחַדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם לְהָאִיר אוֹר אֱלֹקֵי עַל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁוֹ, וְאֲזִי נַעֲשֶׂה כָּל אֶחָד בְּחִינַת מְשָׁכָן, אִם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה וּמִתְחַרֵּט עַל הָרַע שְׂעִשְׁוֹה, וּמְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ לְטָהֵר וּלְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּבְחִינַת מְחֻשְׁבָּה דְבוּר וּמַעֲשֶׂה.

אֵ שֵׁינֵי נוֹאֲרֵט

וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָמוּל בְּשָׂר עָרְלָתוֹ. בגמרא: בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו ערום, אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיון שנזכר

במילה שבבשרו נתיישרה דעתו. יש לפרש על פי דברי הרה"ק מהר"ש מבעלזא ז"ל על מה שאומרים בסעודת ברית מילה: 'הרחמן הוא יברך אבי הילד' וכו' 'מיום השמיני והלאה ירצה דמו', וקשה שפתח באבי הילד וסיים ברך הנימול. ותירץ דכל מצוה צריך לקיים במחשבה דיבור ומעשה, ולכאורה במילה חסרה המחשבה שהרי הוא רק בן שמונה ימים. אמנם כאשר האב מביא את בנו למול, הוא מגלה דעתו שניחא ליה במצוה זו, ומשלים חלק המחשבה של מילת עצמו. וזהו 'מיום השמיני והלאה' במילת בנו, 'ירצה דמו' של האב. והנה אמרו חז"ל שדוד לא חטא בזה שלקח את בת שבע, כי בעלה אוריה נשלח למלחמה והיוצאים למלחמה היו כותבים גט על תנאי, שאם ימות תהא מגורשת. לכן כשאחר כך מת אוריה, הוברר למפרע שבת שבע לא היתה אשת איש. והנה דוד הסתפק בזה האם אומרים 'ברירה', כלומר האם אומרים שכיון שמת הרי למפרע היתה מגורשת משעת היציאה למלחמה, או שאין אומרים 'ברירה' ועד שלא מת אינה מגורשת, ודוד נשאה כשעדיין היתה אשת איש. וזו הכונה 'כשנכנס דוד לבית המרחץ' פרוש לרחוץ ולבדוק עוונותיו, 'וראה עצמו ערום' שחש שעבר על איסור אשת איש משום דאין ברירה. 'כיון שנזכר במילה שבבשרו נתישרה דעתו' שבמצוות מילה רואים שיש ברירה, שעל ידי מילת הבן מתברר שניחא ליה בקיום המצוה, ומשלים את המצוה למפרע, לפיכך נתיישרה דעתו. (הגה"ק מהר"י רבי יהושע מבעלזא)

אָדָם פִּי יְהִיָּה פְּעוֹר פְּשָׁרוֹ. במדרש: כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, אמר להם הקב"ה אלו לאומות העולם, אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח. וצריך להבין כוונת המדרש. ונראה לפרש על פי ביאורו של המגיד ממעזריטש על מה שאומרים 'משוך חסדך ליודעך א-ל קנא ונוקם' וקשה הלא השם א-ל היא שם של רחמים ולמה אומרים 'א-ל קנא ונוקם'. אך יש לפעמים שהמלך רוצה להעניש אדם פשוט, הוא מעלה ומגדל אותו עד שיבין את גודל הפגם נגד המלך וזה עצמו הנקמה שלו, ועל זה מתפללים שאף אם חטאנו ח"ו, הנקמה תהיה על ידי ריבוי חסד ורחמים. וזה ביאור המדרש 'אלו לאומות העולם' שאותם צריך להעניש בנגעים, כי בלי זה לא יכירו לעולם בגדולתו של הקב"ה ולא יבואו לידי

חרטה, 'אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח' על ידי רוב שפע תבואו לידי תשובה וחרטה.

(ייטב לב להגה"ק רבי יקותיאל יהודה מסיגעט)

הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה. במדרש, יבא הקב"ה שנקרא ראשון, ויבנה בית המקדש שנקרא ראשון, ויפרע מעשו שנקרא ראשון, ויבא משיח שנקרא ראשון, בחדש הראשון, שנאמר החדש הזה לכם ראש חדשים. לכאורה הרי עיקר הדרש הוא מהסיפא של הפסוק 'ראשון הוא לכם', ולמה מביא את ראשיתו. ויש לתרץ, דהנה אמרו בגמרא שלשה דברים נצטוו ישראל בכניסתן לארץ, למנות להם מלך, ולמחות זרעו של עמלק, ולבנות להם בית המקדש, וזה צריך להיות דוקא בסדר הזה. ואיתא בזהר שלעתיד יהיה מלחמת ה' בעמלק בי"ד ניסן, נמצא שבנין בית המקדש לא יהיה קודם יום טוב. וכיון שאין מערבים שמחה בשמחה, מוכרח ששמחת חנוכת המקדש תהיה לאחר עבר ימי החג, שבעה ימים (כמו שהיה בזמן חנוכת בית ראשון). והנה כתב השל"ה רמז בפסוק "החדש הזה לכם" שכל חודש ניסן אסור בתענית, והרי הוא "לכם" כשאר כל "ראש חדשים" האסורים בתענית. ולכאורה בשלמא י"ב ימים ראשונים היה בהם שמחת הנשיאים שהביאו קרבנם, אחר כך ימי החג (כמו שכתב הטור), אבל לאחר יום טוב מה טעם אין מתענים. אבל לפי האמור, הרי ימים אלו מיועדים לחנוכת בית המקדש. וזה מבאר המדרש, כיון שיפרע מעשו הנקרא ראשון, ואחר כך יבנה המקדש הנקרא ראשון, לכם כל החדש הוא כראש חדש ואסור בתענית.

(מעשה רוקח להגה"ק רבי אלעזר מאמשטרדאם (צפת))

מַעֲשֵׂה הַלְּעָנָה אֵין מְלִיצוֹת

הרה"ק רבי אשר מסטאלין צוק"ל היה קורא תיגר על חסידים הבאים אל הרבי ומבליטים את מעשיהם הטובים ומסתירים את המעשים הלא טובים, כשאני הייתי בא אל הרבי המתוק שלי (הרה"ק רבי שלמה מקארלין צוק"ל), הייתי מסתיר את כל הטוב שלי, כי התחת אלקים הוא לתת שכר ועונש?! אבל את הרע שלי הייתי מראה לו, שכן נאמר **נִגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן** - הוא הצדיק, כדי שיתקן אותו.

חבורה קדושה

בשנת שמ"ח יסד רבנו אלעזר אזכרי חבורה קדושה שנקראה 'ספת שלום'. רבנו מספר מה גביאו ליסד חבורה זו, שזה התחיל בהתעוררות תשובה שהיה להם בציון רשב"י במרון, כפי שכותב בהקדמתו לספר חרדים: "בהיות חברים מקשיבים אל ציון הרשב"י, עוסקין באמרותיו אמרות טהורות כדרבנו פעמים בשנה מעת לעת ומפקידה לפקידה, שם ישבנו גם בכינו צעקנו במרירות לבנו ויתכו כמים שאגותנו, בראותנו איד רבי שמעון בר יוחאי וחבריו בדורותם היו מצטערים ואוננים ובוכים כל יום על גלות השכינה וכבוד ה' הגדול המחלל בגוים על רוב פשעינו, ואותם הצדיקים לא היו גרמא בגזיקין, וקל וחמר לנו, שאנחנו הגורמים, שיש לנו לבכות ולהצטער בפלים".

מקום קברו של בעל ה'חרדים' לפי ההשערה

1 כן כותב גם רבי שלמה שלימל באגרתו (מיום כ"ה חשון שס"ז), שעשרה ימים קדם שבועות, ועשרה ימים קדם ראש השנה היו מתאספים שם ועוסקים בספר הזהר. 2 הפנה על רבנו עצמו שהיה מעורר לתשובה.

וכך הוא ממשיך לתאר את הרהורי התשובה והבושה שהיתה פוקדת אותם בשבתם שם, אבל כדרכו של עולם כשהיו שבים אל ביתם חזרו אל שגרת הזמן, והדבר היה נשכח מלבם.

ורבנו ממשיך בדבריו: "ויהי היום, אמרנו עת לעשות לה' אלקינו יתברך, הבטיחנו הבא לטהר מסייעין אותו, ואמר פתחי לי אחותי רעיתי פתח קטן כשם מחט ואפתח לך פתחו של אולם, לכו ונשובה אל ה' בכל עוז וגם נשיב רבים מעוון, כאשר צונו יתברך. פה צפת עשינו חברה קדושה, קראנו שמה ספת שלום, ורבים מתקבצים לשוב בכל לב, גם מעת לעת העבד² דורש בכל קהל וקהל על התשובה".

ספר 'חרדים'

בהמשך דבריו בהקדמה הוא מבאר שמחמת חסרון שלשה דברים אנשים מתעכבים מתשובה: האחת, חסרון ידיעת השי"ת, כלומר בחסרון האמונה חזקה. השנייה: בגלל העצלות במצוות והשלישית, מאי ידיעת גדל מעלת התשובה.

ועל דברים אלו בנה את ספרו ה'חרדים', בתוספת הקדמה ארפה במעלת המצוות והתנאים לקיומם. סדר המצוות מסדר לפי איברי הגוף, איזה מצוה אפשר לקיים בכל אבר ואבר.

בסוף הספר הוא מביא שלשה פייטים, ביניהם הפייט המפורסם 'דיד נפש'. שהוא: "בקשה על היחוד וחשק האהבה". הנאמר בקהלות ישראל בזמנים מיוחדים, כמו קדם התפלה, או לפני כניסת שבת קדש ובסעודה שלישית.

פרוש התלמודים

נמצא מרבנו גם פרושים על שני התלמודים, לא ידוע על איזה מסכתות כתב פרושו כי הרבה נאבד מאתנו. הנמצא בידינו הוא על מסכתות נדרים וגיטין מתלמוד בבלי, ומסכתות ברכות וביצה מתלמוד ירושלמי.

ויעל השמימה

בסביבות שנת ש"ס נסתלק רבנו ועלה לישיבה של מעלה, ונטמן בין גדולי החכמים בבית החיים הקדוש בצפת³.

3 בשנים האחרונות נקבע לפי ההשערה והוכחות שונות, כי קברו נמצא בסמיכות ממש לקבר האריז"ל, לא הרחק מקבר זוגתו מרת מזל-טוב.

גליון 354
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחה קליטון על ואישור לשריגוש בתמונה

סיפורי חז"ל

פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד, רבי טרפון, שחי בתקופת התנאים, בנוסף לגדלותו בתורה היה עשיר גדול. חברו רבי עקיבא ביקש לזכות אותו במצווה חשובה של גמילות חסדים, ולפיכך חיפש אחר דרכים מקוריות לעשות זאת. באחד ממפגשיהם פנה אליו רבי עקיבא ואמר לו: רבי, יש לי הצעת השקעה מצויינת בשבילך. האם תרצה אחת שארכוש לך עיירה או שתיים? רבי טרפון הסכים לעיסקה. הוא העניק לרבי עקיבא סכום כסף גדול: ארבעת אלפים דינרי זהב, תוך תקווה שהוא ירכוש עבורו נדל"ן שיפיק ריווח רב ברבות הימים. רק נפרדו השניים ורבי עקיבא מיהר לקחת את הכסף ולחלק אותו לעניים עד הפרוטה האחרונה. בפעם הבאה שנפגשו אמר רבי טרפון לרבי עקיבא: "האם תוכל להראות את העיירות שרכשת עבורי?" רבי עקיבא לא השיב. הוא נטל את ידו של רבי טרפון בשתיקה, והוביל אותו לבית המדרש הסמוך. שם, הוא פתח את ספר התהילים וביקש מהנוכחים לקרוא מתוכו. הם קראו עד שהגיעו לפסוק בפרק קי"ב, שם נאמר: "פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד, קרנו תרום בכבוד". רבי טרפון הבין היטב את הרמוז. רק מתן לצדקה היא ההשקעה האמיתית שתניב ריווח נצחי. הוא נשק לראשו של רבי עקיבא ואמר: "רבי ואלופי אתה - רבי בחכמה, ואלופי בדרך ארץ".

פרשת השבוע

חיים הוזמן לפני המאורעות למול בשכונת מאה שערים המרוחקת מביתו, כאשר פרצו הפרעות הודיעה המשטרה הבריטית שאינה יכולה לקבל אחריות על חיי היוצאים החוצה, היות והיא חסה על חיי השוטרים. אולם רבי חיים מסר את נפשו, יצא מביתו, הגיע לשכונת מאה שערים, מל את התינוק ובחסדי ה' חזר לביתו בשלום.

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת (י"ג - ב')
מסופר על הרה"ק רבי אברהם מרדכי בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א שנודמן פעם לשמחת "שבע ברכות", שאלו אותו, המשנה אומרת (נגעים ג' ע"ב) "חתן שנראה בו נגע נותנין לו שבעת ימי המשתה לו ולביתו ולכסותו", והרי הנגעים על חטא הם באים, ומאחר שמוחלים לו לחתן על כל עוונותיו איך באו נגעים עליו? השיב הרבי הלא אי אפשר שיהיה יותר במעלה מיום הכפורים, ויום הכפורים אינו מכפר אלא על עבירות שבין אדם למקום, בעוד שהנגעים באים גם על עבירות שבין אדם לחברו.

וביום השמיני ימול בשר ערלת י"ב - ג'
מסופר על מסירות נפשו של הגה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א רבה של ירושלים לקיום מצות ברית מילה, רבי חיים היה מוהל מומחה ומעולם לא סירב להזמנה למול תינוק, שום מכשול לא עמד בפניו, לא גשם ולא שלג, ואף לא ימים של פרעות ופוגרומים, שבהם היציאה לרחוב היתה כרוכה בסכנת נפשות. רבי חיים היה מל את תינוקות ירושלים ללא קבלת תמורה כספית כל שהיא. בשנת תר"פ כאשר פרצו הפרעות של הערבים בארץ ישראל והיציאה מפתח הבית בעיר העתיקה היתה כרוכה בסכנה, רבי יוסף חיים קיבל עליו לפני פרוץ הפרעות למול תינוק, כאשר הגיע יום הברית הוא יצא מביתו והלך דרך הרובע הערבי עד למקום הברית, לא הועילו תחנוני בני ביתו לבל יצא לדרך. לא היה קץ לשמחתו כשהתברר לו שאם לא היה בא לברית, לא היו מלים את התינוק, מפני ששום מוהל לא רצה לסכן את עצמו בימים הרי סכנות אלו. מעשה זה חזר ונשנה בפרעות תרפ"ט, שעלו בסכנותיהן על פרעות תר"פ. רבי

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 7:39 ת"א: 7:41 ר"ת: 8:16

זמני כניסת שבת
ירושלים: 6:25 ת"א: 6:41

זמני כניסת שבת
ירושלים: 6:25 ת"א: 6:41

בזכות מצוות השבת אבידה

לפני מאות שנים בשנת קמ"ט התרגש אסון כבד על יהודי פראג, בימי הפסחה הנוצרית שעה שתהלוכה בראשות נושאי צלמים יצאה מבית יראתם והתקדמה לעבר הנהר, פרצה מהומה בקרב ההמון שהשתתף בתהלוכה, אחדים הפיצו שמועות כי ילדים יהודיים זרקו אבנים על התהלוכה וחיללו את הצלמים, השמועה עשתה לה כנפיים והמון מוסת ונרגז התנפל על הגיטו היהודי וערך בו טבח נורא, שלושת אלפים יהודים נפלו אותו היום קרבן להשתוללות הפורעים ובתים רבים הועלו באש, הרב והמקובל רבי אביגדור קארא זיע"א חיבר לזכר הפוגרום קינה הפותחת במלים את כל התלאה, בנוסף לאסון שקרה להם הוטל על יהודי פראג קנס כספי כבד של אלפיים ככר כסף. כעבור שנתיים נערמו שוב עננים שחורים על שמי מדינת בוהימיה, בשנת קנ"א הידועה לשמצה גם מהרדיפות האכזריות על יהודי ספרד, נקרא ראש קהילת פראג אל מושל העיר שם נמסר לו הצו המלכותי לפיו חיביים יהודי פראג להכניס לקופת המדינה עשרים אלף כתרני כסף, אחרת יגורשו מהמקום ורכושם יוחרם לטובת האוצר.

ראש קהילת פראג בימים ההם היה יהודי מכובד בשם ר' שמואל, לר' שמואל זה היו קשרים מצויינים בחלונות הגבוהים, ולא פעם סידר כל מיני דברים לטובת אחיו היהודים שקראו לו. בשמעו את הגזירה החדשה לא התייאש ר' שמואל, הוא ידע כי אין כל אפשרות לאסוף סכום כה גדול בקרב היהודים העניים המרודים של פראג, על כן הפעיל את כל קשריו כדי לבטל את רוע הגזירה, אולם הפעם לא הצליח, כל שידוליו לא הועילו והוא יצא ממושל העיר במפח נפש. הוא הלך ישר אל הרב ר' אביגדור קארא וסיפר לו על הגזירה החדשה, הרב כינס את הפרנסים שבעה טובי העיר להתייעצות דחופה, בתום ישיבה ארוכה בה נבחנו כל האפשרויות, הוחלט לשלוח שליח מיוחד אל המלך עצמו שיבטל את הגזירה, דבר זה היה בהכרח כרוך בסכנת נפשות, המלך ונצליאוס היה לעתים קרובות שיכור כלוט ואפילו בהיותו מפוכח היה מסוכן להימצא בקרבתו, ומלבד זאת היה ספק גדול אם בכלל אפשר יהיה לקבוע ראיון, מי משרי הממשלה יהיה מוכן לקבל על עצמו את האחריות לבקש ראיון עבור משלחת יהודית, לפתע קם ר' שמואל והודיע שהוא ילך אל המלך ויבקש ממנו ביטול הגזירה, הכיזר ר' שמואל תקבל את הראיון המלכותי? שאלוהו כל חבריו. אני מוכרח לספר לכם משהו שעד כה לא סיפרתי לאיש, השיב ר' שמואל לרעיו המשתאים. הקב"ה מקדים כידוע רפואה למכה, ואני מקווה כי זה שקרה גם אתנו, והוא סיפר:

זה קרה לפני שנים אחדות, פעם בדרכי אל כפר שליד פראג עברתי דרך יער, תוך כדי נסיעה הגיעה שעת מנחה ואני ירדתי מהמרכבה והתפללתי תפילת מנחה, בתום התפילה נתקלו עיני בארנק עור נאה שהיה מונח על הארץ, הרמתי אותו ופתחתיו, תארו לכם את השתוממותי במוצאי בארנק מסמכים שונים חתומים בחותמת המלכות, סכום כסף גדול וכן דברי ערך אחרים, לא היה כל ספק כי את הארנק איבד פקיד ממשלה גבוה ששמו היה רשום על אחת המעטפות. מיד נסעתי לארמונו של האיש שאיבד את הארנק וביקשתי להודיע לו כי בענין חשוב מאד עלי לראותו תיכף ומיד, כשהכניסני אליו הוצאתי את הארנק ונתתי לו כשאני מספר כי מצאתיו ביער,

האיש שהיה משרי המלוכה היה נרגש מאד, וממש חטף את הארנק מידי לאחור שבדק את תכנו וראה כי לא חסר ממנו דבר, הפליט אנחת רוחחה ולחץ את ידי בחמימות לאות תודה. ידעת מה יש בארנק? שאל אותי האיש, הודיתי לו כי נאלצתי לפתוח את הארנק כדי לדעת למי עלי להחזירו, בשמעו זאת אמר לי כי אם מישוהו משלנו היה מוצא את הארנק לא היה עולה בדעתו להחזירו, את הכסף היה לוקח לעצמו ואת המסמכים היה זורק לאיזה מקום כדי להיפטר מהם, אינני יודע כיצד להודות לך, את הכסף קח לך במתנה וגם כך תמיד אשאר אסיר תודה לך. כמובן שלא לקחתי ממנו את הכסף ממשיך ר' שמואל לספר, הסברתי לו את גודל המצווה שבהשבת אבידה, ואמרתי לו כי האפשרות לקיים מצווה נדירה זו היא עצמה שכרי בעד החזרת הארנק לבעליו, בקיצור השר הודה לי שנית ואמר לי כי אם אצטרך פעם טובה, אבוא אליו ללא היסוס, עד עכשיו לא רציתי לנצל את ההכרות הזאת לצרכי הפרטיים, אולם עכשיו כשכולנו בסכנה וגורל קהילתנו על כף המאזניים, הנני מוכן ללכת אל השר ולבקשו לסדר לי ראיון עם המלך.

בשמעו את סיפור המעשה, לחץ הרב את ידו של ר' שמואל ואמר לו כי הוא קידש שם שמים ביושרו וחסידותו, ואולי כך נגזר כי הישועה תבוא בעזרת השר ההוא, כולם איחלו לר' שמואל הצלחה במשימתו, דבר אחד אני רוצה לבקש מכם אמר ר' שמואל לרב, וזה כי יגזור הרב תענית וכל מבוגר יצום יום שלם, יגיד שליחות ויתפלל כי אצליח בשליחותי למען קהילתי, וודאי, מה השאלה השיב הרב, זה בדיוק הדבר אשר רציתי לעשות, ר' שמואל הגיע אל השר ללא קשיים מיוחדים, אולם כאשר סיפר לו את תכלית בואו, קימט השר את מצחו, חשב קמעה ואמר: לא יהיה זה מן הדברים הקלים לסדר מה שאתה רוצה, המלך נתון בזמן האחרון במצב רוח רע באופן מיוחד, אין אני בטוח שאוכל לשכנעו בקלות שיקבל יהודי לראיון, ואפילו אם יקבלך הרי שאתה מסכן את חיך, כי אין לדעת כיצד יסתיים הדבר ואני לא אוכל לעשות למענך יותר מזה, אולם למה לך כל השתדלנות הזאת? אני אלווה לך את הכסף שאני רואה בזה חוב. ר' שמואל הודה לשר על הצעתו האדיבה אך אמר לו כי אין בדעתו לקחת את הכסף, ולשלם את המס כי זה רק ידחה את הגזירה אך לא יבטלנה כליל, כי בעוד שנה או שנתיים עלולים להטיל עלינו מס עוד יותר גדול ומי יעזור לנו אז? לא ידידי, אין זו הדרך עברנו אני מוכרח להתראות עם המלך ולנסות לבטל את הגזירה פעם אחת ולתמיד.

לשר לא נותרה ברירה הוא ציווה לרתום את הסוסים לכרכרתו ההדורה ונסע יחד עם ר' שמואל לארמון המלוכה, בהגיעם לשם ביקש השר את ר' שמואל לחכות והוא נכנס אל המלך, כעבור זמן קצר יצא אל ר' שמואל כשהבעה עצובה מצטיירת על פניו, ידידי היקר אמר, איני יודע אם העליתי משהו לטובת הענין, המלך נתון במצב רוח רע הוא רצה לעשות לי טובה והסכים לקבל אותך לראיון, אולם התנה תנאי מטורף כי עליך לדבר לא יותר מארבע מילים, אם תוציא מהפה אפילו חצי מלה יותר הרי שחיך אינם שווים יותר, ארבע מלים? חזר ר' שמואל נדהם ומשתאה ולי יש מלים אין ספור לומר ולבקש, ר' שמואל שקע בהרהורים, אח"כ אמר לשר כי אין לו ברירה והוא מוכרח להיכנס ויהי מה, אם אסור לו להגיד יותר מארבע מלים אומר ארבע מילים. אם כן בוא, אמר השר, הדלתות הרחבות של הארמון נפתחו בפניהם, והם פסעו לעבר חדר הקבלה המלכותי, שם חיכה להם המלך בכבודו ובעצמו.

משל ונמשל

ומותר אדם מן הבהמה

משל לסוחר שכר עגלון להוליכו למקום מסוים. לפני צאתם לדרך ביקש הסוחר מהעגלון שישגיח היטב על סוסו, לבל יטה מן הדרך. העגלון אמנם הבטיח, אך עד מהרה התברר שלהבטחתו לא היה כל ערך, כאשר אך יצאו מן העיר, נרדם העגלון על מושבו והסוס המשיך לרוץ ללא כל השגחה והכוונה. כאשר ראה הסוס חציר ועשבים נטה מן הדרך כדי לאוכלם, תוך כדי סטייתו מן הדרך איבדה העגלה את שיווי משקלה, והתהפכה והסוחר נפל מתוכה, גער הסוחר בעגלון ואמר לו: הרי הזהרתך להשגיח על בהמתך ואיך זה הנחת אותה לנפשה? ניסה העגלון להצטדק ואמר, מכיר אני את סוסי כי "משכיל" הוא ויודע את הדרך היטב, ומעולם לא עלה על דעתי שיטה מן הדרך הישרה. אמר לו הסוחר, תמים שכמותך, וכי שייך לומר על סוס שהוא "משכיל"? יתכן שהוא טוב יותר מבהמות אחרות, אבל סוף סוף בהמה הוא, ואם כן כל זמן שהוא רואה דבר שמגרה אותו, מתגברת עליו התאוה והולך אחריה, לכן היה לך להחזיק היטב במושכות ולא להניח לו ללכת בחופשיות.

והנמשל: אומר הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, הוא הדין באשר לאדם, כיוון שהוא מורכב מנפש שכלית ומנפש בהמית, חייב הוא להשגיח היטב בכל שעה ושעה, על הנפש הבהמית שלו, ולאחוז היטב במושכות לבל תשתלט עליו, אם אדם מסיח דעתו מעט, מיד עושה הנפש הבהמית את שלה, ולוכדת גם את הנפש השכלית ברשתה.

(משלי החפץ חיים)

הם קדו קידה עמוקה בהיכנסם, "זהו איפוא היהודון", אמר המלך בחיוך מרושע, נתחיל איפוא אך זכור ארבע מלים ותו לא, ר' שמואל נתקרב אל המלך בצעדים מאוששים ואמר לו "ויאמר ה' אל השטן". משסיים קד קידה פסע שלושה צעדים אחורנית וחיכה לסימן מהמלך כי הראיון נגמר, אולם המלך לא נתן כל סימן, הוא הסתכל על ר' שמואל בפליאה, ואחר כך שאלו פירוש המלים שאמר, ר' שמואל שוב קד קידה והראה באצבעו על שפתיו כאומר כי אסור לו לדבר יותר מארבע מלים, מותר לך לדבר, אני מצווה עליך להסביר לי את ארבעת המלים שאמרת, זעק המלך בחוסר סבלנות. ארבעת המלים שאמרת הוא חלק מפסוק בפרק הראשון שבספר איוב, פירוש המלים הוא כי מתי שריבון העולמים רוצה הוא יורד כביכול מהכסא ומגובהי מרומיו, ומדבר אפילו עם היצור השפל ביותר שקיים עלי אדמות, עם השטן בכבודו ובעצמו, פעמים אחדות כתוב כי ה' דיבר עם השטן ואף נתן לו אפשרות לומר את אשר בלבבו, אני קיוויתי המשיך ר' שמואל, כי יהיה זה מן הצדק שגם מלך בודהמיה ירשה ליהודי אומלל, מבויש ומעונה לשפוך את שיחו ולומר מה שיש לו לומר. המלך שתק רגע קט ורק עיניו נצנצו בזעם, העותו של היהודי הרגיזה אותו אולם יחד עם זאת עוררה את פליאתו, לאחר מכן אמר בקול ידידותי יותר נו טוב נשמע. עתה הגיע תורו של ר' שמואל הוא שטח לפני המלך את בקשתו לוותר על המס האכזרי ולא לגרש את היהודים שאין באפשרותם לשלם את הסכום הענקי, הוא אמר למלך כי אורחיו היהודיים נאמנים לו, הם מתפללים לשלומו ושלומו הארץ, הוא גם הזכיר כי היהודים היו אלה שהפריחו את הארץ, ופיתחו את חיי המסחר. למי תהיה תועלת מכך אם יגרשו את היהודים האומללים שאינם מסוגלים לשלם את המס הכבד? בייחוד אחרי האסון שהתרגש עליהם רק לפני שנתיים. לבסוף ביקש מאת המלך לוותר על המס, לשחרר את היהודים מתשלום מסים לזמן מה, עד שיתאוששו ויוכלו למלא חובתם לאוצר המלוכה.

המלך ונצליאוס שמע את דברי ר' שמואל והדברים עשו עליו רושם רב, לך אל אחיך ואמור להם כי המלך וויתר על המס המיוחד ומשחרר אתכם מתשלום מיסים למשך שנתיים, אולם הוסיף המלך בבת שחוק, אתך יש לי עוד חשבון קטן, לך מגיע עונש על חוצפתך ועל ארבע המלים שאמרת לי, ומאידך מגיע לך פרס על אומץ לבך ועוז רוחך, ובכן שכרך יהיה כי אני ממנה אותך ליהודי החצר שלי, ומעתה תוכל להיכנס אלי בכל עת שתרצה, אולם איזה עונש אתן לך? אמור נא לי מה שמך? שמי שמואל, השיב ר' שמואל בהשתוממות, ובכן מהיום ואילך ייקראו לך "שמואלקה שטן", זהו התואר שניתן לך ע"י המלך לך ולורעך אחריו זהו העונש שלך, באמרו זאת התפשט על פני המלך חיוך רחב וקונדסי כך זכה ר' שמואל השתדלן לשמו החדש וכך הביא ישועה לקהילת פראג המעטירה.

צ'ין אדם לחברו

קופות הצדקה ביטלו קיטרוג מסופר בשם הרה"ק הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל ה"אוהב ישראל" מאפטא זיע"א (יומא דהילולא ד' ניסן), פעם היה קטרוג גדול בשמים ממעל על תושבי העיר אפטא. וכל מה שמיכאל המלאך אפטרופסא רבא דישראל, היה מלמד זכות על ישראל, עמד נגדו המקטרג ואומר שגם אצל עכו"ם יש זכות הוזה. אבל היה המנהג באפטא, שבכל שמחה גדולה העמידו על שלחנות הסעודה שלש קופות של צדקות העיר, והמליץ המלאך מיכאל מכח הוזה והמקטרג נסתם פיו, כי אצל עכו"ם אין זכר של חסד בעת שמחותיהם רק הוללות ושכרות.

ויעשו כולם אגודה אחת

איתא בי"לקוט מעם לועז': מעשה בוקן אחד שהיה נוטה למות, קרא לכל בניו ואמר להם: הביאו לי אגודה של קנים לחים, הביאו לו את האגודה, נתן את האגודה לכל אחד מהם ואמר להם: האם אתם יכולים לשבור הקנים האלו? נטל כל אחד מהם האגודה והתאמץ בכל כוחו לשוברה ולא היה יכול, אמר להם אביהם הזקן: עכשיו תראו כיצד אני שוברה, תמהו הבנים והיו מסתכלים זה בזה בתמיהה, נטל הזקן האגודה והתחיל מוציא קנה אחר קנה ושוברה, אמר להם הזקן: מזה תלמדו לקח, כל זמן שתהיו

באגודה אחת אין אדם יכול להזיק לכם, אבל אם תהיו בפירוד ובמחלוקת, תשברו אחד אחד. וזה שאמר משה לישראל, אם תהיו היום כולכם כאיש אחד, אין אף אחד יכול לשלוט בכם.

כל יהודי יהלום

אל ביתו של הרה"ק רבי שלום דובער מליובאוויטש זיע"א (יומא דהילולא ב' ניסן), נכנס חסיד אחד שעסק במסחר ביהלומים ואבני חן, נכנס החסיד בדברים עם הרבי והשיחה נסה אודות אנשים פשוטים מאד, שהרבי שיבח אותך מאד. שאל החסיד: מה יש לעשות ענין שלם מאנשים כה פשוטים? השיב הרבי: דע לך שיש בהם מעלות רבות! השיב החסיד אני לא רואה זאת. יש הרבי ושתק. כעבור זמן מה שאל הרבי את החסיד אם הביא עמו יהלומים?, אכן כן, ענה החסיד, ובתוך כך הוציא מכיסו חבילה קטנה, שפך את תוכנה על השולחן ומיד נוצצו לעיניהם יהלומים בגדלים ובגוונים שונים. יהלום זה - אמר החסיד בהצביעו על אחד מהם הוא יהלום משובח במיוחד. איני רואה הבדל ביניהם אמר הרבי, ענה החסיד: אכן, צריך להיות מבין כדי לראות ביהלומים. ענה הרבי: שומע אתה מה שאתה אומר? יהודי אף הפשוט ביותר, גם הוא פלאי פלאים, אלא שצריך להיות "מבין" כדי לראות זאת.

הילולא דצדקיא

שבת קודש א' ניסן
נדב ואביהוא בני אהרן (ב"א תמ"ט)
הרה"ק רבי אלימלך מגראדויסק ב"ר חיים מאיר יחיאל (אמרי אלימלך - תרנ"ב)
יום ראשון ב' ניסן
הרה"ק רבי שלום דוב בער מליובאוויטש ב"ר שמואל (תר"פ)
הרה"ק רבי יעקב יוסף ב"ר דוד מסקוורא (תשכ"ח)
יום שני ג' ניסן
הגה"ק רבי אפרים בן הגאון חכם צבי (תקל"ב)
הרה"ק רבי בנימין זאב מזבאריז ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב (תקפ"ב)
הרה"ק רבי אליעזר ירוחם מראדישיץ ב"ר ישראל יצחק (חתן הד"ח מצאנא - תרנ"ב)
יום שלישי ד' ניסן
הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר נפתלי הירץ הכהן מסטעפין (תלמיד המגיד - תקע"ד)
הרה"ק רבי יחזקאל מראחמיסטריווקע ב"ר מרדכי מטשרנוביל (תרנ"ה)
יום רביעי ה' ניסן
הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא ב"ר שמואל (אוהב ישראל - תקפ"ה)
הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאווב ב"ר דוד מדינוב (צבי לצדיק - תרפ"ד)
יום חמישי ו' ניסן
רבי חיים אבאלעפיא ב"ר יעקב (אב"ד טבריה - תק"ב)
הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמואל יעקב ראטה (שומרי אמנונים - תש"ו)
יום שישי ז' ניסן
הרה"ק רבי יצחק מדראביטש ב"ר יוסף (תלמיד הבעש"ט - תק"ד)
הרה"ק רבי ישכר דוב מוידויטשוב ב"ר יצחק אייווק מכפר ספרין (תקצ"ב)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבנימין שליט"א
מילים "ב"א אור"ד" רפרום יוסף הדרום על המעשים
(מים אחרונים כ"ג)

א) מותר לצאת ממקום האכילה כדי לחפש אחרי מים אחרונים, ואע"פ שאינך בש"ע אור"ח (סימן קע"ח סעיף ב', וסימן קפ"ד סעיף א') שאין לעקור ממקום האכילה עד לאחר ברכת המזון, מכל מקום הרי זה כל צורך מצוה עוברת שהותר הדבר, ועוד, דהבא ליכא למייחש שמא ישכח מלברך, דהא מהדר אחר מים אחרונים. (ש"ת שלמת חיים סימן קע"א)

ב) בעת נטילת מים אחרונים, יחבר ארבע האצבעות לבד והאגודל לבד. (בן איש חי, שנה ראשונה, פירשת שלח, סימן ו, בשם האריז"ל)

ג) הנוגע במלח חייב ליטול ידיו אחר כך, משום חשש מלח סדומית שמסמא את העיניים. (שם סימן י"ג)

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 917

פרשת תזריע-החודש ראש חודש א' ניסן תשע"ט - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

ח"י אדר תש"ס - ח"י אדר תשע"ט
י"ט שנים להסתלקותו של הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א

מאמרותיו

מדת הבטחון

א. בטחון שלימות האמונה כמ"ש הרמ"בן בשער הגמול כל הבוטח מאמין ולא כל המאמין בוטח ב. בזכות הבטחון זכינו לקבל את התורה ואמרו רז"ל (במדרש רבה שמות ל"ג) אמר הקב"ה מכרתי לכם תורתי כביכול נמכרתי עמה בעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים וכו'.

איפה מצינו הבטחון שאבותינו בטחו בהקב"ה זה מצינו ביציאת מצרים כמ"ש כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריקך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה (ירמיה א) זהו הפירוש ע"י שבטחו בך והלכו במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וכו' עי"ז זכינו ותלמדם חוקי חיים וזהו שממשיכים אח"כ והאר עינינו בתורתך וכו' כי בשם קדשך הגדול והנורא בטחנו. (מתוך ההקדמה לספר "ימים משה" של הגה"צ רבי משה וובר זיע"א)

זיבת לאידועי השבוע

כיבוד אב של הגאון רבי משה לנדאו זצ"ל

יחד עם תושבי בני ברק ושאר היהודים באשר הם, נחמץ ליבי לשמע השמועה הקשה בדבר הסתלקותו של הגאון הגדול רבי משה לנדאו זצ"ל, אב בית דין בני-ברק.

דיו רב נשפך על גבי הנייר מאז ההסתלקות אודות גדולתו בתורה וההקפדה העצומה שהייתה לו בכל הנוגע לכשרות המאכלים והמשקאות שעליהם היה מופקד עשרות בשנים.

ברצוני להעלות בשורות הבאות את התנהלותו בנוגע לכיבוד אביו הגדול הגאון האדיר רבי יעקב לנדאו זצ"ל.

זכור לי שמדי שנה בשנה הוא היה מסייע את אביו במכונת וולוו ישנה לירושלים עיה"ק. היה זה בימי יט בכסלו. רבי משה היה נוהג להביא את אביו לבית הכנסת "אוהל יצחק" חב"ד בשכונת מאה שערים בכדי שהאבא הגדול ידרוש בהתוועדות המסורתית שהייתה מתקיימת שם.

זכור לי כיצד הוא היה מסייע אותו עד פתח בית הכנסת ואז תומך בו בידו עד שהאבא היה מתיישב על מקומו. לאחר מכן היה רבי משה מוציא מכשיר הקלטה קטן מכיסו ומעמידו מול פניו של אביו בכדי להקליט המשך בעמוד אחרון

בשורה טובה

בסייעתא דשמיא

ניתן להאזין לשיעור בדף היומי ובפרשת השבוע מפי עורך העלון הרב עדו ובר שליט"א במערכת "קול הדף": 02-6400000

נקי הדעת שבוזשילים

מדריך התיירים ששב בתשובה

שמחת פורים בבית הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

מרעיף אהבה עם כל מי שבא עמו במגע והבטחתי לו שברכתו תסייע לו רבות. לאחר דקות ארוכות של שכנוע, נראה היה שהוא שוקל בחיוב להענות לבקתי. ואולם אז נתעוררה הבעיה מה לעשות עם קבוצת התיירים הגדולה שנמצאת עמו, לבסוף החלטנו שהוא יבקש מהם לחזור לבית המלון שבו הם מתאכסנים ושהוא יחזור אליהם מאוחר יותר.

השעה היתה שלוש בצהריים כאשר התיצבנו בביתו של הרב וובר. מיד כשנכנסנו לביתו, הוא קם ממקומו וקידם את פנינו בברכה ובמאור הפנים שהיה כל כך אופייני לו.

שהינו בביתו כשעה תמימה. כל זמן הפגישה, החזיק הרב בידו של מדריך התיירים ואני תרגמתי ביניהם את השיחה. לפני שנפרדנו מהרב, הוא העניק לנו חיבוק חם וביקש מאתנו

המשך בעמוד אחרון

דספר הרה"ח ר' יצחק חבבי שליט"א זה קרה לפני כעשרים שנה. באותה התקופה למדתי בכולל "צמח צדק" בעיר העתיקה בירושלים.

בשעת הפסקת הצהריים, הייתי נוהג לרדת לרחבת ה"כותל המערבי" בכדי להניח שם תפילין ליהודים. יום אחד ראיתי שם מדריך שהביא עמו קבוצה גדולה של תיירים. הוא דיבר עמם בשפה הצרפתית מכיון שנוולדתי בצרפת, התחלתי לשוחח עמו בשפה זו. התברר לי, שהוא יהודי אשר מעולם לא טעם את טעם היהדות. נסיתי להשפיע עליו להניח תפילין, אך לשוא. הוא סירב בתוקף. לבסוף נצנץ רעיון במוחי. תקופה קצרה לפני כן הכרתי את הגה"צ רבי משה וובר זיע"א. פניו הקורנות ואהבת ישראל הגדולה שלו, הקסימו אותי. החלטתי איפוא לנסות להביא את הבחור הזה

לרב וובר. ספרתי לו שבשכונת "מאה-שערים" ישנו רב צדיק שכדאי מאד לראותו. תיארתי לו את הדרך בה הוא

הדלקת נרות מוצאי שבת

ירושלים:	6.25	ירושלים:	7.39
תל-אביב:	6.41	תל-אביב:	7.41
חיפה:	6.32	חיפה:	7.41
באר-שבע:	6.41	באר-שבע:	7.41
המועדים הינם לפי שעון קיץ א"י		רבינו תם:	8.19

כל המעוניין לקבל את העלון "שמעו ותחי נפשכם" למייל שלו יפנה לכתובת המייל: haravveber@gmail.com

לקט של הדברים הכתובים בגליונות אלה מושמעים בהרחבה בסדרת הקלטות "שמעו ותחי נפשכם" להשיג: 02-5828284 את העלון ניתן לראות בע"ה www.veber.co.il

הליכות עולם לו"

הלכתא רבתא לשבתא

צריך להקפיד ללבוש בגד חדש בפעם הראשונה דוקא בערב שבת או בערב חג, ולא בתוך השבת ובתוך החג עצמם, וזאת משום החשש שלא יבוא לידי חילול שבת ויום טוב.

וזה לשון המשנה ברורה (סימן ש"ב ס"ק ט'): "כל העושה דבר שעל ידי זה נגמר המלאכה - חייב משום מכה בפטיש, שכן דרך האומן להכות בפטיש על הכלי אחר שנגמרה בכדי להשוות עקמימות".

בדיקת חמץ כהלכתא

חסידיים ואנשי מעשה מתחילים כמה שבועות לפני חג הפסח לנקות הבתים מחמץ, ובמיוחד במקומות שאוכלים בהם בחג. מנקים היטב היטב את הארונות שכל השנה מונחים שם דברי חמץ, וימים ספורים לפני החג מניחים בהם את הכלים המיוחדים לחג הפסח. ואז כשמוגיע ליל בדיקת חמץ, לא שייך לבדוק ולחפש שם את החמץ, ונוצר איפוא מצב שבמקומות שמכניסים חמץ כל השנה - לא בודקים לאור הנר כפי שתיקנו חז"ל.

על כן העצה היעוצה לכך היא שבאחד מהלילות יבדקו את החמץ לאור הנר בלי ברכה, וישאירו מקום מסוים שאותו יבדקו באור לי"ד עם ברכה.

וזה לשון שו"ע הרב (סי' תקל"ג. ועי' במ"ב בסי' הנ"ל): "אם רוצה לבדוק כל חדריו בליל י"ג או בשאר לילות השנה לאור הנר ולהזהר שלא להכניס לשם עוד חמץ, הרשות בידו, רק שלא יברך על הבדיקה, לפיכך נכון הדבר שישאיר חדר אחד לבדקו בליל י"ד ולברך על בדיקתו, שלא להפסיד ברכה בידים".

הוראה למעשה

השמחה שישמח האדם בעשיית המצוה ובאהבת ישראל שצוה בהן עבודה גדולה היא וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' א"א בשמחה ובטוב לבב... ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה' שנאמר והמלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה' וגו' (רמב"ם סוף הלכות לולב).

לכאורה משמע אע"פ שעובד אלקים רק שאין העבודה וטוב לבב אז יומשך העונש ועבדת את אויבך וזה אינו מובן כי מפני יהיה העונש המר הזה מחמת חסרון השמחה לבד. אך הענין כמ"ש כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ומחמת זה נמשך העונש ואעפ"כ אילו היה עובד את ה' בשמחה של מצוה היה גדול כח שמחה זו שמעורר השמחה למעלה כביכול והיא מבטלת הדינים כי באור פני מלך חיים כו' (עיין בזהר פר' תצוה דף קפ"ד ע"ב) משא"כ תחת אשר לא עבדת בשמחה וכו' נמשך העונש על העבירות אשר אין צדיק בארץ (לקוטי תורה פר' תזריע מבעל התניא).

המקור בפרשה: וביום השמיני ימול בשר ערלתו.

הוראה למעשה

"לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה

נושאים בפרשה

אשה כי תזריע וילדה זכר (יב, ב)

פרש רש"י: "אמר רבי שמלאי, כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף".

אפשר לבאר זה על פי מה שאיתא בזהר הקדוש: "קודשא בריך הוא אסתכל באוריתא וברא עלמא" (זהר חלק ב קסא, ב), ובאמת שהתורה היתה לפני היצירה, רק נתפרשה לנו אחר כך, וזהו דיוק הלשון "תורתו נתפרשה".

והקשה בספר גור אריה: "אם כן הי לו להקדים גם כן אדם כי יהיה בעור בשרו, דמיירי גם כן בזכר, ואלו אשה כי תזריע לא יאירי רק באשה ואשה בנראית באחרונה.

אפשר לפרש, בשביל שמצינו במתן תורה

כארז, ולפיכך זכה קנה ליטול הימנו קולמוס - לכתוב בו ספר תורה, תפילין ומזוזות". (תענית כ' ע"ב).

ניתן לומר שהתורה הק' בחרה ב"קנה", לכתובת ספר תורה, תפילין ומזוזות, משום שהוא רך, וזה בא ללמדנו שהאדם צריך להשתדל לסגל לעצמו מדה זאת - שלעולם יהא רך כקנה.

המקור בפרשה: "ובשר כי יהיה בו בעורו שחין ונרפא". אמרו רז"ל: "אמר חזקיה - אין תפלתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים לבו כבשר, שנאמר: "והיה מדי חדש בחדשו יבוא כל בשר להשתחוות" וגו'. אמר רבי זירא: "בשר - כתיב ביה "ונרפא", אדם - לא כתיב ביה "ונרפא".

פירש רש"י: "כבשר שהוא - רך, ולא כאבן שהוא - קשה. להשתחוות - להתפלל, כי הם נשמעים לפני, אבל גסי רוח לא יבואו. בשר - כתיב ביה "ונרפא" - "ובשר כי יהיה בעורו שחין ונרפא". "נגע צרעת כי תהיה באדם" - לא כתיב בחד מינייהו "ונרפא", לפי דרכך אתה למד שמי שהוא רך ועניו כ"בשר" - קרוב להתרפאות מיסורין הבאים עליו, אבל מי שהוא קשה כ"אדמה" - אין רפואה למכתו.

כתיב (שמות יט, ג) "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל", ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (מכילתא יתרו פרשה ב): "בית יעקב אלו הנשים, ובני ישראל אלו האנשים". ועיים במדרש רבה שם טעם על זה, כמו כן הקדימה התורה, תורה של אשה לתורתו של איש.

עוד יש לומר שעיקר באה התורה ללמד אותנו בתחילה תורתו של הנוול, אם זכר או נקבה, אם זכר אמו טמאה לדה שבעה ימים, וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ואם נקבה תלד וטמאה שבועים וגו'. ולפי דברי המדרש משמיענו הכתוב שמפני זה דוחים המילה ליום השמיני שלא יהיו כל העולם שמחים ואביו ואמו עצבים, אמנם ההתחלה היא באדם הנוול כמו שנאמר וילדה זכר וגו', ואחר כך ואם נקבה תלד.

מתוך הספר "ירים משה" להגה"צ רבי משה וובר זיע"א

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

המעורר של יהודי ירושלים

לראות את המחזה, והללו העידו כי כל דבריו – הם אמת. והם גם הוסיפו שסיפרו על כך לבני משפחת המת, והללו סירבו בתחילה להאמין לסיפור זה. ואולם כאשר אחד מבני המשפחה קרא מתוך שחוק, לעבר הכלב את שמו של הנפטר, התחיל הכלב להשתולל ולקפוץ מתוך זעם כנגד חלון הבית, ואז הם הבינו שאכן יש דברים בגו. "עתה" – סיפרו העדים – "בני המשפחה שבורים ורצוצים, ומוכנים לקבל "סדר תשובה" אשר יורו להם חברי בית-הדין.

הרבנים התייעצו ביניהם וכיון שנוכחו כי לפנייהם ענין חמור מאד, הוחלט לבקש את רבה של ירושלים הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד ששימש גם כאב בית-הדין, להשתתף בדין-תורה מסובך זה. לא פעם היה רבי חיים משתתף בדיני – תורה מסובכים, אך זה תקופה ארוכה אשר חולשתו גברה והוא מיעט להופיע. אך עתה, לא ויתרו הרבנים, וראש בית הדין הגאון רבי מרדכי ליב רובין, ירד בעצמו לבית הרב ב"בתי מחסה" כדי לבקשו להשתתף בדין תורה זה. כאשר הגיע לביתו, סיפר רבי מרדכי ליב לרבי חיים, את הסיפור אודות רבי שלום הגיבור, והוסיף שחברי בית-הדין יושבים ומצפים שרבי חיים ישתתף במושב הדין-תורה.

ראש בית הדין של ירושלים הגאון רבי מרדכי ליב רובין זצ"ל

הופיע לפניו כלב גדול. מראהו היה איום. הוא היה שחור מפחם. הכלב רץ לקראת רבי שלום בתנופה אחת, והחל לרבוץ לידו וליילל. ואולם, לא איש כרבי שלום הגבור, ירתע מכך. הוא המשיך בדרכו עד שסיים את עבודת יומו, והכלב רץ אחריו כל הדרך. "וכי מה יש בכך", חושב רבי שלום לעצמו, "זה סתם כלב שוטה שנשרך אחרי..."

רבי שלום ממשיך בדרכו והכלב אחריו. גם הפעם לא שת רבי שלום לבו לכך.

ואולם, גם למחרת חזר על עצמו אותו המעשה: רבי שלום עבר על יד הבית שם הכלימו המשכיל ההוא, והנה אותו הכלב רץ לקראתו ביללה ורבוץ על-ידו. רבי שלום ממשיך בדרכו והכלב אחריו. גם הפעם לא שת רבי שלום לבו לכך. ואולם, כאשר חזר הדבר בשלישית וברביעית, נוכח רבי שלום שיש דברים בגו. וביום החמישי להשנות מעשה זה, עלה רבי שלום לבית-הדין שבחצר ה"חורבה" וסיפר בהתרגשות את סודו.

רבני ירושלים שמעו את ספורו בחרדה. בתחלה נטו לראות בדבריו הזיה בלבד, אך רבי שלום כבר דאג לכך מתחילה. הוא קרא לשני עדים מחכמי הישיבות בירושלים שעוד מבאשמורת אותו היום, הועיד אותם

ב עבר הלא רחוק, היה מנהג בקהילות ישראל, שיהודי אחד מבני הקהילה, יעורר מידי בוקר את היהודים לעבודת הבורא.

כזה היה רבי שלום הירושלמי. כשנתיים לאחר שעלה רבי שלום לירושלים, נפטר רבי בעריל וועקער ("המעורר") שעסק במקצוע זה למעלה מעשרים שנה. הלה, היה ידידו של רבי שלום, והוא השאיר אחריו צוואה כי הוא מוסר לו את מקצועו – לעורר את יהודי ירושלים בעלות השחר לקום לעבודת הבורא. ומאז, לילה לילה, היה רבי שלום קם ל"חצות" ואחרי גומרו את אמירת "תיקון חצות" ופרק יום התהלים, היה יוצא לבדו כאשר פנסו בידו, לחצות ירושלים וקורא בניגון מרגש: "קומו, קומו, לעבודת הבורא יתברך שמו!". תחילה התהלך בחצות העיר העתיקה, ומשם היה פונה ויוצא את "שער יפו" וממשיך בקריאתו ברחובות ובשכונות של העיר החדשה דאז, כגון "מאה שערים", "נחלת שבעה", "ימין משה" ועוד, ומשהאיר השחר היה חוזר לחורבה להתפלל "וותיקין".

לא חום ולא קור עכבו את רבי שלום מעבודתו

נוטרי העיר הערביים, ברחובות ובשכונות, שכבר הכירו אותו יפה, היו מלויים אותו בדרכו ומהם היו כאלה שאפילו עזרו לו גם בניגונו.

לא חום ולא קור עכבו את רבי שלום מעבודתו. באחד הימים, כאשר רבי שלום מתהלך לו כדרכו באשמורת הבוקר ומפזם לו את פזמונו היומימי, ארב לו אחד מ"משכילי העיר" – אשר שנה ופירש בילדותו לבתי-ספר החילוניים שנאסרו על-ידי גדולי ירושלים, ושפך על פניו עביט של שופכין...

רבי שלום לא סיפר את הדבר לאף אדם, ורק בני משפחתו של ה"משכיל" ידעו על-כך. והנה, עוד באותו היום – מת הלה באופן פתאומי. בתחילה לא נטו בני משפחת המת לקשר את ענין מותו עם הכלמתו ופגיעתו ברבי שלום, ואולם תוך ימים אחדים נוכחו בכך עין בעין. יומיים לאחר מעשה זה, ורבי שלום עובר בדרכו ליד הבית של אותו המשכיל, והנה

לפי פקודתו, נשלח שמש בית-הדין להביא מיד את המשפחה של הנפטר. המשפחה הגיעה לאחר שעה קלה, בפנים מוכלמות

הרב שמע את הדברים והסכים לעלות מיד לבית-הדין. הוא הכיר יפה את רבי שלום, אשר היה מאוכלי שולחנו הקבועים בכל שבת ובמועדים. הרב לא היה צריך, על כן, לעדות כל שהיא שתאמת את סיפורו של רבי שלום. הוא ידע כי אם רבי שלום מספר, אין זו הזיה כלל, והכל אמת לאמיתה. רבי חיים הופיע בבית-הדין, והרבנים וכל הקהל שנוכח שם, חרדו לקראתו. לפי פקודתו, נשלח שמש בית-הדין להביא מיד את המשפחה של הנפטר. המשפחה הגיעה לאחר שעה קלה, בפנים מוכלמות. לאחר שהסתיים הדיון, נתכבד ראש בית-הדין הגאון רבי מרדכי ליב, בקריאת פסק הדין. רבי מרדכי ליב התייצב למול המשפחה,

המעורר של יהודי ירושלים - המשך מעמוד קודם

עובר שוב ליד ביתו של המת, והכלב לקראתו. ואז, רבי שלום נזכר בדבריו של רבי מרדכי לייב. מיד הוא קרא בחזקה לעבר אותו הכלב: "בשם רבה של ירושלים הגאון רבי חיים זוננפעלד ובשם בית-הדין בעיר הקודש, הנני להודיעך כי נשמתך באה על תיקונה, וגם אני - הריני מוחל לך בלב שלם..."

כהרף עין נעלם הכלב מעיניו של רבי שלום, ומאז לא הופיע עוד..

בשורה משמחת ומרנינה

**הספר שמובטח שבסייעתא דשמיא
ביא ברכה ושמירה לכל בית בישראל**

**לקראת הימים הבאים
עלינו לטובה, חובה וזכות
להביא לכל בית בישראל**

**את הספר
"ירים משה"**

**על התורה, על פרקי אבות ועל
המועדים של הגה"צ המשפיע**

**רבי משה וובר זי"ע
אשר בו שזורים סיפורים מדהימים
ומרתקים בליווי תמונות מרהיבות עין**

**ניתן בעז"ה לרכוש את הספר
בחנויות הספרים המוכרות
וגם בטל. 058-5828284**

בכתב ובקבלת קנין. ואכן עד השנים האחרונות היתה משפחה זו מוליכה בכל לילה, תה וקפה חם לבתי הכנסיות ובתי המדרשות עבור העוסקים בתורה, ועד לימינו אנו, מוסיף אחד מנכדי המת לספק חומר להסקה בלילות החורף לבתי הכנסיות בירושלים.

**אמור לה בשם רבה של ירושלים
וחברי בית הדין, כי היא כבר באה על
תיקונה**

ההסכם נכתב ונחתם וראש בית הדין פנה ואמר לרבי שלום: "אתה רבי שלום, מצווה כעת לעשות את המעשה הבא: כאשר תפגש שוב בנפש דוויה זו, אמור לה בשם רבה של ירושלים וחברי בית הדין, כי היא כבר באה על תיקונה... וגם אתה מוחל לה בלב שלם..."

רבי שלום הרים מעט את ראשו הכפוף, ונענעו לאות הסכמה.

למחרת, רבי שלום יוצא ל"עבודתו", הוא

וקרא בקול רם את פסק הדין: "אביכם חטא בעוון כבוד מנשוא, הוא רצה להשתיק את קולו של ישראל-סבא אשר עורר בלילה את יהודי ירושלים לעבודת בוראם, לכן נענש קשות ונשמתו נתגלגלה בכלב, אשר מפריע את מנוחתכם גם בשעה שאחרים מחליפים ואוצרים כח לתורה ולתפילה".

"לפי הצעתו של הרב ובהסכמת חברי הרבנים" - ממשיך ראש בית-הדין בדבריו התקיפים - "הננו לקבוע לכם סדר תשובה כדלהלן:

היות ובירושלים נמצאים ברוך השם, הרבה בתי-כנסיות ורבים עוסקים בהם בתורה - ענין אשר אביכם רצה לעקור, הצעתנו היא כדלהלן: אחרי שתבקשו את סליחתו של רבי שלום, תתחילו מהיום והלאה לספק ללומדי התורה בבתי המדרשות, משקה חם בכל לילה. ובלילות החורף הקרים, תספקו גם עצים להסקה - ובזה יכופר עון אביכם..."

בני המשפחה קבלו את ההצעה על אתר,

כיבוד אב - המשך מעמוד ראשון

את דבריו. הוא בעצמו לא היה פוצה את פיו במשך כל זמן ההתוועדות, אלא רק היה מאזין בקשב רב לדברי אביו.

אנשים שלא הכירוהו אז, חשבו לתומם שאין ביכולתו לדבר ברבים ולדרוש כמו אביו הדגול. ואולם לאחר הסתלקותו של האבא (שהתרחשה גם בחודש אדר) החל רבי משה לדרוש דרשות חוצבי להבות אש בהתוועדות המסורתית הזאת במאה שערים במקומו של אביו הגדול ואז נודע לכל שהסיבה שלא היה מדבר בפני אביו נבעה מהתבטלותו לאבא הגדול ומענותותו הרבה. **יהי זכרו ברוך.**

138 (אלוף) וובר

מדריך התיירים ששב בתשובה - המשך מעמוד ראשון

שנחזור אליו שוב פעם. כשיצאתי מביתו, הבחנתי שחל שינוי בהבעת פניו של היהודי שהבאתי עמי. כולו היה אחוז התפעלות מהפגישה. שאלתי אותו מה הוא חושב על המפגש, הוא השיב לי: "אני מקבל עלי תורה ומצוות. לאחר שראיתי כזה יהודי שיכול להעניק לי אהבה כה עזה מבלי להכיר אותי קודם לכן, אני רואה את פני היהדות אחרת ממה שראיתי אותה קודם לכן". ואכן עוד באותו היום הוא הניח תפילין ושם כיפה לראשו.

כיום הוא חי בצרפת ומשמש דמות מפתח באחת הקהילות החשובות בפרברי פריס. יש לו בנים ובנות שהולכים בדרך התורה והמצוות. וכל זאת קרה בזכות פגישה אחת ויחידה עם הגה"צ רבי משה וובר.

הדיסק שישנה בעזרת ה' יתברך את חייכם לטובה.

בימים אלה יצא לאור הדיסק "שמעו ותחי נפשכם" על חמשה חומשי תורה בליווי נעימות חסידיות מפורסמות.

המלקט: המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זי"ע. א. העורך והמגיש: תלמידו כבנו הרב עדו ובר שליט"א

ניתן להשיג דיסק זה במחיר סימלי ברשת חנויות גל-פז.

הודעה חשובה

המעוניינים להגיע לקבלת הקהל של הרב עדו ובר שליט"א תלמידו של הגה"צ רבי משה ובר זי"ע א בכדי להיוועץ בענייני מציאת הזיווג, שלום בית, חינוך ילדים ופרנסה על פי תאריך לידתם ושמותיהם,

יתקשרו לטל. 02-5828284

תיקון החיד"א להצלחה, רפואה, פרנסה ומציאת הזיווג - טל' 02-5828284

עלון זה יוצא לאור לזכרו של נסים בן נוריה נסים ז"ל - נלב"ע כ"ה באדר תשע"ח

פרשת תזריע

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג).

בגמרא בנדריים (דף לב), מצינו מחלוקת תנאים בדרשת הפסוק "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת" - רבי דורש את הפסוק כך: "גדולה מילה, שאלמלא היא לא ברא הקב"ה את עולמו, שנאמר וכו' ", ואילו ר' אליעזר דורש: "גדולה תורה, שאלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר וכו' ". למעשה, הדרשה היא אותה דרשה, אלא שרבי דורש את המילה "בריתי יומם ולילה" על ברית מילה, ואילו ר' אליעזר דורש אותה על התורה.

אלא שלכאורה יש מקום לתמיהה: ניתן להבין איך דרש ר' אליעזר את הפסוק לגבי תורה, שכן בפסוק נאמר "בריתי יומם ולילה" ובפשטות הכוונה לתורה, שעליה נאמר (יהושע א, ח) "והגית בו יומם ולילה". אולם על רבי לכאורה קשה: איך דרש את "בריתי יומם ולילה" על ברית מילה, והרי ברית מילה אינה נוהגת אלא ביום?

ואמנם, משום כך כתב הגאון בעל "תוספות יום טוב", שיש לתת את הפסוק במקום אחר: "אם לא בריתי, אזי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת", כלומר: את הכל לא שמת.

אלא שגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל כותב באחת מתשובותיו (מהדו"ק, סי' מב), שתירוץ זה הוא דחוק, ועל כן הוא כותב שברית מילה ולימוד תורה שייכים זה לזה, וכמו שכתב בספר "עוללות אפרים" (מאמר שצב), שמילה חיצונית היא סיבה למילה פנימית מערלת הלב, כי כשימול ערלת לבבו - אז יהיו חדרי ליבו פתוחים להבין ולהשכיל. ואם כן המילה היא פתח ומבוא למילת הלב, להבין ולהשכיל בתורה ובמצוות, ואם כן כך יש לפרש ש"אם לא בריתי" הכוונה גם כן לברית מילה, שעל ידיה יבוא לשערי תורה, להגות יומם ולילה.

לפי זה, ממתיק רבי עקיבא איגר את דברי הלבוש (י"ד, סי' סה), שהביא שיש מפרשים שברכת "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו" אינה מתייחסת כלל למילה, אלא האב משבח ומברך לה' על שמהיום ההוא והלאה מוטלות עליו עוד מצוות אחרות הנגרות אחר המילה, כלומר שברכת "להכניסו" היא על הגרייה שמצווה זו ללימוד התורה הנגרר מתוך המילה, שיזכה למול את ערלת לבבו להשכיל בתורה ובמצוות!

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג).

על חשיבות דבר הנלמד מדרשת חז"ל, כתב בספר "משנת יוסף":

מצות מילה יש בה ג' חלקי מצוה. א. מילה שהיא חיתוך הערלה המפורש בתורה שבכתב. ב. ענין פריעה אינו מפורש בתורה שבכתב, אבל נלמד מדברי קבלה (יהושע ה, ב) "שוב מול את בני ישראל שנית", ודרשו חז"ל בגמרא ביבמות (דף ע"א): "מאי שוב - פריעה, שגם היא מעכבת". ג. מציצה אינה מדברי קבלה, אלא מדברי חז"ל במשנה.

ואמרו חז"ל (שיר השירים רבה א, יח) על הפסוק (שם, ב) "כי טובים דודיך מייין" - 'חביבין דברי סופרים מדברי תורה' (וכענין זה בגמרא בעבודה זרה לה), ולכן את מצות החיתוך אנו עושים בסכין ולא ביד ממש, פריעה שאינה מפורשת בתורה שבכתב רק מדברי קבלה, חביבה יותר ועושים ביד עם הציפורניים, אך על כל פנים לא בנוף ממש רק ע"י ציפורן, מציצה שאינה רק ממשנה ודברי חז"ל, חביבה עוד יותר, לכן עושים אותה בפה ממש דהיינו בגוף.

"זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה" (יב, ז).

יולדת צריכה להביא קורבנות לאחר שהיא נטהרת. התורה מפרטת: "ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעולה ובן יונה או תור לחטאת... זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה". לאחר מכן ממשיכה התורה: "ואם לא תמצא ידה די שה" - אם היא עניה, "ולקחה שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת".

נשאלת השאלה - מדוע מסכמת התורה: "זאת תורת היולדת", לאחר שהיא מפרטת רק את קורבן היולדת העשירה? הרי גם היולדת העניה נכללת ב'זאת תורת היולדת'!

מכאן ראייה - אמר רבי שלמה קלוגר זצ"ל, שבדרך כלל כל יולדת מתעשרת, ובאפשרותה להביא כבש חז"ל אמרו בגמרא בנדה (דף לא): "זכר - זה כר". כשנולד תינוק הוא מביא אותו את ככר הלחם שלו, את העריסה, את המטרתה... הכל מגיע עם הילד מלמעלה!

מה שהתורה מפרטת אחר-כך - "ואם לא תמצא ידה", הוא מקרה רחוק ונדיר, ואינו נוגע למרבית היולדות.

על פסוקים אלו הקשה רבי לייבוש חריף זצ"ל קושיה נוספת: מדוע אומרת

התורה: "ואם לא תמצא ידה די שה", הלא לאשה אין משלה כלום, וכל רכושה הוא משל בעלה, אם כן צריך להיות כתוב: "ואם לא תמצא ידו". הוא תירץ, ש'לא תמצא ידה' מתבטא בזה שהיא לא זכתה להינשא לבעל שיש לו ממון.

נמצא, איפוא, שיש להתפלל ולבקש גם על כך שתזכה הבת להינשא לבעל בן תורה, וגם שיהיה לו כדי מחסורו ושלא תיפול בגורלו של העני, שכן כגורל הבעל כן גורלה של אשתו.

"וראה הכהן את הנגע בעור הבשר... וראהו הכהן וטמא אותו" (יג, ג).

אדם שמגלה בבשרו נגע, צריך להראותו לכהן כדי שיכריע אם מדובר בצרעת או לא. התורה אומרת בתחילת הפסוק: "וראה הכהן את הנגע" לאחר מכן מפרטת מה המראה שעליו לראות, ומסיימת: "וראהו הכהן וטימא אותו".

מפני מה חוזר הפסוק: "וראה הכהן... וראהו הכהן"? מדוע בפעם הראשונה נאמר "וראה" ובשניה נאמר "וראהו"?

מתרצת הגמרא במועד קטן (דף ז:): "חתן שנולד בו נגע נותנין לו שבעה ימי המשתה, לו ולביתו ולכסותו. וכן ברגל נותנין לו שבעת ימי הרגל".

כשהכהן רואה נגע וקובע שהוא צרעת, צריך מיד להסגיר את האדם למשך שבעה ימים. אם, למשל, מדובר בחתן - הוא לא יכול ללכת לחופה ולהתחתן. לכן מדריכה התורה את הכהן: "וראהו הכהן" - תראה את האדם, מה המצב של האדם שבא להראות את הנגע, ולא רק את הנגע עצמו. כך גם בחתן שהתחתן כבר, גם כאשר הכהן רואה מיד שמדובר בצרעת, הוא אינו מוציא מפיו את המילה 'צרעת', אלא אומר לו 'בוא בעוד שובע'. ורק לאחר שהסתיימו שבעת ימי המשתה, אומר לו שמדובר בצרעת.

הכהן צריך להיות בר-דעת - עליו להבין מי עומד מולו ולפי זה לפסוק לו, להבין מה מסתתר מאחורי כל שאלה.

בכך צריך לנהוג כל מורה הוראה שבאים אליו בשאלה - כל פסק שניתן, יש להתאימו לאדם המדובר.

סח הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א, ראש ישיבת בני ציון:

מון הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל היה גאון אדיר, עמוד ההוראה לפני 2 דורות. כילדים היינו הולכים לקבל ממנו ברכות. ביתו היה פתוח לרווחה עשרים וארבע שעות ביממה. היו שם מניינים לשחרית, מנחה וערבית בקביעות, ורק בשבתות היה הולך להתפלל בבית הכנסת שבשכונה.

בעל נכדתו, רבי יוסף כהן זצ"ל, אב"ד בירושלים, סיפר לי על אחד מפסקי ההלכה שנתן בענין דם בביצה:

בתקופת הצנע, שהונהגה כאן בארץ מיד לאחר קום המדינה, חולקו לכל משפחה תלושים על פי מספר הילדים. כל דבר ניתן היה לקנות רק על פי הקצבה. ביצים כמעט ולא היו, היינו משתמשים בביצה אחת עבור ארבעה אנשים. אני זוכר היטב שכאשר היו מוצאים קורט דם בביצה לא היו זורקים אותה. היינו מניחים אותה בצלחת, והילד התורן היה הולך לתנובה, מגיע ואומר: "אדון, יצאה לי ביצה עם דם". זורק אותה לאשפה שם, ולוקח בשמחה ובצהלה ביצה חדשה מהבנתי... זה היה המצב בימים ההם.

באחד הימים הגיע לביתו של הרב פראנק יהודי אחד, צולע ברגלו, ובפיו שאלה: הוא פתח ביצה ומצא בה קורט דם בחיבור החלבון עם החלמון. הוא יודע שדם בחלמון אסור, וצריך לזרוק את הביצה, ולעמת זאת דם בחלבון מותר - מוציאים את הדם והביצה מותרת. אבל כשנמצא דם בחיבור של החלבון והחלמון, הוא שמע שיש בזה מחלוקת, ולכן בא לשאול כיצד עליו לנהוג.

התבונן בו הרב והבחין שהוא לא מקומי. שאלו: "היכן אתה גר?" ענה היהודי: "בגבעת שאול". אמר לו הרב: "אתה גר בגבעת שאול? אם כן מותר לך?"

כשיצא האיש, שאל הנכד, הרב יוסף כהן: "למדנו רבנו, האם יש הלכות מיוחדות לתושבי גבעת שאול, והלכות אחרות לתושבי גאולה?"

אמר לו הרב פראנק: "הלא יש כאן מחלוקת, והפוסקים כתבו שבמקום הפסד מרובה הדבר מותר. לא רציתי לשאול אותו אם הוא עני או עשיר, אולי הוא רק נראה עני. אבל כששמעתי שהוא הגיע מגבעת שאול עד שכונת גאולה בשביל ביצה אחת, הוא צולע על רגלו וההליכה קשה לו, הבנתי לבד שמדובר כאן בהפסד מרבה ומותר לו" (א.ה. ע' שו"ת מנחת יצחק י"ג, סי' קכט). שדך בגדרי הפסד מרובה, והביא דעה שהפסד מרובה תלוי לפי מצבו הכלכלי של האדם).

חכמתו של חכם היא לא לראות רק את הדין, אלא לראות את השואל, כדי לדעת איך להשיב לו.

(דורש ציון)

החדשים שהחוק מסמיך אותם לתת קנסות למי שמלכלך את המרחב הציבורי, והנה אני נדהם... במקום שאני אמצא כסף לקניות נחוצות, אני עומד לשלם קנס של כמה מאות שקלים ולהעשיר את קופת העירייה. אני כעוס, אני רוצה להתעצבן עליה ולענות בחוצפה! אבל אני מתגבר ולא כועס ואומר לה: 'כן, אני כן ירא שמים', ומתכופף להרים את האריזה הקרועה. מתרומם ומחפש במבטי פח קרוב. אם זה סימן ליראת שמים - אני אוכיח שאני לגמרי ירא שמים וכפרה על הקנס.

היא פותחת את התיק שלה, אני מצפה לפנקס מהסוג שבו רושמים הפקחים את הדו"חות שלהם, אך היא מוציאה מעטפה ומושיטה לי. 'הנה קח', והולכת. אני מחזיק את מה שדחפה לידי וקצת מבולבל, ככה נותנים היום קנסות? המעטפה נראית מאד חלקה, אני מסתכל עליה ורואה שכתוב עליה משהו חלש בעיפרון, מרגע לרגע זה הופך פחות לקנס ויותר לתעלומה. באותיות מאד לא מהוקצעות כתוב שם: 'למחילה ולכפרה לעם ישראל - אלף שקלים לקדוש ברוך הוא'.

מעולם לא ראיתי כיתוב כזה בצורה כזו. בדיוח על חשבונאי אני פותח את המעטפה, ומגלה בפנים חמשה שטרות כחולים של מאתיים שקלים כל אחד. אני נושא עיניים ומחפש את האשה האלמונית, רוצה לשאול אותה משהו, אבל כמו בסיפורי אליהו הנביא - היא לא נראית באופק... לוקח לי עוד כמה דקות להתאושש.

לא האמנתי בסיפורים, הנה הלקת... אני מצלצל לשיבה, מבקש את הבן שלי לטלפון הציבורי וקובע להיפגש איתו בחנות הביגוד האהובה עלינו. בדרך לשם מצלצל לאשתי לעדכן אותה שאני יוצא עם הילד לקניות. לחתונה הילד מופיע לבוש כמו נסיך. הכל חדש מלמעלה ועד למטה במידות הנכונות. לא חסר כלום.

גם אני מגיע חגיגי מאד, על פני חיוך ענק ובפי סיפור מיוחד. ובכיס יש לי את ההוכחה לסיפור: מעטפה. **אמנם כבר ריקה ממזמונים אבל מלאה באמונה.** (האמנתי ואזמרה)

נפגשים בחנות של הנעליים, אני יושב עם לקוח ואשתי מתקשרת בעניין החליפה החדשה. מתי אתה הולך איתו, מה אני עושה, עכשיו סוף החודש נשארתי עם כלום, לקחת הלוואה, ריבוננו של עולם אני צריך להחזיר, מאיפה אני אחזיר? אני צריך כסף מזומן, מתנה, ועכשיו! אני מגחך לעצמי, כשאני נמצא לבד, אני מרוקן את הארנק על השולחן, ואחרי כל הספירה של המטבעות שעוד נותרו בארנקי אני מגיע לעשרים שקלים, ועכשיו לך תקנה בזה חליפה... אני מתוח, לא יכול לאכול ולשתות, אני לא יודע מה לעשות.

אחרי הצהריים אני יוצא לכיוון הבית, אני רעב ועייף וצמא וכואב לי הראש מרוב מחשבות. אני מחליט שאני לא יכול להיכנס ככה הביתה, אני חייב להרגיע קודם את עצמי, חייב לאכול ולשתות משהו ולחשוב בשקט, בלי שהראש ידפוק לי מהתייבשות. כולה חליפה! קצת בגדים נוספים! לאן הגעתי שזה כל כך כואב לי... אני מחליט לקנות משהו לאכול, יש לי עשרים שקלים, אעשה לי סדר בבטן ואוכל אחר כך לחשוב בהירות. יש לסיים את הסוגיה הזו ומיד.

אני נכנס לחנות, קונה לי מאפה ושתיה ויוצא החוצה, נעמד בפניה, קורע את ארזית המאפה, מברך ונוגס ב'מזונות' ושותה, חושב ומדבר לריבוננו של עולם. אבא שבשמים מה ביקשתי? וילה? לא. מליון דולר? לא. עסק? גם לא. אני מבקש רק שתדאג לילד שלי שהוא לגמרי שלך. אני צריך שבשילו ביגוד מלא ואם אי אפשר - אז בהסתפקות הכי במועט שאפשר אני צריך חליפה, כדי שלפחות ייראה כמו שצריך ולא ירחמו עלי ועליו שבשחמה. אז בבקשה אבא שבשמים, אני לא יודע איך, אבל אני גם לא צריך להציע לך רעיונות... ריבוננו של עולם, אתה יודע יותר טוב מכולם. בבקשה תדאג לנו. אני מוסיף פרק תהילים, מברך ברכה אחרונה וזורק בלי לשים לב את ארזית המאפה לרחוב.

ואז עוצרת לידי אשה מבוגרת. היא נועצת בי מבט חמור בארזיה שעל הרצפה ואומרת: 'לא יפה ללכלך את הרחוב! אתה יהודי ירא שמים?' אני נועץ בה מבט, מבין שהיא אחת מ'אמנתי הניקיון'

אני אדם מפוכח. בן ארבעים ואחת שחי עם שתי רגליים במציאות, אב לילדים ועובד בעבודה מסודרת וקבועה. אין לי פרפרים בראש, ועד השבוע האחרון לא ממש הסתדרתי עם כל מיני סיפורים של אנשים שקרו להם ניסים ונפלאות, כי לי לא קרו כאלו. אני מאמין באמונה שלמה שהקב"ה הוא כל יכול, אבל אני יודע שהוא מנהל את עולמו בחסד וברחמים בצורה טבעית, כי הרי לקום בבוקר זה נס, להזיז את כל האברים שלנו זה נס, לחשוב, לאכול, לעשות, לרצות, הכל זה נס. העולם כולו מושגח וניסי בכל רגע, אבל סיפורים על דברים שקורים לאנשים שלא בדרך הטבע - קצת קשה לי לעכל. כי מבחינתי דברים מסתדרים בהשגחה כל רגע וכל דקה ומגיעים באופן שאנחנו קוראים לו 'טבעי'... אבל לא עוד. זה היה עד יום ראשון בשבוע שעבר, מאז אני מתהלך נרגש ומבין שגם בימינו בני אדם מקבלים את רגל הזהב שלהם משמים, גם אם היא לא מזוה ויש להם את רגל (עייני תענית כה)...

כמו שכבר אמרת, לא אני אדם רגיל, חיי שגרתיים ודומים לחייהם של עוד הרבה אנשים. ובקושי גומר את החדש, אני מנסה לא לצבור מינוסים כי זה פוגע בחודש הבא אבל יש לפעמים הוצאות חריגות שמגדילות את המינוס כגון בר מצוה לבן, שיש הרבה הוצאות, כמו התפילין, הסעודה, והביגוד, ב"ה בחוג שלנו יש גמח"ם, שלא נותנים לטבוע במינוס אבל גם את זה צריך לשלם. והנה ב"ה מתקרבת לה שמחה משפחתית, החתונה של אחותי. מבחינת ביגוד, לא היה חסר כי זה יצא מיד לאחר הבר מצוה, שכבר קנינו ביגוד חגיגי לבר מצוה. ואז, חודש לפני החתונה, שלושה חודשים אחרי הבר מצוה, התברר שהבחור הילדון הקטן והרזה - פשוט צמח! לאורך ולרוחב! מילדון הוא קיבל צורה של בחור ולכן החליפה כבר לא היתה מתאימה, היא היתה קצרה וצרה. הבעיה הזו כוללת את כל הביגוד, מהנעליים הלוחצות ועד לכובע החדש שכבר לא יושב על הראש כמו בפעם הראשונה שלבש אותו. ואין ברירה אלא לקנות הכל מחדש. אני הולך לעבודה והוא מצלצל לשאול מתי

משולחן המערכת

פנינים לשבת
בעיניי הלכה ואגדה

ובשור"ת תורה לשמה (המיוחס לרבינו יוסף חיים מבגדאד זצ"ל, ס"י שצב) פירש באופן אחר, ע"פ הגמ' בפסחים (ק"ט). שאומרת, ש'ממונו של האדם הוא זה שמעמידו על רגליו'. וא"כ, מי שאין לו את הממון שמעמידו על רגליו, הוא דומה כאילו רגליו פשוטות ומושככות כי אין לו מה שיעמידו.

מדוע ה'פושט רגלי' נקרא כך?

איתא בגמרא ביבמות (ס"ג): שדרשה את הפס' 'נתתי ה' בידי לא אוכל קום' - זו אשה רעה וכתובתה מרובה'. והיינו, ע"י שיצטרך לתת לה את כל כתובתה במלואה, יירד מנכסיו.

ברכת מהל טוב חמה ולבבית
לעורך העלון מיום היווסדו, השוקד באוהלה של תורה ימים וילי,
העושה רבות ונצרות למטן כתיבת חידושי התורה וזיכוי הרבים,
הרב ישי לברון שליט"א
לרגל הולדת בנו נ"י בשעט"מ
יהי רצון שיזכה לגדלו ביחד עם נז"ב תחי' לתורה, מצוות ומנשמים טובים, יזכה לרוות ממנו נחת יהודי אמיתי,
יהא שמו כשם הגדולים אשר בארץ, לתפארת
הוריו וכל משפחתו, אמן.
המאחלים בברכה: המשפחה,
צוות ההוצאה לאור והמפיצים.

ובשור"ת התשב"ץ (ח"ג, ס"י רג) למד מהגמ' הנ"ל, ראייה לדברי הר"ף (כתשובותיו) שהביא בשם הגאון ז"ל, שאין אדם רשאי לגרש את אשתו אא"כ יתן לה כתובה, דחייב הגירושין והכתובה באים כאחד, וא"א לפעול אחד מבלי רעהו [וע"ע בזה בשו"ת הרא"ש, (כלל מב, ס"א), ובשור"ת הרשב"א (ח"א, ס"י אלף רנד)].

ובעבר הקישה לי, מדוע הגמ' מחשיבה אדם זה, שיצטרך להפסיד את כל כספו ע"י הגירושין, בתור אחד ש"ל א יוכל לקום?

ואפשר לפרש בס"ד, דהנה, ידוע שהאדם שירד מנכסיו נקרא בלשון חז"ל 'פושט רגלי' (עי' כתובות קח:). ובביאור מדוע נקרא כך, פירש רש"י (שם) פירש ב' פירושים, א. 'לשון בזיון הוא, ואמר נואש, שאינו חש לדבריו, טול טיט שעל גבי רגלי'. וברש"י מהדו"ק (שהובאה בשיטמ"ק) הוסיף, ש'הוא כאדם שמתלוצץ בחברו, ואומר לו 'אפילו מן הטיט שתחת רגלי, איני נותן לך' (ובהגהות מהר"ב ונשבורג כ', שכן יש לפרש ברש"י שלפניו ב"ש"ס).

ב. 'תלה אותי (ברגלי. ברטנורא ותפארת ישראל) על עיני'. ע"כ. וכ"ה בערוך. ויל"ע בפירושים אלו.

ובערוך (ערך פשט) פירש עוד, 'שאמר לו טול רגלי, שאין לו המעות וכו', ולשון בני אדם הוא'.

פירוש נוסף מצינו בדברי הרמב"ם (בפי"ה, ווע"ע בפט"ז מאישות הכ"ג ובמ"מ) שפירש, פשט את רגלו לברוח למרחוק, מאחר ואין לו מה לתת. ובריטב"א הביא שכן פירש הראב"ד, והוסיף 'והוא יותר מחוור כפי הלשון'. ובשור"ת הריטב"א (ס"י רה, עמ' רמז) הזכיר פירוש זה, וכתב עליו שהוא 'הטוב שבפירושים'. וכן פירש גם רבינו נתן.

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שלמה בן יוסף, דרור בן אביבה, יצחק בן מסעודה ז"ל, שושנה פורן בת טאוס, יעל בת רבקה, חנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסינגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל.

לזיווג הגון שרה בת אילה, אליהו בן אביגיל

לרצואת אביעד מאיר יהודה בן עדית טל, ראובן בן שרה, הראל עמישי בן אורה אביגיל בתות"י

העלון מוקדש-הצלחת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מוניה, יען וליך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. יהודה בן מרגו, משפ' מאיר.

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מילים טובות

פרשת תזריע

בס"ד | גיליון מס' 225

כיצד 4 סוכריות הצילו דורות שלמים?

זאת תורת נגע צרעת (י"ג, נ"ט)

כוחות הנפש או את הכישורים? האם נוכל לסייע לזולתנו במצב שלנו, כפי שאנחנו, עם המגבלות שלנו?!

הבשורה היא שכן, ועוד איך. יש משהו שכולנו יכולים לעשות, משימה פשוטה וקלה שכולנו יכולים לעמוד בה, שכל יהודי לבצעה, ולהיטיב מאוד מאוד - בכל גיל, מקום ומצב - יכול לזולתו, עד כדי שינוי היסטורי בגורלו ובעתידו. יש משהו שהוא ממש קל לביצוע, לא עולה כסף, לא דורש כוחות נפש נדירים, לא זקוק למבועי עוצמה ייחודיים, הוא ממש בהישג ידו של כל אחד מאיתנו, כולנו יכולים לעמוד בו ולבצעו באופן נפלא - - -

מילה טובה!

להגיד לאדם מילה טובה, שלום חייכני, מחמאה כנה, אמירה משבחת. מילה טובה - משפט קצר, התייחסות מכבדת, אפילו שבח סתמי המעיד על הערכה. מילה טובה אחת - בכוחה להפוך עולמות, לשנות גורלות, להציל דורות. מילה טובה - עשויה להתברר כהצלת נפשות, כנקודת המראה לעתיד טוב בהרבה, כרגע מכונן באישיות של הזולת!

כדי לאפשר לנו הצצה לכוחה של מילה, מעניקה לנו הגמרא במסכת בבא בתרא חשבון מתמטי, שכשמתעמקים בו - הידיים רועדות מהתרגשות. הגמרא אומרת שהנותן צדקה לעני זוכה ב-6 ברכות, ואילו המפייסו - הנותן לו מילה טובה, זוכה ב-11 ברכות, ואם זוכה נותן הצדקה לתת גם מילה טובה - הרי הוא זוכה בכפל מבצעים: 6 ועוד 11 ברכות!

התכונה המשותפת של כולנו באשר אנחנו, הפנינה הבולטת והיפהפיה שזכינו בה, היהלום שבכתרו של עם ישראל, הוא ללא ספק הרצון והחשק של כל יהודי

לסייע ליהודי אחר, לתמוך באח בעת צרה, לסייע ליהודים בכל עת. בכל יהודי, בכל גיל ומצב, עם כל סוג של תכונות נפש, מקום מגורים, סגנון חיים או כישורים אישיים, בוערת התשוקה לגמול חסד עם סובביו.

זו נקודה מרכזית בהווה היהודית, עד שהיא אפילו מעוררת קנאה בין אומות העולם. התחושה של כל יהודי שהוא אחראי לפחות במידת מה לגורלו של רעהו, שהוא רוצה לעשות הכל כדי להיטיב עמו, שהוא מוכן להקריב מעצמו כדי לסייע לזולתו - היא חלק מהחיים שלנו, בוערת בנפשנו, ומקור אנרגיה משמעותי בחיינו. כל יהודי שואף ורוצה ליטול חלק בכך, להיות מהמסייעים והעוזרים לאחיו, להטיב את גורלם של יהודים אחרים.

אלא שלא תמיד זה פשוט. רובנו אנשים עסוקים ברמה כזו או אחרת, לכולנו יש דאגות וטרדות, משימות ותפקידים, מטרות ויעודים. לא קל לכל אדם ליידח את חייו לעשייה למען הזולת, למקד את מאמציו בסיוע לזולתו. כולנו היינו רוצים בכך ושואפים לכך, אבל האם מצבנו האישי, הכלכלי או המשפחתי, מאפשרים זאת? האם לכל אחד יש את הפנאי הדרוש? האם לכולנו יש את

ראש חודש ניסן - מתחדשים בספר חדש!

הקודם, המאגד בתוכו אוצר קסום של המאמרים שהופיעו בגיליון זה.

היתרון הבולט של הגיליון - שעובר גם לדפי הספר, הוא במבט הממוקד מדי שבוע בנושא אחד העולה מפרשת השבוע, המעוטר בתובנה מהדהדת ובסיפורים נדירים ומדהימים. לא פחות מכך, הסגולות והעצות, הרעיונות והמאמרים המובאים בכל מאמר, הופכים למושגי חשיבה בקרב הקוראים, כפי שמזכירות התגובות הנלהבות.

בנוסף לעובדה כי מחזיקי הספר נהנים מכל האוצר הבלום הזה בהישג ידם מדי שבת בשבתו, באפשרותם להיעזר במפתחות מסודרים על מאות ערכים, סיפורים, מאמרים וסגולות, מפתח נושאים ומפתח אישים יעיל, המאפשר התמצאות מהירה באוצר עשיר בחומר מרתק על ערכי היהדות, המוגש בשפה עשירה, משובבת לב ומותאמת לכל סוגי הקהלים.

אף על פי שהספר מותאם לכל הורה שמבקש רעיון, מאמר או סיפור מרתק לשולחן השבת, גם מרצים מעמיקים, מוחנכים ומרביצי תורה נהנים מאוד מיתרונותיו הנפלאים, בהסברת ערכים נעלים בצורה ממוקדת, עמוקה, עשירה ומרגשת. מאמרי הספר כמו גם הסיפורים מוגשים באופן המאפשר להורה ליטול רעיון או סיפור ולהאיר בו את שולחן השבת, ובד בבד - גם מבקשי העמקה יכולים ליהנות מתובנות ומסרים עמוקים ומהדהדים.

לקראת חג הפסח הבעל"ט, ניתנת ההזדמנות להתחדש בספר החדש ולהינות מהאוצר הבלום שבו. בנוסף, הספר מתאים כמתנה יקרת ערך לימי החג הבעל"ט, ויעניק לכל קוראיו רושניו ומקבליו - חוויה רוחנית מרגשת ומעצימה, ובד בבד - מטלטלת ומרתקת. אין ספק, כי ההתחדשות בחודש האביב תשע"ט בספר החדש, תהפוך לבשורה מרוכזת שתרום את החג ואת השבתות שבבקבותיו, ותעניק מימד רוחני נעלה ונשגב לכל ימות השנה!

את הספר, יהיה ניתן להשיג אצל חנויות הספרים החל מסוף השבוע הבעל"ט. הפצה ראשית בטל. 03-756-3554, או בדוא"ל: gmail.8510510.com

'הייתי בשדה התעופה הית'רו שבלונדון', כותב לנו ר' א. מירושלים, 'לחוך, ממחר, טרוד. ידעתי שבעוד שעה קלה ממריאה הטיסה, אבל ידעתי גם שעוד לא התפללתי היום. מלחמה התחוללה בלבי, לא ידעתי מה לעשות, ואז נזכרתי שכבר קראתי פעם סיפור דומה, והחלטתי לעזור ולהתפלל. למותר לציין שהספקתי את הטיסה, אבל לא זה העניין. העניין הוא מה שחשתי באותה תפילה, איך לראשונה חוויתי את התחושה שאבא שבשמים מקשיב לי!'

ועוד מכתב נרגש: 'כותב לכם מטרופוליס, אני משיגה כשרות כאן, נמצא כאן כמעט לבד, יהודים בודדים מסביבי, אלפי מוסלמים מרעידי לב. לא הייתי שורד את זה בלי לפתוח שוב ושוב את הספר, ולראות מהו ביטחון, מהי אמונה. ידעתי שהיא קיימת, אני אומר 'אני מאמין' כל יום, אבל בזכות הספר - אני גם מרגיש את הביטחון באבא שבשמים, בכל עת ורגע!'

ועוד תגובה, בכתב יד של בחור צעיר: 'היה לי תור לרופא, תל אביב, עיצומו של תמוז. ידעתי שאני נכנס לזירה שמוסכנת לעיניים שלי, חששתי מי יודע איך אשוב משם, מה אראה, אלו מחזות יחרטו בלבי... תפסתי את הספר ביד, גמעתי בשקיקה את המאמר של פרשת 'ארא', וחשתי מחוסן...'

ותגובה נוספת, אחרונה להפעם: 'מבקש את הספר שלכם בדחיפות. שאלתי את אחד מתלמידי מה גרם למהפך שלו ביחס להבריו, למידות הטובות בהן התעטר לאחרונה. מבחור שאינו נוה לבריות הפך למפרגן וחייכן... הוא שלח אותי אליכם...'

זה מקבץ קצר, מתוך התגובות הנלהבות שהגיעו בשנה החולפת, מפיחים ומפי כתבם של מאות קוראים נלהבים. הכרך הראשון של הספר 'פניני פרשת השבוע' הפך לרב מכר, אלפי יהודים מכל רחבי תבל התחזקו ומתחזקים בעזרתו. המאמרים הממוקדים, הסיפורים המפעיעים, המסרים הנוקבים, והמהפכים המתחוללים בעקבות הספר - עשו להם כנפיים...

לאור הביקוש הרב, אנו שמחים לבשר כי בסייעתא דשמיא נתחדש בחודש האביב לקראת חג הפסח הבעל"ט, ובמים אלה מופיע הכרך השני של הספר הנפלא 'פניני פרשת השבוע' - כרך המשך לכרך

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל בן מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)

הבה נדמיין: עומד יהודי עני, הרעב מציק לו, הוא זקוק לכסף בדחיפות, ידו מושטת לכל עבר, מבטו מתחנן. עובר לידו יהודי, ותוך כדי שיחה בנייד מפשפש בכיסו, ומשליך לעברו שטר יקר ערך בשווי 100 שקל! אחריו, עובר יהודי נוסף, מפשפש בכיסו ומגלה שאין לו כסף. למרות זאת, הוא עוצר ליד העני, טופח על שכמו בחום, מחייך אליו באומרו: 'חביבי, אתה נראה טוב היום!'

זהו. עד כאן הסיטואציה, עכשיו נעלה למעלה למעלה, לשמי שמים, נראה מה קורה שם: הראשון, נדיב הלב, שהציל את העני בתרומה נכבדה, זוכה בשכר רב ועצום - מתברך בשש ברכות. ואילו השני, שלא נתן לו שקל, שלא העניק לו אגורה שחוקה, שלא הותיר אצלו מטבע - זוכה בשכר כמעט פי שניים: 11 ברכות שמימיות מורעפות עליו!

למה? כי הוא נתן מילה טובה, כי הוא העניק חיים לעני האומלל, כי הוא הרעיף עליו טללי תחיה במילה הטובה שאמר. תרומה כספית מתכלה, נגמרת, מתאדה עם הזמן. מילה טובה - נותרת חקוקה בלב, מעניקה ביטחון, מפיחה אמון, נותנת כח לשנים ארוכות, עד 120. ולכן - שכרו של הנותן מילה טובה גדול כמעט פי שניים משכרו של נותן הכסף, כי המילה הטובה שנתן - חשיבותה והשפעתה בכפליים!

פרשת השבוע שלנו עוסקת בהשלכות ההרסניות של מילה לא טובה, של לשון הרע, של הטלת דופי או גנאי בזולת. מידה טובה מרובה שבעתיים - כמה גדולה ועוצמתית השפעתה של מילה טובה, של מחמאה כנה, של אמירה שנונתת כח. זה דבר שכולנו יכולים לעשות, בהישג ידנו ובמו פינו ממש!

מילה טובה - זה משהו שכל אחד זקוק לו. הר"מ בישיבה, החברותא, מגיד השיעור, החבר, השכן, הבוס, נהג האוטובוס והמוכר במכולת. מילה טובה - זה משהו שכל אחד יכול לתת, גדול כקטן, צעיר כמבוגר, ילד כבכור, אב כמו סב. כולנו זקוקים למילה טובה וכולנו יכולים לתת אותה! - הבה נעניק מילים טובות, נרעיף מחמאות, נתייחס בכבוד, נחזק אנשים במשפט אחד, במילה אחת, בתגובה חייכנית - ונזכה להיטיב זולתנו טובה נצחית וערכית לדורי דורות!

פשטש' גורלי במיוחד!

שיעל'ה היה ילד קטן ורך בשנים, כאשר חרב עליו עולמו ואביו הסתלק לעולם שכולו טוב. הוא נותר כיתום בודד וכמעט גלמוד, בן יחיד לאמו האלמנה - שגם עולמה שלה חרב עליה עם פטירת בעלה בקיצור ימים ושנים. האלמנה האומללה השתדלה ככל יכולתה לרפד ולשפר את תנאי החיים של בנה, אך התקשתה מאוד בפרנסת המשפחה הקטנה ובגידול בנה מחמדה.

לאורך רוב שנות ילדותו, בקושי רב זכה שיעל'ה לארוחות חמות ומזינות, פרי עמלה של אמו. במאמץ לא קל עלה בידיה לשלם את דמי שכירות הבית והמזון עבורה ועבור בנה יקירה, ולא נותרה בידה פרוטה לפרוטה לצורך רכישת בגוד חדש ונאה לבנה. לעצמה לא הוצרכה לדבר, בכל מאודה חפצה לשמח את בנה מדי פעם בבגד חדש, נעליים חדשות, חולצה חדשה או משהו כזה - אך הדבר לא עלה בידה, ותדיר נאלצה להסתמך על קבלת בגדים יד שניה ושלישית...

יום אחד, בעיצומו של הקיץ, שב שיעל'ה מלימודיו, ובקול עליז בישרה לו אמו: 'בני יקירי, החלטתי לרכוש לך חולצה חדשה לקראת ראש השנה הבא עלינו לטובה. לפיכך, הנה אני מציבה כאן קופה קטנה' - אמרה האם האלמנה והציבה קופסת שימורים ריקה בקצה השיש - 'ומדי יום בעזרת השם אניח בקופה זו פרוטה או שתיים, כפי היכולת. כך, במשך כמה חודשים יצטבר כאן סכום שיש בו כדי רכישת חולצה חדשה, אותה נרכוש ובה תתחדש לרגל ראש השנה!'

הילד שמע את הדברים, ועיניו נצצו. דבר יום ביומו עקב אחר הקופה, שבעקבות ובמסירות זכתה במטבע מדי יום. הוא נהנה לשחק עם הקופה ולשמוע את המטבעות המקפצות בתוכה, תוך שהוא מזמיין את החולצה החדשה שילבש, את ברכת ה'תתחדש' שישמע לראשונה בחייו, את התחושה הנפלאה כשכולם יביטו בהתפעלות בחולצה החדשה שהוא עוטה...

הימים חולפים עוברים. כשבוע ימים לפני ראש השנה פסעו האם ובנה, נרגשים ומאושרים, לעבר חנות החולצות שנראתה בעיניהם כחנות החלומות. בהתרגשות אין קץ מדד הילד חולצה ועוד חולצה, ולבסוף בחר בחולצה לבנה צחה, שתחרה עדינה מעטרת את שוליה וכפתורים נאים בירכתיה. באושר אינסופי שילמה האם על החולצה היקרה - למענה חסכה מפיתה זה כמה חודשים, ומעתה - לא נותר לילד אלא לספור את השעות, עד שיזכה להתלבש בחולצה החדשה והנכספת...

הגיע ערב ראש השנה. בשעת צהריים מוקדמת מיהר שיעל'ה להתקלח, וביד עדינה ואצילית לבש את החולצה החדשה. עיניו האירו, לבו רעד מהתרגשות. הוא רכס את הכפתורים בזהירות, סידר יפה את שולי החולצה, ונעמד מול אמו שניגבה דמעת אושר. הנה, הרגע הגדול הגיע!

שעת אחר הצהריים, הילד יוצא לרחובה של עיר, מאושר ושמוח מאי פעם. הוא הבטיח לאמו כי יילך מוקדם לתפילת המנחה, יתפלל ערבית, יתברך ב'שנה טובה', ואז ישוב הביתה. הוא עזב את הבית בצעדי ריקוד, ולא הבין למה השכן עובר לידו ולא אומר דבר: וכי הוא עיוור ואינו מבחין בחולצה החדשה!?

הוא יוצא מהבניין ועושה צעדים ראשונים ברחוב, כל האנשים שלצידו ממהרים לבתי הכנסת או לסידורים אחרונים, איש לא מביט לעברו, איש לא מגיב בהתפעלות לחולצתו החדשה. רגע לפני שלבו נשבר, התנחם בכך שכנראה כולם ממהרים ולכן אף אחד לא שם לב, אך לבטח בבית הכנסת, לאחר התפילה, יזכה לתשואות ולמחמאות. אבל גם אז, לאחר התפילה, אנשים בירכו והתברכו ב'שנה טובה', בירכו גם אותו, אבל איש לא אמר מילה על החולצה החדשה!

הוא יצא מבית הכנסת, ולבו נשבר לרסיסים. כמה התרגש לכבוד החולצה, כמה היה בטוח שהיא תביא בכנפיה קריאות התפעלות, כמה המתין לברכות 'תתחדש' שיורעפו עליו מכל עבר. אפס, אנשים מאוד נחמדים, מברכים אותו ב'שנה טובה' לבבית, אבל אף אחד לא אומר מילה על החולצה! איש לא שם לב, איש לא מתייחס בכלל!

בצעדים כושלים הוסיף ללכת ברחוב, דמעות בזוויות עיניו. עוד ועוד אנשים חולפים, חלקם מהנהנים לו בראשם, אבל איש לא מחמיא על החולצה החדשה. הוא מוסיף לגרור את רגליו בחוצות קריה, ממתין שמישהו כבר יגיב, שמישהו יאמר משהו, שמישהו יברך, יחמיא, יחייך - כלום, כלום! היתכן שאיש לא שם לב לחולצה החדשה? היתכן שחולצתו הנכספת אינה מרכזת תשומת לב ציבורית?!

שיעל'ה מוסיף לצעוד, רגליו חולפות ברחוב 'מלכי ישראל' בירושלים, שם הוא מבחין בהתגודדות קהל בפינת רחוב רלב"ח. הוא פונה לכיוון ההתגודדות, ואז מגלה כי הוא ניצב בשערי בית המדרש הגדול של חסידי גור, בדיוק בשעה בה המונים באים אליו, לחלוף על פני הרבי - כ"ק האדמו"ר בעל ה'בית ישראל' מגור זי"ע, שיברכם ב'שנה טובה'. הוא נסחף פנימה עם ההמונים, נדחף לשולי התור, ולרגע מחשבותיו 'השתחררו' מהחולצה החדשה, וחוסר היחס אליו ואליה...

הנה הוא כבר ניצב בתור, כולם עוברים חולפים בריצה לפני הרבי, שמהנהן להם בראשו, פעמים מחייך או מושיט יד לאורח זר. התור מתקדם במהירות, האנשים עוברים ביעף, והנה הוא כבר ניצב לפני הרבי, והרבי מביט עליו, ואז - - -

הרבי מושיט את ידו, ומושך בחיבה בכתף החולצה, פותח עיניים מתפעלות, ואומר: 'פשטשט' - - -

שיעל'ה הפך כמחושמל. הוא לא האמין שזה קורה לו. בחסות הלחץ והדחיפות, התור ההמוני והציבור הגדול, הוא שכח בכלל מהחולצה החדשה, ומהעובדה שאיש לא הגיב. והנה - תראה מה קרה: רבן של ישראל, הרבי שאלפים עוברים לפניו להתברך בלילה הזה, עצר לרגע את המיורץ והחמיא לו בכנות על החולצה החדשה!

זהו, ליתור מזה הוא לא זקוק. צעדיו נעשו בוטחים, לבו מאושר, מבטו קרו, עיניו הבהיקו כאלומות אור. נרגש ושמוח שב הביתה בצעדים עליוזים, מבשר לאמו את הבשורה המרגשת כי הרבי מגור, בעיצומו של התור, בליל ראש השנה, עצר והחמיא לו על החולצה החדשה! מי היה מאמין שהחולצה תביא לו הישג שכזה!

לימים, הפך שיעל'ה היתום לחבור תלמיד חכם, שנישא למשפחה חשובה, וברבות הימים הפך לראש כולל מהחשובים ביותר בפרזי - בירת צרפת. וכשהוא נשאל איך הגיע בחור יתום ועוזב לרוממות תורנית שכזו, וכשמבררים אצלו איך הפך מילד בודד וגלמוד למי שעומד בראש אימפריה תורנית נחשבת, הוא משיב ואומר:

'פשטשט' - - -

2 אותיות של הרבי, אפילו לא מילה שלמה! זה מה שהוביל אותו, זה מה שנתן לו כח, זה מה שמילא את לבו בכוחות נפש ובעוצמות אנרגיה. ההתייחסות של הרבי, המחמאה הקצרה כל כך אך הכנה והמרגשת לא פחות, העובדה שעצר את התור בשביל להביע בפניו התפעלות מהחולצה - מכך הוא נטל כוחות ועוצמות לשנים רבות קדימה, וכל הישגיו נזקפים לזכות אותה מילה טובה קצרה!

יהודים יקרים! מסביבנו כל כך הרבה אנשים צמאים למילה טובה, מצפים ומייחלים למישהו שיחמיא להם, יביע בפניהם התפעלות, יאמר להם כמה הם טובים או מוצלחים או מוכשרים. במילה אחת, במשפט אחד, אפילו בכמה אותיות - נוכל להכריע גורלות, נוכל לשנות היסטוריה, נוכל להעצים ולהעניק אנרגיה לאנשים כה רבים ולשנים רבות וארוכות.

הבה לא נהיה קמצנים, בטח לא במשהו שלא עולה לו כסף או זמן, רק דורש תשומת לב ומחשבה על הזולת. הבה נלמד מהסיפור הזה, המופיע בספר מאמרי הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א 'דברי חיזוק', להעניק מילים טובות לרוב, לילדים, לשכנים, לחברים, לבני המשפחה, לכל מי שאנו באים אתו במגע. מילה טובה זה משהו שכל אחד שמוח לקבל, כל אחד מועצם ממנה, הבה נעניק אותה בחום ובשמחה!

אהרן היה בחור צעיר, כשארס היצר הרע החל מפעפע בו, מדרדר אותו מדחי אל דחי. מתחילה היה בחור טוב שעסק בלימוד התורה, אך עם הזמן מעמדו הרוחני הלך והידרדר. קשיים אישיים חברו לחברים לא טובים, ולמגינת כל לב, צפו הוריו בכאב כיצד בנם הולך ועוזב את הדרך עליה חונך, אל עבר פי פחת. לא ארכו הימים, ובנם יקירם הפסיק לשמור תורה ומצוות, וביום מן הימים אף בישרם כי הוא עומד להקים בית לא לפי דרך התורה, רחמנא ליצלן.

ההורים שמעו זאת, וליבם נשבר בקרבם. הם ניסו להניא אותו מכוונתו, אך כל דבריהם נפלו על אוזניים ערלות. למרות שלאורך כל התקופה קירבו אותו והפגינו כלפיו אהבה וחיבה, הנה מגיע הרגע בו הוא מפנה להם עורף באופן סופי, ומנתק את קשר הדורות היהודי. נפשם היטלטלה, ליבם התרסק, ואין לאל ידם להושיע, ה' ישמור.

היה זה בשבת אחת, בה שהה אהרן בבית הוריו כהרגלו, ימים ספורים לפני הצעד הגורלי שעמד לעשות. למרות זאת, בשבת אחר הצהריים - אולי בנסיון אחרון - הזמין האב את אהרן בנו להתלבש כיאות, ולהצטרף אליו לשיעור שבתי קבוע שנערך בבית הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל.

למרבה ההפתעה, אולי בשל שעמום גובר, נענה אהרן להצעה. הוא מיהר לשוות לעצמו מראה מתאים, והצטרף לאביו בדרך המובילה אל הבית הקטן, ברחוב חזון איש 5 בבני ברק. הוא מתיישב בירכתי הסלון הצפוף, אביו יושב לצידו, והרב שטיינמן מתחיל למסור את השיעור שעסק בסוגיא קשה ומורכבת בהלכות שבת, כשהקהל כולו מאזין בדריכות למוצא פיו...

לפתע, החל אהרן לנוע בכסאו באי נוחות מופגנת. לרגע מבטו הצטעף, וברגע הבא החוויר והסמיק תליפות. האב הציץ בבנו, הבחין שמשהו קורה בנפשו, אך לא הבין מה קורה. הן הרב לא נשא נאום חיזוק, לא דיבר על יראת שמים, לא נתן קולו בהסבר על יראת העונש או תשובה מאהבה. השיעור עסק בנושא תורני מסובך, והרב הרצה את הדברים בשטף. מה גרם לבנו לזעזוע שכזה? מה הביאו לפרץ ההתרגשות ואי הנוחות מהמעמד?!

פתאום החל הבן לרעוד בכסאו, בוהה בנקודה רחוקה וכתפיו רוטטות. לאורך השיעור כולו היה הנער שרוי בשילוב של רעדה והתרגשות, ועם תומו - משך בשרוולו של אביו וזירזו לצאת. אך יצאו השניים מפתח בית הרב, והנער פרץ בכבי נסער: 'לא רוצה! לא רוצה! אני רוצה לשוב בתשובה שלימה! אני רוצה לשוב לכוור מחצבת! אני רוצה לשוב לחיים יהודיים כמקדם!'

האב, נסער אף הוא, לא ידע את נפשו מרוב אושר והסתער על בנו בחיבוקים ונשיקות. נראה כי במעמד זהו, בביתו של הרב, תוך כדי שיעור קבוע ושגרתי, נורתה סלע ענקית על לב האבן של בנו, ונפתח הפתח להרהור תשובה כנה. אבל מה גרם לכך? מה היה כה דרמטי בשיעור? מה הביא את ההשפעה האדירה הזו? כיצד הדברים מצאו מסילות ללבבו האטום?!

כששבו הביתה, דומעים ונרגשים, ולאחר שהם התבשרה גם היא בבשורה המשמחת כי בנה שב בתשובה שלימה ושינה את דרכו, הפנה האב לבנו את תמיהתו, וביקש לדעת מה היה בשיעור הזה, שגרם לו לשנות את דעתו ולשוב לכוור מחצבתו. הבן קינח את דמעותיו, שתה כוס מים קרים, וסיפר:

היה זה כשהיה ילד, כאשר בסוף שנת הלימודים נסעו הוא ובני כיתתו להיבחן אצל הרב שטיינמן. כל הילדים נכנסו לסלון הקטן שהפך צפוף, והרב ישב בראש השולחן, והפנה שאלות לילדים היושבים סביבו. כל ילד נשאל שאלה אחת, ענה עליה בקצרה, והרב שטיינמן המשיך לשאול את התלמיד הבא.

כשהגיע תורו של אהרן, אולי בשל ההתרגשות ואולי מסיבה אחרת, נשאל שאלה, אך לא הצליח להשיב. שוב שאלו הרב שאלה קלה יותר, אך אהרן היה מבולבל ולא הצליח להשיב. הרב חיך בנסיון להפיג את המתח, ושאל שאלה שלישית - קלה עוד יותר. גם הפעם - אהרן גירד במצחו ולא הצליח להעלות את התשובה מזכרונו! הרב הוסיף ושאל פעם רביעית - אלא שאף עתה, אהרן אימץ את מחשבתו, אך לא הצליח לענות תשובה נכונה...

לאחר הפעם הרביעית, הרב שטיינמן המשיך הלאה, וסיים את המבחן. המבוכה הקצרה כמעט נשכחה מלבו של אהרן, ואז, עם תום המבחן, כשכולם עברו על פני הרב שטיינמן לברכה, העניק הרב סוכריה לכל ילד, וכשאהרן חלף על פניו - ביקש ממנו לסור עמו לחדר סמוך. הם נכנסו לחדר, רק הוא וגדול הדור הרב שטיינמן! - הרב סגר את הדלת כדי שאיש לא ישמע, חיך אליו והוציא מכיסו ארבע סוכריות גדולות ועגולות, אותן הושיט לאהרן בחיבה...

'אתה יודע למה אני נותן לך ארבע סוכריות?' - שאל הרב והמשיך, 'הולא לכל חבריך שענו תשובה נתתי רק אחת! למה אתה מקבל ארבע? - כי את הסוכריה אני לא נותן על התשובה, אלא על המאמץ, על ההשקעה, על החזרה והשינון. הבטתי בך, ראיתי שאתה לא מצליח לענות, אבל ראיתי כמה התאמצת, כמה ניסית, כמה רצית - אז על כל שאלה שהתאמצת להשיב עליה - אני נותן לך סוכריה. חיך לאורייתא!' - אמר הרב שטיינמן ולחץ את ידו של אהרן, נפרד ממנו בברכה חמה...

כל האירוע הזה בחדר הסגור - נמשך כדקה, לא יותר מ-60 שניות!

חלף עשור, עד שאהרן מיודענו נקלע כמעט בטעות לשיעורו של הרב שטיינמן בצהרי השבת. וכשישב באותו סלון ושמע את אותו קול - התעוררה בו ההתרגשות של המעמד ההוא, הסיטואציה שבה ונעמדה מול עיניו, והוא חש שוב את החום וההערכה שהעניק לו אז הרב שטיינמן, את המילים הטובות שהרעיף עליו למרות שנכשל במבחן, את טעמן המתוק של ארבע הסוכריות שנתן לו בשבחו אותו על מאמציו. ואלו הרעיפו את לבו!

ולא סתם הרעיפו - המילים האלו שבו והצטלצלו באוזניו! הרב שטיינמן דיבר על הלכות שבת, אבל אהרן שמע בקולו כהדהוד מתוק את המילים: 'כמה התאמצת, כמה ניסית, כמה רצית... חיך לאורייתא!' - ואלו קדחו פתח הולך וגדל בלבו האטום, אלו המיסו את לב האבן, אלו גרמו לו להחליט שהוא זונח את דרכו הרעה, ושב לחינוכם של אבא ואמא, לדרך ולמורשת ישראל!

כן, כמה מילים של הרב שטיינמן, לא יותר משישים שניות - הצילו את הנער היהודי מניתוק הקשר עם עמו ובראו, השיבו אותו בתשובה שלימה. סיפור זה, שהופיע בגיליון 'קול ברמה', מלמד עד כמה התייחסות כנה, מחמאה אמיתית, מילה טובה שנאמרת מכל הלב ובהערכה עמוקה - יש להן את הכח לחולל מהפכות לדורות, להשיב נער לעמו ולאמונתו בחלוף שנים!

כן, לעולם לא נדע מה נחולל בהבל פינו, מה נעשה בכמה מילים שניבע. לעולם לא נוכל לשער מה השפעתה של מילה טובה שנאמרת לילד שיושב ולומד בפאתי בית הכנסת, לבחור שניכר שהתאמץ להשיכם לתפילה, לחברות או לחבר לעבודה ביום שגרתי. למילים יש כח, מילה טובה היא כור אטומי של הענקת עוצמה ויכולות - הבה נעניק מילים טובות לרוב, הבה נחמאי, הבה נתייחס בהערכה - ונזכה להיות מאלה שמטיבים עם חבריהם לנצח נצחים, משנים את גורלם!

פתקה שהפכה למקור אנרגיה

שעת ערב שגרתית, בסתם יום של חול. בקצה הרחוב עומד יהודי נכבד בגיל העמידה, ולפתע הוא מבחין באדם צעיר שחולף לנגד עיניו. 'מוישה, חכה רגע!' - הוא קורא לעברו של הצעיר, שמשפסף את עיניו וקורא בהפתעה: 'ר'ב'ה שמואל?'

'כן כן', מחייך הר'ב'ה שמואל, מלמד תשב"ר מיתולוגי, שכבר עשרות שנים מכהן בתפקיד. מוישה זה עבר תחת ידיו, כמוהו כל אחיו, בני דודיו, שכניו וחבריו... למעלה מאלף ילדים כבר הספיק לחנך בידי האוהבות! עכשיו הוא עוצר את מוישה - שהיה תלמידו לפני כעשור ומחצה, ואומר לו 'אני חייב להראות לך משהו, חייב!'

מוישה נעמד על עומדו, והר'ב'ה שמואל הוציא את ארנקו ומתא פנימי משך החוצה פתקה קטנה, עליה התנוסס כתב יד ילדותי ועליו: 'מזהה את הכתב?' - הפנה הר'ב'ה שמואל את השאלה למוישה, שהשיב מיד: 'כן, זה הכתב שלי, אבל זה ממוזמן, שנים עברו מאז!'

'אכן כן', חיך הר'ב'ה שמואל, 'זה פתק שאותו כתבת, כשהיית כבר ילד גדול, ואחייך הקטן למד אצלי. הורייך לא היו בבית באותו בוקר, ואחייך מסיבה כלשהיא איחר לבוא לכיתה - אתה - כאח בוגר, כתבת עבורו את פתק האיחור. אבל ניצלתי את ההזדמנות והוספת עוד כמה מילים:

'לר'ב'ה שמואל היקר, שדואג לכל התלמידים ומשקיע בהם באהבה, ואנחנו אוהבים אותו כל כך...'

זהו', - אמר הר'ב'ה שמואל - 'אתה רואה? זה מה שכתבת, בעודך ילד. אבל המילים הללו, מקרב לב תמים וזך, מילים שמביעות הערכת אמת שאין דומה לה - נחקקו בלבי. עד כדי כך, שגם היום, עשור וחצי אחרי, אני מחזיק את הפתק בארנקי, ובכל רגע קשה בעבודה, כשאני חש שכוחותיי לא עומדים לי עוד - אני מוציא את הפתק הזה, ומתחזק בעזרתו!'

סיפור זה, שמקורו בעלון 'משמרת השלום', חושף עד כמה מילה טובה מעניקה כוחות למחנכי ילדינו, לאנשים שטורחים לחנכם וללמדם כראוי. עבודתם שוחקת, דורשת כוחות ומאמץ רב - הבה נשיב להם במילים חמות ואוהבות, בהערכה כנה ואמיתית. לא רק ילדינו ירוויחו מכך, אלא כל הכיתה כולה. כל התלמידים בהווה ובעתיד יזכו למחנך נמרץ ומעודד!

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 18:43
שקיעה: 19:05
צאת השבת: 19:41
דבנו תם: 20:18

הזמנים ל"פי
אופק נתיבות

העלון מודפס על נייר המודפס ללא חשש ההלכה שבת

"וכל העם שומעים את העלון" ...
ניתן לשמוע את העלון בטלפון - 08-611-63-33

אור השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם
מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לשליח: ויזהר בתבונה ז"ה
לכבוד: מהר"ן בן חזקוני ז"ל

קרוב לחמישה
אלפים מאזינים
הגיע הזמן שגם
אתה
תצטרף

קו אור השבת

079-590-47-30

מפניני הפרשה

"בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה"

חייב אדם לדעת כי אין לו כל מגע עם הקדושה ואיננו יכול להיות בבחינת מקדש - מקום להשראת השכינה, כל זמן שלא מילא ימי-טהרה שלא טרח ועמל שנים רבות כדי לטהר עצמו מעוון ושחיתות. קודם טהרה לא תיתכן קדושה... (נועם אלימלך)

"וראה הכהן את הנגע"

כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו אף לא נגעי קרוביו (משנה נגעים פ"ב מ"ה). אדם עשוי להבחין חיש-מהר בכל החסרונות פרט לחסרונות עצמו. קשה לו מאד לאדם למצוא חסרון בעצמו. אפילו אצל קרוב קשה יותר למצוא חסרון מאשר אצל זר... (מפי השמועה)

"וביום הראת בו"

יש יום שאין אתה רואה בו מכאן אמרו: חתן נותנים לו כל שבעת ימי המשתה (רש"י)

חכמינו אמרו על חתן שמוחלים לו את כל עוונותיו, ואם כן קשה מה ענין לו ולנגעים שבאים רק בעטיו של חטא?

ברם, כשמוחלים לו לאדם את עוונותיו הגסים והחמורים, מתעוררים עתה אצלו חטאים קלים ומעודנים כאלה, שהם נחשבים לחטא רק לגבי אנשי-מעלה וצדיקים, שהקדוש ברוך הוא מודקדק עמהם כחוט השערה ובעטיים של חטאים חדשים אלה באים הנגעים.

ואכן, על הנגעים הללו שבאים בגלל חטאים "עדינים", אמרה תורה שאינם מטמאים...

"ובשר כי יהיה בו בערו שהיך ונרפא"

אצל "עור" לא נאמר "ונרפא" כי אם אצל "בשר" - מכאן אתה למד: "שמי שהוא רך ועניו כבשר קרוב להתרפאות מיסורין הבאין עליו, אבל מי שהוא קשה כאדמה אין רפואה למכותיו". (רש"י סוטה ה')

אפשרויות לשליחת פתרונות:

יש לשלוח את הפתרונות עד יום שני (בתשובה ח"ו נ"ד יום ז'). תשובה לענין את כל הפתרונות כדי להשתתף בתגובה) א. במייל: 7665190@gmail.com ב. בפקס: 08-9941870 ג. בדואר השבת: במספר טלפון: 079-590-47-30. שבתה 2

אור התורה

לע"נ איש החסד רבי בנימין בן הר"ל ז"ל

חידה: הכי תמצוי נגעים של טומאה ומכל מקום הם טהורים?

פרס החודש: הו קניה מכובד! באחת מורשתות המזון + 5 זוכים בשובר מימשי יקרתי בחנות ביגוד [בסה"כ 6 זוכים]

פתרון החידה לפרשת שמ"ג:

החידה: איזה דברים בודקים בצירוף? פתרון: א. עצם של קרבן פסח ב. סכין שחיטה ג. פגימת און של בכור בהמה (חולין ה:)

המדור בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים
רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

העלון להצלחת מור תומך סגרון ורעייתו תח"י ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהועלו על שולחן של גיו"י ישראל שפי"א

האם מותר להשאיל מטען לאינו יהודי

שאלה לדיון: בישיבה גדולה ישנו אינו יהודי שעובד בניקיון ובתחזוקה של הישיבה, ואירע לא פעם שהוא נזקק למטען להטענת המכשיר הסולרי שלו, והוא ביקש מהבחורים הלומדים בישיבה שישאלו לו את המטען שלהם למשך כמה שעות. האם יש לחוש בזה משום איסור "לא תחנם"?

תשובה: הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר שאם יש לחוש לאיבה אין איסור בדבר ויש להשאיל לעובד את מה שביקש. וכן הורו הגאונים רבי יצחק זילברשטיין, רבי מרדכי גרוס, רבי יעקב מאיר שטרן, רבי משה שאול קליין, רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א.

ואמר הגר"מ קליין שאדם העובד בישיבה אם אין משאילים לו יש בזה בודאי משום איבה ואין להימנע מלהשאיל לו. והגר"מ שטרן הוסיף שאדם שעובד באופן קבוע בישיבה יכול תמיד להשיב טובה תחת טובה, וא"כ כשמשאיל לו אינו עובר בזה על לא תחנם, שהרי הבחור מצפה לתשלום גמול כשהוא יזדקק לאיזה טובה מן העובד.

והגר"מ גרוס אמר שיש לחוש לחילול ה', שהרי העובד רואה שיש מטענים לרוב בישיבה והבחורים מטעינים בהם את מכשיריהם, ואם כל אלו שיבקש מהם יתחמקו ממנו בטענה שאין להם מטען יבין העובד שאינם רוצים להשאיל לו, ויש בזה משום חילול ה'.

ואני הוספתי לומר שבימינו שהתקשורת עושה מטעמים מכל דבר שניתן לטפול איזו שמץ עולה על בחורי ישיבות, ויש לחוש שהעובד יספר על כך מחוץ לכותלי הישיבה ויתחלל שם שמים ברבים. והסכים הגר"י זילברשטיין לדברי.

בית דין תלמידי ישיבת חזקוני

העלון מודפס על נייר המודפס ללא חשש ההלכה שבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

אספורה

סיפור לעצמך

בית המדרש

הבנה לקראת בין הזמנים ביסודות הראויים והערחקים ביותר ע"א את צורך העשימה רבי דב יפה זצ"ל

סיפור אינלי מקוראי אורי רבקה

מעשר כספים גורלי 1

יומיים, מוקדשים להתרמה מאסיבית המונית, כאשר כל שקל שנתרם מוכפל על ידי נדיבים שהקב"ה חנן אותם בממון. כשמד שני ישנו דרבון עצום - שהוא הצבת יעד של סכום שאליו יש להגיע, כשאם לא משיגים את היעד, הרי שכל הכסף שנתרם בכרטיס אשראי חוזר לנותניו.

"שיטה זו הוכיחה את עצמה, וכך יצאה התוכנית לדרך. תאריך נקבע מודעות נתלו, והוקם מטה פעולה מיוחד לצורך פעולה זו. יום קודם תאריך ההתרמה מתקשר לרב נשיא המוסדות - מיליונר ידוע, ומבקש להפגש עימו.

"אותו גביר החזיק בבעלותו נכסים רבים, מלבד כמה מפעלים שהיקף היצור שלהם הזרים לכיסו עשרות אלפי שקלים בכל חודש.

"הגביר דגן מקורב לרב, וגם מסייע רבות למוסדותיו, בעזרה כספית נכבדה קבועה וגם לא קבועה.

"הגביר מגיע לביתו של הרב, השוכן בבניין צנוע בירושלים. "מה רצונך?" שאלו הרב בפנים מאירות. והוא התחיל לספר:

"כידוע לרב, אני שותף עם ידיד במפעל גדול. המפעל מזרים כספים רבים בדרך כלל; אך לאחרונה, התחיל לצבור הפסדים. למרבה הפלא, מקור הפסדים הוא בתקלות שונות שמעולם לא התרחשו בתדירות גבוהה כל כך כמו עכשיו.

"בעצם לא נראה כל קשר בין תקלה אחת לחברתה, אך בשל העובדה כל התקלות מתרחשות בקצב צפוף מידי, גרמה לי לחשוב שמא יש כאן סימן משמים לגבי משהו שעלי לתקן. ברצוני לשאול מה זה יכול להיות", סיים הגביר את דבריו.

"הרב הרהר קמעה, ולבסוף שאל, "האם אתה מקפיד להפריש מעשר מרווחיך?" "מה השאלה?" השיב הגביר בנימה קלה של עילבון. "הייתי מייגע לך לבדוק טוב יותר האם אכן הכל כשורה", אמר הרב.

"אחוז הלם יצא הגביר מהבית, תוך שמחו מנסה לדגו את המקרה ששם נכשל. "כאשר ראה שניסיונותיו אינם צולחים, החליט להתקשר לשותפו במפעל, שמא הוא יודע במה מדובר.

"מה הפירוש?" תמה השותף. "אתה יודע היטב שאנו מקפידים מאוד על העניין של מעשר כספים!"

"אתה צודק", הרגיעו שותפו, "אבל אולי בכל זאת תנסה לחשוב על מקרה יוצא דופן של שכחה או משהו אחר."

||| ההמשך בעמוד הבא <<< |||

בשבועות האחרונים פתחנו במבצע מיוחד בו כל קורא מוזמן לשלוח אלינו את הסיפור שלו האישי והמחזק שאותו הוא רוצה להעביר לעשרות אלפי הקוראים.

כמות הפקסים והמיילים שקבלנו ברוך ה' מגיע לקרוב לחמישים סיפורים מיוחדים.

וכאן זה המקום לקרא לכל הקוראים החשובים, למרות שזה לוקח רבע שעה חצי שעה לשבת לכתוב סיפור, אבל זיכוי הרבים אדיר אתם מרוויחים, וכמובן הרווח כולו שלכם.

הפקס המרגש הבא התקבל בין עשרות הסיפורים שקבלנו, וכך פותח הקורא:

"ראשית עליי להודות לכל כתבי העלון הנפלא, המזכים את הרבים מידי שבוע בעלון מלא תוכן נפלא ומרומם, תבורכו משמים!

"ובכן, יש באמתחתי סיפור מדהים, בעל מסרים מרוממים ומחזקים. והרי הוא לפניכם:

"בירושלים גר רב מפורסם, שעומד בראש רשת מוסדות ידועות שם, אשר מוסדותיה פרוסים ברחבי הארץ.

"לאחרונה נקלעו המוסדות למצוקה כלכלית קשה, כאשר הסיבה לכך היא מכיוון שהישיבה הגדולה של המוסדות התגלגלה תקופה ארוכה ממשנה אחד למשנהו, בהעדר מבנה עצמאי של המוסדות.

"אין צורך לתאר את הקושי בהעברת ישיבה שלמה על כל שהיא מכילה, ועוד בתדירות גבוהה כל כך. בשל כך, הוחלט בהנהלת המוסדות על בניית מבנה קבע עבור הישיבה.

"המבנה אכן קם והיה, אם כי הוא אינו מושלם עדיין במאה אחוז.

"אבל כאן התעוררה הבעיה: היות ובנייה דרשה תזרים מזומנים רצוף, והתרומות לא סיפקו את הצורך, הופנו גם תקציבי המוסדות האחרים למטרה זו.

"כך יצא, שכל משכורות עובדי המוסדות עוכבו, תוך צבירת חוב עתק למוסדות. עד כדי כך הגיעו הדברים, שנשקפה סכנה קיומית אמיתית לכל המוסדות, וזאת משום שכל מוסדותיו של אותו רב היו מאוגדים תחת הנהלה אחת.

"לאור המצב, ישבו המנהלים על המדוכה, כדי למצוא פתרון מן הסבך. כמובן התפילה היא שעמדה להם בטווח הראשון, ששם כיוונו את ליבם לאבינו שבשמיים שאכן יוצלח דרכם למטרה קדושה זו.

"ההצעה שעלתה על השולחן ראשונה, והייתה גם אחרונה - הייתה מאצ'ינג, כידוע זוהי שיטת ההתרמה, הפועלת כך שיום או

בין הזמנים ניסן התשע"ט:

הנסיעה מהישיבה והחניה בבין הזמנים • לקחת את הישיבה לבין הזמנים • שיטת הלימוד של החזו"א בבין הזמנים • ובמה צריך לעסוק בימים אלו • פולמוס מרתק! ביציאתו מה הוא אומר

כאשר אנו יוצאים בכל יום מביהמ"ד אנו מודים על כך לקב"ה "ששמת חלקנו מיושבי ביהמ"ד", וק"ו כאשר זוכים לסיים זמן שלם של עסק בתורת ה', אין לשער כמה עלינו להודות לה' שזכינו לכך, וצריך האדם להיות מלא שמחה וגיל על האושר שנפל בחלקו להיות מיושבי בית המדרש.

רבי אברהם אחי הגר"א זיע"א התבטא: (הובא בהקדמה לספר "מעלות התורה") אילו הייתי חי אלף אלפי שנים לא היה מספיק להודות לד' אפילו על רגע של חיים שאפשר להדבק בו בתורה הקדושה... אי"כ כמה ראוי לנו להודות לנותן התורה על כל מה שקיבלנו והתעלנו במשך ה'זמן'.

"על פי ד' יסעו וע"פ ד' יחננו" יש לומר שהתורה מרמזת לנו בזה, שאף הנסיעות שלנו מהישיבה - יהיו תמיד ע"פ ד', זאת אומרת שלא לנסוע מחמת שמתחשק וכדו' אלא רק אם וכאשר זהו רצון ד' [שיש צורך בדבר] וכמו"כ שה'יחננו' שלנו בבית יהיה ע"פ ד', העולם אינו הפקר וצריכים אנו לעשות את כל מעשינו על פי ד'!

ברכת הדרך

נהנתי שהסבא מסלבודקא זצ"ל היה אומר לבחורים כשנסעו לביתם: שתזכו לקדש שם שמים, ור' מאיר חדש זצ"ל היה אומר שתתקיים בכם הברכה שהתברך בה אברהם אבינו - "והיה ברכה..." (בראשית י"ב ב') לזכות להביא ברכה לאחרים. הגמ' בברכות (ז) מביאה את הברכה שהיו החכמים מברכים כשנפרדים זה מזה לחזור לבתיהם "עולמך תראה בחיך" - עולמו של האדם הוא בעוה"ב, אבל הברכה שמעין העוה"ב יראה ויזכה לראות בחייו, להתענג על ד'. המהרש"א אומר שהברכה היא על כל כלי האדם שישמשו ללימוד התורה - שהלב ייגה בתורה וכו'.

דודי ר"י חברון הגאון רבי אהרון כהן זצ"ל היה אומר לבחורים קודם שהיו נוסעים, "תקחו את הישיבה אתכם..."

סדר היום

כל דברי הקדושה והעבודה דורשים סדר, הסדר והתכנית הם אבות ההצלחה! ולכן תמיד חשוב מאוד לשמור על סדרים, ואף בימי בין הזמנים כדאי שהכל יהיה ע"פ הסדר, שיהיו סדרים ללימוד ולשאר ולשאר הצרכים. מרן הגרש"ז איערבאך זצ"ל אמר: נוכחתי לראות, שסיבת אי צמיחתם בתורה של כמה וכמה שהיו עתידים להיות גדולים, הייתה מפאת אי הסדר בשגרת יומם!

ולכן צריך להגות תכנית - סדר יום - ל'בין הזמנים', ומלכתחילה צריך לקחת בחשבון שעלולים להיות שינויים, ויש לחשוב על כך מראש ולעשות שתי תוכניות, א' מה לכתחילה הכי טוב, ב' מה הוא המינימום, וכן מה יעשה באם לא יתאפשר לו לעשות כפי שחישב בתחילה.

ללמוד כפליים

בבחרתי שאלתי את מרן החזו"א זי"ע מה לעשות ב'בין הזמנים?', והוא חיך ואמר "ללמוד כפליים"... שאלתי הרי צריכים לנוח? והשיב "מבטלה לא נחים!" והוסיף שצריכים ב'בין הזמנים' לישון טוב ולאכול טוב, ושאלתי שאולי צריך ללמוד דברים יותר קלים, והסכים.

אדם ברה

סיפור לפנת

באפ שרות יכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכריכם
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 4, 1133 מתיבת
ולציי עבר 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

ניתן לשלוח סיפורים לפקס - 08-9941870

מעשר כספים גורלי 2

"עברו כמה רגעים, ולאחריהם נשמעה אנחת צער: "אוי ואבוי! איני יודע מה קרה לי! רק כעת נזכרתי בעסקה שערכנו לאחרונה, שעליי הוטל למסור את המעשר שלה למוסדות תורה. איני יודע איך שכחתי למסור את הכסף. זו פעם ראשונה שזה קורה לי! סיים השותף.

"על אתר הוחלט בין שני השותפים. שהסכום יועבר במלואו למוסדותי של אותו רב שעזר להם לחשוף את סיבת הפסדים.

"וכך יצא שבעברו של יום המאצי'נג עצר רכבו ההדור של הגביר בסמוך לבית הרב, וממנו יצאו הוא ושותפו, על מנת למסור את הכסף לידי הרב בעצמו.

"הם נכנסו לבית המיושן, התיישבו על הכסאות, אך לא טעמו מן הכיבוד בטרם הוציא אחד מהם צ'יק חתום והגישו לידי הרב בהתרגשות. הם לא צפו את ההתרגשות של הרב עצמו שנראה נרעש במיוחד כאשר נחו עיניו על הסכום הענק.

"מה התברר? המאצי'נג עמד להסתיים תוך שעה קצרה, אך הסכום שנאסף לא הגיע ליעד. חסר היה סכום נכבד, שישלים את המכסה שנקבעה.

"כעת בדיוק בשעה המתאימה, הגיעו השותפים שבידיהם סכום שעומד כמעט בדיוק מוחלט על הסכום החסר!

"הרב לא התאפק ודמעות התרגשות נראו יורדות מעיניו.

"הלב לא הכיל את ההתרגשות עם התגלות ההשגחה הפרטית המופלאה שליוותה את הפרוייקט עד לסיומו!! "ולסיום המפעל כבר הספיק לכסות את ההפסדים שנוצרו, והונו שב ומשגשגו....

"ברכות הצלחה, ומקווים שרבות קוראי העלון יתחזקו מהסיפור. אחד הקוראים הנלהבים."

כאן מסתיים לו המכתב, או יותר נכון ספר מוסר מהלך. מתחילת הסיפור ראינו בעקביות איך הקב"ה נמצא ומשגיח ומלמעלה מזיז הכל ודואג לכל מה שבניו צריכים בעולם הזה.

ולסיום, אנו כעת עומדים בפתח ימי בין הזמנים, וראוי מעט לדבר דברים כדיבורם וכהסדרם טרם נצא לימי הפגרה שלנו מהלימוד בישיבה - ללימוד בבית!

לפני כאלף שנה, נחתמה הגזירה הנוראה בצרפת - לשרוף עשרים קרונות מלאים ספרים מפני איזושהי עלילה שהעלילו כאילו והתלמוד מחרף ומגדף את דתם, וקרונות מלאים מספרי התלמוד יצאו לבית השריפה. וכששאלו על כך בשמים, ענו להם את הפסוק: "זאת חוקת התורה", וכתרגומו "דא גזירת

אורייתא", זוהי הגזירה שגזרתי על התורה, ואין לכם רשות להרהר אחריה. (מובא בשו"ע או"ח במג"א סוף סימן תק"פ)

ובאמת מה כל העניין של הבין הזמנים, שכל גדולי ישראל אומרים שטוב וכדאי לצאת. ואם נשים לב זה קרוב ל-25% מחודשי השנה שאנו נמצאים חוץ לכותלי בית המדרש.

ונראה להסביר זאת על-פי מילים אחדות מדברי ה"מסילת ישרים": "האדם לא נברא אלא לעבוד ולעמוד בנסיון."

רצון השם יתברך מהאדם לממש את חכמתו, שיהיו מעשיו מרובים מחכמתו. ולכן מזמנים לו לאדם אופנים ומקרים שיקלע בהם לנסיון. וכנראה אין די לצורך המבחן והנסיון לממש את חכמתו של האדם בד' כתלי בית המדרש, לכך נדרש מהאדם לבצע זאת מחוץ לכותלי בית המדרש. זו תכלית האדם, להיות עומד בנסיון, ומוכיח את אמיתות וישרות לבבו מתוך עמידה בנסיון.

בחורים יושבים ולומדים כמה חדשים בישיבה, ולפעמים 6 חדשים כגון זמן החורף בשנה מעוברת. כמו השנה. בזמן זה

סופגים לעצמותיהם תורה, יראת שמים, אולם כל זה עדיין בגדר "חכמתו", בייחס לנדרש מהאדם. שהרי כמובן גם בבית המדרש ישנם נסיונות שיכול האדם בהם ליישם את חכמתו, אולם אין די בזה. יתכן ויוכל עמוד האדם בהם, אך לא מסתפק הקב"ה בזה, רוצה הוא לבחון בחוץ. בנסיונות התקיפים והתכופים המשתוללים ברחובה של עיר. ולכך זורקו הקב"ה לאדם מבית המדרש - בגזירה נוראה - לטובתו, ליישם את חכמתו, ולהחשב כאדם "שמעשיו מרובים מחכמתו".

שהרי כמה מאמצים צריך חובש בית המדרש, לקבוע לעצמו במשטר עצמי, זמנים קבועים ללימוד התורה מחוץ לכותלי בית המדרש. ללא מי שיאמר לו מה תעשה ומה תפעל, אין מי שמשגיח עליו, אין מגיד שיעור המאלצו להכנס לשיעוריו, אין זמנים, אין סדרים, זמנו פנוי לפניו, חפשי הוא לעצמו, בבחינת "בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה".

ולכן קוראים יקרים, כמו שהבאנו בשורות חיזוק אלו שכתבם מזכה הרבים רבי יעקב ישראל לוגאסי בספרו "ים דרך", בחור או אברך שלמד תורה בכל חודשי החורף אסור לו לבוא ובחודש אחד להפיל הכל כאילו לא היה כלום לפניו כן.

וצריך לדעת שגדולי ישראל יצאו רק מהלימוד בבין הזמנים שזה הזמן הכי פנוי שאפשר ללמוד בנח ובשקט...

אפרי קודש בראי הפרשה

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספוח או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל הכהן או אל אזור מבני הכהנים" (ויקרא י"ג, ב')

הגאון הנודע ר' שלמה גאונצפריד זצ"ל בעל ה'קיצור שולחן ערוך', בספרו 'אפריין' הביא קושיית רבינו האלשיך הקדוש זצ"ל, מדוע הזכיר כאן הכתוב תואר זה של 'אדם' שהוא המעלה הגדולה, ועוד הקשה [קושיא ז'] מדוע תלויה הטהרה דווקא בכהן.

וכתב רבינו ה'אפריין' לבאר, כי ידוע שהנגעים באים על "לשון הרע" [עיין בגמ' מסכת ערכין דף טז ע"ב, וכן ברש"י לקמן בפרשת מצורע פ"ד, ד].

והקשו הרי באומות העולם יש בעלי 'לשון הרע' ואינן נלקין בנגעים!?

ונראה פשוט, כי שאר אומות העולם אין האחדות והשלמות חיוב בהם, והלשון הרע והמחלוקת אינן מזיקין להם כל כך, משא"כ עם ישראל אשר נשמותינו חלק אלוה-ממעל חצובות ממקום אחד, והחיוב בנו האהבה והשלום, הן לעניין קיום התורה הן לעניין שאר דברים, כנודע ומפורסם.

והנה רבינו האלשיך הקדוש זיע"א כתב [בד"ה והנה להעירנו], כי מפרשת אשה כי תזרע מוכח הנגעים בבני ישראל אינם בדרך הטבע. עיי"ש.

והמפרשים כתבו, מה שאמרו בגמ' (יבמות סא, ע"א) אתם קרויים אדם, היינו משום ששם 'איש' ו'אנוש' באים בריבוי, 'אישים' 'אנושים', משא"כ שם 'אדם' אינו בא בריבוי, וזה מורה על האחדות והשלום, וזהו אתם קרויים אדם וכו'.

ועפ"ז מיישב ה'אפריין' את ב' הקושיות של רבינו האלשיך זצ"ל הנ"ל, מה שהתורה הזכירה כאן את תואר 'אדם' בעניין הנגעים, הוא מחמת שאתם קרויים אדם וראוי לכם השלום, לכן אם ידבר 'לשון הרע' יגרם פירוד ומחלוקת יהיה בעור בשרו שאת או ספוח.

והתקנה לזה, "והובא אל אהרון הכהן", שהם מידת השלום כנודע - "הוי מתלמידיו של אהרון אוהב שלום ורוחף שלום" - ללמוד מדרכיו ויכפר עליו.

ומה שהוא נסגר ז' ימים דווקא מבאר רבינו ה'אפריין' עפ"י המדרש [רבה תחילת פרשת מצורע] "שש הנה שנה ה' ושבע תועבת נפשו" וכו' ורבנן וכו' ושבע דכתיב זו שבעיית שקשה כנגד כולם, ואיזה זה משלח מדנים בין אחים [עיין במדרש].

ועפ"ז מבאר הרב זצ"ל שלכן נסגר ז' ימים לתקן כל שבעה תועבת.

וכן בנעמן שאמר לו באלישע [מלכים ב, ה'י] לרחוץ ז' פעמים במכוון הנ"ל [ועיי"ש עוד מה שכתב בזה בדברים נפלאים].

מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע ושפתיי מדבר מרמה סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו"

"ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום".
חודש טוב ומבורך.

שבת שלום ומבורך

ניתן לשלוח אלינו תגובות ארוכות
הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

תזריע - החודש

גליון מס' 529

יציאת שבת: י"ם 19:39, ת"א 19:41

כניסת שבת: י"ם 18:25, ת"א 18:41

נלמד מהפרשה

שבת זו נקראת 'שבת החודש', בה אנו קוראים בספר התורה את 'פרשת החודש'. בורא עולם אומר למשה רבנו: "החודש הזה לכם ראש חודשים", ומראה לו את הירח המתחדש. אומרת הגמרא במסכת סנהדרין, שעם ישראל נמשל לירח ואומות העולם נמשלו לשמש.

מה ההסבר למשל הזה? השמש נשאר תמיד בגודלה הטבעי, תמיד היא זורחת ושוקעת ללא שום שינויים בגלגל השמש. הירח לעומת זאת משתנה כל יום עד שבסוף החודש הוא נעלם לגמרי, בתחילת החודש הבא הוא מתחדש שוב. כך גם יהודי צריך לחיות תמיד בהתחדשות, אסור לנו להתרגל לשגרה האפורה, ולתת להתלהבות לדעוך. חייבים לשמר את הניצוץ של הרגע הראשון לאורך זמן. זו המתכונת הבדוקה לעמוד בהצלחה לאורך זמן במשימות ובמעשים הטובים שקיבלנו על עצמנו. את פרשת החודש אנו קוראים דווקא בתקופה זו שכל הבריאה מתחדשת, אחרי תקופת החורף שוב מוציאים העצים עליהם, הפרחים מבלבלים, והבריאה כולה מחדשת פניה. זו התקופה בה אנו גם יכולים למלא את הנפש ולהתחדש מבפנים.

נכדו של הבעל שם טוב כותב בספר 'דגל מחנה אפרים' שהדרך להרגיש תמיד התחדשות היא להתבונן בבריאה המתחדשת בכל יום, כפי שאומרים בתפילה 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית'. אנו קמים בבוקר ונדמה שהעולם של אתמול ממשיך להתקיים. אבל הדבר ממש לא כך: בכל יום הקב"ה מחדש את מעשה בראשית ומוריד שפע חדש של חיים לכל הבריאה כולה. הדבר נכון בעולם הבריאה, ונכון גם בנפש האדם, כל יום הוא נולד מחדש ומקבל שפע חדש של חיות מלמעלה. כאן אנו נתקלים בסתירה בין טבעו הגשמי של האדם לבין נשמתו. טבע - מלשון 'טבעת'. שכן העולם מסתובב באופן טבעי כמו טבעת שאין לה סוף ואין לה שום התחלה. נראה שהכל חוזר על עצמו, אדם שחי במצב כזה טובע נפשית בתוך הטבע, שוקע בתוך מרוץ החיים וכלל לא מבחין בכך.

בכדי לחיות חיי איכות, על האדם לעצור את גלגל המרוץ ולהתבונן איך נוצר הכל ומי מחייה בכל יום וכל רגע את הבריאה כולה, מי נותן לו כוח ברגע זה ממש ללכת ולרוץ לדרכו. כדברי חכמינו ז"ל על הפסוק הנ"ל: "אין כל חדש תחת השמש - אבל למעלה מהשמש יש חדש". דהיינו שמעל לשמש - בשמיים, יורד כל יום שפע חדש לבריאה ולאנשים.

נצור לשונך מרע

פרשת תזריע עוסקת בהרחבה בנושא נגע הצרעת ועל המצורע. נאמר בתורה "וטמא טמא יקרא", ודרשו חז"ל שצריך להודיע צערו לרבים, ורבים מבקשין עליו רחמים. וצריך להבין מדוע דוקא בחטא זה יש ענין שרבים יבקשו עליו רחמים? ומבארים בעלי המוסר שהרי חטא הנגעים באים עבור חטא לשון הרע. ובחטא זה מצינו שהנחש נענש ונתקלל - "ועפר תאכל כל ימי חייו" והיינו שבכל מקום ומקום יהיה מזומן לו מאכלו ולא יצטרך לבקש מהש"ת מאומה כאילו אין הקב"ה חפץ לשמוע ממנו כלל. לפיכך כאשר אדם חוטא בחטא לשון הרע, שהעונש עליו שאינו יכול לבקש מהש"ת, על כן מוכרח הוא שאחרים יבקשו עליו רחמים. והוסיף לבאר רבי ישראל מסלנט את סמיכות פרשת שמיני, לפרשת תזריע, שהיות והנגעים באים בגלל חטא לשון הרע לפיכך באה פרשה זו לאחר פרשת שמיני שמדובר בה בדברים המותרים והאסורים באכילה, שכן לטרוף אדם חי, להורגו בלשון הרע, אלו דברים שהבריות נזהרים בהם פחות מאשר במאכלות אסורות, ובעיני הבריות זוהי עבירה קלה יותר, לכן ציוותה התורה מיד לאחר פרשת מאכלות אסורות שלא רק את הבהמות והעופות הטמאות אסור לאכול, אלא אף את האדם. ידוע שבעל החפץ החיים היה זהיר במיוחד שלא לפגוע בבריות בלשונו. פעם אחת ניגש אליו רב גדול בישראל וביקשו שיתלווה אליו לדבר מצווה החפץ חיים הסכים לבקשה והלך עימו, בהיותם בדרך התעכבו ליד פונדק כדי לאכול, בעלת הפונדק היתה ידועה כאשה יראת שמים שמקפידה על דיני כשרות. לאחר שסיימו את סעודתם ניגשה אליהם בעלת הפונדק ושאלה: האם הסעודה היתה טעימה? החפץ חיים השיב האוכל היה טעים מאוד, אבל הרב שנלווה אליו אמר שהיה חסר בתבשיל קצת מלח. לאחר שיצאה בעלת הבית, אמר החפץ חיים לרב: מאחר ונכשלת באבק לשון הרע איני ממשיך עמך בנסיעתך. מה עשיתי? שאל הרב והרי סך הכל אמרתי, שבמאכל חסר קצת מלח. החפץ חיים פנה אל הרב ואמר: כעת תלך בעלת האכסניה אל המבשלת שמן הסתם היא ענייה ופרנסתה תלויה בבעלת האכסניה, והיא תגער בה. כתוצאה מכך יריבו ביניהן, ובעלת האכסניה תאמר שהרבנים התלוננו על כך שהטבחית אינה מבשלת כהלכה. הרב ששמע את דברי החפץ חיים השיב: וכי אינך מגזים? החפץ חיים קבע נחרצות: בוא עמי למטבח ותיווכח בעצמך. נכנסו שניהם למטבח וראו, שבעלת הבית והאשה רבות ביניהן בעלת הבית התלוננה: הכיצד אמרת שבשלת כהלכה, בעוד שהרבנים מלאים טענות כנגדך שלא בישלת כהלכה, הטבחית המסכנה החלה לבכות, והתברר שאלמנה היא. ניסה בעל החפץ חיים להרגיען ואמר לבעלת האכסניה: אני ברוך השם, בריא, אבל הרב הנוסע עמי אינו חש בטוב וכל דבר מאכל מר הוא בפיו. פנה החפץ חיים אל הרב, ואמר לו: עליך לפייס את האלמנה בדברים ואף בממון. הוסיף החפץ חיים ואמר לרב, הרואה אתה מה כוחו של אבק לשון הרע? הרב הנלווה אמר: "בעל רוח הקודש אתה", אך החפץ חיים קבע: לא, אין בי אפילו ניצוץ של רוח הקודש, כל שידוע אני הוא רק את דיני השולחן ערוך וחומרת לשון הרע.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

לב כואב

"ברצוני לשוחח איתכם". פנה המלמד בקול רציני לתלמידי כיתה ו' שהתארגנו לקראת תחילת השיעור. "מחר חוזר יוסף לכיתה..."

שקט מתוח, האווירה בכיתה השתנתה באחת, "יוסף יהיה זקוק לעזרתכם, לתמיכתכם..." מספר ילדים הנהנו בהבנה, אחרים הגיבו במבט עין בלבד. העניין היה ברור מכדי להגיב. יוסף התייחס מאביו לפני שבוע. עכשיו, עליו לשוב לספסל הלימודים, לשוב לחיים, לשגרה, ולהתמודד עם המציאות הקשה והכואבת. כולם הבינו, כולם רצו לעזור, אף שלא היו בטוחים שהם יודעים כיצד.

הרבה מילים טובות ומנחמות נאמרו ביום שאחרי, הרבה רצון טוב וכן של חברים צעירים. אולם יוסף רחוק היה מלהיות מנוחם, עיניו שקועות היו בעצבות, ודמעות מצויות בהן כמעט תדיר.

הילדים לא אמרו נואש. התעלמו מכישלונם, וחגרו עוז ליום חדש של תנחומים והתחשבות, היום הבא היה קשה כקודמו, יוסף סרב לקבל תנחומים הרבה לבכות, וישב בהיותו מדוכדך.

שעת הפסקה, כמו אתמול ושלשום ניגשים החברים אל יוסף. הם מזמינים אותו בטפיחת שכם לצאת איתם אל החצר לשחק, אך יוסף מושך כתף בשתיקה. שלושה ילדים נותרו לידו. אם לא יצא - לא נצא גם אנחנו, החליטו בליבם, ניסו לדובב, לשוחח, להנעים, אך העלו חרס בידם. הימים חלפו בעצלתיים, כשהאווירה כבדה ועכורה.

"ילד רגיש", נדו המלמדים בצער, הם כבר נפגשו במשך השנים במקרי יתמות, אולם בתגובה כה קשה וממושכת לא נתקלו. הילדים החלו להרים ידיים. מעטים בלבד נגשו אל יוסף להציע לו לשחק, ורק אחד מתוכם התנדב להישאר ולשוחח איתו. היה זה יהודה, שבועות חלפו, וכל שינוי לטובה לא נראה.

היה זה בשעת ארוחת הצהרים. יוסף נכנס לחדר אוכל באיחור מה גילה כי חבריו שכחו אותו, שכחו להותיר מנה בעבורו, ומיד צצו ועלו בעיניו הדמעות... משה, שהיה אחראי על הריקון הסופי של האוכל מקערת ההגשה, חש לא בנה, אולם אז, במקום להתנצל ולגשת למטבח כדי להשיג מנה נוספת, פלט בכעס "תינוק בכיין! כל היום אתה בוכה, זה פשוט נמאס..." יוסף, שטוף בדמעותיו, חד כמו לפות במלקחיים מלובנות, המילים שהטיח בו משה צבתו אותו, פצעו את ליבו, בברכיים כושלות הסתובבו, ויצא מחדר האולם בלי לטעום דבר.

מאותו יום הפך משה לאויב, ועיניו הדומעות של יוסף היו למקור של לעג. למעמד טוב בכתה, ויחסו השלילי אל יוסף חלחל, והצמיח פירות באושים של פגיעה, עלבון וזלזול. הרבה שיחות של לשון הרע נאמרו מאחורי גבו, ואף כי היו כאלה אשר בסתר ליבם בזו להתעללות, הוקיעו את היחס המשפיל, על פני השטח ניכרה היטב ההשפעה הישילית של משה על הכיתה כולה.

מיום ליום נעשה יוסף זנוח יותר, שכוח יותר, החברים נלאו להציע עזרה ולשתף אותו במשחקיהם, ולא יצאו ימים רבים עד שיוסף נותר בודד לנפשו.

חיצוי לעג היו משתלחים אליו בשל סגירותו ורגישותו, אמנם באיפוק מה, מתוך ידיעה עמומה "וטורדת" כי התורה אוסרת לענות יתום, אך הילדים היו מצטדקים כלפי מצפונם, המתערער מעת לעת, כי הם ניסו כל דרך אפשרית לעזור, והדבר ממש אינו באשמתם.

היחיד שלא נהג באיפוק היה משה. הוא ניהל נגד יוסף מאבק גלוי, והוא היה זה שגרר בעקבותיו סיעה של ילדים חסרי התחשבות ורחמים. רק אחד משך ידו מההתנכלות המרושעת הזו, יהודה, יהודה נשאר נאמן ליוסף, ממשיך לעודד ולהאזין. יהודה התעלם מהאווירה המתנגנת והלועגת. חיזק ועודד, עד כמה שילד אחד יכול לעשות זאת בהצלחה.

שנות הלימודים בתלמוד תורה הגיעו לנשור לקיצם. ימים של פרידה. החברים נרשמו לשיבות שונות, חיים חדשים נפתחו, משנות ילדות נשכחו זה מכבר, גדיים נעשו תיישים, והנה הם כבר על מפתן ישיבה גדולה. השנים חולפות ביעף. מי עוד זוכר מאורעות ילדות משנים עברו? סביבה חדשה חברים חדשים, התמודדויות חדשות. דומה כי הזמן שחק הכל. אי שם מאחור נותר אמנם נער יתום. עלוב ופגוע, נושא בליבו עלבונות צורבים אשר השתלחו אליו בעיקר מפיו של משה. אמנם בגר מאז, אך הזיכרונות הקשים אינם מרפים. משה הוא זה שגרם לו כל כך הרבה עגמת נפש.

הוא זה שהסית את החברים נגדו, הוא זה שמחק באחת את ההתחשבות והרחמים... דמעה קטנה מתקשת לנשור מהעין, אפילו עתה - כשיוסף כבר חתן! החברים נשאים בזה אחר זה, אך - אי שם, בעבר הרחוק, נותרו מעשים שלא יעשו, אשר לא באו על תיקונם...

יהודה היה כבר אברך ואב לשלושה. באחד הבקרים, עם תום תפילת שחרית, ניגש אליו בחור יהודה לא הכיר אותו, ובהבזק של רגע - עד אשר זה הציג את עצמו - ניסה יהודה להחליט אם הבחור שמולו רציני או... עצוב. תמיד היה רגיש לזולת, כזה היה וכזה נותר. "לא מכיר אותי?" פתח הבחור. קולו היה מוכר... "משה!" שמח לקראתו יהודה. שקית התפילין הסגירה את מצבו. עדין לא זכה להתעטף בטלית... עדין לא זכה להקים בית... שיחה קצרה גישרה על פער השנים ו... מהר מאד הגיע משה אל הבעיה הכואבת. עדין הוא מצפה לישועתו. "נותרתי לבד", מסיים משה את וידויו הכואב. "כל החברים נשאו, ואני בודד וכואב".

יהודה הקשיב בצער, מנסה לחשוב על אפשרות לעזרה.

כל אותו יום התהלך יהודה אחוז מחשבות, למחרת אורו עיניו. בן דוד שלו מחפש שידוך עבור ביתו. הגיל, התנאים מסביב, הכל נראה מתאים. אולי... אפשר... הוא מנסה את מזלו-מזלו של משה - ובא בדברים עם קרובו. שעה אחת אחר כך כבר יידע יהודה את הוריו של משה בעניין השידוך. נראה היה שההצעה מעניינת את שני הצדדים.

"אנחנו מציטנו מוכנים", הודיע אביו של משה לאחר מספר ימים. יהודה לא השתהה. הוא הרים טלפון אל הורי המדוברת. לברר מה המצב אצלם. "אכן, כמעט גמרנו לברר, בעוד ימים ספורים נוכל לתת תשובה". הימים מתארכים, ויהודה מברר שוב בעדינות. האב מציע את ספקותיו. "נראה", מסכם הוא. דומה כי גם אצלו נוטה העניין להיות חיובי. חודש חלף, יהודה פגש את קרובו בשמחה משפחתית.

באשר לשידוך שהצעת לנו... "פתח הקרוב, ויהודה נדרך. "אנו חושבים שכדאי לגשת".

צלצול טלפון בשעה מוקדמת מאד בבוקר שלאחריו, ביטל את ההתקדמות של אתמול. "חשבנו שוב, והחלטנו שלא. באמת מתנצלים על השעה, אך חששנו שתקדים אותנו בהתקדמות כלשהי".

מפרק נבול למשנהו השמיע בן הדוד, שלא היה ידוע כהסכן כלל וכלל, רצון להתרצות עם השידוך, אולם אז, משום מה, היה חוזר בו. כאן נכנסה הצעה קוסמת יותר, שם ניקר ספק כלשהו, וכך חלפו להם הימים.

בחלוף שנה, נקלע משה בשנית לבית הכנסת בו התפלל יהודה. דאבו וקאוב, נבול ומאוכזב. ואז, לפתע בודאי זוכר את טיב היחסים ביניהם, יוסף היה הארה גדולה, לא הצעת שידוך מתאימה יותר, כי אף משהו אחר!

אחר התפילה ניגש יהודה אל משה. הוא תפס את ידו מעשה ידו ואמר לו בכנות: "משה, מצבך נוגע מאד לליבי. האמן לי, כי מה שאומר לך עתה נובע מרצון כנה לעזור, ולא חלילה מרצון להטיל דופי. משה, זוכר אתה את יוסף חברנו? אתה בודאי זוכר את טיב היחסים ביניהם, יוסף היה מברך פגוע. אתה הלא יודע כי היתה לך יד בכל השיחות שהתנהלו נגדו, בפניו ומאחורי גבו. מי יודע? אולי זה מה שעומד לך לרועץ?? מה דעתך לבקש את סליחתו?"

"לא, לא מסוגל להתייצב ולהתחיל להתוודות. לא, לא בא בחשבון". "אם כך", הציע יהודה. אעשה זאת אני במקומך. אפנה אני אליו ואבקש מחילה בשמך". לזאת התרצה משה.

יהודה, מיטיבו של יוסף משכבר, התקבל בחיבה אצל יוסף. בית עליז מבורך בטף הכל נראה טוב מאז אותם ימים קשים. "זוכר אתה את משה, שלמד איתנו בחיידר" פתח יהודה בזהירות, מבחין כי פניו השמחות של יוסף לבשו לפתע קדרות מוכרת משכבר הימים. "אני בא אליך בשליחות חשובה, לבקש את מחילתך על כל שהוא הרע לך בחיידר".

יוסף שתק רגעים ארוכים, ואז אמר: "אני יכול לומר בפה שאני מוחל לו, אבל הלב שלי לעולם לא יוכל למחול. את הכאב העצור בלבי, אי אפשר למחוק. גם היום, כשאני חושב על היחס המשפיל של משה כלפי, עולות הדמעות בעיני".

יהודה שב אל משה, עם ידיעה חשובה ומדאיגה כאחת, יוסף לא מחל! רוצה למחול, אך קשה לו. הוא כאוב ופצוע אפילו עתה, אחר שהקים משפחה, משה פרץ בבכי. איך אפשר שלא למחול לאומלל כמוני? אילו ידע אלו טלטלות קשות אני עובר - - - "נלך ביחד" הציע יהודה בטוב ליבו. הפעם לא נותרה למשה ברירה. הוא בא, כנוע, כאוב, הוא - החזק שבן לדמעות - התחנן עתה בדמעות. "רחם עלי, אין לך מושג כמה קשה לי, כמה אומלל אני..." "הדמעות זולגות, וכמו קוראות תגר על הלעג. לעג לדמעות, לעג ליתום..." "זו היתה אשמתך. הכל אשמתך. אני יצאתי את האווירה, אני דברתי עליך, ועתה - אם לא תמחל לי - אנא אני בא..." הדברים נכנסו לליבו של יוסף. "אני מוחל לך, אני מוחל בלב שלם!"

יהודה שב לביתו שבע רצון. נשמע כי משה עבר שלב חשוב, אשר בודאי יציעד אותו אל האושר. הוא לא הספיק לתלות את הכובע והחליפה. הטלפון צלצל, בן דודו השני היה על הקו, נרגש ומתוח כפי שלא שמע אותו אף פעם. "שמע, בקשר לשידוך שהצעת לנו... החלטנו לגשת לעניין ברצינות. התוכל לדבר עם חברך?" שאל כמעט בנשימה אחת.

בקולו של בן הדוד נמשך פחד, שמא החמיצו את העניין, שעתה נעשה מניו וגמור בליבם לטובה.

צמרמורת חלפה בגופו של יהודה. שנים הבחור הזה מיטלטל, שנה הוא מנסה לעזור. והעניין נדחה מסיבות צדדיות. והנה עתה, לאחר בקשת המחילה, הדרך פתוחה בלי שום ספקות.

שבוע אחד חלף ומשה היה לחתן!!!
אוצרות של שפע, פרנסה, בריאות זיווגים, ממתנים בעבורנו, הקב"ה מייחל להשפיע עלינו מכל טוב, להריק מאוצרו הטוב ברכה עד בלי די. רק אנו במעשינו עוצרים את השפע. בדיבורי ה"לשון הרע" שלנו. בהלבנת הפנים ובצער הבריות - אנו סוגרים את השער, סותמים את הצינור. עומדים אנו על פרשת דרכים, מהרהרים במוצאות אותנו ושואלים: "מה זאת עשה לנו אלוהים?" אבל התשובה נמצאת אצלנו, "נחפשה דרכינו ונחזקנה..."

כן, התשובה נמצאת בהישג ידנו "כפיך, ובלבך לעשותו!"

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "ציון חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁתַּת תְּזָרִיעַ - נְגָעִים לְפִשְׁפֹּשׁ בְּתִשְׁבָּה

"וְאִם פְּרוּחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת בְּעוֹר וְכִסְתָּהּ הַצָּרַעַת אֶת כָּל עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ
וְעַד רַגְלָיו לְכֹל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן. וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כִסְתָּהּ הַצָּרַעַת אֶת כָּל
בְּשָׂרוֹ וְטָהַר אֶת הַנֶּגַע כְּלוֹ הַפֶּה לְבֵן טָהוֹר הוּא" (ויקרא י"ג, י"ב-י"ג)

ניתן להסתירה בדרך זו או אחרת- שכן הצורך להרחיקו אל מחוץ למחנה, שכן הצרעת כשלעצמה- לא יהיה בה כדי להביאו לידי תשובה.

ועל פי זה מבאר הרב מח"ס 'מקדש הלוי' את הפסוק: "וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כִסְתָּהּ הַצָּרַעַת אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ, וְטָהַר אֶת הַנֶּגַע כְּלוֹ הַפֶּה לְבֵן טָהוֹר הוּא" (ויקרא י"ג, י"ג).

כלומר התורה הקדושה אינה אומרת שהאדם טהור- כפי שנאמר באדם שצרעתו הצטמצמה או חלפה כליל. לדוגמא: "וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, שְׁנִית, וְהִנֵּה כָּהֵן הַנֶּגַע, וְלֹא-פָשָׁה הַנֶּגַע בְּעוֹר וְטָהַרוּ הַכֹּהֵן מִסְּפַחַת הָיָא, וְכִבֵּס בְּגָדָיו וְטָהַר" (ויקרא י"ג, ו).

מי שצרעתו החלה להתרפא, עובדה זו מלמדת על תהליך תשובה שהתחולל בליבו, ועל טהרתו האישית הפנימית של המצורע.

לעומת זאת, מצורע אשר צרעתו פשתה בכל בשרו אינו טהור בפנימיותו, הוא כל כך טמא- עד שאין צורך לטמא את הנגע בכדי להביא אותו לתשובה ולהרחיק את השפעתו השלילית מבני אדם!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

שעה	כניסת לכת	צאת לכת	רבני חס
18:26	19:38	20:24	י-ט
18:44	19:36	20:21	ת"א
18:45	19:38	20:23	מ"ב
18:45	19:37	20:23	כ"ג

לכאורה יש להבין, מדוע המצורע אשר הצרעת פשתה בכל בשרו- אינו נטמא? הלא בפשטות, מצבו חמור שבעתיים מרעהו אשר לא לקה אלא במקצת בשרו בלבד?!

ראשית יש לציין כי הצרעת באה על האדם בעוון לשון הרע ועוד כמה חטאים המנויים בדברי חז"ל.

אם כן מטרת טומאת המצורע הינה כדי שיתחייב המצורע לצאת בדרך מחוץ למחנה, ובכך יבוא לידי התבוננות במעשיו וישוב בתשובה על החטאים שהביאו אותו לידי מצבו השפל.

אולם במה דברים אמורים? במי שהצרעת לא פגעה אלא במקצת גופו, שאז עליו לצאת אל מחוץ למחנה כדי שתהיה לצרעתו השלכה מעשית כלשהי, והיא תביא אותו באמת לידי התבוננות במצבו.

לעומת זאת, כאשר מדובר באדם אשר הצרעת פשתה בכל גופו- הוא אינו זקוק לשילוח אל מחוץ למחנה בכדי להגיע לידי תשובה.

צרעתו ניכרת לעין כל מבלי יכולת להסתירה, ואפילו אם לא יצא מחוץ למחנה- אין ספק שהרואים אותו בצרעתו יוכיחו אותו על מעשיו, והתוכחה שלהם תוביל אותו לידי תשובה!

רק כאשר מצטמצמים ממדי הצרעת, ושוב

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימיו וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימיו תרצה תביה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל תביה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימיו בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זוהרה שאל בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זוהבה בן שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר ולילד אלחנן רפאל בן אריס ולילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת אלי ברוט ומשפחתו

שואל ומשיב בהלכה - תפילין של ראש

להסיר מכשול מצוי

מאחר וישנם אנשים שמחוסר ידיעה מניחים את התפילין של ראש קצת על המצח והמכשול קיים אצל רבים ואינם יודעים שעל כך נפסק ב'משנה ברורה' (סימן כ"ז סעיף ט) וכן נפסק בספרו של מרן 'ילקוט יוסף' (ח"א עמ' כה) **שהנחה זו אינה נחשבת וברכתו לבטלה. על כן צריך לשים לב:**

גם לאדם שצומח שיער במצח מביא ב'פסקי תשובות' (שם אות יח) וכן מוכיח בספר 'תפילה למה' מהתוספות יו"ט (נגעים פ"י משנה י'), שיזהר להניח למעלה במקום שלרוב העולם צומח שיער.

יש להיזהר מאוד במצוה זו, שכל המניח תפילין מקיים שמונה מצוות עשה בכל יום. וכל המניח תפילין ומתעטף בציצית וקורא קריאת שמע ומתפלל מובטח לו שהוא בן העולם הבא. ומי שזהיר ביותר במצוות תפילין, ליום הדין מצווה זו מכרעת את הכף, שאין לך בכל מצוות עשה שבתורה גדולה יותר ממצוות תפילין שהוקשה כל התורה כולה לתפילין, שנאמר: **"למען תהיה תורת ה' בפיך"** (שמות יג, ט). ('ילקוט יוסף' הלכות תפילין מהדורת תשס"ד, ריש סימן כה)

צריך להניח תפילין של ראש במקום שורשי השערות **ואסור שיהיה אפילו חלק קטן מאוד מהתפילין על המצח**, אלא כולו יהיה מונח במקום השיער, ומכוון בין העיניים. וגם מי שנשרו שערותיו ידקדק מאוד בזה, שיניח אותן במקום שהיו לו שערות ראשו. (ילקו"י שם).

אם נשאר חלק מהתפילין של ראש, תלוי באוויר קצת, וכמו שמצוי כן בתפילין גדולים, יצא ידי חובת המצווה, כיוון שאין דבר החוצץ ממש בין הראש לתפילין (שם).

הרואה שהתפילין שלו קצת על המצח חייב להקטין הקשר משתי סיבות א. שלא ישכח להשגיח שיהיו במקום, במשך הימים. ב. שאם רק יגביה את התפילין הם לא יהיו מהודקות על הראש כפי שצריך להלכה. (ויאמר לפני שמקטין לשם מצוות תפילין, ולאחר שהקטין יישר את הבית מול הקשר).

עדיף שהקשר מאחורה יהיה אפילו תחת העצם מאשר שהתפילין יהיו במצח ('פסקי תשובות' אות יט).

חבר מהצד רואה יותר טוב אם התפילין במקום (כאשר החבר יודע את האמור לעיל).

רואה שחברו מניח התפילין קצת על המצח יאמר לו להקטין את הקשר. (מי שמתקשה בהקטנת הקשר יוכל לשלוח בקשה למערכת העלון ויקבל בלי נדר דף עם הסברים).

זכות היתור

סיפר המשפיע הצדיק הרב אלימלך בידרמן שליט"א עד כמה גדולה מעלת הוויתור, שבזכותה אף יתכן וינצל האדם ממוות לחיים. הרב הגאון החסיד הישיש ר' יהושע ווייס זצ"ל מתושבי בני ברק, זכה לאריכות ימים מופלגת והתבקש לבית עולמו בהיותו כבן מאה שנים.

באחת הפעמים סיפר על עברו שמוצאו מעיר סאטמאר שבחבל אונגריה ובהגיעו לפרקו נשא את רעייתו שמוצאה היה מעיר טמשוואר הנמצאת בחבל רומני. בעת גמר השידוך נקבע ביניהם, כי בני הזוג יגורו כמחצית השנה בעיר טמשוואר (מקום משפחת הכלה), ולאחר מכן יעברו לעיר סאטמאר.

בהגיע העת, סירבה האישה לעבור מדירתה מטמשוואר לסאטמאר. לאחר דין ודברים פנו השניים אל הרה"ק הגאון הרב אליעזר הגר זצ"ל (האדמו"ר מויז'ניץ ומח"ס 'דמשק אליעזר'), שהיה אז מרבני העיר. האברך טען, שהיא הבטיחה וקיבלה על עצמה לעבור לאחר מחצית השנה מנישואיהם.

הדיין פנה וביקש את התייחסות האישה לטענות הבעל והיא השיבה, שהיא בת יחידה להוריה. ועתה רואה, שאי אפשר לעזוב אותם לבדם... נענה הרבי ואמר: "אף אם נאמר, שהאישה הבטיחה לעקור דירתה, מכל מקום יש לה 'פתח חרטה' בראותה שאי אפשר לעזוב את ההורים לבדם, על כן יותר לה הבעל ויישאר בטמשוואר".

הבעל קיבל את פסק הדין והסכים לוותר על אף שמשמעות הדברים היא שהוא לא יתגורר בעיר, בה גרים הוריו וזאת למרות שהפסק דין התרחש בשנת ה'ת"ש. באותה התקופה פרצה המלחמה והעיר סאטמאר הייתה נחשבת יותר בטוחה מפגעי המלחמה. חלפו כחמש שנים, שבהן לא נודע לאברך, מה עלה בגורל משפחתו.

לאחר שהסתיימה המלחמה הקשה, בירר על משפחתו והסתבר לו כי אף אחד מהם לא נותר בחיים זולתו והתברר בדיעבד שבטמשוואר ניצלו מהמלחמה יותר מבסאטמאר.

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. משרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב יעקב יוסף טברסקי זצ"ל

האדמו"ר הרב יעקב יוסף טברסקי זצ"ל - נולד ב-ט"ו בתמוז ה'תרנ"ט (1899) בסקוויריה (עיירה באוקריאנה). לאחר הסתלקות אביו בשנת ה'תרפ"ז (1926) מונה לאדמו"ר חסידות סקווירא בעיר קאלאראש (רומניה). בשנת ה'תרצ"ד (1933) עבר לעיר יאסי (רומניה), ובדרך נס ניצל עם משפחתו מהפוגרום שנערך ביהודים ב-ד' תמוז ה'תש"א (1941) ובכל שנה ושנה בתאריך זה נהג להתענות וכן נהג לקרוא בכל בוקר לפני התפילה את כל ספר תהילים בלי הפסק.

לאחר מלחמת העולם השנייה עבר לעיר בוקרשט (רומניה), ביתו היה פתוח לרווחה לפליטי השואה שחייקם ועודדם והציל נפשות רבות מליפול בעומק הייאוש. בשנת ה'תש"ח (1948) היגר לארה"ב והתגורר בשכונת בורו-פארק ולאחר שנתיים עבר לשכונת וויליאמסבורג (אחד מרובעי ברוקלין, שבו נמצאו חצרות של אדמו"רים אחרים). אלפים הסתופפו בצילו. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. בשנת ה'תשי"ז (1957) ייסד את שכונת ניו-סקוור בניו-יורק (ארה"ב) כשהמטרה המוצהרת היא ליצור מקום מגורים בו לא יחשפו לתרבות המערב של ניו-יורק וכן העתיק את חצרו לאיזור כפרי, צפונית לניו-יורק. נפטר ב-ב' ניסן ה'תשכ"ח (1968) בניו-סקוור שבניו-יורק. חי כ-68 שנים. ציונו בשיכון סקווירא שבניו-יורק. בהלווייתו השתתפו כ-25,000 חסידים.

סבא: ר' יצחק (מצד אביו), ר' אליקים געצל מאוסטראה (מצד אימו). **סבתא:** הרבנית חנה סימה (מצד אביו). **אביו:** האדמו"ר רבי דוד מסקווירא. **אימו:** מרת ציפורה. **אחיו:** ר' מרדכי. **אשתו:** מרת טראני (בת האדמו"ר ר' פנחס טברסקי מאוסטילא [עיירה בנפת לודמיר] - נישא בשנת ה'תרפ"ה). **בנו:** האדמו"ר ר' דוד מסקווירא-ניו סקוור. **בנותיו:** מרת פייגא מלכה, מרת סימה מירל, מרת מרים.

שהסתיימה מלחמת העולם השנייה, השתקע רבינו בבוקרשט בירת רומניה, והפך את ביתו למעון למאות פליטים, שחזרו בימים ההם שבורים ורצוצים ממחנות העינויים, בלא למצוא עוד את ביתם. הרבי לא הסתפק בכך, שקלט את כל מי שהתדפק על פתח ביתו, אלא שיגר מדי יום ביומו את שליחיו אל תחנת הרכבת שבעיר, כדי שיחפשו אחרי כל מי שחזותו יהודית, ויביאו אותו אל ביתו, שם סעדו אותו, ניחמו ותמכו בו להתחיל בחיים חדשים. רבים מן הפליטים נשארו בביתו במשך חודשים רבים, כשהרבי דואג לכל צרכיהם.

סיפר אחד מהפליטים: "הייתי באושוויץ ובנס שרדתי את השואה האימה, עם השחרור התגלגלתי ברכבת לכיוון בוקרשט, מבלי לדעת מה יהיה עימי, כשירדתי בתחנה, ניגש אלי יהודי בלתי מוכר והושיט לי ידו בסבר פנים יפות ובידידות ואמר: 'שלום עליכם. הרבי שלחני לקרוא לך, הנה הכתובת שלו'. לא הכרתי את הרבי ולא ראיתיו מעולם, אבל שום כתובת אחרת לא הייתה לי, ובלית ברירה הלכתי אליו, בבואי לביתו שמח לקראתי כאילו היה אבי, ודבר ראשון שאל: 'האם אכלת היום?', ענית בשלילה, מיד הוליכני אל המטבח וביקש לתת עבורי אוכל ומשקה, והוסיף דרך אגב: 'אתה יכול להישאר פה כמה זמן שתרצה'.

"הודי שבנו קיבל זימון לצבא, הגיע לרבינו וסיפר על כך. שאל הרבי: "האם בנך סבל אי פעם מאיזה מיחוש? אולי פעם לא היה בריא?" - "לא". ענה היהודי, "בני בחור בריא, ושהקב"ה יעזור שימשיך להיות בריא". אבל הרבי התעקש ושאל: "אולי בכל זאת משהו?", ענה היהודי: "אם הרבי כל כך מתעקש, פעם בהיותו קטן סבל בני מכאבי ברכיים אבל לא יותר מזה". "טוב", אמר הרבי, "כשהבן ילך להתייצב לפני הרופאים לבדוק אם הוא כשיר לצבא, שיאמר לרופאים שסבל מכאבי ברכיים". והרבי בירכו לשלום, ואכן בנו התייצב לפני הרופא הראשון ואח"כ נכנס רופא בכיר יותר, וכשאמר לרופא הבכיר שכאשר היה ילד קטן, סבל מכאבי ברכיים פטרו מיד מהצבא ואמר לו: "כזה אחד לא יכול לשרת בצבא!".

עוד בהיות הרבי ברומניה (לפני עלותו לארה"ב) נכנסו אליו שמונה-עשר בחורים, שקיבלו זימון לצבא והרבי בירכם שיקבלו פטור מהצבא. למחרת במשך כל היום היה הרבי שרוי במתח ודאגה והיה בתענית דיבור. לפנות ערב באו הבחורים להודיע לו, שהם קיבלו פטור מהצבא, לפני שניגש הרבי להתפלל מנחה. אמר הרבי בלשון הקודש: "חסרים עוד שניים, שעדיין לא חזרו לכאן מהקבוצה". לאחר מנחה הגיעו השניים. שאל אותם האדמו"ר: "הייתכן שלא באתם לבשר לי את הבשורה הטובה שהשתחררתם מהצבא?!".

פעם נכנס אחד לרבינו והתמרמר, שצפוי לו משפט קשה עם שלטונות המס, והמצב חמור מאוד ר"ל. שאל אותו: "מה יהיה, אם לא ימצאו את הניירות של המשפט?". השיב הלה: "איני יודע". איחל לו הרה"ק: "הקב"ה יעזור, שלא ימצאו את הניירות". כעבור שבוע האיש שב לאנטוורפן. ביום רביעי הודיע לו עורך דינו כי מועד המשפט שלו נדחה, פעם אחת ופעם שנייה, עד שהודיעו לו סופית, שאין מוצאים את הניירות הנוגעים לתיק שלו ולכן הם נאלצים לבטל את האישום נגדו.

הצדיק הביט בפתקא שנמסרה לו. לפתע נעצר הרבי על שמה של אחת הבנות ושאל את האב לשלומה. האב השיב, כי שלום לה, הכול אצלה כשורה, והצדיק התנצל תיכף ומלמל, כי משהו נראה היה לו, כנראה בטעות. רק בהגיע האב לביתו נחרד לשמוע, שבעת שהותו אצל רבינו, חלתה אותה בת ועלה החום שלה עד שהגיעה ל"ע לסכנת חיים והנה באחת הוטב לה לפתע. כשבדק מתי חלה ההטבה ראה כי היה זה בעת ששאל רבינו על שלום הבת. ומעשים כאלה היו בכל יום, אשר עיניו צופיות למרחוק והקדים בברכתו רפואה למכה.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?!"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מִיתוּרִים לֹא מְפִסִּידִים לְעוֹלָם

הוא יאלץ להפסיק לעבוד וכן יאלץ לעבור מדידת הפאר שלו בקומה שלישית לדירת קרקע, ובכלל הכסף הזה מגיע לו בצדק וביושר בדין ובמשפט...

ואז לפתע צלצל הטלפון. היה זה האדמו"ר הגאון הרב אהרון הכהן רוזנפלד ה'אורחות אהרון' מפינסק קרלין צוק"ל זיע"א, הרבי בכבודו ובעצמו שוחח עימו!

הוא נעמד ביראת כבוד וכולו היה נרגש. "שלום לך ר' יוסל, מה שלומכם?", פתח הרבי בנעימות, ומיד ניגש לעניין שלשמו התקשר: "שמעתי שהינך מתייסר מאוד ברגלך ואתה עומד לפני כריתה... ובכן באתי להציע לך עסקה כדאית".

"אולם זה בתנאי שתחזיר לי תוך שעות ספורות תשובה ברורה ומוחלטת. אם תוותר ליריבך על מלוא החוב ותמשוך ידך מהתביעה המשפטית שאתה מנהל נגדו, אני מבטיח לך, כי רגלך תתרפא לחלוטין ולא תצטרך לכרות אותה".

השיחה הסתיימה, ידיו רעדו וראשו הסתחרר. השיחה הוציאה אותו משלוותו. הוא התקשה לעכל את מה ששמע. "לוותר לגמרי? על כל התביעה? איך אפשר לחשוב על זה?".

"הרי הכסף מגיע לי בצדק וביושר ומדוע הרבי עוזר לסוחר הנתבע שאינו נמנה כלל על קהל חסידיו, ובכלל הוא התנכל אישית לרבי ולמוסדותיו בפומבי, מה פתאום לוותר לו?".

לאחר דקות ארוכות שהיה שקוע במחשבותיו חשב: "אולי לוותר? אולי כדאי לנהוג לפנים משורת הדין? הרי גם הוא זקוק לישועה ורפואה מידו הפתוחה, גם הוא מבקש מבורא עולם להתנהג עימו לפנים משורת הדין. מידה כנגד מידה! ובנוסף, יש לו הבטחה נאמנה מהרבי".

שעה ארוכה התחבט והתלבט. לאחר התייעצויות עם בני ביתו, קיבל החלטה לא קלה: "מוותרים על התביעה!". כשהובאה ההחלטה לפני הרבי אמר לו הצדיק מיד: "אם כך, תבטל את התור לניתוח, ואתה יכול להפסיק לקחת תרופות-הרגל תבריא מעצמה".

באמונת חכמים תמימה לקח ר' יוסל מיד את כל ערימת התרופות, התחבשות והמשחות למיניהם, אסף את הכול וזרק לפח האשפה. בנוסף התקשר לבית-הרפואה וביטל את מועד הניתוח.

הנס לא איחר לבוא, הנמק החל לגלות סימנים ראשונים של נסיגה, הפצעים המדממים החלו להגליד, הכאבים הלכו ופחתו, ועור חדש צח ונקי כיסה את הרגל המתאוששת, ואט אט חזר ר' יוסל להתהלך על רגליו כאחד האדם. חלפו מאז שנים רבות, ר' יוסל ממשיך לעמוד על שתי רגליו, לאחר שוויתור נאצל גרם לרגלו להתרפא בדרך פלא.

להלן סיפור מופלא, שנשלח מאחד מקוראנו המלמד אותנו, כי מוויתור לא מפסידים לעולם ולמעשה המוותר, כאשר על פי דין מגיע לו - זוכה לראות ישועות מופלאות מעבר לגדר הטבע:

ר' יוסל היה שיפוצניק, ששמו הטוב הלך לפניו. באחד הימים פרץ ויכוח בינו לבין אחד הסוחרים הגדולים על סכום גדול מאוד לר' יוסל לא היה ספק, שהצדק עימו, ומאחר שכן, נאלץ לפנות לבית הדין.

לאחר הדיון פסקו הדיינים, כי הדין עם ר' יוסל ועל הסוחר להשיב לו את כל כספו. משסיר הלה לקיים את פסק הדין, התיירו לו בית הדין לפנות לבית המשפט.

ר' יוסל בלית ברירה מצא את עצמו פותח תיק תביעה. התהליך המשפטי התנהל בעצלתיים, והחוב תפח מחמת ריביות וקנסות, ולכל זאת אמור להצטרף הוצאות המשפט.

יום אחד התעורר ר' יוסל וחש כאבים עזים ברגלו הימנית. טבילה, שיעור, תפילה, ושיעור נוסף וכל זאת לפני פת שחרית. "כנראה מתחתי את השריר", חשב והמשיך בסדר יומו הרגיל, מתעלם מהכאב הטורדני. אך הכאב החמיר והתפשט למעלה לכיוון הברך.

לאחר שלוש שנים שנות עבודה בבריאות טובה נאלץ בפעם הראשונה להיכנס לרופא אורתופד. הוא הפנה את ר' יוסל לסדרת בדיקות וצילומים. התוצאות היו חמורות. גם הפרופסור וגם מנהל המחלקה היו בדעה אחת: הדיאגנוזה הרפואית מצביעה על זיהום חמור שפשט ברגל, וגרוע מזה אף נראה התחלה של נמק... רח"ל.

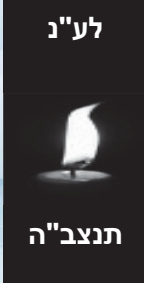
ר' יוסל קיבל את מה שעבר עליו בהכנעה ובאמונה. על המדף בביתו נערמו ערימות של תרופות, משחות, רטיות ותחבושות. כוחותיו הלכו ונחלשו, והוא נאלץ להפסיק את עבודת השיפוצים. מצב הרגל לא היה פשוט כלל, הפצע המוגלתי והמדמם הלך והתרחב.

רופא בכיר ובעל שם המוכר כמיוחד באבחנות מסוג זה, אמר לר' יוסל את מה שכל כך קיווה לא לשמוע: "ניתוח כריתה!". הקביעה הייתה חד משמעית!

בלית ברירה, קבע ר' יוסל תור לניתוח ואף קבע תור לטיפול והתאמת רגל תותבת. באחד הימים לפני הניתוח, עדכן עורך הדין את ר' יוסל כי התביעה עומדת על סך של מאה שמונים אלף שקלים! (סכום עצום באותם הימים), וכפי הנראה עשוי ביה"מ לפסוק בימים הקרובים.

מהתבטאויות השופט נראה, שר' יוסל עומד לזכות בתביעה ובגדול, כך הודיע עורך דינו. הכסף יוכל להביא תועלת רבה, בפרט כשבועוד זמן קצר יאלץ להתמודד עם חייו כנכה ל"ע.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שבתי בן אסתריא אטון זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל הרב נחמס בן ויקטוריה בצרי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברוק דב ז"ל אביבה בת איריון ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה שרה בת נרקיס עמירם בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל מזל בת שמעון דב בן יצחק ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל חי יזיז בן קלרה ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בן סעדה ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה סלים בן פרחא ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל יוסף בן סעדה ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה לטיף בן פרחא ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל זילפה בת רנדה ע"ה אורה בת נעמי ע"ה יעקב בן חנה ז"ל מישא אסתר בת זרה ע"ה שמועון בן שמחה ז"ל אורה בת נעמי ע"ה שמועון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעמי ע"ה אברהם בן דינה ז"ל אברהם בן דינה ז"ל הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב נחמס בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איריון ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי יזיז בן קלרה ז"ל יוסף בן סעדה ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל זילפה בת רנדה ע"ה אורה בת נעמי ע"ה יעקב בן חנה ז"ל מישא אסתר בת זרה ע"ה שמועון בן שמחה ז"ל אורה בת נעמי ע"ה שמועון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעמי ע"ה אברהם בן דינה ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל מיכל רבה בת שרה ע"ה ע"ה נעמי בת כותון ע"ה מרים בת בלה ע"ה צדיק חכם בן חזלה ז"ל ע"ה שני בת אסתר ע"ה מסוד' בת חביבה ע"ה יונה בן סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעמי בת גורג'יה ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל שמעון בן שמחה ז"ל ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעמי ע"ה שמועון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעמי ע"ה

הדלקת הנר: 18:40 צאת השבת: 19:41 רבינו תם: 20:18 (לפי אפיק ת"א), הפטרת השבוע: כה אמר (יחזקאל מה), ראש חודש ניסן, שבת החודש.

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "תזריע"

"שאת או ספחת או בהרת" [יג, ב].

כתב רמב"ם: 'לשון הרע הוא המספר בגנות חברו אף על פי שאומר אמת, אבל האומר שקר הוא נקרא מוציא שם רע על חברו.'

במפעל לייצור זכוכית, מועסק יהודי בשם ראובן, שביום מן הימים הרים דלת גדולה מזכוכית, וניסה להעמיסה למשאית שחנתה בכניסה למפעל. דלת זו יוצרה מזכוכית יקרה, ושוויה (עבור המפעל) נאמד בכאלפיים שקלים. ובכן, ראובן העמיס את הדלת שלא בזהירות, ופתאום נפלה מעל גבי המשאית, והתנפצה לרסיסים... קול הרעש הגדול של ניפוץ הדלת, הגיע לאוזניו של שמעון, עובד בכיר במפעל, והוא מיהר להגיע למקום. ראובן ביקשו "תוכל לעזור לי לאסוף את רסיסי הזכוכית?". ושמעון ניאות ברצון לבקשתו. תוך כדי הדברים, מופיע לפתע בעל המפעל. האיש היה בטוח ששני העובדים אחראים לנזק הגדול, והחל לנוזף בהם, "כשמתעסקים בדלת כה גדולה ויקרה יש לנקוט במשנה זהירות. התרשלותכם לא תעבור בשתיקה!..."

באותה שעה שמעון, שהינו יהודי בר אוריין וירא ה', עמד בניסיון לא פשוט. גמלה ההחלטה בליבו, לספוג בשתיקה את הגערות וקיתונות הגנאי שנשפכים עליו, וכל זאת על מנת 'להתחלק' במנת המבוכה עם ראובן (שנחשב לעובד חדש יחסית במפעל). המעניין הוא, שגם ראובן החליט לשתוק ולא לספר שהאמת היא שהוא האחראי לנזק. כעבור מספר ימים, הגיע יום קבלת המשכורות של עובדי המפעל. ראובן מביט בתלוש המשכורת, ומגלה כי הפחיתו 1,500 שקלים, מחמת שבירת הדלת היקרה. מאוחר יותר גילה, כי גם במשכורתו של שמעון חל קיזוז, אך רק ב-500 שקלים. (ככל הנראה, בעל המפעל התחשב בכך ששמעון הינו עובד ותיק, שעד כה לא פשע במלאכתו, והחליט לנהוג כלפיו בסלחנות, ולהטיל את עיקר ההפסד על ראובן).

כעת, כולנו מצפים לראות את ראובן ניגש אל שמעון הצדיק, ומשיב לו את ה-500 שקלים שהפסיד בגינו. אך למרבה ההפתעה, לא זו בלבד שלא השיב לו את הסכום, אלא אף ביקש להטילו על ראשו... ראובן פנה אל חשב-השכר של החברה, והתרעם: "כיצד אתם מעיזים לעשות איפה ואיפה?! אם שנינו הזקנו יחד, הרי שעלינו לשלם שווה בשווה!..." חשב-השכר הגיב: "אפנה את התלונה לבעל המפעל, והיא תטופל".

הדברים הגיעו בדרך כלשהי לאוזניו של שמעון. טבעי היה, שעתה, לאחר שראובן הגדיש את הסאה בהשיבו רעה תחת טובה, ייגש אפוא שמעון לבעל החברה ויספר לו את האמת, (ובוודאי יתקבלו דבריו כי ניכרים דברי אמת, וגם יש לו עדים על כך). אולם, מדהים להיווכח בגודל צדקותו של האיש, שבא והעלה את השאלה בפני מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: "הנה במידה ואספר אודות נזכותו של ראובן, אמנם אנצל מהפסד של 500 שקלים (מלבד ה-500 שכבר הפסדת), אלא, שלבטח הדבר יביא לפיטוריו של ראובן ופגיעה בפרנסתו; ואם כן, ברצוני לדעת - כיהודי שחפץ לנהוג כרצון הבורא - האם יש מקום לנהוג כאן במידת חסידות ולשתוק, או שמא מוטל עלי לספר לבעל המפעל את האמת?".

השיב מו"ר שליט"א: ראשית כל, יש לפנות אל ראובן ולדרוש ממנו: 'עליך ללכת ולהסיר את תלונתך הזדונית. אם לא תעשה זאת, אלך ואספר שאתה הוא זה ששבר את דלת הזכוכית!' במידה וראובן ימשיך לנהוג ברשעות, מחוייב שמעון לספר את האמת ולהביא לפיטוריו, כי 'כל המרחם על האכזרים, סופו שנעשה אכזר על הרחמנים' (קהלת רבה ז'-ט"ז), והלכה בידינו (או"ח סי' תר"ו-א'), שהמוציא שם רע על חברו, אין צריך למחול לו, אפילו כשבא לבקש מחילה (כי אם ממת ענוה), כל שכן במקרה שאינו בא לבקש מחילה, אלא אדרבה, מוסיף חטא על פשע, וימחדד את הוצאת השם רע על שמעון ובא לגנוב ממונו, בכך שמבקש להטיל עליו מחצית מדמי הנזק, שבוה בוודאי אין למחול לו.

ולכן, במקרה שראובן אינו חדל ממעשיו, מצווה שמעון שלא לנהוג ברחמנות, כי רחמנות זו מרבה פשע בעולם, וכבר התפלל דוד המלך ואמר (תהילים יז) "שבור זרוע רשע". וברור שאסור לנהוג כאן בענוה, אלא למגר את הרשע. [וכבר המליץ אחד האדמו"רים: צריך להיות ענו, אך אסור להיות זנב] (ופריו מתוק).
"ובשר כי יהיה בו בעורו שחין ונרפא" [יג, יח].

אמר חזקיה, אין תפילתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים ליבו כבשר (כבשר שהוא רך ולא כאבן שהוא קשה, רש"י). הרב יעקב שכטר שליט"א, סיפר למגיד המישרים רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, כי פעם הזמינו אותו לשיבה מסויימת לדבר בפני הבחורים. בין הדברים סיפר להם כי בקהילת אופקים, בתקופת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל כמרא דאתרא, התגורר שם אברך חשוך ילדים. השנים חלפו. צערו ויגונו של אותו אברך ורעייתו היו עצומים. הם ניסו לעשות כל סגולה שנאמרה להם - אך מאומה לא הועיל.

באחד הימים קרא לו הרב פינקוס ואמר: "יודע אתה, ישנה סגולה אחת שעדיין לא עשינו, אולם כעת אין לי זמן, תבוא אלי בבקשה בשעה שתים-עשרה בלילה..."

בשתים-עשרה נקש האברך בדלת ביתו של הרב פינקוס. הרב הוביל אותו אל הרכב, וכששניהם התיישבו החל בנסיעה. "מה הסגולה?" - ניסה האברך להבין. "חכה" - השיב הרב.

הרכב דהר לכיוון באר שבע, ומשם לכיוון ירוחם... שלושים-ארבעים קילומטר של מדבר למלוא כל האופק. באמצע השום-מקום עוצר הרב פינקוס. "כאן תרד", הוא אומר לאברך, שמנסה למצוא איזה אות חיים בין החולות והשיממון. "מה צריך לעשות? מהי הסגולה?" – הוא מנסה לשאול. והרב פינקוס עונה: "כעת השעה שתים-עשרה וחצי בלילה, אני אגיע בע"ה בשלוש וחצי לאסוף אותך... יש לך שלוש שעות לבכות ולצעוק... אף אחד לא שומע אותך כאן – רק הקב"ה. תבכה תצעק ותתחנן..."

סופו של הסיפור הוא – הרים הרב שכטר את קולו לפני הבחורים – שתשעה חודשים מאוחר יותר, נולד לבני הזוג הללו בן... כשיצאתי מן הישיבה – סיים הרב שכטר – ניגש אלי אחד הבחורים ואמר לי: "כבוד הרב, אני הוא אותו הבן..." (ופריו מתוק).

"באש תשרפנו את אשר בו הנגע" [יג, נז].

מעשה בתלמיד חכם צעיר ונמרץ, שפועל רבות בקירוב בני נוער באחת הערים בארצנו. התלמיד חכם הצליח לאסוף כשלושים נערים מתקרבים, ללימוד ליל הושענא רבא. במהלך הלילה הרבה לשוחח עמם אודות הקלקול הנורא שבמכשיר המתועב, 'מחריב היהדות' – האיפון. הנערים האזינו לדבריו הסוחפים, ובשעת רצון פנה אליהם בתחינה, כשדמעות זולגות מעיניו: "אנא, אנו עומדים לפני רגע חיתום הדין, ה'הוצאה לפועל' של הדין שנכתב בראש השנה ונחתם ביום הכיפורים, בואו ונקדש שם שמים, ונקבל עלינו כולנו כאיש אחד בלב אחד, לקיים את ציווי הבורא של 'ובערת הרע מקרבך', ונשרוף את המכשירים הטמאים שבכיסנו... אחיי ורעיי, הבה נאסוף את כל המכשירים לקופסה אחת, ולאחר התפילה וחבטת הערבה, נשליך למדורה את הקופסה, ובוודאי שבשמים יעשה הדבר רושם עצום ונוכח לפתקה טובה..."

הדברים היוצאים מליבו הטהור, נכנסו לליבם של אותם אחים תועים, וכמעט כולם ניגשו להניח את המכשיר הטמא בקופסה! מי כעמך ישראל!...

אלא, שלפני התפילה, לאחר ששבו הלומדים מטבילה במקווה, הופתעו לגלות שקופסת המכשירים נעלמה! החיפושים אחר הקופסה העלו חרס, אך לאחר כמה ימים התברר שנגנבה על ידי אחד הנערים, שמיחר עוד באותו היום לפנות אל סוחר, ולמכור לו את כל המכשירים תמורת סכום רב של כסף.

אותו נער הודה במעשיו, והנערים תבעו שימסור ליד כל אחד את דמי המכשיר. למרבה הפלא, הגנב לא התרגש במיוחד מהתביעה נגדו: "לא גנבתי מאומה – הצטדק – שהרי המכשירים שעמדו לשריפה, היו הפקר גמור, ולא מן הנערים זכיתי בהם אלא מן ההפקר!"

באים הנערים עם הגנב ושואלים: האם אכן מתקבלת הטענה, שהמכשירים שיועדו לשריפה נחשבים כהפקר, וממילא הגנב פטור מלשלם את דמייהם?...

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: הגנב צריך להשיב לכל הנערים את דמי המכשירים שלהם, משתי סיבות: (א) ברור הדבר, שכוונת הנערים הצדיקים, לא היתה אלא לבער את האיפונים הטמאים מן העולם, ולא רק להוציאם מרשותם, שאם לא כן מדוע לא החליטו למכרם בעצמם ולהרוויח את תמורתם הכספית, אלא, שבוודאי כוונתם היתה לקיים במכשירים "מצוות שריפה" כדי שלא יזיקו גם לאחרים, (כעין מה שמצינו ברמ"א באו"ח תל"ד ב', שאין לבטל ולהפקיר את החמץ אלא לאחר שרפו אותו, כדי לקיים מצוות שריפה בחמץ שלו); ומשכך, כל עוד לא נשרפו, הם עדיין נשארו הבעלים על המכשירים, ולכן שלם ישלם להם הגנב את דמייהם.

(ב) לפני המבול מצווה ה' יתברך על נח (בראשית ו', כ"א): ואתה קח "לך" מכל מאכל אשר יאכל, ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה. ודקדק ה'כלי יקר': "לך" משמע משלך, לא משל אחרים, כדרך "משלכם" הנאמר בארבעת המינים. ומדוע היה צריך הקב"ה להדגיש שיקח נח מזון דוקא משלו? – מסביר ה'כלי יקר' – אין זה אלא כדי שלא יחשוב נח, הרי היום או מחר ימותו כולם, כך שממונם עומד להיות כלה, ואם כן, אולי יהא מותר ליקח משלהם... תלמוד לומר – קח "לך" משלך דווקא! הרי שגם רגע אחד לפני מבול או שריפה, אסור לגזול ולעדיין שם הבעלים על החפץ.

וכך גם בענייננו, על דעת שיקח את זה הנער הגנב, וימכרנו לחוטא ומחטיא, על דעת כן לא הפקירו, והרי זה הפקר בטעות! כעת התעוררה שאלה נוספת: בא הנער הגנב, ותובע מבעלי המכשירים דמי תיווך! "הרי השתדלתי במכירת המכשירים – טען – ואתם זוכים בתמורתם המלאה הודות להשתדלותי, ומדוע שלא אקבל את אחוזי תיווך המכירה?!"

וגם כאן התשובה היא – שאין ממש בתביעתו, משתי סיבות:

(א) משום שדמי תיווך ניתנים מדין 'נהנה' (עבור ההנאה שקיבלו לבעלים), וכאמור, בענייננו הנערים העדיפו שלא למכור את המכשירים אלא לבערם מן העולם, ולכן יכולים לטעון שמכירה זו נעשתה למורת רוחם, ואינם רוצים כלל בתיווכו של אותו 'מתווך גנב', ולא ניחא להו במכירתו הזדונית. (ב) הגנב לא התכוין כלל ליהנות את בעלי המכשירים, אלא רק את עצמו, ועל כך אין חיוב תשלום מדין 'נהנה'.

לסיכום: גונב המכשירים צריך ליתן את דמייהם לבעליהם, ולא יקבל כלל אחוזים מדמי המכירה! (ופריו מתוק).

"אל תקרי הליכות אלא הלכות" – (אורחות ציון- לרבינו בן ציון מוצפי שליט"א).

א. קריאת שמע שעל המטה חיוב היא על האדם הן על פי התלמוד הן על פי הזוהר והקבלה, וזוכה להיות גופו ונפשו שמורים מן המזיקים, ועל ידי קריאתה בכוונה הורג אלף ועשרים וחמש מזיקים, ונשמתו עולה לגן עדן ועושה שם יחוד נעלם ועליון.

ב. גם הנשים יקראו קריאת שמע שעל המטה כאנשים, כי גם הן צריכות שמירה ויש בזה עוד טעמים על פי הקבלה.

ג. טוב לומר קודם קריאת שמע נוסח המודעה "הריני מוחל וסולח לכל בר ישראל שהכעיס והקניט אותי", ויש לזה יסוד וסמך מדברי הגמרא והזוהר הקדוש ויועיל מאוד לקבלת התפלות ולטהרת הנפש.

ד. ברכת 'המפיל' רב ערכה וגדולה חשיבותה וישתדל מאוד כשהולך לישון קודם חצות לאמרה בכוונה יתירה קודם שיתחיל אמירת קריאת שמע.

ה. ברכת 'המפיל' יש להשתדל לאומרה בשם ומלכות כי נשגבה ורמה מעלתה. כי יש אומרים שאם לא מברך אותה, הוא כנהנה מעולם הזה בלא ברכה.

ו. מעיקר ההלכה יש לאמרה בשם ומלכות במשך הלילה עד עלות השחר, ואין הברכה תלויה אם הולך לישון ומתי הולך לישון כיון שהיא ברכת ההודאה להקב"ה, אך מכיון ויש חולקים בזה, המנהג שלא לאמרה בשם ומלכות אלא אם הולך לישון קודם חצות.

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ לזן בן פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, לע"נ לוציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל המאמינים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

בנים - בלא זכות

"דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר" (יב ב)

דרש רבי אליהו הורושובסקי רבה של דרוהוביץ:
ראשי התבות: "לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר" הם: לא זכות, ללמדך כי המבקש להפקד בנים, לא יזכיר בתפלתו את זכותיו ואת מעשיו הטובים, אלא יבקש מה' מתנת חנם, וכך יזכה שתקבל תפלתו.

אזור אליהו

'חפה' לפני מעשים טובים - הכיצד?

"ביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב ג)

"תנו רבנן המל אומר: אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה. אבי הנו אומר: אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בביתו של אברהם אבינו. העומדים אומרים: כשם שנכנס לביתך כך יכנס לתורה לחפה ולמעשים טובים..." (שבת קל"ב)

תמיהה ידועה היא: מפני מה הזכרה 'חפה' לפני מעשים טובים, הלא במצוות ובמעשים טובים מתחייב הנו בהיותו בן שלוש עשרה, ואלו זמן החפה הוא מגיל שמונה עשרה (בבבא ט"א)?

פמה תרוצים נתנו לכה?

א. האבודרהם באר: הן אמת שמתחייב הנו במצוות ובמעשים טובים בגיל שלוש עשרה, אולם בדיני שמים אין עונשים אותו עד הגיעו לגיל עשרים (ראה שבת פ"ט) - לאחר זמן הכניסה לחפה.

ב. בכתב סופר פרש זאת על פי מאמר חכמינו זכרונם לברכה (פתבות ע"א): "איזו הן מעשה ידיו של אדם? הן אומר: בני ובנותיו. ועל כך אנו מברכים את ה' הנוולד, שלאחר שפיגס לחפה, יזכה במהרה למעשים טובים - לבנים ולבנות ההולכים בדרך טובה.

ג. בעל 'חשק שלמה' תרץ באופן מחדש, כי הקדימו חפה למצוות, ללמדך כי מוטב לאדם להכניס את בנו לחפה מקדם ככל האפשר, אף טרם הגיעו לעל מצוות.

ספר 'חשק שלמה' כי אחיו הגאון רבי בצלאל הכהן מוילנא התפרסם כבר מילדותו כעלוי מפלא, עד שאחד הגבירים הגדולים שחשק בו מאד לקחו לחתן בביתו אף בן אחת עשרה שנים. בדרך צחיות אמר אז אביו רבי ישראל משה, כי על כך מברכים את התינוק: ש"פיגס לתורה ויצליח בה כל כך, עד שיכניסוהו לחפה בטרם יגיע לגיל מעשים טובים.

אבודרהם בפרשת המילה: כתב סופר עה"ת בהקדמת אהל לאה: בנינו שלמה בהקדמה: שם סי' י

משפחת כפולה על ברית המילה

"ביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב ג)

"ביום השמיני ימול" - אין כתיב שם שיצא הוצאות

על המילה. בא וראה כמה ישאל מחבבין את המצוות שהם מוציאים הוצאות כדי לשמור את המצוות ולשמח בהם. אמר הקדוש ברוך הוא: אתם משמרים את המצוות ותשמחו בהן, אני מוסיף לכם שמחה" (תנחומא פ"ה).

דקדק רבי יוסף ליב סופר רבה של פאקז:

אף שכבר קבעו חכמים (קדושין ל"ט א): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", על השמחה שאדם שמח בעשיית המצוה מקבל הוא שכר גם בעולם הזה. לפיכך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: אם תשמחו במצוות "אני מוסיף לכם שמחה" - בעולם הזה. מטעם זה נהגו לערוך משה שמחה ושמחה לאחר קיום מצוות ברית המילה, להראות כי בשכר שמחת המצוה זוכים לשכר אף בעולם הזה.

כך יתבאר גסח 'הרחמן' הגאון בברכת המזון של אחר סעודת ברית המילה: "הרחמן הוא יברך בעל ברית המילה אשר שש לעשות צדק בגילה, וישלם פעלו ומשפחתו כפולה..."; כיון שבעל הברית 'שש' בעשיית המצוה, לפיכך מקבל 'משפחתו כפולה' - הן בעולם הזה והן בעולם הבא.

מענין לענין באותו ענין, יש שהביאו הסבר נוסף לברכת 'משפחתו כפולה':

בשעת הכנסו בברית אין הרף הנמול ראוי לקבל שכר משלם, שכן היות שעדין אינו 'בר דעת', חסר הוא את חלק הרצון והשמחה במצוה. אף כאשר הוא עצמו גדל ונוולד לו בן, והוא מכניסו בבריתו ובחפי לבו בבריתו של

רזי אמונים

'אמן' ומילה' תלויות זו בזו

"ביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב ג)

בגמרא (סנהדרין ק"ב ב) מובא: "קטן מאימתי בא לעולם הבא? רבי נחמן בר יצחק אמר: משעה שנמול... תנא משום רבי מאיר: משעה שיאמר אמן". מדברי הגמרא עולה שמצוות עגית אמן שקולה כמצוות המילה. ואכן כך הוא, שהרי את שתיקו ירשנו מאברהם אבינו עליו השלום; אברהם היה הראשון שהצטוו על המילה, ואף נסח ברכתה הוא: "להכניסו בביתו של אברהם אבינו", ומאידך היה הוא ראש המאמינים - והרי 'אמן' והאמונה חד הם (רבנו בחיי שמות יד לא). נמצא שכדי להקרא 'זרע אברהם' יש להקפיד על שתי מצוות אלו שהן משלימות זו את זו, וסימנן: 'המילה' (עם הכולל) בגימטריה 'אמן'.

הרב יעקב דב מרמזי שיינו י"ד בני אמונים

אברהם אבינו, אזי מתגלה לכל כי הוא רוצה ושמח אף בברית שעבר הוא עצמו בקטנותו. ובכך הוא משלים את המצוה שהחל בה בקטנותו, וממילא ראוי הוא לשכר כפול - על מילת בנו ועל מילת עצמו.

"לקיטו סופר: ביום השמיני ע"מ קמד

חנוף - מקטנות ועד גדלות

"ביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב ג)

בבקשות 'הרחמן' הנאמרות אחר ברית המזון של סעודת ברית המילה מבקשים: "הרחמן הוא יברך את אבי הילד ואמו ויזכו לגדלו ולחנכו ולחכמו..." והנה לכאורה, הלא את עקר חנוכו מקבל הילד מהוריו בקטנותו, והנה צריך אפוא להקדים: 'לחנכו' ל'גדלו'?

פרש רבי זליג ראובן בנניס רבה של ירושלים:

היא הנותנת; מוסיפים אנו ברכה להורי הרף הנמול, שלא יפרק הילד מעליו את על חנוכס לכשיגדל, אלא ימשיכו אוניו להיות כריות לשמע מוסר אביו ותורת אמו גם לאחר שיגדל, וכך יזכו הוריו 'לחנכו ולחכמו' אף לאחר 'לגדלו'.

'ביום השמיני ע"מ רלא

'הדר' העניות נטל מישראל

"זאת תורת הילדת לזכר או לזמנה; ואם לא תמצא ידה די שיה" (יב ז)

בעת עריכת שלחנו הטהור בשבת קודש פרשת תזריע, טרם פתח האדמו"ר רבי שלום מבעלז באמירת 'הקדוש' בקש הוא לעורר רחמים על פרנסתם של ישראל ואמר:

על אף שאמרו חכמים (חגיגה ט"ב): "א"ה ענייתא ליהודאי", הרי כבר מקרא כתוב באיכה (א' א): "וצא מבט ציון כל הדרה", ומן הראוי אפוא שיצא מהם גם ה'הדר' של העניות.

הוסיף ודרש הרבי כי אף מן האפן שבו כתבה התורה את פרשת הילדת נובל ללמד עד כמה הפרנסה ואינה לישאל:

חתמה התורה את פרשת קרבן היולדת העשירה במלים: "זאת תורת הילדת", אף שטרם פריטה את דיניה של יולדת שאין ידה משגת להביא קרבן צאן, לאמר: על פי התורה ראוי שלכל משפחה בישראל תהיה פרנסה בשפע, כך שבשעת שמחה תוכל להביא קרבן צאן. אף "אם" יארע ותמצא יולדת ש: "לא תמצא ידה די שיה" אזי גם היא תוכל לצאת די חובתה בקרבן הבא מן העוף. ומכל מקום אין דין זה חלק מתורת היולדת המצויה.

ספורי חסידים

החדש אשר ישועות בו מקיפות

"במי הקדוש ברוך הוא נברע להן לישראל מאמות העולם, בבני אדם שהן משקימין ומעריבין לבית הכנסת ולבית המדרש ועונין אמן, ומברכין את הקדוש ברוך הוא באמן".

תנא דבי אליהו רבא יא

ברכת המזון - ברכת 'בונה ירושלים' (ג)

ועל הבית הגדול והקדוש

בפתיחה לברכה זו הובא דברי הישב"ץ המבאר את העבדה שאנו מבקשים רחמים על בית המקדש, אף שאין זו הדרך לבקש על דבר שכלה ואיננו, משום שבית המקדש ועדנו קיים אף בזמן הזה, אלא שמהותו נסתרת מעינינו.

וכך הובא בזהר הקדוש (פוקדו רמ ג):

חלילה לומר ששולטו הַקוּמְדִים על אבני ציון וירושלים ושרפו אותן, אלא את כלן וגו' הקדוש ברוך הוא, ולא נאבד מן אחד. וכשחזר הקדוש ברוך הוא וְעָמַד יְרוּשָׁלַיִם על מקומה, אָזי אָתָּן אֲבָנֵיהֶם אֲשֶׁר הָיוּ לְמִקְוָמוֹ לְמַעֲקָדוֹ.

עוד דרשו בזהר הקדוש (שפלה ג) על הפסוק (ישעיה נב ח): "קול צפיק נשאו קול יחדו ורגנו כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון" - מי הם 'צופיק'?

הם אלו שמצפים אימתי ירחם הקדוש ברוך הוא ויבנה את ביתו. ולא אמר הכתוב 'ישאו קול' - בלשון עתיד, אלא 'נשאו קול' - ללמד, שכל מי שהרים קולו בכדי על חרבן בית ה' בגלות, זוכה שיקים בו: "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון".

הזדמנות אותה לעורר צער זה נגתה לנו בכרבת המזון, בבקשת: 'ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עלינו'.

וכפי שכתב ב"סוד ושרש העבודה (שער פ"ט): "ובתבות: 'ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עלינו', כניס צער גדול בלבנו; עד מתי בית מקדשנו ותפארתנו יהיה לחרבה, ומתי יבנה שניכל והתקרב בו את קרבנות חובותנו בכדי שיבא מה' נחת רוח ליצרנו".

גדלה הנובעת מהקדשה

יש להבין, מפני מה מקיים אנו את בית המקדש 'גדול' הלא בודאי מקיים בתים גדולים ממנו?

הגאון רבי יוסף בגיניו מביא ב"מגדולי ירושלים, הסיפור: בשונה מבתי אחרים שגדלים נמדד במדותיהם, התיחד בית המקדש בכך שהכיל את כל הבאים בשעריו. כפי שהובא במשנה (בבא בת ר"ה) שעל אף שגבי שאל היה עומדים בו בצפיפות רבה, כשהיו משתחים היה ביניהם רוח. עבדה זו נבעה מכת הקדשה הייתה שערותה בו, ולכן אנו כורכים בבקשה על המקדש את התארים: 'הבית הגדול והקדוש' כאחד (יוסף עמ רס).

עוד יש לבאר, כי גדלתו וקדשתו של בית המקדש היתה מחמת שנקרא שמו עלינו. שכן תאר 'גדול וקדוש' הוא תאר מיוחד לשמו ותברך, וכפי שאנו אומרים בקדושי: 'הגדול והקדוש שמו רבא', וכן בתפלות המוגשים: 'הקדוש והגדול והקדוש עלינו קראת', ועוד.

משמעות התאר 'גדול' ביחס לשמו ותברך הוא - 'מטיב' (רש"י דברים ג ד), 'קדוש' משמעותו הוא - נגדל ומקדש מאתנו (רש"י ויקרא יט ב).

תכונות אלו נכרו היטב בבית המקדש: 'גדול' שדרכו השפעה טובה לכל העולם, ו'קדוש' - בנסיים המפלאים שהתרחשו בו דבר יום ביומו, שבהם נכרה לעין כל השגחתו ותברך ושלטתו המחולקת על השבע, וכן שהתפיסה הפיזית בחלק 'הגדול' והקדוש שבשמו ותברך התקיימה במיוחד בבית המקדש, לפיכך הסמיכו את התאר: 'הבית הגדול והקדוש' לתאר: 'שנקרא שמו עלינו' (עבודת לבב גר"י גולדווסר) ברכת המזון.

באר נוסף לפולים 'שנקרא שמו עלינו', נתן להסביר על פי דברי הגמרא כי קמים שולשה שנקראו בשמו של הקדוש ברוך הוא, ואחד מהם היא ירושלים. והנה, בזהר הקדוש (הר קדש בראשית א ז) הובא שאין הקדוש ברוך הוא משרה את שמו הגדול על דבר שעתיד להפסד ולהאבד. ויש לומר כי לפיכך אנו מצינים כאן:

"ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עלינו", כי היות שירושלים והמקדש נקראו בשמה, בודאי שלא יאבדו מאתנו, ומבקשים אנו אבוא כי יחרורו אלו ויתגלו אלינו ברחמים (הגש"פ נפתלי שבע רצון).

אבינו רענו - רוענו

התבות: 'אלקינו, אבינו' הן תארים לבואר יתברך, ואלו: 'פרנסנו, כלכלנו...' הן בקשות. לגבי התבות 'רענו, זוננו' הביא הד"ר משה (א"ח קפח ו) שתי דעות: הראשונה - שאלו הן בקשות שמשמעותן: 'רעה' אותנו [כרועה] עדרו [זון] אותנו, והשנייה - שהן תארים לשמו יתברך - ולדעה זו יש לגרס 'רוענו' כלשון הכתוב (תהלים כג א): "ה' רעי לא אחרס".

ה"טז (שם ס"ז) נקט פדעה שרענו, זוננו הם תארים, ובאר כי תארים אלו מקבילים לבקשות שאחריהם: 'פרנסנו וכלכלנו', כלומר: רענו - אנו מאמינים ביכלת שיש בידך יתברך לספק לנו את המזון הבסיסי וההכרחי, כאב המתביב לספק לבנו מזונות כדי לחיו, זוננו - וכן אנו מאמינים שבידיך היכלת לספק לנו אף את המותרות הנחוצים לנו כדי לחיות בהרחה, כפרות וכדו' ומתוך כך אנו מבקשים: "פרנסנו" - בצרכים ההכרחיים, "וכלכלנו" - במותרות.

בפרי מגדים' (במש"ב ט"ס) צין כי לדברי ה"טז יתפרש הכתוב: "ה' רעי לא אחרס", שאם ה' יספק לי את מזונותי כאב וכרועה' - בצמצום וללא מותרות, אזי אהיה בטוח כי לא יחסר מחלקי לעולם הבא, וכלשון התנא (אבות ו ד): "כך היא דרכה של תורה; שת במלח תאכל ומים במשורה תשתה... ואם אמה עושה כן אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא".

ביארך נאמן' (שם אות לו) תמה על פרוש זה, כיצד יתכן שחשנו לנו כמטבע הברכה לבקש על מותרות, והלא מצינו בכמה וכמה מקומות דברי חכמינו וזכונם לברכה שגנו את בקשת המותרות? ותוך כי בודאי אין פגוננו לבקש על מותרות לצרכי היום-יום, אלא לצורך סעודות שבת ויום טוב שמצוה להתענג בהן.

נסח מיוחד לברכת המזון של שבת

לאור האמור לעיל, בשלחן ערוך רב' (פסקי הסוד, ברכת המזון, ע"פ דברי הירושלמי שבת טו א) פסק, שכל ימות השבוע יש לגרס 'רענו' - בלשון בקשה, ובשבת שאין מבקשים על צרכים אישיים, יש לגרס 'רוענו' - בלשון תאר.

לשיטה זו תמה הרבי על 'שפע חיים' מצאנו, מפני מה אין משיגים בשבת אף את הבקשה: 'פרנסנו וכלכלנו', ל: "מפרנסנו ומכלכלנו"? ובאר זאת על פי דברי החוזה מלבליו, בבאר הכתוב (מש"ל כב): "ברכת ה' היא תעשירי ולא יוסף עצב עמה", כי השפע הרוחני היורד מן השמים מלא אף בכל טוב בשמי, וכשנמשך השפע ממקום גבוה, באה ההשפעה הגשמית יחד עם ההשפעה הרוחנית. וכפי שהיה מעשה ב'דברי חיים' מצאנו ז"ל, שפעם נכנס אדם אדם ופתחה בידו, מבלי שכתב בה כל בקשה על צרכיו הגשמיים. שאלו הדברי חיים: "מדוע לא צינת בקשת פרנסה? הלא פרנסה כוללת בתוכה הכל, אף רוחניות?" ויש לבאר את פגוננו כאמור, הכלל הבאה ממקור הקדוש הכוללת בתוכה גם את הצרכים הרוחניים הנוגעים לנשמה. לפי זה מובן שעל המזונות אכן אין ראוי לבקש בשבת, כי מזונות מגיעים מעולם העשייה הנמוך והם גשמיים בלבד, ואולם על הפרנסה הבאה ממקום גבוה מותר לבקש בשבת, כיון שהיא כוללת בתוכה גם קדשה ויראת שמים (שפע חיים - רענו דרשון, תולדות מאמר ב').

להקדים 'רופא כל בשר' למכה

העלטה הסמיכה ששרתה באותה שעת ערב מאחרת בשפוליה של תחנת הדלק שביציאה מהעיר 'קריית מלאכי', הפרעה מפעם לפעם מאורם של פנסי המכוניות שעברו בכביש הראשי.

ר' יוסף, אברך בן תורה, עמד בכביש היוצא מתחנת הדלק כשספר משניות קטן אחרו בידיו והוא קורא בו לאורו הקלוש של השלט האלקטרוני שנוצב בקצה התחנה. מפעם לפעם הוא נופף בידיו בתחנה לעבר המכוניות הספורות שחלפו לצדו, אף נותר ללא מענה.

למעט שעה שלמה עמד במקום, אולם ישעתו בוששה מלהגיע. ר' יוסף היה מתלמד, ולאחר יום ארץ שבו עסק בשליחות מצוה בעיר קרית מלאכי, והוא צפה בכליו עיניו לשוב לביתו ולבני משפחתו אשר בבני ברק.

הוא לא תכנן לסים כך את היום. מלכתחלה אמר היה לשוב לביתו באוטובוס היוצא מדי ערב בשעה קבועה מקרית מלאכי לאזור בני ברק, אלא שעכב בלתי צפוי גרם לו להחמיץ את הנסיעה. כיון שהיה זה האוטובוס האחרון ליום זה, לא נותרה בידו ברירה, אלא לצעד כפרת דרך לעבר הטרמפאדה שביציאה מתחנת הדלק שבקצה קרית מלאכי, בתחנה למצא שם 'טרמפ' שימדמו לכיון העיר בני ברק.

זמן מה קדם לכן נוכח ר' יוסף בדרךשה שפסר מורו ורבו, הגאון המפלא רבי שמשון פינקוס זצ"ל, אשר הקדיש באותה תקופה רבות מדרשותיו לחאק אמירת הברכות הפלכתו, תוך שימת דגש על ברכת 'אשר יצר' אשר סגלתה ידועה לרפואה ולהצלחה.

הרב פינקוס עורר את השומעים בדברים נוקבים, להקפיד לומר את הברכה הנשגבה כראוי, מלה בקלה מתוך הפת ובתנאי יתרה. ר' יוסף שראה עצמו נכבדו של הרב פינקוס, קבל על עצמו בעקבות כך להתחזק בברכה זו בכל מחיר.

כשהגיע לטרמפאדה שמה לגלות בה קבוצה של שולשה בני ישיבה שאף הם המתינו פמוהו ל'טרמפ'. הוא שמח עוד יותר לגלות כי אף פניהם מועדות לבני ברק, וזוהי כי מהרה ימצאו יחדו 'טרמפ' מתאים. אלא שמתברר כי משאלתם המשתפת לא התמלאה במהירות שלה לחה! מעלה פמחצית השעה עמדו ר' יוסף ובני הישיבה פטרמפאדה מצלי שנגב כלשהו יפנה את עיניו ולבו לכוונם, ורק אז נעצרה סוף סוף על ידם מכונית שיעדה היה לעיר סמוכה לבני ברק, ונהגה נעתר להעלותם.

דא עקא, ובאותה דקה בדיקו היה מידענו ר' יוסף בעצומה של אמירת ברכת 'אשר יצר' בקבוצה כפי שקבל על עצמו, תוך התעלמות מולטת מכל הסובב. כשנעצרה לידם המכונית מהרו הבחורים להננות את תשומת לבו ולרמז לו שיזדרז לסים את הברכה, אולם הוא מצאדו סימן להם שימתו הם... הנגה מהר והראה סימני קצור רוח, ובלית ברירה עלו הבחורים לבדם על המכונית, וזו הפליגה לדרפה.

כשסיים את הברכה מצא עצמו ר' יוסף עומד לבדו בתחנה השוממה. בדקות

דרך עץ החיים ח"ג עמ' 115

shay עובדי

"לנגע צרעת" (יג, ב)

כִּמְהָ קִשָּׁה לְשׁוֹן הָרֶעַ, שֶׁבְּגִלְגָּלָהּ בָּא עַל הָאָדָם נִגַּע הַצָּרַעַת (עֲרִכִין טו:).

מֵעֲשֵׂה בְּאִישׁ בְּלִיעֵל, שֶׁהִיָּה נֹכַח רִגְלִים. וְהִנֵּה לְמִרוֹת נִכּוּתוֹ, הַצָּלִיחַ לְהִנְהִיג כְּנִפְיַת פּוֹרְעִים אֱלִימִים, שֶׁגָּרְמוּ לְהֵרֵס וּחְרָבֹן בְּכָל רַחְבֵי מְדִינָתוֹ. וְהָיוּ אוֹמְרִים אֲנִשֵּׁי הַמְדִינָה אֵלֹהֵינוּ: אִם כָּעַת, בְּעוֹדוֹ נֹכַח רִגְלִים וּמִגְבֵּל בְּתוֹנְעוֹתָיו, נִזְקִיו שֶׁל בְּלִיעֵל זֶה גְדוֹלִים כָּל כֶּה, אֵלֹהֵינוּ הִיא בְּרִיאָה וּמִסְגָּל לְנוֹעַ בְּחַפְזִיּוֹת, הֲרֵי שֶׁנִּזְקִיו הִיָּה גְדוֹלִים פִּי כִּמְהָ וְכִמְהָ.

כֶּה הִיא הַלְשׁוֹן, שֶׁעַל אֶפֶס שֶׁהִיא מִגְבֵּלַת בְּתוֹנְעוֹתָהּ, וְאִינָה מְסַגֶּלֶת לְצִאָת מִתּוֹךְ הַפֶּה, בְּכַחַה לְהֵרֵס וּלְהַחְרִיב, וּלְגָרֵם לְנִזְקִים עֲצוּמִים. וְלִמָּה עוֹד דּוֹמָה לְשׁוֹן הָרֶעַ? לְכָלֵב רַע, הַקְּשׁוֹר בְּשִׁלְשֵׁלַת וּמִסְגָּר בְּשִׁלְשֵׁה כְּלוּבִים, הָאֶחָד בְּתוֹךְ הַשְּׁנַיִ. וְהִנֵּה לְמִרוֹת כָּל זֹאת, מְטִילוֹת נְבִיחוֹתָיו פֶּחַד וְאִימָה בְּלֵב בְּנֵי הָאָדָם. אִם כֵּן, אֵלֹהֵינוּ לֹא הִיָּה קְשׁוֹר וּמִסְגָּר כָּלֵל, מִי יוֹדֵעַ אֵלֹהֵינוּ נִזְקִים הִיָּה מְעוֹלָל בַּחוּץ.

כֶּה הִיא הַלְשׁוֹן, שֶׁקְשׁוּרָה בְּקִצִּיָּה אֶל הַגְּרוֹן, וּמִסְגֶּרֶת בְּתוֹךְ הַפֶּה, מֵאַחֲרֵי הַשְּׁנַיִם וּמֵאַחֲרֵי הַשְּׁפָתִים, וְאֶפֶס עַל פִּי כֵן נִזְקִיָּה נוֹרָאִים וְעֲצוּמִים. אֵלֹהֵינוּ לֹא הִיָּתָה קְשׁוּרָה וּמִסְגֶּרֶת כָּלֵל, מִי יוֹדֵעַ אֵלֹהֵינוּ עוֹד נִזְקִים הִיָּתָה מְעוֹלָלַת.

(ילקוט שמעוני כי תצא תתקלג)

"וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנִּגְעָה... וְשִׁעַר בְּנִגְעַת הַפֶּה לְכוֹן" (יג, ג)

בְּמִקּוּמוֹת אַחֲרִים רָאִינוּ שֶׁצָּבַע לְכוֹן מְסַמֵּל טְהוּרָה, כְּגוֹן בְּחוּט הַיְהוּדִית הָאָדָם הַנִּקְשָׁר בְּפֶתַח הַהֵיכָל. כֹּאֲשֶׁר רָאָה בַּיּוֹם כְּפּוֹר שֶׁהַחוּט הַפֶּה לְכוֹן, יָדְעוּ שֶׁנִּחְכְּפוּ הַעֲוֹנוֹת.

מִדּוּעַ בְּצָרַעַת מְסַמֵּל הַצָּבַע הַלְכוֹן טְמֵאָה?

חַז"ל אָמְרוּ שֶׁצָּרַעַת בָּאָה עַל צָרוֹת עֵינַי. צַר עֵינַי הוּא אָדָם שֶׁאֶפֶס אִם נוֹתֵן צְדָקָה לְעֵנִי, אִינִי עוֹשֶׂה זֹאת בְּשִׁמְחָה, וְלִפְעָמִים גּוֹרֵם לְעֵנִי בּוֹשָׁה וְהַלְבֵּנַת פָּנִים. מִי שֶׁמְלַבֵּין פָּנָיו חִבְרוּ כְּאֵלֹהֵינוּ שׁוֹפֵךְ דָּמִים.

וְמָה עֲנִשׁוֹ שֶׁל צַר הַעֵינַי? צָרַעַת. מִדָּה כְּנִגְדַּת מִדָּה - הוּא הַלְבֵּין אֶת

פָּנָיו חִבְרוּ, וְלָקַח בְּצָרַעַת לְכֹהֵן.

מָה מְבִיא הַמְצָרֶע לְכַפְרָתוֹ? שְׁתֵּי צָפְרִים - חַז"ל אוֹמְרִים שֶׁהַצָּפְרִים מְכִירוֹת מִי שֶׁהוּא צַר עֵינָיו. לְכוֹן כֹּאֲשֶׁר חוֹזֵר הַמְצָרֶע בְּתִשׁוּבָה, וּמִקְבֵּל עַל עֲצוּמוֹ לֹא לְהִיּוֹת צַר עֵינָיו, הוּא מְבִיא צָפְרִים שֶׁיִּזְכְּרוּ לוֹ זֹאת.

(נְפֶשׁ דָּוִד)

→ האדמו"ר מקופיטשניץ שליט"א
בברכת האילנות

"וּבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשׂוֹר עַרְלָתוֹ" (יב, ג)

מִדּוּעַ צִנָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמוֹל אֶת הַתֵּינוֹק רַק בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, וְלֹא מִיָּד בְּלִדְתוֹ?

עָנּוּ עַל כֶּה חַז"ל, שֶׁבְּרַחֲמֵי שֵׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַיָּלֵד, צִנָּה לְהַמְתִּין עַד הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי, כְּדִי שֶׁיְהִי בּוֹ כַח לְסַבֵּל אֶת הַמִּילָה. וַיֵּשׁ לְשֵׂאל, מִנֵּיִן לְמִדּוּ חַז"ל, שֶׁדוֹקָא שְׁמוֹנָה יָמִים וְלֹא פָחוֹת, נִצְרָכִים לְתֵינוֹק עַד שֶׁיִּתְחַזֵּק כַּחוֹ?

נִתֵּן לְלַמֵּד זֹאת מִמָּה שֶׁאָמְרוּ, שֶׁהַסְּבָה שֶׁמִּלִּים בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְלֹא לְפָנָיו כֵּן, הוּא כְּדִי שֶׁיַּעֲבֹר עַל הַתֵּינוֹק שֶׁבֶת בְּטָרָם יְמוּל. גַּם אִם נוֹלֵד בַּיּוֹם רִאשׁוֹן, יְהִיָּה שֶׁבֶת לְפָנָיו הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי.

וְהַסְּבָה שֶׁמְחַכִּים שֶׁתַּעֲבֹר שֶׁבֶת לְפָנָיו הַמִּילָה, הִיא מִפְּנֵי שֶׁבְּשֶׁבֶת יוֹרֵד לְעוֹלָם שֶׁפַּע שֶׁל כַח חַיּוּנִי, וְזֶה מְשַׁפֵּיעַ כַח עַל הַתֵּינוֹק וְאֵז הוּא יְהִיָּה בֵּן קִימָא. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל, שֶׁקָּדָם בְּרִיאַת יוֹם הַשֶּׁבֶת הִיָּה הַעוֹלָם רוֹפֵף וְרוֹעֵד, בֵּינָן שֶׁבָּאָה הַשֶּׁבֶת נִתְחַזַּק הַעוֹלָם וְנַח. אִם כֵּן נִמְצָא שֶׁהַשֶּׁבֶת נוֹתֵנַת כַח, וְזֶהוּ הַכַח שֶׁמְחַזֵּק אֶת הַתֵּינוֹק.

(אור החיים)

"אָדָם כִּי יְהִיָּה בְּעוֹר בְּשׂוֹר שֶׁאֵת אוֹ סִפְחַת אוֹ בְּהַרְת" (יג, ב)

בְּהַרְת הִיא סוּג הַצָּרַעַת הַקְּשָׁה שֶׁבְּכֹלֵן, מִנֵּיִן?

אָנּוּ לוֹמְדִים זֹאת מִמְרָבִים, אֲשֶׁר הַצָּרַעַת שֶׁבָּהּ לְקַתָּה הִיָּתָה בְּהִירָה כְּשִׁלְג, וְנִאָמַר עֲלֶיהָ בְּתוֹרָה: (בְּמִדְבָר יב, י"ב) "וְהִנֵּה מִרְגָּם מִצָּרַעַת כְּשִׁלְג... אֵל נָא תְהִי כַּמֶּת".

אִם כֵּן מִדּוּעַ נִמְנִיַת הַבְּהַרְת אַחֲרוֹנָה מִבֵּינָן כָּל סוּגֵי הַצָּרַעַת?

סָדֵר זֶה בָּא לְלַמְּדֵנוּ עַל רַחֲמֵי שֵׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר מְעַנִּישׁ אֶת הָאָדָם מִן הַקָּל אֶל הַכָּבֵד. אִם לֹא חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה לְאַחַר צָרַעַת קִלְהָ, מְגִיעָה צָרַעַת קְשָׁה יוֹתֵר. כְּפִי שֶׁאָמַר הַרַמְבַּ"ם שֶׁד' מְבִיא עַל הַחוּטָא נִגְעֵי בְּתִים, אִם לֹא חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה - מִתְקַרְבֵּת הַצָּרַעַת אֵלָיו יוֹתֵר, וּמוֹפִיעָה כְּנִגְעֵי בְּגָדִים. אִם טָרָם לְמַד הַחוּטָא אֶת הַלָּקַח - מְגִיעָה הַצָּרַעַת אֶל גּוּפוֹ.

(אזנים לתורה)

בברכת האילנות מזדמנת לפתחנו פעם אחת בשנה - מה ראוי שנברכנה בשלמות!

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי חיים בן רבי יעקב אבולעפיה
 < יום חמישי ו' ניסן (תק"ד)

אל ביתו של רבי חיים אבולעפיה, רב העיר איזמיר, הגיע זה עתה שליח מיחד מאת מושל הגליל שבארץ ישראל השייך דהאר אל עומאר. המושל מבקש את רבי חיים, שיאות לעלות לארץ ישראל, ולחדש את הישוב היהודי בעיר טבריה השוממה מזה כשבעים שנה.

ידוע ידע השייח פי העיר טבריה קרובה ללב של רבי חיים. סבו הזקן, רבי חיים אבולעפיה, כהן כרב העיר טבריה עד שחרבה מאין יושב.

"קום, עלה רש את הארץ טבריה שהיא ארץ אבותיך" כתב השייח נרגשות באגרת שמסר השליח.

רבי חיים זכה לכבוד רב באיזמיר. בני הקהילה היהודית העריצוהו ואהבוהו, ואפלו הישמעאלים בני המקום חלקו לו כבוד, בידועם כי איש קדוש הוא. אך למרות זאת החליט רבי חיים לעזוב את מקומו הפסוח באיזמיר, וממרום גילו המפלג, עלה לארץ ישראל יחד עם קמץ מתלמידיו.

בעמדו בשערי העיר טבריה בשנת ת"ק קבל את פניו השייח אל עומאר בכבוד גדול. הוא הלבישו בגלימה רבנית, והודיע חגיגת כי יעמד לרשותו ככל שידרש.

ואכן, מאותו יום השתנתה העיר לבלי הכר, וכפי שמעיד פותב עתים מאותה תקופה: "ובמשך שתי שנים בנו בתים ונחצרות ליהודים, ובנו בית כנסת נאה ומפאר מאין כמותו בכל ארץ ישראל ונחניות ליום השוק ובית הפד לשמן".

רבי חיים אף דאג למקורות פרנסה ליהודי העיר, והקים ישיבה גדולה, אשר משכה אליה תלמידי חכמים מכל רחבי ארץ ישראל. תחת הנהגתו היתה טבריה לעיר פורחת ומשגשגת.

אך הנה עננים קודרים נראו באפק. בחדש אב בשנת תק"ב, שלחו יהודי דמשק אגרת דחופה לרבי חיים, ובה התריעו בפניו כי מושל דמשק מתכנן להפתיע את יושבי טבריה ולעלות אליה בראש צבא גדול, לפרץ את שעריה, ולהרוג את השייח אל עומאר. "מהר אדוננו הרב עם כל קהל עדתו לצאת מטבריה ולהתישב בצפת עד יעבר זעם" חתמו יהודי דמשק המדאגים את מכתבם.

רבי חיים מהר אל השייח אל עומאר ומסר לו את תכן האגרת. אך השייח לא התרשם מהדברים, והניף את ידו בבטול: "אלו הן שמועות פורחות באויר, מושל דמשק לא יעז לצאת למלחמה נגדי" אמר.

חדש לאחר מכן שבו יהודי דמשק ושלחו אגרת דחופה לרבי חיים: "בימים אלו מגיס מושל דמשק חילים רבים לקראת המתקפה הצפויה על העיר טבריה, רבנו, אנא חוס על נפשך והמלט מן העיר כי הצרה קרובה" כה כתבו.

אך רבי חיים סרב לשמע על כה. "וכי מה יגידו על כה בני טבריה לשייח", כתב באגרת תשובה, "אתה התרת ליהודים לשבת בארצה ולעת צרה נמלטים הם על נפשם, וכדי בזיון וקצף. לא אעזב את העיר!"

וכפי שהתריעו יהודי דמשק פן היה. בט' באולול החלה המתקפה הגדולה על טבריה. במשך שבועות ארכים הפגזו חילות מושל דמשק את חומות העיר, וקרבות עקובים מדם התחוללו למרגלותיה.

היו אלו ימים קשים עבור הישוב היהודי בטבריה, אך בסופו של דבר הצליחו חיליו של השייח אל עומאר להדף את התוקפים, עד שביום שבת קדש, ד' בכסליו, נטשו מושל דמשק וחיליו את חומות העיר, וחזרו בבשת פנים לארצם.

באותה שבת הלכו יהודי טבריה לבית הכנסת בששון ובשמחה. רבי חיים האריך לתאר בדרשתו את גדל הנס שעשה עמו השם יתברך, ואף קבע את אותו יום לדורות כיום משתה ושמחה.

רבי חיים חבר מספר חיבורים, ובהם חדושי הלכה ודברי אגדה: "עץ חיים", "מקראי קדש" ו"יוסף לקח".

בית הכנסת "עץ החיים" אותו הקים רבי חיים נחרב והוקם מספר פעמים במרוצת מארעות השנים שחלפו, והנה הוא כיום עומד על תילו, זכרון לימים עברו.

רבי חיים אבולעפיה נפטר בו' בניסן תק"ד, ומקום מנוחתו קדש, בבית העלמין העתיק בטבריה.

לאחר פטירתו מלא את מקומו ברבנות העיר בנו רבי יצחק אבולעפיה.

בית כנסת עץ חיים בטבריה

הסבה הראשונה שבגללה באה הצרעת, היא לשון הרע. והנה ידוע שאהרן הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום, ואם פן בנדאי היה מתרחק מלשון הרע.

הסבה השנייה לצרעת היא גסות רוח, דהיינו גאונה. והנה אהרן היה ענו גדול, כמוכח ממה שאמרו (שמות טז, ז) הוא ומשה "ונחננו מה" - שאיננו חשובים מאומה.

הסבה השלישית לצרעת היא חמדת ממון. בעל תאנת הממון מרבה בהשתדלות בפרנסתו, ושואף להרבות את נכסיו. לצמת זאת פרנסת הכהנים באה להם ישירות מאת ה', והיו אוכלים מבשר הקדשים וממתנות הכהנה, ולא היו צריכים להרבות בהשתדלות. בנוסף לזאת, לא היו לפהנים נחלה ושדות, שהם הנכס העיקרי של רב בני האדם, וכך התרגלו להסתפק במעט.

(פלי יקר)

"והובא אל הכהן" (יג, ט)

מדוע דוקא הכהן מטהר את המצרע?

מפני שבכהנים מצויות שלש מדות, שהן הפוכות בדיוק לסבות שגרמו לצרעת.

ספרים נפלאים לילדים

גם לגדולים וגם לקטנים

גם באידיש ובאנגלית

בחניות הספרים ובטלפון המצרף

לתגובות הערות: שגיא 064-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 18:42

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 19:40

ר"ת: 20:16

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 395 6.4.2019 - א' ניסן תשע"ט

וְזוֹ הַשַּׁבָּת לְהַ' צְדִיקִים וְבוֹא בָּנוּ

פְּרִשְׁת - תּוֹרִיעַ - שַׁבַּת הַזֹּדֶשׁ.

הנוסחא המנצחת! - הרב אפרים שרבני שליט"א - 'מחנה אפרים'

שאלו תלמידיו את ר' נחוניא בן הקנה: "במה הארכת ימים?", היאך הרב זכה להגיע לשיבה טובה, לישישות, איך מגיעים לזה? השיב להם הרב: "ותרן בממוני הייתי" - זו התשובה לשאלה שלכם. חניכתי את עצמי להיות בעל ותרן, לא לעשות עניין, גם אם האישה קנתה במחיר מופרז, נכון שאמרת לי: "פעם הבאה תשתדלי לשים לב", אבל לא עשיתי עניין, הלוואי והייתם יודעים כמה פעמים בחיים אמרתי את המילים 'לא נורא', 'עבר', 'נגמר'. חז"ל מלמדים, שאנשים מהסוג הזה זוכים למתנת אריכות ימים, הם זוכים לימים טובים, לחיים שכל אחד היה רוצה לחיות אותם.

אמר הרב קמינצקי זצ"ל, אנשים חושבים, שמי שמוותר הוא צדיק. טופחים לו על השכם: "כל הכבוד לך, אשריך!", רק חבל שהם לא יודעים כמה הוא חכם שידע לבחור במשוואה שלעולם לא הפסידה ולא תפסיד. וכמו שהגאון מוילנא זצ"ל תמיד היה צועק: "הותרן לא יפסיד לעולם!".

מספרים על ר' ישראל מסלאנט זצ"ל, שביום האזכרה של אמו, הוא הלך לבית הכנסת והכין את עצמו לשמש כשליח ציבור לעילוי נשמתה, כמו שמבואר בפוסקים, שבו המשמש כשליח ציבור ביום האזכרה של הוריו והוגה את התיבות כתקנן ומכוון להוציא את הקהל ואומר קדיש, שדבר זה הוא עילוי גדול ותענוג גדול לנשמת ההורים ומקיים בזה מצוות כבוד אב ואם. ואדם שאמו חשובה לו, יעשה הכל, אבל הכל, כדי שרגליו יעמדו על התיבה ביום האזכרה שלה.

לאותו בית הכנסת הגיע באותו יום אדם שגם אצלו זהו יום אזכרה, בתו הקטנה נפטרה. הגבאים ידעו שיש כאן שני בעלי אזכרות, אך אחרי מחשבה קטנה הם תכננו לכבד את הרב לשמש כשליח ציבור הן מחמת המנהג שבעל האזכרה על אמו לו משפט הבכורה והוא עדיף על בעל אזכרת הבת, כיוון שלגביו שייכת מצוות כיבוד אב ואם, והן מחמת כבודו של הרב.

הרב שהבחין בצערן של האב השכול, לא היסס ולא חשב פעמיים ומיד כיבדו בעלייה לתיבה. בתחילה הוא סירב: "כבוד הרב יעלה, יש לרב אזכרה לאמא שלו". "נכון", ענה הרב "אבל אתה אב שכול, אתה כבר עברת מספיק בחיים, אתה תעלה חזן ותגיד קדיש על בתך המנוחה, אני אסתדר". "לאחר הפצרות רבות הוא עלה לתיבה ואמר קדיש על בתו. באותו רגע הרים הרב עיניים לשמים ואמר: "אמא, אמא, הבן שלך לא אמר עלייך קדיש, אבל יש לי משהו אחר לשלוח לך, אני אשלח לך את הויתורים שלי! אמא, אני אשלח לך את התמונה שאני עומד כאן בצד ורואה מישהו אחר אומר קדיש! יה"ר שהתמונה הזאת תעלה לך לנחת רוח! אמא, זה הקדיש הכי יפה שהייתי יכול לקרוא עלייך!".

כי המוותר לא יפסיד לעולם. הלוואי שנזכה לרכוש את הטקטיקה הזו, לחיות אותה. אדם שישנן את המשפט הזה, יהיה לו מה שלהרבה אין. סיפר אחד מבאי שיעורו של הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל, שהוא זכה בהגרלה בחמש מליון ₪ בזכות הרב. "הרב גילה לך את המספרים?" שאלו אותו. "הרב לא גילה לי את המספרים, הוא גילה לי את הדרך אל המספרים". וכך סיפר: "לפני שנים הייתי בעל מכולת, הגעתי אצל הרב לדין תורה יחד עם עוד אדם שטען שהוא נשלח ע"י מישהו שאינו רוצה להזדהות שטוען שגנב ממני אלפי שקלים ומתחרט ומבקש את מחילתי ומבקש לפרוע את החוב בתשלומין. אני לא הסכמתי בשום פנים עד שהוא לא יגיע ויבקש מחילה. כך במשך זמן ארוך עמדתי על שלי".

"הגענו לרב לדין. באמצע הדברים, הרב לפתע עצר ושאל את השליח: "תגיד לי, אתה מעשן?". הוא הוציא קופסת סיגריות מכיסו וכיבד את הרב: "לא, לא את אלו, אתה יכול לקפוץ ולקנות לי רגע מהחנות?". "בשמחה!" הוא השיב ויצא. לאחר שיצא, הרב פני אליי בחכמתו ואמר: "דע לך, הבחור הזה שיצא הוא לא השליח, הוא הגנב, הוא פשוט מתבייש להזדהות ולכן הוא טוען שהוא שליח". הייתי פשוט המום.

המשיך הרב: "דע לך, לדעת הרמב"ם יש מצווה לעזור לו ולתת לו יד לשוב בתשובה, משום 'תקנת השבים', מי שעושה כן מברך אותו הרמב"ם בברכת 'רוח חכמים נוחה הימנו', תגיד לי מה אתה מעדיף, תשלומים, או למחול ולקבל ברכה של הרמב"ם?". חשבתי ועניתי: "אני מוחל בלב שלם". "תבורך" בירך הרב. לאחר כמה רגעים נפתחה הדלת, הוא חזר. אמרתי לו שאני מוחל לגנב בלב שלם. עיניו אורו, הוא לא האמין למה שאוזניו שומעות. "תגיד לו" בשמי שאני מוחל לו" אמרתי לשליח. נשקנו אחד את השני ויצאנו מביתו של הרב. בדרך לבית עברתי ליד דוכן פיס, אני מעולם לא שלחתי כרטיס, ראיתי אנשים ממלאים טפסים ואמרתי בלבי: אני קבלתי היום את הברכה של הרב, אני מבורך, אני אמלא טופס אחד, זה הזמן. מילאתי את הטופס ובלילה הודיעו שזכיתי בחמש מליון! – כי הוותרן לא יפסיד לעולם, המשוואה הזו לא טועה לעולם!!!

שאלתי מישהו בשיעור: "תגיד לי, מתי הרגשת בשבת יותר נעים, כשלחצת את אשתך ובסוף השכנועים והאילווצים היא הסכימה להתארח אצל ההורים שלך, או שאמרת: 'בסדר, אם זה ישמח אותך נלך להורים שלך' ועשית שבת אצל ההורים שלה? באיזו שבת היה יותר נעים? המתיקות הזו שיש כשעושים נחת לצד השני, זוהי המתיקות של הויתור!"

כשהרב שך זצ"ל שמע על שני אנשים שיש ביניהם מחלוקת, הוא אמר: "חבל שאינם יודעים איזו מתיקות יש בויתור, כל החיים שלי הייתי וותרן, תמיד אהבתי את הטעם הזה".

אשתו הרבנית זצ"ל סיפרה, שלפני החתונה היא ניגשה לבעלה ושאלה אותו: "הרי לכל זוג יש חילוקי דעות ואם לנו יהיו חילוקי דעות איך נדע להתנהג ומה לעשות שתמיד יישאר השלום?". אמר לה הרב: "אל תדאגי, אנחנו נעשה תורנות, פעם אחת אני אוותר פעם שניה את, לפי הסדר. ואני מקבל עליי להיות הראשון, בפעם הראשונה שיהיה בינינו חילוק בדעותינו אני הראשון שאוותר". אמרה הרבנית: "שנים על גבי שנים שאנחנו חיים ביחד ועדיין לא הגיע התור שלי לוותר, תמיד הוא היה זה שמוותר, תמיד זה היה הוא שאומר: 'בסדר גמור, מה שתגידי מקובל עלי'".

אמרו גדולי ישראל, אישה שמוותרת בבית, ביתה יהפוך לבית מדרש, הילדים שלה אפילו במטבח יגדלו כמו בישיבה. אמא שמבליגה, שמגדילה ראש, שלפעמים כשהבעל משאיר את הפיג'מה על הרצפה, או לא מחזיר את הבקבוק ששתה ממנו למקרר, היא יודעת לומר 'לא נורא', היא תהפוך את הבית שלה ברגע קטן, בזוג המילים 'לא נורא', לבית מדרש! לשכוח, לוותר, 'להעביר'.

מספרים על רבי ברוך ליב ליבוביץ' זצ"ל, ששבוע לאחר האירוסין של בתו הוא קיבל מכתב מהחתן העתידי שלו, בו הוא כותב לו שהוא החליט לפרק את החבילה ואינו מוצא עניין להמשיך מכמה סיבות שאינו רוצה לפרטן. הבשורה הייתה קשה מנשוא. בתו של הרב נשבר לבה בקרבה והאווירה בבית נעשתה עכורה ונכאה. ר' ברוך הצטער מאוד, כמה קשה לאבא לראות את הבת שלו יושבת בבית ולא מוצאת את העתיד שלה (יה"ר שכל בני ובנות ישראל יזכו למצוא את זיווגן בקרוב, אמן! ששום אמא יהודיה לא תעבור את הצער הזה עם הבת שלה!!! יה"ר שכולם יתבשרו בשורות טובות בקרוב, אמן!!!).

לאחר שנתיים או שלוש, הרב מקבל מכתב מאותו בחור, שם הוא מספר לרב שביקשו ממנו לכהן כרב באחת מהקהילות החשובות, אך ראשי הקהילה מבקשים ממנו מכתב המלצה מדמות רבנית חשובה, ולכן הוא מבקש מהרב אם יוכל לכותבה בעבורו. הרב התיישב אל מול השולחן, לקח דף ועט והתחיל לכתוב את כתב המלצה. לאחר מכן הושיב הרב שלושה אברכים חשובים וביקש מהם שיעברו על המכתב אות ויאמרו לו אם המכתב מספיק משכנע. כולם ענו פה אחד, שכל מי שיקרא את המכתב הזה יבין שמתייצב לפניו תלמיד חכם גדול. "למה הרב חושש?". אמר להם הרב: "אני מפחד שכאב הלב שאירע לי לפני כמה שנים ח"ו ישפיע לרעה על המכתב, אני רוצה לדעת שכתבתי לו המלצה כמו שהייתי כותב לבן שלי". ה' יזכנו. שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

וראשו יהיה פרוץ (יג,מה)

בעל הטורים מביא שהמילה 'וראשו' נאמרה בתורה ארבע פעמים. א. בפסוק שלנו; ב. 'וראשו בשמים'; ג. 'וראשו מגיע השמימה'; ד. 'וראשו לעב יגיע'. ללמדנו, שמשום שמגביה את ראשו עד לשמים, לכן נגעים באים עליו, וראשו יהיה פרוץ. מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל היה כל כולו ענוה, וברח מן הכבוד כבורח מן האש. הוא היה אומר שאחד הדברים הבולטים שבגללם מנכים מזכויותיו של האדם, בזה ובבא, הוא הכבוד, ודיה בסיבה זו כדי לברוח מן הכבוד במטחווה קשת. והנה, הגיע אלינו יהודי אחד, וסיפר שבתוקף תפקידו הוא מקבל כבוד רב, וכמעט שאין לו אפשרות לברוח מזה. הוא ביקש שנייעץ לו מה לעשות. סיפרנו לו שרבי איסור זלמן הגיע פעם למסיבת בר מצוה של נער של הכיר כלל. כל הנוכחים, שידעו שאין לו קשר משפחתי עם חתן בר המצוה, התפלאו לראות את דמותו ההדורה של הגאון כשהוא נכנס לאולם. כששאלוהו על מה ולמה הטריח את עצמו להגיע, השיב ואמר: לצערך, אנשים נותנים לי הרבה כבוד, ואין לי מה לעשות עם כל הכבוד הזה. אם כן אני צריך לחלק אותו לאנשים עניים ואומללים, וגם לילדים ונערים המשועים קצת לכבוד. באתי אפוא למסיבה זו כדי לחלק את הכבוד לילדים הקטנים הנמצאים כאן, אמר הגאון, והוסיף: אחרים מחלקים צדקה, אני מחלק כבוד... 'אולי כדאי שגם אתה תלמד לעשות כמעשהו של ר' איסר זלמן, ותחלק את הכבוד שנותנים לך, לאחרים', אמרתי לאיש ההוא. (ברכי נפשי)

זהירות בלשון – אפריון שלמה (גיליון 290)

שבוע שעבר קראנו בפרשת שמיני על מאכלות אסורות ... כמה פסוקים התורה הקדישה להסביר מה אסור להכניס לפה...? 47 פסוקים. ואילו השבוע פרשת תזריע ושבוע הבא פרשת מצורע, התורה מבארת איך מתמודדים עם העונש של לשון הרע... וכמה פסוקים התורה מקדישה לכך? בתזריע 67 פסוקים, ובמצורע 90 פסוקים. בסה"כ 157 פסוקים. כמה שעלינו להיזהר במה שאנחנו מכניסים לפה, לפחות פי שלש אנחנו צריכים להיזהר במה שאנחנו מוציאים מן הפה!

אחד הגיע לר' יעקב קמינצקי, היו לו בעיות של שלום בית. אז הוא הגיע להחתים את הרב, מבין מאה רבנים, כדי להתיר את החרם דרבנו גרשום, ולישא אישה שנייה. ר' יעקב קורא את המכתב, ואותו אדם מתחיל בינתיים לדבר על אשתו... "אשתי כלפתי, ואשתי כך... ואשתי"... אמר לו ר' יעקב: קיבלת היתר מאה רבנים לישא אישה שנייה, אבל לא קיבלת היתר מאה רבנים לדבר לשון הרע!

פעם אחת ר' אברהם גניחובסקי חזר לביתו מוקף בתלמידיו בשעה 9 וחצי בבוקר בשבת. הם היו כבר אחרי תפילה בנץ, קידוש, שיעור בחומש עם רש"י ורמב"ן, ושיעור בגמרא עם תוס'. לפתע מגיע מהכיוון השני של הרחוב חסיד עם המגבת על הכתפיים... הוא ניגש לרב ואומר: כבוד הרב יש לי סתירה בין רש"י בחומש לרש"י בגמרא... סתירה ברש"י. הרב הבין שאם הוא מסתובב עם מגבת על הכתפיים הוא עוד לפני התפילה... "ר' איד, ברכת כבר ברכת התורה?", "לא". השיב החסיד.

אמר לו הרב בענוותנות: "אז תלך למקווה, תעשה ברכות השחר, תתפלל, ובמוצאי שבת, אני אתקשר אליך לשאול את הסתירה ברש"י... טוב, החסיד הלך לדרונו, ואחד התלמידים שהיו שם העיז לומר לר' אברהם: מה זה צריך להיות? השעה כבר 9 וחצי בבוקר, אנחנו אחרי תפילה בנץ, אחרי שיעור חומש וש"ס... ואותו חסיד עם הפאות והזקן הגדולים שלו, לפני תפילה?! אמר לו ר' אברהם: נכון, אנחנו אחרי נץ, אחרי שיעורי חומש וגמרא, אבל גם אחרי לשון הרע שמן... אותו תלמיד, נכון שהוא לפני תפילה ולפני שיעורי תורה, אבל הוא גם לפני לשון הרע שמן..."

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בעיה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.

לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.

לפרנסה טובה: שגיאל בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשויילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל.

מקדש לע"נ הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זיע"א

עונת שבת

עלון מס' 1066

להצלחת צבי בן יפה ורעייתו זבי"ב הי"ד	תזריע א' בניסן תשע"ט, ירושלים		לע"נ רפאל בן פרוחה ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון			לע"נ מזל בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תח"י	6:22	כניסת שבת	לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו בן בן מזל הי"ד	7:40	יציאת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ד	8:15	רבינו תם	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ד			לע"נ אירן מרים בת דוולת ע"ה

וביום השמיני ימול בשר ערלתו, נבס"ד תיבת השמיני"י ר"ת נביא ה'תשבי
 יום מילה יבוא שם, א"נ נביא ה'תשבי יום שמיני יהיה מצוי,
 וכל הפסוק בסו"ת גמט' פרו, שע"י מצות המילה פרים ורבים, וכן פר"ו ר"ת
 והעיקר ראוי פריעה, כמ"ש במסכת שבת (דף קל"ז ע"ב). מל ולא פרע את
 המילה כאילו לא מל, וכן ימו"ל ר"ת והעיקר לעולם יפרע מילה, עוד וביו"ם
 השמיני"י ימו"ל ר"ת ניהיה יום מילה ב'שבת יכול לעשות הכל ש'צריכים
 מעניני מילה, ובלבד ולא ישכח ויחלל יותר:

ברוך הבא ר"ת בקול רם ויענו כולם, הנה בא אליהו, (א"א זצ"ל).
 אמרו רז"ל כשעה שאמר הקב"ה לאליהו הנביא זל"ט שיצטרך להיות בכל
 ברית מילה שישראל מלים. אמר אליהו אתה ידעת שאני מקנא לשמך
 יתכרך, הנה אם היה בעל הברית בעל עבירה לא אוכל לסבול להיות שם,
 והבטיחו השי"ת שיכפר להבעל ברית, והשיב עוד אפשר יהיה המזחל בעל
 עבירה. הבטיחו השי"ת שיכפר גם לו, השיב עוד אפשר יהיו הקהל העומדים
 שם בעלי עבירות. ולא אוכל לסבול. הבטיחו השי"ת שיכפר לכל הקהל, וזה
 מדומה בפסוק פנחס בן אלעזר. פנחס הוא אליהו, תחת אשר קנא לאלקו ויכפר
 על בני ישראל, גורם שהשי"ת יכפר לבאים בברית מילה (אגרא דפרקא):

ובספר נועם אלימלך כתב, דהנה לפעמים יבוא אדם להרהור תשובה. ועושה
 איזה עובדא להבורא ב"ה דהיינו תפלה ושאר דברים שעושה, והם
 אינם בפנימיות לגמרי מחמת שלא תיקן את עצמו עדיון, ולא עשה תשובה
 על הטאת נעוריו, וז"ש אדם כי יהיה בעור בשרו שאת, ר"ל שישא לבו בקרבו
 באיזה הרהור תשובה לעבודת ה', או ספחת, פירוש שיבוא לו הרהור שיחבר
 עצמו לאנשים צדיקים, כמ"ש שמואל (א' ב') ספחני נא, או בהרת, שיבוא
 לו בהירות לעבודתו יתכרך, וכל זה אינו בתמימות. רק מבחין מראה עצמו
 כך, בעור בשרו, אמר הכתוב שזה בא לו מחמת שלא פיהר עצמו לגמרי מחטאת
 נעורים, וזהו שכתוב לנגע צרעת, דהיינו כשביל נגע צרעת שבו מנעוריו, ולכן
 והובא אל הכהן לצדיק גדול שבדור והוא נקרא כהן, ואז יחזור בתשובה לגמרי
 ויבא לו יראה תמימה בפנימיותו, וה' יזכינו לעובדו בלבב שלם בכל מאודינו
 אמן (נועם אלימלך): ינקוט המוסר ואבני השוהם

שם סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

השמש של ניקולשבורג

תה. הוא המשיך במנהגו זה גם אחרי כואו של רבי שמואל שמעלקע לעיר.

* * *

פעם אחת. כאשר השמש נכנס לבית הרב לפנות בוקר, הוא ראה את הרב יושב כהרגלו, רכון על הגמרא ולידו עומד יהודי בלתי מוכר, חגור בחגורת עור והאזין לקול הלימוד. השמש שהכיר היטב את כל יהודי העיר, היה בטוח כי את היהודי הזה עדיין לא ראה מעולם. חשב השמש כי זהו וודאי אחד היהודים הנוודים, ההולכים מעיר לעיר, ועכשיו הוא לן בביתו של הרב והשתתף בשיעור הבוקר שלו.

במשך כל אותו היום לא ראה השמש את היהודי ההוא שנית, אולם למחרת בבוקר, שוב באותה שעה, הוא שוב ראה אותו עומד ליד הרב ומקשיב ללימוד הגמרא. עתה גברה סקרנותו של השמש והוא החליט לשאול את הרב בהזדמנות נאותה, מיהו יהודי בלתי מוכר זה.

כאשר הוא אכן שאל, השיב לו רבי שמואל כי היהודי הזה היה אליהו התשבי. הוא הוסיף וביקש את השמש לא לדבר על זה יותר והשמש המופתע לא הוסיף לשאול שאלות בנדון.

* * *

עבר זמן-מה והשמש שכח מכל הפרשה. עד שפעם אחת עבר, מאוחר בלילה, ליד בית הרב וראה משהו מיוחד במינו. בדיוק כאשר עבר שם, נפתחה הדלת החיצונית של הבית ובפתח הופיעה דמותו האצילה של הרב כידו פמוטים עם שני נרות, כשהוא מלווה שני אורחים שעזבו את ביתו. אחד מהם היה אותו יהודי עם חגורת העור, שהרב תיאר בשעתו כאלהו הנביא. השני היה לבוש בגדי מלכות ועל ראשו כתר. בראות השמש את המחזה, נפל עליו פחד גדול. הוא עמד שם בחשכת הלילה, רועד מקור ומהתרגשות וראה את הכל. ראשון הלך בעל

לפני למעלה ממאתיים שנה היתה בעיר ניקולשבורג שבמוראביה (היום צ'כוסלובקיה), קהילה גדולה וחשובה. במשך דורות רבים ישבו על כס הרבנות של עיר זו גאונים גדולים ומפורסמים, ביניהם רבי יהודה לייב ב"ר בצלאל, שמאוחר יותר התפרסם כמהר"ל מפראג; רבי יוסף טוב ליפמאן הלר, בעל ה"תוספות יוסף טוב" ורבנים גדולים אחרים. כאשר עמדה קהילה זו לבחור ברב שהיה בעת ובעונה אחת גם הרב הראשי של האיזור כולו, היו מחפשים, כדבר המובן מאליו, גאון גדול ששמו יצא למרחקים כאחד מגדולי הדור.

באותם ימים כבר היה רבי שמואל שמעלקע, מתלמידי המגיד הגדול ממזריטש, רב מפורסם לאחר ששימש ברבנות בקהילות חשובות של פולין. שלחו אליו איפוא פרנסי קהילת ניקולשבורג הזמנה לבוא לעירם לשבת, כמועמד לתפקיד הרב הראשי, שכסאו היה אז מיותר. רבי שמואל קיבל את ההזמנה, בא לשבת, דרש ברבים בהלכה ואגדה, פלפל עם תלמידי החכמים שבעיר, ועשה רושם כביר על כולם.

שבועות אחדים אחרי שובו לביתו, קיבל רבי שמואל כתב-רבנות של העיר ניקולשבורג. פרנסי הקהל הודיעו לו, כי הוא התקבל כרב ראשי של הקהילה וגם כרב הכולל של בוהמיה ומוראביה כולה. זמן קצר לאחר מכן הוא בא לעיר, בה נחקבל בכבוד גדול ומיד נכנס ראשו ורובו לעניני הרבנות של העיר, כפי שהתפקיד דרש ממנו. במשך היום היה עסוק שעות רבות בעניני הקהילה ואילו את רוב שעות הלילה הוא הקדיש ללימודים, בהתמדה וקדושה.

באותם הימים חי בניקולשבורג יהודי קשיש, תמים וירא-שמים שמילא את תפקיד השמש של הקהילה. כפי שזה היה נהוג במקום, היה השמש הזקן עובר מדי בוקר ודופק במקלו על החלונות ותריסי הבתים, כדי להעיר את היהודים לעבודת הבוקר. בעוברו ליד ביתו של הרב, היה השמש נוהג להתעכב שם דקות אחדות, לנוח קמעה ולפעמים אף לשנות כוס

שלפנינו, ברור כי האיש הלך לקראת גורלו כעיניים פקוחות והוא ידע מה שהוא עושה ומה צפוי לו.

לאחר שהרכ ובית הדין של אותה עיר, שמעו את טענות הצדדים, הם החליטו להעביר את הנושא להכרעה לרבה של ניקולשבורג. "ישבנו היום, כל היום כולו, על מדוכה זו, דנו בסוגיה ועיינו בהלכה ולא הצלחנו להכריע. החלטנו איפוא לדחות את ההחלטה הסופית למחרת היום, ועכשיו, שעת לילה מאוחרת, כאשר ישבתי כדי לעיין בדין, בא אלי מנשה בן חזקיהו והסביר לי את הענין. הוא סיפר לי, כי מאז מותו, לא מצאה נשמתו מנוחה על החטא שחטא בחייו, בכך שהכניס צלם להיכל, בבית המקדש. בכל דור ודור מגולגלת נשמתו כאנשים שונים, שתפקידם לתקן את העבירות שעבר. עה כה לא זכה לתיקון מושלם, עד שנשמתו התגלגלה בדמותו של היהודי ששיבר את הצלמים ברחובות העיר ומסר את נפשו בצורה מושלמת על הלאו של "לא תעשה לך פסל" עתה, הוא סיפר לי, זכתה נשמתו לתיקון המיוחל וכיון שאני ובית דני נתבקשנו לעיין בדין ולהוציא פסק-דין על פי ההלכה, הוא בא לבקש אותי שלא נחשיב את מעשהו של היהודי ההוא כאיבוד עצמו לדעת, אלא כמעשה של קידוש השם והאיש ההוא היה קדוש שמסר את נפשו על קיום המצוה בהידור. לאור כל זה הוא ביקש, כי בית הדין, בבואו להחליט אם האלמנה זכאית בתביעתה או לא, יקח כל זאת בחשבון..."

השמש שמר את כל הענין בסוד. כמוס במשך כמה שנים, עד שמצא עצמו נאלץ לגלותו וזאת מסיבות מיוחדות במינן. מעשה בדין-תורה שנערך בעיר, בו פסק הרב נגד כמה בעלי בתים החשובים ובעלי ההשפעה, הללו הפכו בשל כך לשונאים מושבעים של הרב והחליטו לעשות הכל, כדי לסלקו מן העיר. החלו הללו לחפש על הרב כל מיני עלילות ואמתלאות, "עבירות" וחסרונות שונים ובמסגרת מאמציהם "גילו", כי הרב מתנהג על פי מינהגי החסידים!

אמנם לא היה בכך כל חידוש, כי הרי כולם ידעו מאז ומתמיד כי הרב רבי שמואל שמעלקע הוא מתלמידיו המובהקים של המגיד ממזריטש, תלמידו וממשיך-דרכו של הבעל-שם-טוב, מייסד תנועת החסידות. כך הרב נהג בניקולשבורג, מהיום הראשון לבואו לעיר, כאשר קיבלו אותו שם כרב ומורה הוראה.

הדמות המלכותית ואחריו אליהו הנביא. אחריהם צעד הרב וליווה את האורחים צעדים אחדים. הוא חיכה, עד ששני האורחים נעלמו בחשיכה, ואתר כך נכנס לבית והתישב ללמוד. השמש נשאר על עמדו רגעים ארוכים, משתאה ואינו יודע את נפשו. אתר כך אזר עוז ונכנס לבית הרב. "אני מבקש ממך סליחה ומחילה, רבי ואל נא תכעס על יהודי זקן ושוטה, אולם מאד הייתי רוצה לדעת, מי זה היה האדם עם בגדי המלכות ועם הכתר על ראשו, שרבינו זה עתה ליווה מביתו?"

"באמת לא כדאי לדבר על כך" — השיב הרב באי-רצון — "אולם, הואיל וראית מה שראית, הרי זה סימן שמוטר לי לספר לך. ובכן, דע לך, כי האיש היה מנשה בן חזקיהו המלך והוא בא אלי בקשר לדין תורה שהיה לנו כאן היום. מעשה ביהודי ירא-שמים, שחי בעיר מסויימת, שהיה מהדר ומדקדק במיוחד במצוות "לא תעשה לך פסל וכל תמונה" שבעשרת הדיברות. למרות שהיה לו כשרון ונטיה חזקה לציור ולפיסול — הוא נזהר משנה זהירות לא לעשות שום דבר שיכול להיכנס לאיסור עשיית פסל או תמונה, ולעבור בכך על הלאו של עבודה זרה, הוא אפילו הקפיד שלא להסתכל על דברים כאלה. הגיעו אצלו הדברים עד כדי כך שפעם אחת הוא יצא בלילה לרחובות העיר והחל לשבר את כל הצלמים וצלבים המוצבים שם. אחז משומרי העיר תפס אותו בשעת מעשה והוא הובא לדין ונדון למוות. עוד באותו יום בוצע גזר דין המוות והיהודי הוצא להורג בתליה. הקהילה כולה היתה בסכנה גדולה, אך בעזרת השם ובנסים ממש, חלפה הסכנה והצליתו לשכנע את השלטונות, כי היהודי עשה מה שעשה על דעת עצמו ואיש מבני הקהילה היהודית לא היה שותף למעשהו.

* * *

השמש שהוצא להורג היה עני מרוד ולאמנה לא היה מאין לגבות את כתובתה. היא נשארה בחוסר-כל ועל כן היא פנתה לחברא קדישא שאחד מתפקידיה היה לתמוך באלמנות שנקלעו למצב כלכלי קשה. אולם אנשי הח"ק טענו, כי חובת החברה לתמוך באלמנות שבעליהן מתו מות טבעי, אולם לא כאשר האיש איבד את עצמו לדעת. והרי במקרה

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת שרה בת טודן הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ו

כאן פתח השמש הזקן את פיו וסיפר לנוכחים את המעשה שהיה. הוא אמר כי שמר את כל הענין בסוד לפי בקשת הרב, כי הוא ידע שפרסום הענין לא יהיה לרוחו של הרב, אולם עתה, כאשר הוא רואה שאין ברירה, הוא החליט לספר את מה שראו עיניו ושמעו אזניו...

והוא סיפר, לראשי הקהילה המשתאים את סיפור ביקוריו התכופים של אליהו הנביא אצל הרב רבי שמואל ואת ביקורו של מנשה המלך, שבא ליעץ לו כיצד לפסוק בענינה המסובך של האלמנה שכעלה מת על קידוש השם.

מובן מאליו, כי בתום סיפורו של השמש הזקן, נותרו מתנגדי הרב כלי מענה לשון. הם בושו ונכלמו וכל האסיפה התפזרה בשקט והרב רבי שמואל שמעלקע נשאר הרב הראשי של ניקולשבורג והמדינה עד יומו האחרון.

* * *

כאשר חסידים סיפרו את המעשה ברבי שמעלקע והשמש, הם התפעלו לא מגדולתו וקדושתו של הרב — זה הרי היה ידוע ומפורסם — אלא מעניונו המופלג של השמש הזקן, שכמה וכמה פעמים היה לו "גילוי אליהו" והוא לא סיפר על כך מלה לאיש, עד שנאלץ לעשות זאת על כורחו, כאשר שם את נפשו בכפו, כדי להגן על כבודו של הרב רבי שמואל שמעלקע...

אולם, מתנגדי הרב לא התחשבו בכך והפיצו כל מיני שמועות וכדרכה של לשון הרע, שהיא סחורה עוברת לסוחר ומוצאת "קונים" בקלות יתירה. כך התלקחה המחלוקת שאימה על הקהילה היהודית של ניקולשבורג.

כאשר המחלוקת הגיעה לשיאה, התאספו ראשי הקהילה, הפורנסים ובעלי הבתים החשובים לאסיפה והחליטו להודיע לרב שלמען שלום הקהילה, מוטב שיעזוב את כס הרבנות של העיר ושל המדינה. הם קראו לשמש הזקן והטילו עליו לבוא אל הרב ולהודיע לו את החלטת ראשי הקהילה.

אולם, כאן ציפתה לראשי הקהילה הפתעה. השמש הזקן, שכולם הכירו אותו כאדם שקט, מתון וצניח — יצא הפעם מכליו וסירב למלא את השליחות. "היתכן?! — צעק — לחשוד בצדיק כזה, בגאון כזה, בקדוש כזה? ואיפה כאן כבוד התורה? לא, אין אני מוכן ללכת בשליחות כזו. שלחו את מי שתשלחו, אני לא הולך!"

כל הנוכחים הופתעו מדבריו התקיפים של השמש הזקן. אמנם כולם ידעו כי האיש הוא אדם ישר, הגון ותמים דרך, שזו הפעם הראשונה שראו אותו יוצא מכליו ומסרב למלא את השליחות שהוטלה עליו. חמומי-מוח שבין הנוכחים הציעו לפטר את השמש ממשרתו ולקחת אחר במקומו, אולם המתונים יותר ביקשו לשמוע מפיו, מדוע הוא מתיצב בתוקף כה רב לימינו של הרב.

יום ה' בחודש מה נכבד היום הזה וטוב לכל ענין. וסגולתו למי שהוא בצרה. כגון בנים. או חסרון כים. ילמוד פרשת העקדה במנחה. ובו ביום נולד מתושלח הצדיק:

מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד. **חובנה!** וי"א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לענות אמן ואח"כ יאמרו **מודים.**

אנו קהילת "כנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בכרכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בביה"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחוף 2

לרפואה וחלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחא, שלמה בן הלה, מולוק מרים בת מזל, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מזל, חבו תוה בת נזימה, ליאת מרגלית בת מרים

ר' אכינום שכתו בן אשה, אליהו בן שרה, דינה בת יוכבד, שרה בת רחל, אסתר בן שרה, אהרון בן רחל, ירמיה בן נטאי, אריק בת איכל, ר' ככא כנניא בן אכורס כנניא, אכורס בן נטאי, יונה כינה בת נטאה, אריק בת אסתר, אהובה בת בריאה, אסתר בן אשה

לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ו העלון יוצא ע"י הקדן "תומכיה מאושר" העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601 לע"נ עדנה בת מלכה ע"ה

- לרפואת מאיר בן רחמה
- לרפואת דוד בן מזל הי"ו
- לרפואת משה בן זוהרה הי"ו
- לרפואת מלכה בת קלרה
- לרפואת מלכה בת יהודית
- לרפואת יואל בן אביבה
- לרפואת זכריה בן מזל הי"ו

יגל לבני

גליון מס' 262

פרשת תזריע א' ניסן תשע"ט כניסת שבת י-ם: 18:25 מוצ"ש: 19:39

תזריע

וילדה זכר (יב, ב)

למה נקרא התינוק על שם אמו, וי"ל כמ"ש הרב יחיי אברהם" אחרי אותיות א"ם באות אותיות ב"ן, כיצד, אחר אות אל"ף אות ביי"ת ואחר אות מ"ם אות נו"ן, וז"ש וילדה זכר ר"ל אותיות א"ם מולידות ב"ן זכר.

אשה כי תזריע וילדה זכר (יב, ב)

כתב הרה"ג יהודה צדקה זצוק"ל בספרו 'קול יהודה', איתא במדרש אשה כי תזריע וילדה זכר, הדא הוא דכתיב (קהלת יא ב) תן חלק לשבעה וגם לשמונה, שבעה אלו שבעת ימי הנדה שיהיה פרוש, וגם לשמונה, אלו שמונת ימי מילה, אמר הקדוש ברוך הוא אם שמרת ימי נדה, אני נותן לך בן, ואתה מלו לשמיני, הוי וביום השמיני ימול בשר ערלתו, זאת אומרת מי שזוכה לשמור ימי נדה כהלכתם זוכה לבן שימולו אותו בשמיני, ושאל מו"ר וכי מי שלא שומר נדה לא זוכה לבן? פוק חזי כמה יש להם בנים ואינם שומרים נדה, לזה ביאר הגאון בן איש חי בספרו אדרת אליהו, על פי מה שמובא במדרש מי הקדימני ואשלם (איוב מא ג') מי עשה סוכה אם לא נתתי לו, מי נטל לולב אם לא נתתי לו, מי עשה מעקה עד שלא נתתי לו גג, מי עשה מזוזה עד שלא נתתי לו בית, וכן כל המצוות לא נעשות אם לא קדמה להם נתינה מאת ה', ולכן אומר הקב"ה מי הקדימני ואשלם, אף אחד לא יוכל לתבוע מצד הדין תשלום על קיום מצוות. נמצא כי הקב"ה נותן לנו שכר מצוות רק מצד החסד, לכן הביא במדרש שבמצות מילה יש זכות לתבוע שכר אם שמר ימי נדה, והבן שניתן לו ניתן לו בזכות, וזוהו אין מי הקדימני, וזוהו ירויה שכר גדול שמקבל שכרו מושלם מצד הדין, אמנם יש להבין מה שהזכיר המדרש ואתה מלו בשמיני ונראה לי כי השמיני רומז על שמחה, כי ידוע מה שאמר רשב"י (נדה לאי ב') מפני מה מילה בשמיני, כדי שלא יהיו כל העולם שמחים ואביו ואמו עצבים, וזה השכר שימול בנו בשמחה בזמנו, ויהיה תמיד שמח בבנים.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג)

בברית מילה, נהוג לברך את הרך הנימול: "כשם שנכנס לברית, כן יכנס לתורה, לחופה ולמעשים טובים". מה פירוש- שאל האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקוצק- "כשם שנכנס... כן יכנס..." וכי התינוק נכנס לברית המילה: הרי הוריו הם המכניסים אותו: אלא- השיב הרבי- כשם שהתינוק נכנס ומקיים מצוות מילה, ללא גאווה והתנשאות על שמקיים הוא מצווה כה גדולה, כך ימשיך בעזרת ה' לקיים מצוות, ללא כל רגש גאווה, אלא רק כדי לקיים רצון בוראו! פירוש נוסף: אמרו המפרשים הטעם שאומרים זאת רק במצות מילה, יען כי מצווה זו אי אפשר להפרד כל ימיו, ולכן מברכים את הילד שגם משאר המצוות לא יפרד לעולם... ויש מפרשים שהנה בעוונותינו הרבים יש הרבה חולים ופעמים צריך לעשות להם שינוי השם, ולכן מברכים את הולד שלא יהיה חולה ויצטרכו לעשות לו שינוי השם וז"ש כשם שנכנס למילה באותו שם ובלי הוספה, כן יכנס לתורה לחופה וכו' שיהיה תמיד באותו שם.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג)

כתב "בעל הטורים", מנין התיבות והאותיות בפסוק זה הוא כמניין התיבות והאותיות בפסוק "ויכלו השמים והארץ וכל צבאם", ללמד שמילה דוחה שבת. אומר רבי מרדכי גיפטר, צא ולמד עד כמה גדולה מצוות מילה, שאי אפשר לקיים אותה אלא אם כן עבר עליו שבת, ואע"פ כן מצוות מילה יש בכוחה לדחות את השבת. (מדשן ביתך)

ובן יונה או תר לחטאת (יב, ו)

כתב המלבי"ם: בכל מקום כתוב; תורים קודם בני יונה, חוץ מפה, שהקדים בן יונה לתור. וכבר הוכיח מזה התנא במשנה בסוף מסכת יכריתות' ששניהם שקולים. ובכל זאת בודאי יש איזה טעם למה שינה פה הכתוב מבכל מקום. ואמרו חז"ל ב'ספרא' וכו' מפני שיש מקום לטעות שיוכל להביא בהמה תחת העוף, לכן כתב הכתוב: "בן יונה או תר לחטאת".

וההסבר בזה הוא: שעל פי החוק המיוסד אצלנו, שדרך הכתובים לכתוב בדרך; 'לא זו, אף זו'. כלומר: שהדבר המחודש יותר הוא הכתוב מאוחר. לכן תמיד כתוב בסוף את בני היונה, שהחדש בהם הוא: שאף שהם יותר קטנים מהתורים, בכל זאת גם הם מועילים לקרבן. ופה שאמר הכתוב תחילה את בן היונה הכונה: שדי לו בקרבן קטן ואם ירצה בדוקא להביא קרבן גדול יוכל להביא "תור", אבל מכל מקום לא יביא דבר גדול יותר מ"תור". ועיין בפירושו רבנו יעקב 'בעל הטורים' שכתב לבאר בטעם הדבר: 'בכל מקום מקדים תורים לבני יונה חוץ מכאן, לפי שאינו מביא אלא אחד ואם ימצא יונה לא תקח תור לפי שבן זוגו מתאבל עליו ואינו מזדווג לאחר'.

ושלשים יום ושלשת ימים (יב, ד)

למספר ל"ג לא מצאתי טעם, אמנם רז"ל אמרו, שרמז לל"ג דורות שמאברהם אבינו ע"ה עד חרבן הבית.

והקבד פי יהיה בו נגע צרעת (ויקרא יג, א)

בעל 'חפץ חיים' היה אומר: "בדין, פוגעים בהגעים בבגדי האדם שלמגית הלב, נעשו הבגדים בזמן הזה גורם חשוב לחטאים, שהנגעים באים עליהם, שמתוך הרדיפה אחרי מותרות בלבוש, באים לידי קנאה ושנאה ונכשלים בעברות של רכילות ולשון הרע. במיוחד יש להזהר על כך את הנשים, שמתוך קלות דעת יתירה מתפתות להחליף את הלבוש המסורתי והצנוע שלהן בבגדי נכריות, המשתנים חדשים לבקרים. בענין זה ראוי לנו להלך אחר מידתו של יעקב אבינו שבקש בתפלתו לה': "לָחֵם לְאָכֵל וּבִגְדֵי לְלַבֵּשׁ" (בראשית כח כ). ואין לנצל את הבגד כדי להדר בו ולעורר בכך קנאת הבריות, המביאה לידי שנאה ותחרות ופירוד לבבות..."

והיה בעור בשרו לנגע צרעת (יג, א)

אמרו רבותינו במדרש(ויקרא רבה יא, ז): "והיה הוא לשון שמחה", ואם כן יש להבין על מה ולמה יש לו לשמוח בשעה שיש נגע צרעת בעור בשרו? ויש לומר שכאשר אדם מקבל יסורים בעולם הזה, הרי הוא צריך להיות בשמחה רבה, כיון שעל ידי היסורים מכפרים על עוונותיו, ויגיע לעולם הבא ללא חטא, ולכן יש למצוורע לשמוח שקיבל את הצרעת... (סי' תורת הפרשה)

וראה הכהן את הנגע (יג, ג)

המשנה במסכת נגעים (פרק ב' משנה ב') מלמדת אותנו, שאין רואים נגעים ביום המעונן לפי שהכהן נראית עזה! יש שדרשו את דברי המשנה הללו בדרך של אגדה: ביום המעונן - כאשר צרות מתרגשות לבוא על כלל ישראל, אין רואים את הנגעים - אין לראות בחסרונותיהם של ישראל, אלא יש ללמד זכות על כל אחד ואחד! מעשה שסיפר רבי שלום שבדרון זצ"ל, על משפחה שקרבה משפחה מרוסיה, שבת אחת אירחו את העולים בביתם לסעודת השבת, והנה כאשר הסתיימה הארוחה והאורחים עזבו, ראו בני הבית לתדהמתם הרבה, כי אורחיהם עוצרים מונית ונוסעים!... בו במקום החליטו כי ינתקו כל קשר עמם! למחרת השבת, התקשרה אחת מבנות משפחת העולים וסיפרה, כי כאשר ירדו מן הבית חש אביהם ברע, ומכיון שהיה רופא במקצועו, איבתן מיד את מצבו, והבין כי הוא בעיצומה של התקפת לב קשה, על כן מיהרו ועצרו מונית שהביאה אותם הישר אל בית החולים! מעשה זה - סיים רבי שלום - מלמד אותנו דבר מה על לימוד זכות!...

וראה הכהן את הנגע... נגע צרעת הוא (יג, ג)

אמרו חז"ל במסכת ערכין (דף טז) כי הצרעת באה על חטא לשון הרע! משום כך - אמר רבי ישראל סלנטר - נסמכה פרשת מצוורע לפרשה הקודמת של מאכלים מותרים ואסורים, כי כשם שאדם נוהר בכל אשר הוא מכניס לפיו, שיהיה כשר בתכלית, כך גם עליו להיזהר מאד בכל מה שהוא מוציא מפיו...

בברכת שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

בדד ישב מחוץ למחנה מושבו (יג,מו)

מובא בתלמוד (ערכין טז ע"ב): "הוא הבדיל בין איש לרעהו (ע"י סיפור לשון הרע), לפיכך אמרה תורה – בדד ישב".

הסביר זאת הרב זלמן סורוצקי: הנה נדמה לו למספר לשון הרע שפלוני מקפח פרנסתו ואלמוני לא נהג בו כבוד כראוי, או נתכבד בקלונו או בכבוד המגיע באמת לו. ומה הוא עושה? הוא מרבה לספר בגנותו של פלוני בפני אלמוני ובגנותו של אלמוני בפני פלוני. ומשנאת הפרט הוא עובר לשנאת הכלל. נדמה לו שכל העולם לא נברא אלא בשבילו, וכל באי עולם גוזלים וחומסים את השייך אך ורק לו. הוא מלא שנאה ומקנא בכל הסובבים אותו ורוצה לראותם מסתלקים מעליו. אדם כזה ראוי היה למות במגיפה לפני ה' כנינם של מוציא

דיבת הארץ... אולם מן השמים ריחמו עליו והמירו את ענישו בצרעת הקשה כמות. כדי לרפא אותו ממחלת הנפש(שהיא סיבת מחלת גופו) אמרה התורה: "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו". בעת שיבתו מחוץ למחנה בדאי ייתקף בגעגועים לבני אדם וישתוקק מאד שיבוא אליו מישוה לחלצו מבדידותו. אז גם ילמד להעריך כראוי את הצורך בקשר הגון עם בני אדם וימנע מלהביט ולחפש חסרונותיהם. נמצא ששיבתו בדד מחוץ למחנה – מובדל אפילו משאר הטמאים-תלמדנו לאהוב את כל בני האדם ואת חברתם... (סי' שבעים פנים לתורה).

קמחא דפסחא מסוג אחר...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מספר על קמחא דפסחא יוצא דופן – לא של כסף או מוצרי מזון, אלא של הענקת שמחה ורוגע ליהודי שיוכל לחגוג את החג כראוי. סיפור הממחיש באופן נפלא עד כמה מגיעה מחשבה של צדיק איך להטיב עם הזולת ולהקל עליו.

חסיד נכנס אל הרה"ק היפני מנחם' מגור זי"ע קודם חג הפסח, וסיפר לו בדאגה ופחד שהרופא קבע שעליו לעבור ניתוח, וזמן הניתוח נקבע לאסרו לו. שאלו הרבי אודות הרופא המנתח, ואח"כ אמר לו: "אינך צריך לעבור ניתוח", ופטרו לשלום.

יצא החסיד מהקודש פנימה שמח וטוב לב, ובאמונת חכמים המושרשת בו התקשר מיד אל הרופא להודיע שהוא מבטל את הניתוח.

והנה במוצאי שביעי של פסח שלח הרבי לקרוא לאותו חסיד ע"י בנו הגה"צ מוהר"ח שליט"א. משכנס האברך שאלו הרבי אודות הניתוח שעליו לעבור... נענה האיש ואמר: "אינני אמור לעבור שום ניתוח, הרי הרבי אמר שאינני צריך"... השיב לו הרבי: "לא ולא, פנה אל הרופא, ותבקש ממנו שיקיים מחר את הניתוח".

השיב החסיד: "והרי אי אפשר לקבוע תור לניתוח מהיום למחר?" אמר לו הרבי: "אף על פי כן – תדבר עם הרופא אולי יהיה פנוי עבורך תור למחר".

ואכן, הלה התקשר לרופא, והרופא אמר לו מיד כי התור נשאר פנוי, והוא יכול לעבור את הניתוח.

מה התברר: תיכף לאחר שיצא החסיד מחדרו של הרבי בפעם הראשונה, התקשר הרבי בעצמו אל הרופא (שהרי בירר אצל החסיד מיחה המנתח), ואמר לו: "בעוד רגעיים ספורים יתקשר אליך פלוני לבטל את תורו, אך אל תשמע לו. אמנם תאמר לו שהתור מבוטל כבקשתו – אבל באמת תשמור עבורו את התאריך"... ולא עשה כן הרבי אלא כדי שיעבור על האברך ימי החג וההכנות לפניו מתוך רוגע ושלוות הנפש... (באר הפרשה שמיני תשע"ט)

העץ הבודד ורבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל

בחצרו של הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זי"ע, היו גדלים שני אילנות נושאי פרי. מדי שנה בפרוש חודש ניסן, היו באים רבנים לברך שם את ברכת האילנות, משום שיש הגורסים כי ברכה על שני אילנות מהודרת יותר מאשר על אילן אחד. בעודם באים לברך ליד חצרו, הבחינו ברבי שלמה זלמן עצמו, החומק מביתו ולא מברך יחד עם כולם. הביטו אחריו, וראוהו מהלך עד לאילן בודד העומד בחצר ביתה של אישה אחת, ורק שם הוא בירך את ברכת האילנות.

כשחזר שאלוהו: "רבנינו, מה הסיבה שאתה עצמך אינך מברך כאן? הרי זו ברכה מהודרת יותר נענה ואמר: "אשה זו אמרה לי פעם, שהיא מטפחת את האילן שבחצרה במשך כל ימות השנה, למען אבוא ואברך עליו בחודש ניסן. ואיך אוכל שלא להתחשב בה ולברך במקום זאת בבית שלי?!" (סי' שלישי באשמורת)

והיה כי ישאלך בנד לאמור: מה העבודה הזאת לכם

דרשו רבותינו זכרונם לברכה שפסוק זה הוא על הבן הרשע, וקשה - על בן רשע, בא לשון שמחה - ויהיה! ונראה לעניות דעתי, בסיעתא דשמיא... שעצם העבודה שהוא שואל - סימן שיש בו ניצוץ קדוש, שהוא בכל זאת מתעניין לדעת. אבל רשע גמור לא אכפת לו כלל, ולכן יש תקנה לבן רשע זה... (גצי תורה על חמישה חומשי תורה, ספר שמות, פרשת בא, עמ' 43, הוצאת ישיבת המקובלים בית אל, ירושלים)

סיפור לשבת

בשעות הרבות והמשעממות שבהן מריו נהג במשאיתו בכבישי ניו זילנד מחשבה אחת הייתה מנחמת אותו שוב ושוב: השכר הרב שיקבל בסוף הנסיעה הארוכה והמתישה. זו לא הייתה המשכורת החודשית שנכנסה מידי תודש לחשבון הבנק שלו. אלפי הדולרים הבודדים לא היו ראויים בעיניו לתואר משכורת, ובודאי שלא יכלו לחס את אותו באותן שעות ארוכות בהן הוביל את המשאית עם מטען הסחורות הגדול שעליה ממקום למקום. למריו הייתה דרך קלה ובטוחה יותר להגדיל את שכרו שלטעמו לא היה ראוי והוגן. לקראת סוף כל נסיעה, היה מריו עוצר במרחק קילומטר אחד מהיעד, פותח בעזרת המנוף את תא המטען, ופורק שני משטחים עמוסים בסחורות. מכל משטח היה מוריד מריו מחצית מהסחורה ומחזיר את המשטח אל המשאית. כשהיה מגיע אל היעד, היה סופר ביחד עם הלוקח את מספר המשטחים וכמעט מעולם לא התלונן לקוח שהסחורה לא הגיע בשלימותה. ואם בכל זאת היה נתקל בלקוח טרחן שביקש לספור גם את מספר הארגזים המדויק, היה מריו מושך בכתפיו וטוען שאין לו מושג להיכן נעלמו הארגזים החסרים. מאחר והיה מדובר בכמויות עצומות של סחורה, לא הגיעו הדברים אף פעם לידי בדיקה מעמיקה. ולאחר שהיה נפרד מהלקוח, חזר מריו למקום שבו פרק את הארגזים, מעמסם אותם שוב, ומוכרן עוד באותו יום לאלברטו גדול סוחרי השוק השחור בניו-זילנד. אלברטו, מעולם לא שאל את מריו שאלות מיותרות, וכמובן לא ביקש ממנו קבלה או חשבונית. הוא הורה לו לפרוק את המשטחים בחצר האחורית, והסחורה נעלמה משם במהירות מסחררת. מריו ידע שאלברטו משלם לו אולי עשירית משוויה של העסקה, ולמעשה הוא מקבל אותה כמעט בחינם, אך מצד שני לא היו לו הרבה ברירות והוא לא יכל למכור את הסחורה הגנובה בשוק. ולכן הוא קיבל את הכסף שנתן לו אלברטו, ומאחר שלא חסרו לו הובלות כאלו, הכסף הצטבר עם הזמן לסכום נכבד.

כך חלפו השנים ומריו החל לחשוב על עתידו. המחשבה כי הוא יגמור את חייו כנהג משאית בניו-זילנד – התרידה אותו, והוא החליט לשנות את חייו ולחזור לארץ מולדתו – ישראל. הוא נזכר במוצאו היהודי ובשם היהודי – מאיר, שנתנו לו הוריו. ולכן לאחר חודשיים הוא עזב את ניו-זילנד ונסע למזרח הרחוק, שם פגש פעילי קירוב שהציגו בפניו את היהדות. הוא החל להתקרב לשמירת תורה ומצוות וכעבור מספר חודשים החל לשמור מצוות. הוא היה מאושר בדרכו החדשה אבל סכומי הכסף העצומים שגנב כאשר היה צעיר הולל בניו-זילנד, הציקו לו מאוד.

הוא החליט לכתוב לבעל המפעל שבו עבד מכתב מפורט על הגניבות שביצע, הוא המתין במתח לתשובה אלא שזו בוששה מלבוא. בשיחות טלפון שערך מישראל לניו-זילנד, לא הצליח מאיר לעלות על עקבותיו של בעל המפעל. התברר לו שהמקום נסגר לאחר פשיטת רגל, ובעליו נעלמו. מאיר התייעץ עם רבותיו שהורו לו לתרום כסף לצרכי רבים כפי שעושים כאשר לא מוצאים את הגנזל, אבל מאיר חש שתשובה זו אינה מספיקה. הוא החליט לרכוש כרטיס טיסה לניו-זילנד ושם לאתר את בעל המפעל ממנו גנב שנים רבות. כשנחת בניו-זילנד נסע לאזור המפעל ונוכח לדעת כי המקום נטוש. בעלי העסקים שמסביב לא ידעו להיכן נעלם בעל המפעל ולא יכלו לעזור. מאיר ניסה לבדוק באמצעות הקהילה היהודית במקום, אבל חרף כל המאמצים האיש נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. לאחר שבוע של חיפושים החליט מאיר לחזור ארצה. הוא עלה על טיסת 'קונקשן' שתעבור דרך רומא, ומשם לישראל. הטיסה הייתה ארוכה מאוד, וכאשר ירד מאיר מהמטוס כדי להמתין לטיסת המשך הוא התמתח בעייפות על הספסלים הארוכים שבשדה התעופה. כעבור מספר דקות נגש אליו יהודי דתי, בעל זקן ופיאות: 'יתוכל להצטרף אלינו לתפילת מנחה, כדי להשלים לנו מניין? מאיר שפסף את עיניו, ושכנע את עצמו שהוא אינו חולם: הוא זיהה לפניו את בעל המפעל, האיש שממנו גנב בעבר.

הוא זכר שהאיש היה ממוצא יהודי, אבל גם בתלומותיו הפרועים ביותר לא האמין שימצא אותו כאדם דתי. בעל המפעל הרגיש גם כן שהצעיר מולו מוכר לו, ולאחר רגע של שתיקה זיהו אחד את השני. מאיר סיפר לאיש את קורותיו מאז שעזב את עבודתו, וגם בעל המפעל תיאר לו כיצד שב אל היהדות. הוא הוסיף כי החליט לעזוב את ניו-זילנד, לחסל את עסקיו ולעלות לישראל, וכעת הוא נמצא בשלביה האחרונים של ההתארגנות. לאחר התפילה כאשר התיישבו השניים ומאיר גילה לבעל המפעל על הגניבות שביצע במשך שנים. 'איני רוצה להשיב לך את מלא הסכום, ולקיים את מצוות 'והשיב את הגזלה'', אמר מאיר.

להפתעתו חייד בעל המפעל חייד רחב ואמר: 'בא ואגלה לך משהו. המפעל שלי שלח טונות של סחורות לכל רחבי ניו-זילנד, אבל כמעט כל כמה ימים הייתי שולח משאית שלמה של סחורה שגנבתי בשותפות עם כמה חברים. את המשאית הזו, הייתי שולח אתך. למעשה אתה גנבת מהסחורה הגנובה שאני גנבתי...'. ומימי גנבת את הסחורה הזאת? שאל מאיר, ובעל המפעל המשיך לחייך: 'במלך סוחרי השוק השחור 'אלברטו' לו הייתי מוכר בחזרה בכל שבוע את הסחורה, למעשה אני ידעתי שאתה גונב כל שבוע ממני סחורה שאני גנבתי, ומוכר אותה בחזרה לאלברטו', אבל בסופו של יום כולנו היינו גנבים ואין לך למי להחזיר את הכסף, תוכל אם תרצה כמו שהורו לך רבותיך לתרום אותו לצרכי רבים... חייך בעל המפעל לשעבר וטפח על שכמו של מאיר המופתע....

*כשבני אדם נמצאים בחברה קלוקלת הם עלולים להיות מושפעים ממנה ולבצע פעולות שליליות, גם אם ההשפעה אינה נראית לעין. דוגמא לכך היא איסור התורה לאכילת מאכלות אסורות, מכיוון שכשאוכלים אותם הם מטביעים בנו מידות רעות כיוון שהם מושרשות בהם בטבעם, כיוון שברגע שאדם אוכל את המאכלות הללו הם הופכים להיות חלק ממנו. כמו שהייתה בחברה קלוקלת שמשפיעה על האדם ויכולה לשנות את דרכו ומידותיו. (אריק סגל – עלון שלום לעם).

הטלפון של בוב צלצל, ועל הצג הופיע שם המתקשר: 'מיסטר קאמפ'. בוב קיבל מיד את השיחה. מיסטר קאמפ היה מעסיקו - וכאשר הבוס מתקשר עונים מיד. 'תגייע אלי', אמר מיסטר קאמפ, 'אני נוסע בעוד שלוש שעות'.

בוב היה חייל מארינס לשעבר, ובשנתיים האחרונות היה אחראי על שמירת ביתו של מיסטר קאמפ. סוחר יהלומים עשיר שעסקו היו חובקי עולם. מיסטר קאמפ היה מכור לעבודתו ועסק בה מבוקר עד ערב. הוא מעולם לא התחתן, והתגורר לבדו בחווילה מפוארת באזור היקר ביותר של העיר. בוב היה שומר על הבית המפואר כל אימת שבעלו היה נוסע לאחת מנסיעות העסקים שלו. מיסטר קאמפ לא הרשה לבוב להיכנס לבית, אלא הקים עבורו ביתן בחצר, שבו היה שוחה כל שעות היממה, מפטרל סביב הבית ומטפל בכל הדרוש טיפול. בכל נסיעה היה מיסטר קאמפ משאיר לבוב מספרי טלפון כדי שיוכל להשיגו בכל שעות היממה במקרה חירום. את מרבית היהלומים היה מיסטר קאמפ מחזיק במפעל שלו, אך את היהלומים היקרים והנדירים ביותר החזיק בביתו, בכספת פלדה חזקה ומשוכללת המצוין במפעל מיוחד. 'שמע בוב', אמר לו מיסטר קאמפ כשהם נפגשו, 'הפעם אני טס למדינה בעולם השלישי, ושם לא יהיה לי טלפון זמין'. 'יש איזה הוראות מיוחדות, בוס?' שאל בוב. 'בהחלט', אמר מיסטר קאמפ, 'אף אחד לא נכנס לבית בהיעדרי!' 'אין בעיה', השיב בוב, 'ומיסטר קאמפ נסע לדרכו בלב שקט. לאחר יומיים עצרה משאית בפתח החצר. הנהג ומוביל נוסף הורידו מארגז המטען של המשאית ספת עור מרשימה, והניחו אותה על המדרכה. אחד המובילים נקש על השער, ובוב ניגש אליו. 'הבאנו את הספה', אמר המוביל. 'איזו ספה?' שאל בוב. האיש הסתכל בניירות שבידו. 'רגע, זה לא הבית של מיסטר קאמפ!' שאל בתמיחה. 'זה הבית', אישר בוב. 'אז הבאנו את הספה שהזמנתם'.

'אני רק שומר פה. על איזו ספר מדובר?' שאל בוב. 'זו ספה של מעצב העל טוני קנטוני, הסביר המוביל השני, 'מיסטר קאמפ הזמין אותה לפני חמישה חודשים, ועכשיו היא מוכנה. אפשר להכניס אותה!' הוא לא אמר לי שצריכה להגיע ספה, ואסור לי להכניס אף אחד לבית', אמר בוב. 'אה, אין בעיה', אמרו שני המובילים. 'אנשים מחכים בתור לאספקת הספות של קנטוני במשך חודשים. אם אתה לא מעוניין לקבל את הספה, יהיו רבים שישמחו. בוא רק תחתום שסירבת להכניס אותנו, ואתם חוזרים לסוף התור - זאת אומרת שהספה תסופק לכם בעוד חצי שנה'. בוב לא ידע מה לעשות. מצד אחד מיסטר קאמפ הזהיר לא להכניס אף אחד, אך מצד שני הוא יקעס מאוד אם לא יקבל את הספה היוקרתית שכנראה חשובה לו מאוד.

הוא הביט בשני המובילים. שירותו הצבאי לימד אותו שתמיד צריך לחשוש ולחשוש, אך השניים לבשו חולצות דקות ולא הסתירו שום נשק. הוא בדק ליתר ביטחון שהאקדח שלו ברשותו, וקיבל החלטה. 'אוקיי, בואו תכניסו את הספה', אמר, 'אבל בזריזות'. אחרי עשר דקות כבר נחה הספה במקומה בסלון הבית, ושני המובילים נפרדו מבוב.

בוב בכל זאת לא היה רגוע, וחשש מתגובתו של מיסטר קאמפ כאשר הלה יגלה את הספה. הוא הרי הורה לא להכניס אף אחד, אז מדוע הוא אפשר למובילים להכניס? למרבה הפתעתו של בוב, הגיעה המשאית גם למחרת עם שני המובילים. 'מה קרה?' שאל בוב. 'נעלה כאן טעות', אמר הנהג והראה לבוב את הדפים שבידו. 'ההזמנה שלכם היא לספה שחורה, ובטעות סיפקנו לכם ספה לבנה. ניאלץ לקחת את הספה ולהביא לכם בעוד שבועיים את הספה הנכונה'. בוב שמח ואפשר למובילים להוציא את הספה מהבית. כך לא יישארו עקבות לכך שהוא הפר את ההוראות, והכול יעבור בשלום.

לאחר שבוע וחצי אכן חזר מיסטר קאמפ מנסיעתו, שמח ומרוצה. הוא עשה עסקים טובים ורכש סחורה מעולה במחירים זולים. הוא ניגש לכספת, ולפתע פרצה מפוי זעקות שבר. הכספת הייתה פתוחה וכל היהלומים שבה נעלמו. כאחוז טירוף הוא רץ אל בוב שכבר עשה הכנות לחזור לביתו, ושאל בפנים מאיימות: 'מי נכנס לבית בהיעדרי?!' 'אף אחד', הצטדק בוב, 'רק המובילים של הספה שהזמנת אצל קנטוני, אבל אחר כך הם לקחו אותה'. 'לא הזמנת שום ספה אצל קנטוני', צווח מיסטר קאמפ. 'עד מהרה הסתבר מה אירע: בתוך הספה הסתתר פורץ כספות מקצועי. לאחר שהמובילים הכניסו את הספה הביתו הוא יצא מתוכה וטיפל בנחט בשעות ארוכות במנגול הכספת עד שפרץ אותו. הוא הוציא את כל היהלומים, וכנס בתזרה אל תוך חלל הספה. למחרת, כשהמובילים לקחו את הספה, הם פשוט הוציאו בחסותו של בוב את כל רכושו של מיסטר קאמפ ונסעו לדרכם.

'היצר הרע מנסה להכשיל אותנו ללא הרף. הוא לא נח ומחפש כל הזמן דרכים יצירתיות כדי לפתות אותנו. חכמים לימדונו שעל מנת להישמר מהחטא, יש לעשות סייגים וגדרות כדי שלא ניתן לו אפילו דריסת רגל אצלנו, אבל הבעיה מתחילה כשאנו מרגישים בטוחים ומרשים לעצמנו להיכנס לאזור הסכנה. חשוב שנוכח כי אם נתנים ליצר הרע להיכנס, הוא כבר ימצא דרכים להכניס איתו הפתעות לא נעימות... (הרב אבי בן אבנר - שלום לעם)

השליח של הקב"ה

אחרי חצות הלילה, הרב אהרן מרגלית יושב לבדו בחדר העבודה שלו, ומכשיר הפקס פולט מסמך שמשנה לו את החיים, או אולי יותר נכון "עושה לו את המוות". באותיות לטיניות צפופות ומעט מטושטשות, כתוב שם שחור על גבי לבן: אהרן מרגלית חולה בסרטן מסוג אלים במיוחד, שתקף אותו קרוב מאוד לקליפת המח. העולם נשבר והתנפץ לרסיסים. העתיד נראה קצר מתמיד, הבית רחב המידות נראה מיותר וחסר כל תועלת. הכל מתערבל מול העיניים, דמיון ומציאות מתערבבים יחד, ולא במובן החיובי של ההגדרה הזאת. הוא נשבר, פרץ בבכי, אבל אחרי שמונה דקות התאושש הרב מרגלית וחזר לעצמו. הוא אדם מאוד מעשי, וכמו תמיד גם עכשיו הוא החל לחשוב בצורה מעשית. מה עושים, איך מכינים צוואה, איך מתכננים לגרוע מכל בצורה הטובה ביותר, וגם: איך משיבים מלחמה למלאך המוות. להיכנע ולהמתין לסוף מתוך יאוש - זו בכלל לא אופציה מבחינתו. לצד התוכנית שהכין הרב מרגלית בצורה מסודרת ומסוגנת, שעות אחדות לאחר שהתבשר על מותו הקרוב, הוא גם קיבל החלטה אסטרטגית שליוותה אותו מאז ועד היום, יותר מעשור אחרי אותה מערכה קשה נגד המוות. "החלטה שלי היתה מאוד ברורה", הוא מספר. "החלטתי שלא משנה מה קורה ומה המצב שלי, אני נמצא כאן כדי לעשות את מה שהקדוש ברוך הוא רוצה ממני. עכשיו נשאר רק להבין מה הוא רוצה ממני.

"פניתי לקדוש ברוך הוא בלשון נוכח והתחלתי לדבר אליו: "אבא" אמרתי לו, "אני רוצה שתתן לי להבין מה אתה רוצה ממני. אם אני אבין, אני אבצע. אני לא כועס עליך שהפלת עלי עכשיו מחלה קשה כל כך, אני לא מנסה להילחם נגד הרצון שלך, אני רק רוצה לדעת מה אני צריך לעשות. מה התפקיד שלי עכשיו בעולם הזה". "משך שעה ארוכה דיברתי ככה לקדוש ברוך הוא. החזקתי בשלחן בכה, וזעקתי בקול שקט. אבא! אבא'לח!! מה אתה רוצה ממני! רק תתן לי להבין ואני מבצע. "כך המשכתי לדבר ולתחנן משך שעה או שעה וחצי, ואז הרגשתי שהקדוש ברוך הוא מאיר את עיני, ונותן לי להבין מה התפקיד שלי כעת. הרגשתי כאילו הוא אומר לי "אהרן, נכון שגם עד עכשיו השתדלת לחוק אלים, השתדלת לעזור למי שצריך עזרה, לשמח את מי שקשה לו לשמח בחולות עצמו, אבל איפה אתה עושה את זה? במשרד המרווח שלך? זה לא מספיק טוב. עכשיו אני רוצה שאתה, אהרן, תשמח אנשים בתוך המקומות הכי אפלים וכואבים, אני שולח אותך למרתפים העמוקים של הכאב, למקום שבו הילדים שלי שוכבים ונאנקים מסבל, מזרימים להם רעלים לוורידים כדי להתגבר על המחלה שלהם, לשם אני שולח אותך! האם אתה מסוגל להיכנס לשם ולעשות שם את העבודה הזאת? תוכל לבצע את המשימה הזאת למרות שאתה עצמך תהיה מחובר בדיוק כמוהם לצניטוריות של רעל ששורף כל חלקה טובה בגוף שלך?!" "זה התפקיד שלך אהרן!

"אתה חייב להיכנס לשם, אבל אי אפשר להיכנס לשם בלי המדים המתאימים. המדים במקרה הזה זאת המחלה עצמה", כך הקדוש ברוך הוא אומר לי. "יש לי הרבה ילדים שבורים, לך דבר איתם על אמונה, על ביטחון, על תפקיד הייסורים בעולמנו. לך תשכיח מהם לכמה דקות את הסבל הנורא, תעלה חיך על שפתיים". "מאותו רגע", מספר הרב אהרן מרגלית, "הרגשתי שאני השגריר של בורא עולם. המחלה היא כרטיס הכניסה שלי. "התנהגתי כמו שגריר! דיברתי עם אנשים במצבים הכי קשים. עם כולם. לא דילגתי על אף אחד. אני כאן בתפקיד, אין לי זמן להתעסק בסבל האישי שלי. אף אחד לא היה יוצא בלי שהוא יקשיב לי. התנהגתי כמו תינוק, כמו ילד, עשיתי שטויות כדי לשמח אותם, כדי לתפוס את תשומת הלב שלהם. מדי פעם הייתי מתעשת ולא מאמין על עצמי שאני מתנהג ככה, אבל עשיתי את תפקידי. לא היה אחד שהצליח להתעלם ממני. הייתי מגיע ומתחבר לכל אחד מהחולים שנתקלתי בו. את רוב הטיפולים שלי עשיתי באשפוז יום. אתה מגיע בבוקר, נכנס לאולם שבו עושים את הכימותרפיות, ושם אתה מבלה כמעט כל היום. זה מתחיל בבדיקה הכימית של הדם, ממזינים לתוצאות, לאחר מכן מזמינים מבית המרקחת את השקיות שלך. היו שמים לי שש שקיות, שהיו תלויות על שני עמודי אינפוזיה. הייתי לוקח את שני העמודים, ויחד איתם מטיל באולם הגדול. עובר ממיטה למיטה, מחולה לחולה, עובר בין המיטות והכורסאות של מקבלי הטיפולים. כל אחד מהטיפורים שלו, כל אחד והרעל שלו. היו אנשים שבכיתי איתם, צחקתי איתם, יש אנשים שהתיידדתי איתם. לא תמיד זה היה אפשרי, חלקם היו באמצע טיפולים קשים מאוד שגרמו להם לבחילות, הקאות, הרגשה רעה מאוד, חולשה שאי אפשר לתאר. "אבל הייתי שגריר. הייתי פועל בלי הרף לשמח אותם, לחזק אותם, לתת להם תקווה, לסייע להם להבין שאנחנו נמצאים כאן בגלל סיבה שלפעמים היא נסתרת מעינינו ולפעמים לא, זה לא סתם סבל, יש לו סיבה ויש לו מטרה, כמו לכל דבר אחר שקורה בעולם שברא הקדוש ברוך הוא. "הייתי שגריר, וזכיתי לחללים, ושוב חליתי והחלמתי וחוזר חלילה. ואני עדיין שגריר, אני יוצא להרצאות, כתבתי את ספרי 'אתהלך', ומזמינים אותי פעמים רבות לשוחח עם חולים במצב קשה, עם ילדים שחולים במחלות נוראיות. מזמינים אותי אל מרתפי הכימותרפיה, ואני עושה כל מה שאני יכול כדי לשמח אותם, לחזק, ולהעביר את המטרס שבסופו של דבר, כולנו שגרירים. לא רק אני, אלא כל אחד. גם אתה שגריר, וכל אחד צריך למצוא ולהבין מה התפקיד שלו, ולבצע אותו מתוך דבקות במטרה".

צירוף ההוי"ה דחודש ניסן

הנה בכל חודש שולט שם הוי"ה בצירוף אחר. חודש ניסן הצירוף שלו הוא יהו"ה על הסדר. וצירוף זה רמוז בר"ת "ישמחו הישמים ויתל הארץ. וכתוב בספרים שיש ענין בכל חודש לכונן את הצירוף שלו, וצריך כל החודש לכונן בו, ואז תפילתו של האדם נשמעת, ורואה ישועות גדולות, ולכן צירוף זה שולט בחודש זה, כי בתפילתו וכי כל הזמן אנחנו רואים את צירוף הוי"ה זו לנגד עינינו, משא"כ בחודשים אחרים, והצירוף יהו"ה רמוז לחסד, כי ניסן הוא בחסד, וצירוף זה הוא ביושר שהוא חסדים, ובו נעשים חסדים גדולים לעם ישראל. ועל החודש הזה נאמר שמור את חודש האביב"ב, אותיות אב – "ב שהוא האבא לכל י"ב החודשים, ובו אנחנו חוזרים בתשובה, ובפרט בימים אלו, ויוצאים מן הטומאה ומן העד"ר, עד ערב פסח, ואז שורפים את החמץ היצה"ר וזוכים למעלות נשגבות, לכן צריך לנצל מאד הימים האלו. והנה תיבה בת ד' אותיות בונה כ"ד צירופים כזה: 1 כפול 2 הרי 2, 2 כפול 3 הרי 6, 6 כפול 4 שווה 24. אמנם מכיון שיש בשם הוי"ה היי"ן, שהן אותיות דמות, לכן יש רק י"ב צירופים, ומכיון שחודש ניסן הוא ראש לחודשים, וחודש הגאולה, לכן שם החויה המאיר בו הוא כסדר דלעיל, וזה שכתוב החודש הזה ראש חודשים. ויש בו רמז נפלא, אם ניקח אות "זשם הוי"ה ב"ה ונכפול אותו בשאר האותיות נקבל "ניסין" = "פ"עמים ה' = נ. "פ"עמים ו' = ס', "פ"עמים ה' = ו', ואח"כ נשים את יו"ד הרי ניסן.

"על שבעה דברים נגעים באין... ועל הגזל ועל צרות העין" (ערכין ט"ז)

כשהיתה מגיעה לרבינו בעל שבת הלוי זצ"ל, שאלה שהיה בה חוסר ישרות בענייני ממון וכדו', על אף שהיה שייך לחקל בכל מיני אופנים, היה רבינו אומר: "אני לא עונה על דברים עקומים"... כי רבינו אחז שכל הנהגת האדם ובפרט בענייני ממון צריכה להיות בתכלית הכשרות הישרות והנקיות. באחד הכוללים התעורר ויכוה, כאשר משרד הדתות שלח קיצבה לאברך שכבר עזב את הכולל. האברך ביקש את הקצבה שהגיעה על שמו, ומנגד ראש הכולל טען שהקצבה מגיעה לכולל.

"נכנסתי אליו עם צדדי העניין", סיפר תלמידו הגאון רבי שלמה זלמן אולמן, "ופירטתי לפניו את השאלה. הוא תמה בלא פלא: מה השאלה?! צריך להחזיר הכל לממשלה?... אנו הולבטנו אם הכסף מגיע לראש הכולל או לאברך, והוא בנקיותו המופלגת לא הבין כלל. הרי צריך להחזיר זאת לממשלה... זו היתה ישרות ומחות בנקיות בממון. רבינו היה ישר שבישרים בקיום ההלכה בשלימות עם כל הדקדוקים והחומרות ההלכתיות כפי המבואר בשו"ע ובפוסקים. יסוד חייו ההלכתיים היה לא לזוז מהשולחן ערוך. אצלו השולחן ערוך היה עומד נגד העינים. בעולם ההוראה מצוי שרבנים פותחים ספר כזה או אחר, האברך הספרדי יביא בהדגשה את הפסק הספרדי, והאשכנזי יחפש פסיקות אשכנזיות, כל אחד לפי רוחו. אבל אצל רבינו, השולחן ערוך היה המוביל, והוא בלבד. וזה מה שהוא תחדיר בכל תלמידיו, שהעיקר להתנהג רק כפי השו"ע..."

מעשה היה בעשיר מופלג שרצה לעשות איזה דבר לעילוי נשמתו, עייך הפריש מליון דולר מנכסיו וכתב בצוואה שבאותו מליון דולר הוא מבקש שיעשו את הדבר הכי טוב לעילוי נשמתו. החל דיון בין הרבנים מהו הדבר הכי טוב, האם לכתוב ספר תורה, או להחזיק כולל או לתת ליתומים, לא ידעו הרבנים איך להכריע.

כשבאו ושאלו את רבינו מה הדבר הכי טוב לעשות? נענה רבינו ואמר: "לתת את המליון דולר לילדים שלי". כולם התפלאו. נענה רבינו ואמר: מה אתם מתפלאים? זה רמ"א מפורש בשני מקומות בחושן משפט, בסו"ס רפ"ב ובסו"ס רנ"ב, שזה הדבר הטוב ביותר לעשות למי שציווה צוואה כזו.

דקדוק ההלכה שראו אצל רבינו בכל תנועה שלו, היה מפליא. הכל היה ברוגע ובשימת לב לצאת ידי דעת כל הראשונים והפוסקים. ואכן כשראו את הנהגתו של רבינו בתפילה או בכל דבר אחר, ראו כולם שו"ע חי עם כל הדקדוקים ההלכתיים. סיפר אברך שקבץ בחוריו רבינו בתפילה ורשם לעצמו כל הנהגתו שלו, אם זה קימה ועמידה, נישוק התפילין וכדו', וראה איך שכל מה שרבינו עשה הכל היה עפ"י דקדוק ההלכה בשלימות. (מתוך יולא שבט הלוי בלבד)

פינת ההלכה

א. מדיח כלים חשמלי הפועל על ידי שטיפה ברותחין עם חומרי ניקוי פגומים, מותר להשתמש בו בפסח ע"י שינוק היטב את המכונה מכל לכלוך. ונכון שגם יפעילו את המכונה [בלי כלים בתוכה] בשטיפה ברותחין עם חומרי ניקוי פגומים. (ס' אוצר דינים לאשה ולבת עמי"שג. ובספר איסור והיתר מהדו"ק עמ' קנב, ובאיסור והיתר כרך ג' עמוד תפד).

ב. תביעה של פשיטה, שנותנים בה מעט שמן, הכשרתה על ידי ליבון. ויש חולקים ומתירים את התביעה בהגעלה, מאחר שנותנים בה מעט שמן, והמיקל יש לו על מה שיסמוך. [יחיה דעת ח"א ס"י ז. ובחזו"ע החדש על פסח עמ' קלד כתב, דקעת נ"ל דהמיקל יש לו ע"י שיסמוך מטעם ספק ספיקא. ע"ש].

ג. סיר-עוגה שאופים בו חמץ בכל ימות השנה, יש אומרים שאין לו תקנה בהגעלה, אף על פי שטחין בו שמן לבל תשרף העוגה. ומכיון שאי אפשר לבלו שמה יפקע בחום האש, יש לקנות חדש לפסח. ויש חולקים ומתירים אותו בהגעלה, והמיקל יש לו על מה שיסמוך. [חזון עובדיה הלכות פסח מהדו"ק עמוד עג. יחיה דעת ח"א ס"י ז. ואמנם בחזון עובדיה על פסח מהדורת תשס"ג סיים שהמיקל יש לו על מה לסמוך, וכנ"ל].

ד. סירים שמבשלים בהם על האש, צריכים הגעלה במים רותחים בכלי ראשון שעל האש, או על ידי חשמל. ואם הגעיל בכלי ראשון שלא על האש ובישל בו, מותר. וקודם צריך לרוחצם היטב מכל לכלוך וחלודה. ואין מועיל להם הכשר על ידי עירוי מכלי ראשון, כי כבולעו כך פולטו. [חזון עובדיה על הלכות פסח עמוד קלו].

ה. סיר לחץ צריך הגעלה, וגם הגומי שבכיסוי, יש להגעילו לאחר שינקוהו היטב, ואין מועיל לו עירוי מכלי ראשון. [חזון עובדיה על פסח עמוד קלו].

ו. אזני הכלים שתקועים על ידי מסמרים, יש להסיר מהם כל לכלוך קודם ההגעלה, ולשפשפם במי אמה ובורית כדי לנקותם, ורק לאחר מכן יגעילם עם הכלים. [חזו"ע עמוד עד].

לרפואת: ברוך בן רחל הי"ו, נעימה בת סובר תחי'

ניתן לקבל את העלון לזיכוי הרבים במייל: GIDON@EFROT.ORG

העלון מוקדש - נא להתפלל על השמות הרשומים להלן. תזכו למצוות.

לרפואת: הר"ג שמואל בן חנה (זעפרין) הי"ו

ראובן בן נעימה הי"ו, אבנן בן נעימה הי"ו, שמואל בן רחל לאה הי"ו,

סאיר בן סעדה הי"ו, נעם בן הילה הי"ו, ששה בן שמחה הי"ו, דוד בן שמחה הי"ו,

שמעון בן שושנה הי"ו, הראל בן עירית הי"ו, רפאל חי בן עירית הי"ו, אלון בן סימה הי"ו,

יוסף חיים בן אסתר הי"ו, מאיר בן אסתר הי"ו, יקיר אפרים בן רחל דבורה, הי"ו,

שבתי יחיאל חי בן גאלה הי"ו, רחל בת שמחה תחי', ארונה אפרת בת שושנה תחי',

איילה בת רות תחי', עדינה בת רחל תחי', סרים חנה בת שמחה תחי',

אסתר בת שמחה תחי', ליבדה בת רינה תחי', אסתר בת דינה תחי',

אפרת בת זילפה תחי', חודיה בת יעל מיכל תחי', סירה בת רחל תחי',

נעה בת רחמה תחי', אושרת בת סלמה תחי', קרן בת נצחיה סוריה תחי',

לבנה בת עליזה תחי', שרה בת שסטה תחי', נועה ברקה בת שרה תחי',

לילך בת סימה תחי'

לע"כ:

איוב בן יצחק ז"ל, יניב בן שולה ז"ל,

סימאל בן יפה ז"ל, עזרא בן מאזאלה ז"ל,

יש אסדיג בן שבע ז"ל, דוד בן גאלה ז"ל

יצחק בן רבקה ז"ל, יעקב חי בן שרה ז"ל

ביקין בן שמחה ז"ל, חיים בן לאה לילה ז"ל,

יהודה בן נחמה ז"ל (למשפ' אסיג)

חנם בת סובר ז"ל, תרז בת שרה ז"ל,

הוסיב בת שרה ז"ל, אסתר בת טאט ז"ל,

רחל בת רבקה ז"ל, לאה בת נטרי ז"ל,

סימה בת זאבה ז"ל, עדנה בת חנה ז"ל

בת-שבע בת אסתר ז"ל,

השנה נסקה בת סרים ז"ל (סופרי)

לאה בת שרה ז"ל (חלדחב), ליאת חיה בת ג'צן ז"ל

לזיווג הגון בקרוב:

אריאל בן דינה הי"ו,

משה בן סימה הי"ו,

שלמי שלמה בן סרים חנה הי"ו

ריעות בת רחל תחי'.

נטלי ענת בת איריס תחי'

לזרע קודש בר קיימא:

יוסף בן שושנה חסיד הי"ו.

סליה אלומה בת מרים תחי',

ספיר בת רבקה תחי'

רחמים בן יפה הי"ו

רזית בת אלונה תחי'

על ההתנגדות למנהג חטיפת האפיקומן:

א. הגויים יאמרו שהיהודים מלמדים ילדיהם לגנוב - כתב בספר אורחות חיים (סימן תעג) בשם ספר מאורי אור, שמנהג הילדים שגונבים את האפיקומן הוא בדוי והבל, כי הגויים מבינים מכן שהיהודים מלמדים את ילדיהם לגנוב, זכר ליציאת מצרים שניצלו את מצרים, ולכן המונע מהמנהג הזה משוכח. ובאמת אצל אדמו"רי חב"ד לדורותיהם הקפידו לא לחטוף את האפיקומן. ובספר מקור חיים (לבעל החוות יאיר, סימן תעז ס"ק א) כתב שהמנהג הזה הוא בשביל לחבב את המצוה, אבל בכל זאת יש צד למחות ולבטל המנהג. וכך משמע קצת גם מכן שהמשנה ברורה לא הזכיר את המנהג הזה. גם בבית החינוך אישי' ובבית היקחילות יעקב' נהגו שלא לגנוב את האפיקומן, וביאר הגר"ח קנייבסקי שליט"א (מובא במעשה איש חלק ה) שהטעם משום שמרגיל לגניבה.

ב. "טעון שמירה" - ההתנגדות למנהג בבית בריסק - לדעת הגר"ח מבריסק זצ"ל (הגדה של פסח מבית לוי) וכן המנהג בבית בריסק עד היום, שאין מקור למנהג חטיפת האפיקומן, ולא זה הפשט בדברי הרמב"ם, שלא דיבר כלל על חטיפת מצת האפיקומן, ואין להניח לתינוקות לחטוף את האפיקומן, כיון שהוא זכר לקרבן פסח וטעון שמירה ונפסל בהיסח הדעת כמו שאר יקדשים'. והביאור במה שכתב הרמב"ם יחוטפין מצה זה מיד זה, הוא, שהרי בכל השנה אסור למסובין לאכול שלפני המברך אוכל, אלא הוא אוכל ראשון, וזאת משום דרך ארץ, אבל בליל הסדר התיירו למסובין לאכול לפני המברך כדי לעורר התינוקות שלא יישנו.

ג. ההתנגדות למנהג בקרב חכמי ספרד - בקרב חכמי ספרד היתה התנגדות עזה למנהג זה, כפי שכתוב בספר כתר שם טוב (חלק ג עמוד 176) על מה שאצל האשכנזים הילדים גונבים את האפיקומן ולא משיבים אותו, עד שיבטיח להם אביהם מתנה ואצל הספרדים לא התקבל המנהג הזה. והוסיף שהמנהג הזה מרגיל את הילדים בצעירותם לגנוב, בכך שגונבים את האפיקומן, וכאשר יגדלו יבואו לגנוב דברים יקרים מבית הוריהם ויקשה עליהם לעזוב מידה זו כיון שכבר התרגלו. וכן מנה בהגדה של פסח כה לחי (סדר הלילה סעיף י אות ד) כמה חסרונות במנהג הזה: א. המצה יכולה להישבר לחתיכות. ב. הילד מתרגל איך לגנוב והרי זה מצווה תבאה בעבירה. ג. יש אי נעימות לאבא כתוצאה מדרישות גבוהות מדי מצד הבן, ומנהג זה לא ידעוהו אבותינו ואבות אבותינו וטוב לבטלו, ומי שלא ידע המנהג הזה טוב למונעו שלא ינהג כך.

ד. צריך לומר 'חטיפה' ולא 'גניבה' - גרשי"ז אויערבאך זצ"ל (הלכות שלמה פרק ט אררות הלכה הערה 210) סבר שכיון שאנשים רגילים לחתבטא שגונבים את האפיקומן, אי אפשר להרגיל את התינוקות לגנוב ולקבל שכר על כך, ואמר שאלו שנוהגים כך טוב שיתירו לכוונת אותה 'חטיפה'. וכן כתב בפסקי תשובות, שיש להקפיד מחמת חינוך הילדים ושמירה על לשון נקיה, לא לקרוא לענין זה בלשון 'גניבת אפיקומן' אלא בלשון 'חטיפת אפיקומן', כלשון הגמרא. ה. יש כוונה עמוקה בכל ענין האפיקומן וגניבתו - יש שהשיבו על הטענה שזה מלמד את התינוקות לגנוב, שגניבה לצורך שמחה מותרת כמו שמצאנו בסוכה (מה). ונפסק בשו"ע, "מיד התינוקות שוטטין את לולביהן ואוכלין אתרוגייהן", ופירש רש"י משום לאכול את אתרוגייהן של התינוקות ואין בכך איסור גזל ולא ימשום דרכי שלום, כי כך נהגו מחמת שמחה. וכן מבואר בכמה מקומות בפוסקים שהיזק מכוח שמחה פטור, כגון מזיק מתוך שמחת פורים וכדו'. והוא הדין בליל הסדר שחוטפין המצות משום שמחה כדי שהתינוקות לא יישנו וישאלו, אין בזה משום איסור גניבה. ועוד הביאו בשם ניהוג כצאן יוסף' (דיני ליל פסח אות ד) שאין לבטל את המנהג שנערים גונבים את האפיקומן בשביל לבקש מתנה מאביהם תמורתם, כי כך ישארו ערים ויספרו ביציאת מצרים, והבן חכם שואל וימלא ה' כל משאלותיו לטובה. ומביא מספר מילי דאבות (חלק ג סימן יג) שאפילו אם הבן לומד לגנוב את אביו ואמו, ולא מצאנו גניבה המותרת בין משראל ובין מנכרי, וכן הגונב למיקט או על מנת להחזיר גניבה היא - אבל יש כוונה עמוקה בכל ענין אפיקומן וגניבתו. (מתוך גיליון 'עומק הפשטי' פסח תשע"ח)

לתגובות והנצחות
לשיעורים והרצאות:
GIDON@EFROT.ORG
052-7135074

ניתן לקבל את העלון במייל.
כתביה: הרב גדעון לוי שליט"א

העלון בהוצאת:

מלך הדפסה מתקדמת

גליון

275

פרשת תזריע-הזודש תשל"ט

ויקדה זכר (יב, ז)

שוב שאל אבא: "מדוע אלו שטויות, הרי בשנה שעברה זה היה כל כך חשוב לכם, מה קרה עכשיו?!"

- "כן, בשנה שעברה היינו קטנים, השנה גדלנו, וכעת אנחנו מבינים אחרת".

"אתם בטוחים במה שאתם אומרים?" - התעניין אבא.

- "כן, אנחנו בטוחים, מבחינתנו, היינו זורקים את הגוגואים, רק חבל שהקטנים שעדיין בכיתה ג' וד' לא ייהנו מהאוצר".

יענקל'ה ומוישלה, לא הבינו מה אבא רוצה מהם, אבל הוא המשיך לשאול, בלי להרפות: "אתם בטוחים שרצונכם להעבירם, אולי מחר תתחרטו?"

- "כן, אנו בטוחים, וכי נשוב להיות ילדים קטנים?! לא נתחרט, הגוגואים אינם שווים פרוטה".

אבא ניסה לתמוה בפעם החמישית: "אבל איך באמת זה יכול להיות? הרי רק בשנה שעברה הם היו כל כך חשובים, כמה ריצות, מאמצים, ועסקי-עסקים, ולפתע הכל נעלם?!" -

- "גדלנו, הכל נגמר!"

שתיקה שררה בחדר, ורק קולו של אבא נשמע: "עכשיו תשמעו, הקשיבו היטב: בחיים יש דבר כמו גוגואים, קוראים לו: 'כסף'. אנשים קונים, עושים בו עסקים, רצים אחריו. הכסף חשוב מאוד לאנשים, וכל החיים סובבים סביב הכסף. יום אחד מגלים שהכסף אינו שווה. ומה שהתרוצצו אחרי הממון - היה מעשה של שטות, כמו שקורה כעת עם הגוגואים שלכם. הרגע הזה מגיע לכל אדם".

לרגע-קט אבא שתק, והוסיף: "והחכמה היא לדעת את זה מראש. לא כמו לגבי הגוגואים, שהגעתם למסקנה הזאת רק אחרי ששיחקתם בהם; בכסף, החכמה היא להכיר בכך מראש, היום".

הילדים עזבו את שולחנו של אבא, הגביהו את אוסף הגוגואים, והעבירו אותו לאחר, למי שעדיין לא יודע...

את 'מוסר ההשכל' לקחו לעצמם, והכניסוהו באוצר הפרטי שלהם.

התינוק הזה עד שלא יצא ממעי אמו מצוה אותו הקב"ה "מזה אכול, ומזה לא תאכל!", ומשקיבל עליו המצוות האלו - מיד נולד, שנאמר 'אשה כי תזריע וילדה זכר' (מדרש אגדה פי"ב)

מטרת הציווי שמצווה הקב"ה את התינוק במעי אמו היא כדי שייקל עליו להתחנך ולהתרגל לקיום התורה והמצוות כשיצא לאוויר העולם. ובאמת, חינוך הילדים לתורה ויר"ש הינו תפקיד לא פשוט, צריכים לו חוכמת חיים והרבה סייעתא דשמיא. להלן נביא מספר עובדות על הגאון רבי **בן ציון פלמן** זצ"ל, היאך השתמש ביראתו וחכמתו בחינוך ילדיו.

שני ילדים 'עשירים' היו לו לרבי בן-ציון... הם אספו 'גוגואים' [גרעיני משמש]. שיחקו בהם בתחרויות שונות ומאתגרות, גם רכשו באמצעותם ניירות או מדבקות וכדומה, כדרכם של ילדים בימים ההם ובזמן הזה. הם ניהלו תעשייה רבה ותעסוקה מלאה סביב הגוגואים.

"היה לנו אוצר, ולא אתבייש לומר כי במסחר הגוגואים התגלה אצלי חוש מסחרי, גם צצו הנצנוצים הראשונים של תאוות הממון, ביזנעס, כסף", סיפר הבן.

חלפו שנתיים. השניים כבר גדלו, והחשק לסחור בגוגואים חלף-הלך, לא התאים להם, שהרי ילדים גדולים לא משחקים בגוגואים. שני הילדים ישבו עם עצמם בכובד ראש והחליטו להעביר את אוצר הגוגואים כולו [אוצר שנערם משנה לשנה], לאחים הקטנים. אבא שמע על כך. וקרא להם אל שולחנו: "מדוע אתם רוצים להעביר את הגוגואים?"

- "כיוון שאין לנו עוד מה לעשות בהם".

אבא תמה: "ממש לא מובן. בשנה שעברה עשיתם מהם עסק אדיר, קניתם, סחרתם, היו גם ויכוחים, התמודדויות, תחרויות ומאבקים, שמרתם עליהם מכל משמר, ובכל דרך אפשרית ניסיתם להשיג גוגואים נוספים. מה קרה פתאום?!"

- "זהו. כבר מצחיק לנו להתעסק בהם, אלו שטויות".

כיצד רבי בן-ציון למד עם תלמידיו, וכיצד למד עם ילדיו? – הוא לא בחן אותם. אלא הם למדו בצוותא. בידידות, בסבלנות ובהסבר, פרט אחרי פרט. המטרה העיקרית שהייתה לו בלימוד עם הילדים, התוצאה שרצה להשיג – שהילד יהיה שמח בלימוד, שייחנה מהלימוד. הוא לא התכוון לבחון ולדעת האם הוא יקבל ציון טוב במבחן; המטרה הייתה אחת בלבד – שייחנה מלימוד הגמרא, מרש"י ומתוספות.

פעמים רבות היה קורה שהיה שואל לקראת סוף הלימוד: "יענקי הבנת?"

וענקי היה מגיב: "כן, הבנתי".

- "אז בא ונסכם את הגמרא! הגמרא שאלה, והגמרא תירצה, בשאלה חשבנו שדווקא, ובתירוץ אנחנו מבינים אחרת. נפלא. יענקי אתה מבין את השקלא וטריא?"

- "כן אבא, אני מבין".

- "לא נראה לי שאתה מבין..."

הוא התחיל ללמוד אתו שוב מההתחלה, הם למדו את הגמרא באהבה וחמלה רבה. ואז לפתע הכריז רבי בן-ציון: "יענקי, עכשיו אתה מבין!"

מה השתנה? מה קרה?

--- כי כעת יענקי העלה 'חיוך' על פניו...

בלימוד הגמרא, החיוך הזה, ההנאה הזו, היא ההוכחה הגדולה ביותר על הבנת החומר. בדוק ומנוסה. רבי בן-ציון לא בא על סיפוקו, עד הרגע שראה את ה'שמייכל' [החיוך], את ה'גישמאק' [ההנאה] על פני הילד! רק אז היה מרוצה, והיה מכריז: "הא, הא, עכשיו אתה יודע".

התקווה שלו היתה תמיד, שהילדים ייהנו מהתוספות, ולא דווקא מהחידושים, אלא מעצם לימוד הגפ"ת.

ובכן. ילדים ובחורים, וגם אברכים, מתגלגלים בלימוד התורה, לא מתקדמים ולא מצליחים. ולמרות שמנסים לסייע להם לא מצליחים. מה המוקש שמונע מהם להצליח?

התשובה. כאשר הם לומדים את הגמרא, תמיד רובץ להם בראש ענן מסוים, מעולם הם לא מבינים את הגמ' במאת האחוזים, רק בשמונים, בתשעים, בתשעים וחמש, אבל לא במאת האחוזים. נשאר להם משהו ענן וערפל... וזה מפריע להם 'לחיות' את הדברים, ליהנות מלימוד התורה, לחוות את הדבר המדהים ביותר שקיים בעולמנו...

זה מצוי במיוחד אצל צעירים, בילדים. ה'מלמד' או האבא, מתגלגל אתו שנה ועוד שנה, והילד מתקדם רק מעט. והם כאובים על מתיחת זמן לריק למען הילד, ומתאוננים: 'ריבוננו

סיפר בנו של הרב: שובבות לילדים, כידוע ליודעים – אין בה חיסרון, ואינה מלמדת על בעיה כלשהי, אלא אדרבה, עדות היא לחוכמה ופיקחות. אני הייתי כזה ילד נמרץ ושובב.

יום אחד, המיטה בחדר הילדים נשברה, כפי שקורה בכל בית יהודי, כשהילדים קופצים ומקפצים עד שקרשי המיטה מתנתקים זה מזה... הקרש האחד המחזיק את אורכה של המיטה התפרק לחלוטין. בקרש היו כמה מסמרים גדולים.

אבא ניגש לתקן את המיטה עם פטיש וצבת בידו, התכופף וטיפל בכמה מקומות במיטה מלפניה ומאחוריה, לפני השלב האחרון בו יצמיד את הקורה למיטה.

אבא ביקש ממני לשמור בינתיים בצד על הקרש הגדול שבו מצויים המסמרים. אבל הייתי ילד קטן ולא שמרתי. הנחתי את הקרש על הרצפה לידו, והסתכלתי במעשיו, זה היה מעניין. אבא לא שם לב ותוך כדי טיפול ברגל המיטה, התיישב על הקרש הגדול עם כל כובד הגוף, ושלושה מסמרים גדולים ננעצו בחלק העליון של רגלו. גניחה נשמעה מפיו. ומיד התרומם וניתק את המסמרים שננעצו בו. ואז ראיתי כי נוזל ממנו דם. נחרדתי. ציפיתי שאבא יצעק. אך אבא לא אמר לי אף לא מילה אחת.

היה ניכר עליו כי הוא מתייסר, הוא נשך את השפתיים בחוזקה. עד היום אינני יודע אם חשק את השפתיים מחמת הכאב או גם כדי להימנע מלומר לי מילה. כך או כך – הוא שתק ונשך שפתיים. מה קורה כאשר ילד יהודי כשר רואה את מה שמתרחש, ואת הדם מהרגל של אבא? התחלתי לבכות. פרצתי בבכי ספונטני. נקל להבין מה הרגשתי באותו רגע.

אבא שאל אותי: "למה אתה בוכה?"

עניתי לו: "כי אני עשיתי לך את זה, כי לא שמרתי את הקרש, והנחתי אותו על הרצפה".

"נו, אז מה אתה רוצה עכשיו?!" שאל אותי.

אמרתי: "אני עשיתי לא טוב, ועכשיו אני רוצה לעשות טוב, כואב לי מה שקרה".

אבא הסתובב מולי בבת אחת. הביט עלי בחוזקה. בעוצמה. הוא לא הסתכל על הדם שניגר מרגלו. אלא הביט עלי. ואז תפס בידיו העדינות בלח"י הרטובה מדמעות, ליטף אותי קלות, ואמר נחרצות: "יצחק, אם אתה רוצה לעשות לי טוב, תשב ותלמד! אם תשב ותלמד, זה יעשה לי טוב". זה מה שהיה לו לומר.

ואם המסמר חדר פנימה לרגלו של אבא לעומק מילימטר, המשפט הזה חדר בי בעומק קילומטר... בשבועות הקרובים ה'מלמד' בחיידר היה מופתע מההתקדמות הלימודית שלי. אבל לא יכולתי להסביר לו, והוא לא העלה בדעתו, כמה דם שפך אבא בשביל כך...

של עולם, מה הסיבה שאפילו שאנחנו מוציאים למענו כל כך הרבה כספים, אין כמעט התקדמות!?

כי הדרך אמיתית להתקדמות היא, לשבת עם הילד בסבלנות, לא עשרה קטעים של גמרא, אלא קטע אחד קטן בודד, עוד פעם ועוד פעם, ועוד, מההתחלה ממש, עד שהוא מבין באמת עד התכלית, עד שנהיה לו אור בעיניים! אור! ואת האור בעיניים אתה רואה כאשר הוא מחייך. בשעה שקטע הגמרא בהיר לו בתכלית. אתה רואה אצלו את החיוך של ההבנה המאירה. כך, ורק כך, מתקדמים! ואם לא, מדשדשים במקום שנים על גבי שנים...

[הספר החדש - ללא שם]

וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹעַן צְרָעַת (יג, ב)

א"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן: על שבעה דברים נגעים באין: על לשון הרע... ועל הגזל... (ערכין 70).

ידועה ומפורסמת היתה הנקיות בענייני ממונות של מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל. כשלמשל היתה מגיעה אליו שאלה שהיה בה חוסר ישירות בענייני ממון וכד' על אף שהיה שייך להקל בכל מיני אופנים, היה רגיל לומר: "אני לא עונה על דברים עקומים..." כי רבינו אחז שכל הנהגת האדם ובפרט בענייני ממון צריך להיות בתכלית הכשרות הישירות והנקיות.

באחד הכוללים התעורר וויכוח. כאשר משרד הדתות שלח מלגה לאברך שכבר עזב את הכולל. האברך ביקש את הקצבה שהגיעה על שמו ומנגד ראש הכולל טען שהקצבה מגיעה לכולל.

"נכנסתי אליו", סיפר תלמידו הגאון רבי שלמה זלמן אולמן - "עם צדדי העניין ופירטתי לפניו את השאלה, הוא תמה בפליאה - מה השאלה!?! צריך להחזיר הכל למשרד הדתות!".

אנו התלבטנו אם מגיע לראש הכולל או לאברך והוא בנקיותו המופלגת לא הבין כלל מה השאלה - הרי צריך להחזיר זאת למדינה. זו היא ישירות ונקיות בממון.

[ולא שבט לוי בלבד]

וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹעַן צְרָעַת (יג, ב)

מהמילים 'בעור בשרו' לומד האור החיים' הק' שאין טומאה לישראל אלא ב'עור הבשר' - מבחוץ, ולא מבפנים.

בואו ונראה עד היכן מגעת קדושתו של יהודי. סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: הסבא שלנו, רבי אריה לוי זצ"ל, חמיו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, לא היה ידוע כמי שמגזים בדבריו, ובצורה זו יש להתייחס אל הסיפור להלן,

שסופר על ידי רבי אריה. המעשה התרחש אצל שני האחים הצדיקים, מתלמידי הגר"א, רבי משה אשכנזי ואחיו רבי יצחק זצ"ל.

במשך כל ימות השנה היה רבי משה נודד בעיירות, ומלמד תורה את ילדיהם של היהודים, ומוצא פרנסתו בדוחק רב. בנדודיו אלה היה רבי משה עוסק בצניעות בתורתו ובתפילותיו, וחוזר לביתו רק בשלושת הרגלים, כשעמו צרור קטן של מעות, להחיות את בני המשפחה.

כמנהג חסידי הדור ההוא, שכל אחד חיפש מצוה אחת שעליה מסר את נפשו, היה אותו צדיק מקפיד ביותר על מצוות ציצית, מנהג היה בידו לא לזוז ד' אמות בלא ציצית.

בחודש ניסן אחד, כאשר שב לביתו, לאחר שנעדר ממנו כמה חודשים ואתו צרור כספו שנועד לקניית צרכי חג הפסח הממשמש ובא, עשה דרכו בעגלה שהיתה נהוגה בידי עגלון פשוט.

באחד מקטעי הדרך, ירד ר' משה מן העגלה, וניגש לאחד הסלעים של אם הדרך, מרחק ניכר מן הדרך הסלולה, בבואו לשוב אל העגלה, נאחזה ציציתו בסלע וניתקה מן הארבע-כנפות. כיון שהקפיד לא לזוז ארבע אמות בלא ציצית, נשאר ר' משה עומד כמסמר נטוע, ולא זז ממקומו.

הוא קורא אל העגלון מרחוק, ומבקש ממנו שיביא לו ציצית מן העיר הסמוכה. העגלון, שידע על הקפדתו הגדולה במצוות ציצית של חסיד זה, הסכים לכך בתנאי שיקבל מר' משה כתמורה את כל צרור הכסף שבידו.

ללא היסוס נטל ר' משה אשכנזי את הכסף שהכין במשך כל החורף, ומסרו לעגלון, על מנת שיביא לו ציצית... טרף החסיד את נפשו, ואת נפש בני משפחתו, בכפו, ובלבד שלא יפגע בקוצו של יו"ד במנהג שקיבל על עצמו.

ומה קרה לבסוף? העגלון ההוא היה אדם רע-לב ואכזר מאין כמוהו, הוא לקח את הכסף, ונסע ולא חזר... ר' משה נשאר עתה ערום מכל, גם בלי ציצית, וגם בלי כסף.

במשך למעלה מ-24 שעות תמימות!!! נותר החסיד לעמוד במקומו, ולא זז, עד שריחם עליו אחד מן העוברים והשבים והביא לו בהשאלה ארבע-כנפות כדי שיוכל לשוב לביתו.

לימים, המשיך רבי אריה לספר, חלה אחיו של רבי משה, הלא הוא רבי יצחק, שהיה נערץ על כל בני ליטא, והרופאים אמרו נואש לחייו. שלחו בני הבית לקרוא לאחיו, ר' משה מן העיירות שבהן נדד, כדי שביקש רחמים על אחיו. ידוע היה ר' משה גם בכוח תפילותיו, ולכן תלו בו תקוות מרובות.

כשהגיע רבי משה לבית אחיו, נכנס אל החדר שבו שכב החולה, וביקש מכל הנוכחים לצאת משם. אבל כיון שהדלתות של פעם לא היו חסומות באופן הרמטי, הצליחו כמה מבני המשפחה לצפות מבין חרכי הדלת במעשיו של

רבי משה. והנה הם רואים שר' משה פושט את הציצית מעל גופו, מניחה על מיטת החולה, ופונה אל הקב"ה ואומר: "ריבונו של עולם, מצוה אחת יש לי שהחזקתי בה בכל כוחי, וציצית שמה, הריני מוותר על כל שכרי בעולם הבא בעד מצוה זו, ובלבד שזכותה של המצוה תעמוד לו, לאחי החולה ויקום מחוליו...."

כך עמד ר' משה והתפלל, בבכי ובתחנונים, ובני הבית נסערים לנפשם לראותו מוסר את כל עולמו לרפואת אחיו הצדיק. בתוך זמן קצר עמד רבי יצחק מחוליו, ולפליאת כל רופאיו הבריא לחלוטין, והיה כאחד האדם.

סיים רבי אריה ואמר: אם חשבתי עד היום שמסירות נפש, פירושה למסור את הגוף ואת הממון בעד הצלת אחרים, כיום אני יודע שיש מציאות שבה אדם מוסר עבור אחיו גם את כל העולם הבא שלו, וזו היא מסירות הנפש האמיתית.

ואגב, הגר"י זילברשטיין סיפר ששאל את גיסו מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א האם יש דבר כזה למסור את הזכויות שלו לאדם אחר, והגר"ח השיב שפירוש הדברים הוא שרבי משה אשכנזי ביקש מהשי"ת שבמקום שהוא יקבל את השכר - שייתן את השכר לאחיו החולה. [ברכי נפשי]

וְהוֹבֵא אֶל הַכֹּהֵן (יג, ט)

כדי להבין עד כמה ענייני בין אדם לחברו רחבים מני ים, נתבונן מעט בהליכותיהם של גדולי ישראל, שזכינו לחסות בצילם, ונלמד מעט מהנהגותיהם המושלמות. ככל שאדם גדול יותר, כך הוא שם לב ומתייחס לפרטים הקטנים בענייני בין אדם לחברו, וכן לאנשים הקטנים, לכאורה. גדולי האומה ניכרים דווקא על ידי היחס והאכפתיות שמעניקים הם לילדי ישראל הרכים.

סיפר הגה"צ רבי אריה שכתר שליט"א: כשהייתי כבן שש וחצי, לקחני אבי בפעם הראשונה אל פאר הדור, מרן ה'חזון איש' זצ"ל. בימים ההם לבשו הילדים מכנסים קצרים וחולצות בעלות שרוולים קצרים.

כשנכנסנו, פנה אלי ה'חזון איש' בקול נעים: "אתה לומד תורה. אם תיגע במקומות המכוסים, יהיה עליך ליטול ידיים. לכן אני מיעץ לך ללבוש חולצה בעלת שרוול המכסה את המרפק, וכן מכנסים ארוכים המכסים את הברך, וכך תלמד תורה בלא לגעת במקומות המכוסים."

גדול הדור רצה שהלימוד יהיה בשלמות ובטהרה, הוא נהג כאב אוהב. היה זה ניסיון קשה בימים ההם. גדלתי בתל אביב, כל בני גילי לבשו בגדים קצרים, כיצד יגיבו כאשר יראו אותי?

הלכתי לבית הספר לבוש במכנסים ארוכים, כשראו אותי החברים, הם עשו שלושה מעגלים מסביבי ושרו לי שיר מבזה במיוחד... אך אני לא נבהלתי. ה'חזון איש' החדיר בי

גאווה בדרכי ה', ידעתי שההלכה הראשונה בשולחן ערוך היא: 'לא יבוש מפני המלעיגים עליו בעבודת ה' יתברך'.

אספר עוד עובדה מופלאה על מרן ה'חזון איש' שהייתי עד לה: כשהייתי בן חמש עשרה, חברי מהישיבה, בחור כבן שמונה עשרה לקה ברגליו. רגליו היו נפוחות והפרישו מוגלות נוראיות. הבחור לא היה מסוגל לעמוד על רגליו אף לשניה, ונאלץ לשכב במיטתו, כשהוריו המסורים מגיעים לישיבה פעמיים ביום לחבוש את רגליו, ולמרוח עליהן משחות שונות, אך ללא הועיל.

אחרי חודשיים של סבל החליטו לקחתו ל'חזון איש'. הם נשאו אותו על הידיים ונסעו במונית לביתו של ה'חזון איש', ואני התגנבתי ונכנסתי עמם אל הקודש פנימה.

כשנכנס לחדרו של גדול הדור, הורה לו ה'חזון איש' לשבת על הכסא ולהוריד את התחבושת מרגל ימין. כאשר עשה כדבריו לקח ה'חזון איש' את הרגל מלאת הפרשות וריחות הצחנה, בחנה מצד לצד וליטף אותה כרופא רחמן, וכך החזיק מספר שניות ברגל בחום ובאהבה, והסתכל. כשסיים ללטף שוב ושוב את הרגל, בקשו להסיר את התחבושות מרגלו השמאלית, וגם אותה ליטף באהבה וברכות.

כשסיים ללטף את שתי הרגלים החולות במלוא האהבה, מסר ה'חזון איש' להורי הבחור בקבוק קטן ריק, הנושא תווית של בית מרקחת 'רפואה' ברחוב רבי טרפון פינת רבי עקיבא. לאחר מכן הפנה אותם לרכוש את התמיסה הרשומה על גבי התווית, והורה להם למרוח אותה בלילה על הרגלים הפצועות.

הם הלכו לבית המרקחת, קנו את התמיסה, מרחו, ובבוקר הוא קם על שתי רגליו בריאות!

לאחר מעשה ישבתי וחשבתי: לא הייתי מתפלל אם ה'חזון איש' הורה לבית המרקחת למלא מים פשוטים בבקבוקון... ברור שבכוחו לחולל ניסים גלויים, כולם חזו עין בעין ברוח קודשו, אך תמהתי: מדוע היה עליו ללטף את הרגל המוגלתית!?

אולם לאחר מחשבה הגעתי למסקנה הבאה: מרן ה'חזון איש' ידע שבחור זה שכב במשך שבועות ארוכים בחדרו, ולא יכול היה לעלות לבית המדרש. ברגישותו הדקה לנפש הזולת הבין ה'חזון איש' שדימויו העצמי של הבחור נפגע מכך, וכבר חש הוא מנותק מאווירת הישיבה. וכדי שביטחונו העצמי הירוד לא יהיה לו לרועץ בחזרתו לשגרה, ליטף את רגליו, כשהוא מחזק לו את הביטחון והדימוי העצמי שאבד ממנו, וכך יוכל לשוב מחוזק לישיבה.

ה'חזון איש' זצ"ל חשב על פרטי הפרטים, כדי להעניק הרגשה טובה לכל יהודי. אולם כדי ללטף רגלים חולות ופצועות, יש צורך באהבת ישראל עצומה!

[אריה שאג' - פורים פסח]

מחמדי התורה

לענין זקני מורד
כ"ק מן
האדמו"ר מגלילי
הגה"ק רבינו
יוחנן בן רבי משה
בעל האמרי סופר
עלה בסעודה השמימה
י"ג לחודש
אדר א' תשע"ו
זכותו יגן עלינו
ועל כל ישראל

קושיא מדברי המחבר דלוחשין על נחשים

יש מן התימה בזה, דהנה פסק המחבר (או"ח סי' שכ"ח סעיף מ"ה), דלוחשים על נחשים ועקרבים בשביל שלא יזיקו ואין בכך משום צידה, ומקורו מסוגיא דסנהדרין (ק"א:). **ובמשנה ברורה** (ס"ק קמ"ג), כתב בטעם ההיתר דאע"ג דעל ידי לחש זה, אינו יכול לזוז ממקומו, עד שנוכל לתופסו, מכל מקום אין זה צידה טבעית, הרי דכל איסור המתהווה שלא בדרך טבעית, ליכא בה איסורא, ואמאי אם כן נאסור אמירת ברכת אילנות בשבת.

האם יש לחלק בזה בין מלאכת שבת לשאר איסורים

ואידי דאיירינן, יש לציין **בדברך אמונה** (פ"א דשביעית ס"ק כ"ב), נתקשה בגוף דברי הגמרא שלוחשים בשבת, מחמת שהוא פעולה שאינה טבעית, מדברי **הירושלמי** (שביעית שם), שמשמע משם דאסור לעשות סגולה לאילן בשביעית שיעשה פירות, הרי דסתרי אהרדי, וציין דראה לאביו **בקהלת יעקב** (ב"ק ס" מ"ה) כבר נתקשה בזה, ותידך דרק בשבת התיירו, דכלאחר יד דמי ושרי, מה שאין כן בשאר איסורים.

מה בגליון?

חמדת ההלכה: ברכת אילנות, מקורו, ואם אפשר לברך בשבת, טעמי האוסרים והמ' תירים, אם יש איסור מלאכה בדבר שאינו טבעי, חידוש הקהלת יעקב בזה.

חמדת הדרוש: ביאור המדרש קטן לכמה נ"י מול, א'- ביאור תפלות והברכות, וספר האת"מ מרי, ב'- ביאור הענין יוסף, ג'- ביאור היעלת חן, ד'- ביאור פתחי שערים, ה'- ביאור מח' מדי התורה.

רמיזא דאורייתא: דינים הלכתיים בש"ס ופ"ו סקיים הנלמדים בדרך רמז בפרשת השבוע.

נחמד ונעים: ה' ביאורים ערבים ומתוקים בדברי המדרש תן חלק לשבעה זה ז' ימי מילה, א'- ביאור הש"ך, ב'- ביאור האפריזון, ג'- ביאור האבני שוהם, ד'- ביאור הבן איש חי, ה'- ביאור הילקוט האורים.

חמדת הפרשה: ה' ביאורים עה"פ וביום הש"י מיני ימול בשר ערלתו, א'- ביאור לשון הזהב, ב'- ביאור הגה"ק ר' יונתן אייבשיץ, ג'- ביאור הישועות מלכו, ד'- ה' ביאורי הברכת יצחק.

חמודי שי: רעיונות על הפרשה מתובל בדברי רבותינו הראשונים והאחרונים.

אבות ובנים: למוד בפרשת השבוע בתורתו של המהרא"ל צינץ זצוק"ל.

אולם נתקשה בזה הדרך אמונה, א' דכלאחר יד אסור עכ"פ מדרבנן וכאן התיירו ללחוש לכתחילה, הרי על כרחך דלאו מלאכה כלל, זאת ועוד שאם הדרך ללחוש כך, הרי לא הוי כלאחר יד, (ויש בזה אריכות דברים) - לחלק בין הדברים דשבת עיקר שינוח ממלאכה ואיכא, ובשביעית עיקר שהארץ תשבות וליכא, ועוד יש לחלק בכמה דרכים, ואין כאן מקומו).

הוי אוכל מתוך אוכל ולא מקרי בורר

והדרינן למעיקרא, בטעם הדבר שלא לברך ברכת אילנות בשבת, משום איסור בורר, דיש לציין מה שחידש **בשו"ת רב פעלים** (ח"א בקונטרס סוד ישרים סי' ד'), דלא מקרי בורר, דהוי בורר אוכל מתוך אוכל יעו"ש בדברים עמוקים, ובוזה יופתר לנו גם כאן, דלית בהכי איסורא כלל, אפילו מהאי טעמא דאיסור בורר, דהא מקרי אוכל מתוך אוכל, אולם להלכה למעשה פסק הבן איש חי, לאסור ברכת אילנות בשבת, דזה מקרי פסולת מתוך אוכל.

תבנא לדינא

ברכת אילנות - מקורו ברכות מג, **לברך בשבת** - **טעם האוסרים** א' - מחשש דשמא יתלוש, ב' איסור בורר, והוי פסולת מתוך אוכל (הגרי"ח) **טעם המתירין** - לשמא יתלוש לא חששו מב' טעמים **האחד** דהוי כהדס שאינו ראוי לאכילה והתיירו להריח בו, וטעם **השני** דבכהאי גוונא שאינו נוגע לכולי עלמא ליכא איסורא, טעם לברך דווקא בשבת או משום מאה ברכות, או משום ברוב עם הדרת מלך.

אי יש איסור מלאכה בדבר שאינו טבעי - מדברי הגמ' משמע שליכא איסורא, ומדברי הירושלמי משמע דאיכא איסורא, **ביאור הקהלת יעקב** דרק בשבת הקילו דהוי כלאחר יד, ויש לחלק בין הדברים, דבשבת עיקר שיהא נח, והרי נח, ובשביעית בעינן שהארץ תשבות וליכא.

אמרו חז"ל (ברכות מג:), אמר רב יהודה האי מאן דנפיק ביומי ניסן וחזי אילני דקא מלבלבי אומר ברוך

חמדת ההלכה ברכת האילנות בשבת

שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות להתנאות בהם בני אדם, וכך פסקו **הרמב"ם** (פ"י מהלכות ברכות הלכה ג'), **והאשכול** (ח"א עמ' ס"ח), **והאור זרוע** (ח"א סי' קי"ט), ועוד הרבה ראשונים.

ונחלקו גדולי ופסקי הדורות, אימתי זמן המובחר ליעשות בו מצווה זו של ברכת האילנות, אם יש בזה מובחרות לברך בראש חודש, משום זריזות, או לא, וכך נחלקו אי מברכים ברכת האילנות בשבת.

ברכת האילנות בשבת

והנה, בספר **מועד לכל חי** להגר"ח פלאגי (סי' א' אות ח'), כתב דבעיר קושטא נהגו לברך ברכת האילנות אפילו בשבת, אולם בעירו ולא הראה ולא שמע שיערכו האילנות בשבת, והוסיף דלפי מה שנראה הטעם שנמנעו מלברך בשבת, דחיישינן שמא יקח בידו הפרחים ויתלוש, יש לתמוה על עיר קושטא שנהגו לברך גם בשבת, וכן הוא **בכף החיים** (סי' רכ"ו אות ד'), שאין לברך האילנות בשבת שמא יקח בידו הפרחים וחוששין שמא יתלוש.

מקור הדברים דאין לברך בשבת מחשש דשמא יתלוש

והנה גוף סוגיא זו, אי חוששין בלוקח להריח לשמא יתלוש, הוא במסכת סוכה (לז:), אמר רבה הדס במחובר מותר להריח בה, אתרוג במחובר אסור להריח בה, מאי טעמא הדס דלהריח קאי אי שריית לא אתי למגזייה (דהא מריח אותו גם במחובר - רש"י), אתרוג דלאכילה אי שרית ליה אתי למגזייה (וחוששין שמא ישכח ויתלוש בכדי לאכלו, ואפילו יאכל במחובר אין לך תלישה גדולה מזו - רש"י), וכך פסקו **הרמב"ם** (פכ"א מהל' שבת ה"ז), **ובטוש"ע** (סי' של"ו ס"י).

האם חוששים לשמא יתלוש כשאינו נוגע

אולם המאירי (סוכה שם), הביא בשם יש מפרשים דמה שהתירו להריח בהדס הוא רק כשאינו נוגע בידו, אולם כשהוא נוגע אסור, אולם כתב ולי נראה שאף בנגיעה מותר, וכן פסקו **בשו"ת בית יהודה** (עניינא או"ח ח"א סי' י"א) **ובשו"ת יד אהרן** (מהדו"ת סי' של"ו).

להנ"ל יתבאר ב' טעמים להתיר ברכת אילנות בשבת

הרי לנו תרתי לטיבותא, להתיר ברכת האילנות בשבת, א' דהא כיון דהאילנות עתה בימי ניסן רק מלבלבי ואינם פירות, הרי בזה דינם כהדס דמותר להריח, דאין כאן חשש אכילה, דהא לאו בני אכילה נינהו, ב' דהא לדעת המאירי אפילו נגיעה מותר בהדס, אזי בכל שכן בברכת אילנות שאין בו צורך נגיעה, חשש רחוק הוא, אפילו לדיעה הראשונה במאירי לאסור בנגיעה, הני מילי בנוגע, אולם בשאינו נוגע לכ"ע שרי.

ובשו"ת באר משה (ח"ג סי' מ"ג אות ב'), תמה על שיטת כף החיים הנ"ל, דאין לברך האילנות בשבת מחשש דשמא יתלוש, דהא כיון דאינו צריך נגיעה לכולי עלמא לא חיישינן לשמא יתלוש, ואף **הגר"ח פלאגי** עצמו חזר בו, **בשו"ת לב חיים** (ח"ב סי' מ"ד) וכתב להתיר ברכת אילנות בשבת.

מצינו כמה טעמים להפוסקים לברך דווקא בשבת

והאדר"ת (בספרו נפש דוד) כתב, שהיה מהדר לברך ברכת האילנות דווקא בשבת, מטעם לברך מאה ברכות בשבת קודש, וכן ראינו בספר **הליכות שלמה** (להגרש"ז אורבך זצ"ל עמוד רפ"ט) בירך ברכת האילנות בשבת, וכן נוהג **זקני מרן האמרי סופר שליט"א** לברך בשבת, וטעמא במילתא משום ברוב עם הדרת מלך.

טעם מחודש לאסור ברכת אילנות בשבת משום איסור בורר

עוד טעם מצינו להפוסקים, שכתבו לאסור לברך ברכת אילנות בשבת, והוא משום דין בורר, כך כתב **הכף החיים** (שם), דעל ידי הברכה הרי הוא בורר ניצוצי הקדושה שבתוך האילן, ולכך כל ברכה אחרת לאוכל או למצוה שהוא דווקא בשבת, לא חיישינן לבורר, כיון שהם לצורך אותו שעה ובורר אוכל ואכלו לאלתר שרי, משא"כ ברכת האילנות יכול לברך כל ימי חודש ניסן, ולא דווקא בשבת, ולכך הוי חשש איסור בורר שלא לאלתר ואסור.

הודעה משמחת
בשורה טובה לאלפי קוראינו
אשר מידי שבוע יהיה ניתן להאזין לשיעור מיוחד על פרשת השבוע בהלכה ובאגדה
בקו קול התורה שע"י מוסדות חסידי תולדות אהרן
02-3722700
בכניסה למערכת להקיש 9 ואח"כ 1
מערכת מחמדי התורה

בתורה"ק בפרשתנו
אשה כי תזרע
וילדה זכר וכו'
וביום השמיני ימול
בשר ערלתו.

ובמדרש נתחומא (ריש פ' תצווה) ילמדנו רבינו קטן לכמה נימול כך שנו רבותינו קטן נמול לשמונה מה טעם כשם שנימול יצחק אבינו. ותמוה הא מקרא מפורש וביום השמיני ימול בשר ערלתו.

א'

קאי אקטון שנולד בחודש ז'

בספר תפלות והברכות (לר"י בר יקר רבו של הרמב"ן), ובספר האתמרי (לבעל שבת מוסר), הובא בספר **אוצר י"ד החיים** (אות תרס"ח), וביעלת חן (להגור אריה) בפרשתנו (אות י"ב), **ביאורו** - דקאי בקטן שנולד לחודש ז', והוא דלא ימולו ביום השמיני ורק מי שנולד לתשעה דאזו חוק וכלו לו חדשי, מצוה למולו בשמונה (וכדברי המדרש פ' תצא דמילה לשמונה שיהא התינוק חזק), ומדויק בלשון המדרש קטן לכמה נימול דלכאורה מאי לישנא דקטן הא היה צריך לומר תינוק לכמה נימול אלא ע"כ רצה לומר דקטן בימי עיבורו לכמה נימול.

ולזה הביא קרא דיצחק עפ"י הא דאמרו רז"ל (ר"ה יא): דיצחק נולד למקוטעין ועכ"ז מלו אותו לשמונה ומכאן שאף כל הנולד לז' יא נימול לשמונה.

ב'

קאי אקטון שנולד יוצא דופן

בענין יוסף (שם), וכע"ז הרצ"פ **פראנק** (הדרת קודש מילה ס"א) **ביאורו** - עפ"י הא דאמרו רז"ל (נדה לא), דטעם מילה לשמונה שלא יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים, א"כ למאי דאיתא (שבת קלה), אמר רבי אסי כל שאמו טמאה לידה נמול לשמונה וכל שאין אמו טמאה לידה (כגון יוצא דופן), א"ל אביו דורות הראשונים יוכיחו שאין אמו טמאה לידה ונמול לשמונה ופרש"י מאברהם עד מתן תורה שנתנה מילה ולא נהגו טומאה ועכ"ז מלו לשמונה.

ובזה יבואר דשאלת המדרש היה במי שנולד יוצא דופן ואין טומאת לידה, אי נמול מיד או לשמונה, ולכך שפיר הביא מיצחק שלא נהגו מילתא לידה, ועכ"ז מלו לשמונה הרי דאף בכה"ג מילה בשמונה.

ג'

קאי למי שנמול ע"י ב"ד

וביעלת חן להגור אריה (פרשת תצווה אות ז') ביאר - למאי דכתב הרמ"ח בדרשותיו (פר' וירא), **בשם הרמב"ם** (בספר המורה), לדברי המדרש (פ' תצא) דלא מלין לתינוק עד ז' כדי שיתחזק כוחו, יש לתמוה אמאי לא נמתין עד שיגדל יותר ויגדל כוחו, אלא דחוששין דכיון דכמה שהילד גדל, אהבת האב אליו יותר, וחוששין שמא לא ימולו מחמת אהבתו, לכך בעודו קטן מלין אותו.

ובזה י"ל, דהאי טעמא לא שייכא אלא גבי אב, אולם בדליכא אב ובי"ד הם שמלין דבהם ליכא למיחש להנ"ל הרי מדינא היה שימולו לכשיגדל, וזהו מאי דשאל קטן לכמה נימול והיה לו לשאול קטן לאימתו מלו, אלא **נימול** היינו ע"י אחרים, וקאי היכא דליכא אב ובי"ד מלין אותו לכך שאל לכמה נימול, ולזה הביא מיצחק דהתם גבי אברהם שהיה צריך למולו ודאי ליתא להאי חששא דהא עמד בנסינות קשים מזה, ועכ"ז נצטווה למולו בחי' לכך אף בי"ד ימולו בחי' (יעו"ש עוד באות ו' אות ט"ו).

ד'

קאי באופן שנולדו תאומים זכר ונקבה

ובספר פתחי שערים (בקונטרס זמנים ס"ז אות א') פירש למאי דיש להסתפק במי שנולדו לו תאומים זכר ונקבה דאזי וטמאה שבועיים, אולי ימול רק אז מהאי טעמא דאמרו (נדה לא) שלא יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים, וזהו ששאל קטן לכמה נימול והיינו בכה"ג שיש גם נקבה.

ולכך הביא מקרא דיצחק, דהא כתיב במדרש דבכל שבת נולדה עמו תאומה ואולי גם יצחק נולד עם תאומה ועכ"ז נמול לשמונה הרי דאף בכה"ג מילה לשמונה (**מחמדי התורה**: יעו' להגה"ק רבי יהונתן בסוגיא דב"ב שכתב להדיא דבכל בתו של אברהם נולדה עם יצחק)

ה'

קרא קאי לבאר מ"ט לא ימתין למולו לכשיגדל

עוד י"ל - עפ"י **קושיית התוס'** (קידושין כט), דלמאי בעינן קרא דאותו ולא אותה לפטור נשים ממילה, הא היא מעשה"ג, ותיירץ **בתוס' ר"ד** (שם) דבעינן קרא דהא מצוות ההתעסקות וההכנה לברית אין לה זמן גרמא ולכך בעינן קרא דנשים מפלעדי קרא דאותו ולא אותה, ולכך הביא הוא הזמן גרמא (ובדבריו יש לפרש זמר יום ליבשה ומבטן לשמך המה נימולים דכבר כשיוצא לאויר העולם, צריכים להכין צרכי המילה).

ולזה י"ל, דכוונת המדרש קטן לכמה נימול היינו מאימתי חל חיוב המילה, ונפק"מ להלכה דאי חל רק ביום ח' הוא מעשה"ג ונשים פטורות מהאי טעמא, או דהחייב חל כבר משעת הלידה ולא היא מעשה"ג ונשים חייבות מבלעדי קרא דאותו ולא אותה, ולכך הביא מוימל אברהם אברהם את יצחק בנו בן "שמונת" ימים עפ"י מה שכתב רש"י (שמות י"ב) דכל היכא דכתיב שלשת שבעת שמונת הרי הוא חיבור של כל הימים, **יעו' בבני יששכר** (מאמרי ניסן מאמר י"ב אות י"א) שהיה אברהם משתוקק כל אלו הימים לקיים כבר המצוה, הרי דאף בכה"ג דליכא למיחש להנ"ל גם מילה לשמונה (**מחמדי התורה - עניני ברית**)

הטעם דמלים לשמונה ולא חוששים לסכנה

אשה כי תזרע וילדה זכר וכו' כימי נדת דותה אשתא וביום השמיני ימול בשר ערלתו - יבואר הסמיכות של דיני טומאה למצוות מילה, דהנה כתב החת"ס (בחיידושו למס' שבת פו: ע"ז לא: ובשו"ת יו"ד סי' קנ"ח), דאין לסמוך על רופאי זמננו, לפי שכל חכמתם היא בגופן שלהם, ואינו דומה גופן שלהם לגוף שלנו, כדאמרנו בשבת (שם) דעכו"ם דאכלי שקצים ורמשים חביל (היינו חם) גופייהו יותר, ועוד שישראל שומרים טהרה, והם אינם שומרים.

ובזה יתבאר, דהטעם דמילה לשמיני ולא חוששים לסכנה, כגייטין (נד:), משום ששומרים דיני טהרה, יש לנו גוף אחר לגמרי, וזהו הסמיכות **כי תזרע וילדה זכר וטמאה וכו'**, הרי דישראל שומרי טהרה, וזהו הטעם **דביום השמיני ימול בשר ערלתו**, ולא חוששים לסכנה. (**שו"ת דברי יציב אהע"ז סי' ח')**

רמוז בקרא דין דמילה דוחה שבת ודין דכשר כל היום

וביום השמיני ימול בשר ערלתו - כתב הבעל הטורים דבפסוק זה יש אותיות ותיבות כמנין פסוק של ויכולו, (הכוונה דכאן יש ה' תיבות, ובויכולו יש ה' תיבות) ללמד בא בדרך הרמז למאי דאמרו רז"ל (שבת קלב:), דמילה דוחה שבת, ותיבות וביום השמיני ימול בשר ערלתו בגימטריא שכל היום כשר למילה וכדרשת חז"ל.

כבר עתה יכין עצמו לחודש אלול

א' אחד לעולה ואחד לחטאת - ר"ת אלול, ירומז דכבר מעתה צריך האדם לחזור בתשובה ויכין עצמו לימי הרחמים, ששם נקבע מי יעלה בהר ה' וישאר בחיים, ומי ח"ו יחסר מן העולם וימות, והיינו אחד לעולה היינו חיים, ואחד לחטאת ח"ו המיתה, ר"ת אלול שזהו הנקבע בהני ימי הרחמים. (**זמרת הארץ**)

החילוק בין קודש לתרומה

בכל קודש לא תשא - אמרו רז"ל (מכות יד:), טמא שנגע בקדש, ריש לקיש אומר לוקה רבי יוחנן אומר אינו לוקה ריש לקיש אומר לוקה בכל קדש לא תגע רבי יוחנן אומר אין לוקה הוא אזהרה לתרומה הוא דאתא טמא שנגע בקדש מדאפקיה רחמנא בלשון נגיעה, הרי מכאן דדרשו דטמא שנגע בקודש לוקה, מכך שהתורה ציינה את האיסור בנגיעה, ואם פסוק זה מרבה גם תרומה, וקשה דאם כן יהיה מלקות גם בטמא שנגע בתרומה.

ותירץ, דאיסור נגיעה הוא רק כסייג אל האכילה, שהאכילה בקדשים היא בכרת, ולכן עשתה התורה סייג לדבריה שילקה גם על הנגיעה, וכמו שמצינו איסור הקריבה בעריות. אכן בתרומה טמאה שאף אם אכל הן טמא פטור ממיתה בידי שמים, ולא מצינו טמא שאכל תרומה שיהא במיתה, כי אם באופן רחוק דהיינו בפירות שלא הוכשרו, או בתחב לו חבירו בבית בליעתו, על כך לא עשו סייג בנגיעת תרומה. (**משך חכמה**)

חטאת קודם לעולה ביולדת

אחד לעולה ואחד לחטאת וגו' - וברש"י לא הקדימה הכתוב אלא למקרא, אבל להקריבה חטאת קודמת לעולה וכו', ויש לבאר דבכל התורה כל העוסק בפר' הקרבנות כאילו הקריב אותו קרבן, וא"כ לעולם צריך להקדים החטאת לעולה, משא"כ פרשת יולדת דלא שייך בהו כאילו הקריב, שהרי ת"ת אינו אלא לזכרים, ובהו לו שייך יולדת, ואינו כאילו הקריב רק מצות קריאה בעלמא, ומש"ה ראוי להקדים עולה דחשיב טפי מחטאת. (**חתם סופר**)

ביאור הרה"ק מבעלז בנוסח ר"ח

אחד לעולה ואחד לחטאת - בתפלת ראש חודש, עולת ר"ח ושעירי עיזים, והרי חטאת קודמת לעולה, והרה"ק מהרי"ד מבעלז זצ"ל דמש"כ נעשה ברצון, הפי' כיון דלעת"ל יהיה אור הלבנה כאור החמה, ולא יצטרכו כפרה על הקדוש ברוך הוא על שמיעט הלבנה, וא"כ הקרבת השעיר תהיה רק מרצון האדם ולא מחובה, וכל הדין דחטאת קודמת לעולה כיון דמקודם צריך כפרה ואח"כ הריצוי, אך לעת"ל וכ"ל הרי השעיר לא יהיה לכפר דא"צ כפרה מעיקר הדין, ולכן שפיר העולה תהיה קודמת.

גם עני ילמוד תורת עולה בקרבן עשיר

זאת תורת העולה - דאף מי שהוא עני והוא היה אמור להקריב קרבן עני, אך לענין הלימוד עליו לעסוק בתורת קרבן עשיר, דלענין הלימוד הרי ידו משגת להיות נכלל בכלל קרבן עשיר עכ"ד, וכן פסיקא ליה לבעל הבנין שלמה הנ"ל (סי' א') ע"ש, וטעמו דהרי עני שהביא קרבן עשיר יצא, וכ"כ בפנים יפות (פר' וירא) ע"ש. (**כלי חמדה**)

אם דין זה גם בנשים הפטורים מתורה

זאת תורת העולה - אמרו חכמינו ז"ל כל הלומד הלכות עולה, כאילו הקריב עולה, ויש להסתפק, האם הא מילתא דהעוסק בפרשת וכו' כאילו הקריב, נאמר דוקא באיש שמחויב בלימוד תורה ידידה הוא דאמרין דלימוד התורה ידידה עולה לו כאילו הקריב את אותו הקרבן, אבל נשים שאינן מצוות במצות תלמוד תורה יתכן דאין לימודן נחשב כקיום המצוה, כיון דאין בתלמוד ידידה כל מצוה, או דימלא נימא דכיון דעליהן ללמוד את המצוות שבהן הן מצוות, שפיר שייכות הן לגבי אותן מצוות אך בלימוד שלהן, ונפקא מינה לעינן קרבן יולדת האם לימוד יולדה באיה פרשתא ייחשב לגבה כאילו הקריבה קרבן זה. (**כלי חמדה**)

קושיית הארץ צבי ותירוצו

ובספר ארץ צבי על הגש"פ (ע' נ"ב) הקשה עליו ודבריו צ"ע, הלא אם נאמר דנשים חייבות באכילת מצה, מותרים ג"כ ללמוד דדינים שלהם מותרות ללמוד, כמבואר בש"ע י"ד סי' רמ"ז עיי"ש, וגם פשוטי דברים מותרות ללמוד כמיש הטו"ז שם עיין שם שמביא רא"י מגמ' חגיגה (דף ג') דקאמר נשים באות לשמוע וכו'.

ואפשר לומר עפ"י ש"ס תורת משה להחת"ס פ' צו דהא דאמרין כל העוסק בתורת עולה כאלו וכו', היינו עיון התורה ועוסק בה, ולא האומר מקרא כפשוטו, דלא כרת הקדוש ברוך הוא ברית עם ישראל אלא על תורה שבע"פ, וידוע מה דאיתא במס' נדרים שהקב"ה נתן לפלוג התורה לישראל, נמצאו אותו התורה שמסר הקדוש ברוך הוא למרע"ה הוא עדיף מקרבנות אבל אותו שנמסר לישראל קרבנות עדיף ע"כ. (**ארץ צבי**)

ירומז דע"י ענווה בא שפע פרנסה

ואם לא תמצא ידה די שה הנה אמרו רז"ל (ספ"ב דסוכה), דחד מהד' דברים דנכסי בעלי בתים יורדים לטמיון הוא גסות הרוח והוא כנגד כולם יעו"ש, הרי דמי שנוהג בהכנעה לא יחסר די פרנסתו, והנה במלת לא יש נגינת פ"שטא" ועל מלת תמצא ידה די שה יש זרקא סגול, וזהו הפירוש ואם **"לא"** היינו האדם מרגיש שהוא כלום בחינת לא, אזי **"תמצא ידו די שה"** יהיה לו שפע פרנסה. (**שיר מעון**)

נחמד ונעים ביאור המדרש תן חלק לשבעה

בתוה"ק בפרשתנו אשה
כי תזריע וילדה זכר.

ובמדרש תן חלק לשי"ב
בעה וגם לשמונה חלק
לשבעה אלו שבעת ימי

נדה וגם לשמונה ימי מילה אמר הקב"ה אם שמרת שבעת ימי נדה אני
נותן לך בן ואתה תמול את בנך. ותמוה מה בעי המדרש.

א'

השומר טהרה יזכה לבן זכר

בשי"ך עה"ת (בד"ה וטמאה שבעת ימים). פירש דהו פשטות כוונת מק-
ראי קודש בפרשתן וטמאה שבעת ימים וכו' וביום השמיני ימול בשר
ערלתו והיינו כנ"ל מטעם דשמרה עצמה בימי טומאתה תזכה לביום
השמיני ימול בשר ערלתו.

ב'

הפורש סמוך לווסת זוכה לבן זכר

ובספר אפריון הביא משמיה דהמהר"ם א"ש לפירש עפ"י הא דאמרו רז"ל
(שבועות י"ח), כל הפורש סמוך לווסת, הויין ליה בנים זכרים דכתיב
להבדיל בין הטמא ובין הטהור וסמך ליה אשה כי תזריע וילדה זכר, וזהו
"תן חלק לשבעה" היינו שיוסיף חלק על השבעה ימים של נדה עונה, ואזי
תזכה "וגם לשמונה" שתזכה לבן זכר ולמול אותו.

ג'

השומר טהרה יזכה הוא עצמו למול בנו ואפי' בשבת

בספר אבני שהם פירש עפ"י הא דאמרו רז"ל במדרש רבה דכשאי
האדם שומר דין טהרה כהלכה בניהם נולדים בצרעת, ולמאי דאמרו

(שבת קלב:), ימול בשר ערלתו אפילו במקום בהרת ימול, ופריך הא היא
ליה דבר שאינו מתכוין, ומשני דאבי הבן מוהל ומכוין לקוץ בהרת, הרי
דבכה"ג דנולד בצרעת יתן האב לאחר מצווה המילה כשחל בשבת, דוק
בכה"ג היא דבר שאינו מתכוון לקציצת הבהרת.

וזהו כוונת המדרש "תן חלק לשבעה" היינו שתשמור כדבעי דין טהרה
ואזי וגם לשמונה וכו' והוסיף המדרש "ואתה תמול את בנך" שיוולד
ללא בהרת ותוכל אתה בעצמך למול את בנך.

ד'

השומר טהרה יקבל שכרו משלם על המילה

הבן איש חי (בספרו אדרת אליהו) ביאר עפ"י מאי דידוע דאין לאדם
לקבל שכר על מצוה שמקיים דמי הקדימני ואשלם אלא שהקב"ה ברח-
מיו וחסדיו נותן שכר, אולם כאן במצות מילה השקולה כנגד כל המצוות
רצה הקב"ה לתת להאדם שיהיה לו שכר מן הדין ולא מתוך חסד, לכך
אמר הקב"ה לאדם שמור ימי הטהרה ובזכות זה וגם לשמונה יזכה לבן
זכר, ועתה שכר של קבלת הבן הוא כבר על מי הקדימני ואשלם.

וכשימול בנו אזי כל שכרו של האב דעתה בן זה שלו בדין בזכות שמירת
ימי טהרה, ועתה כשמל יקבל את כל השכר, וזהו אמר הקב"ה אם תשמור
ימי נדה "אתה תמול את בנך" היינו כל השכר לך שאתה מל את בנך.

ה'

דווקא השומר טהרה שייך ביה מילה לשמונה

בילקוט האורים פירש עפ"י מאמרם (נדה לא.) דטעם מילה לשמונה שלא
יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים, אולם אם אין שומרים טהרה לא
שייכא טעמא דמילה לשמונה וכמובן, וזהו "תן חלק לשבעה היינו אם
תשמור על טהרה אזי "וגם לשמונה" יקיים הברית בשמונה מטעם דלא
יהיו כולם שמחים וכו'.

ג'

ממילה מוכח דרצון ה' בכל מצוה שיהא גם מעשי אדם ולא היה
להם ליענש

בישועות מלכו (להגר"י מקוטנא) ביאר- למאי דאיתא במדרש, שאל
טורנספרוס את ר"ע, איזה מעשה נאים, של הקב"ה או בני אדם,
והראהו ר"ע חטה וגולסקאות שהם צריכים תיקון, משאי"כ האדם
נברא שלם, ושאלו על המילה ואמר לו ר"ע שנתנו המצוות לצרף
הבריות, הרי מברית מילה מוכח דכל מצוה ומצוה רצונו יתברך שגם
האדם יעשה עצמו, והיטב מובן המדרש וידם אהרן, מה היה לו לומר
וביום השמיני ימול, וטעם בכדי לצרף הבריות שיעשו גם הם מעשה,
וכן נמי בנדב ואביהוא עשו מטעם כן, ומ"מ וידם אהרן.

ד'

כמו במילה מלין בח' מטעם דהתינוק אבל וכאן לא התחשבו בזה

בברכת יצחק (תלמיד הכת"ס) ביאר- לפי מה שכתב הדרישה
(בהל' מילה יו"ד סי' רס"ד ס"ק ב) בשם רבינו מנחם מה שנוהגים
בשבת לבקר אצל התינוק הנולד, שהוא אבל על תורתו כדאיתא
בפ' המפלת (נדה ל:): עכ"ל, והוסיף שכנראה משום הכי ניתנה מילה
לשמונה ימים אחרי שעברו ימי אבילות, הרי דמתחשבים בתינוק
שלא יהא אבל, וכאן לא התחשבו באבילות, וזהו היה לו לומר וביום
השמיני ימול בשר ערלתו, ששם התחשבו באבילות ואצלו לא,
ועכ"ז וידום אהרן.

ה'

ממילה מוכח דדבר שאינו מתכוון מה"ת מותר אפי' בפסיק רישיה

עוד ביאר- למאי דאמרו (שבת קלב:), ימול בשר ערלתו, ואפילו
במקום בהרת יקוץ, דדבר שאינו מתכוין אפילו בפסיק רישיה אינו
אסור, וכתב השיטה מקובצת (בריש פ"א דכתובות) דפסיק רישיה
רק מדרבנן אסור, דמה"ת הותר לגמרי, כדהכי במילה, וה"נ ודאי
דמעשה בני אהרן היה לה' לבדו, רק המעשה היה מכווער, ואי נימא
דדבר שאינו מתכוון פטור לגמרי, היה להם שלא ליענש, ועכ"ז וידם
אהרן.

בתוה"ק בפרשתנו
(תזריע) וביום
השמיני ימול בשר
ערלתו.

ובמדרש (פ' שמיני)
עה"פ וידם אהרן, מאי הוי ליה למימר, ומשני וביום השמיני ימול
בשר ערלתו, וצריך ביאור.

חמדת הפרשה

ביאור המדרש היה לו לומר ביום השמיני ימול

א'

ממילה מוכח דחביבה מצוה בשעתיה וכן עשו נדב ואביהוא

בספר לשון הזהב ביאר- למאי דאמרו (שבת קלב:), וביום השמיני
ואפילו בשבת, ומופרסמת קושיית השי"ך (יו"ד סי' רס"ב סק"ב),
להפוסקים דנימול בתוך ח' אינו צריך הטפת דם ברית, ושפיר נימול
הוא, אמאי מילה דוחה שבת, וי"ל דדוחה מטעם חביבות מצוה
בשעתה, כדאמרינן (ספ"ז דמנחות).

ובזה יתבאר היטב, דהנה י"ל בהא דנדב ואביהוא, הביאו אש זרה,
היה מטעם שקיי"ל מצוה להביא מן ההדיוט, חששו שעד שילכו
לשאל יעבור הזמן, וחביבה מצוה בשעתה, ויבואר וידם אהרן מאי
היה לו לומר, ביום השמיני ימול בשר ערלתו, וחזינן שם דדוחה
שבת מטעם דחביבה מצוה בשעתה והכי נמי נימא הכי בנדב
ואביהוא, ועכ"ז וידום אהרן.

ב'

טעם מילה לשמונה שכולם יהיו שמחים וכן לא היה כך

הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיעוכי"ע ביאר- למאי דאמרו (נדה לא:),
מפני מה מילה לשמונה, שלא יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים,
דמדין תורה הטהרה הוא אחר ז' ימים, והרי דבכדי שלא האב והאם
עצבים צוה השי"ת לעשות המילה ביום ח', וכאן הרי מתו בניהם
בתוך ימי חנוכת המזבח וכל ישראל שמחים, ורק הם עצבים, וזהו
מה היה לו לומר וביום השמיני ימול בשר ערלתו, והוא מטעם שכולם
יהיו שמחים, וכאן בנדב ואביהוא לא היה כך, ועכ"ז וידום אהרן.

חמודי שי

לעילוי נשמת אמור"ר עט"ר
רבי יהודה ארי' לייב בן הרב משה מרדכי ז"ל
פלוצק-פולין
דיין וחבר ועד הרבנים בפרנקפורט ציילסהיים
אב"ד אופיבאך
נלב"ע ג' מר חשוון תשל"ד תנצב"ה

בע"ה א' תזריע- החודש תשע"ט

לפ"ק

בתוה"ק בפרשתנו דבר אל בני ישראל לאמר, אשה כי תזריע וילדה זכר, וביום השמיני ימול בשר בערלתו.

האריכו מפרשי התורה בסמיכות הפ"ר שיות שמיני ותזריע, ונלע"ד באר במבט רחב יותר, על סמיכות הפ"ר שיות.

הקמת המשכן ביום השמיני- למעלה מדרך הטבע

פרשת שמיני באה לאחר שבעת ימי המילואים, בהם שימש משה רבנו ככהן גדול, יום שמיני הוא למעלה מן הטבע, דרך הטבע הוא בן שבעה ימים או פחות, ונחשב להרבה יותר רוחני, וידועים דברי הט"ז (בהל' מילה), שמילה הוא לשמונה כדי שהתינוק יהיה שבת אחת בעולם ואז יוכל ליע"ש שות בו מצוות הברית, זה לא שבע ועוד אחד, אלא התקדמות לדבר חדש ואחר.

ולכן יהיה ביום השמיני, יום ששמה רבנו רצה לבסס את קדושת הכהנים לעד, הוא האציל חלק ובלא שכל שלו על ידי הקמת המשכן ופיקודו משך שבעת ימים רצופים, משה רבנו משקיף עמל רב כדי לבסס העבודה העתידית ולכן הוא עצמו משמש ככהן גדול.

ויהי ביום השמיני, משה מכריז לפני אהרן ובניו, ולפני זקני ישראל, על העברת הסמיכות, משה מעביר את הכהונה לאחיו אהרן, ביום שהוא למעלה מן הטבע, יום נעלה, הוא עושה זאת ביום השמיני, בדומה לכך, בפרשתנו (תזריע), "וביום השמיני ימול בשר ערלתו" הברית מתרחשת ביום השמיני, חז"ל אומרים (נדה לא, קידושין ל), שלושה שותפים באדם הקב"ה, אביו ואמו, כולם שותפים במלאכה של יצירת אדם חדש, ההורים מתפללים לשלומם ובריאותם הגופנית.

הברית ביום השמיני- מהות ההבדל בין ישראל לעמים

בדיקו כמו במשכן, יסוד הקדושה של הנולד כבר נעשה בשבעת הימים הראשונים, בהתחלה על ידי שלושת השותפים, האב ואם והקב"ה, עכשיו מוסיפים את מצוות הברית שביום השמיני, שהוא למעלה מן הטבע, ובוהו משיגים "להבדיל בין הטמא ובין הטהור", "בין ישראל לעמים", דבזה אנו מבדלים את הנולד מהעמים שהנולד הוא יהודי, זה הקשר בין תזריע והיום השמיני, לבין הנקודה בה סיימנו את פרשת שמיני, בה אנו מדרברים על ההפרדה בין הטמא לטהור.

ובסוף פרשת שמיני מדבר על טמא וטהור, במובן של אילו מאכלים מותרים באכילה. כאן אנו מדרברים על הבדלה בין טמא לטהור, בין ישראל לעמים, הדרך בה אנו מבססים את קדושת ישראל דרך "וביום השמיני ימול בשר ערלתו". אנו מרוממים את התינוק בקדושה, כך אנו מוכינים אותו בבריתו של אברהם לשרת כעבד ה' כל חייו, יהי רצון שאליהו, שהוא כהן (פנחס), ובלא שכל ברית יבא עמו בשורות טובות, ישועות ונחמות.

אהרן שומע דינים אלו מפי הקב"ה עצמו

בתוה"ק בפרשתנו "ידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמור, אדם כי יהיה בעור בשרו וכו'". וכבר הקשו מפרשי התורה למה נאמרה פרשה זו למשה ואהרן יחד.

לעניות דעתי, פרשה זו הייתה צריכה להיאמר לאהרן, דכיון דהוא הכהן הצריך לטהר או לטמא הנגע, וחייב ללמד דינים אלו לכלל שאר הכהנים שידעו היטב דיני הצרעת והנגעים, ולכן חייב הוא לידע פרטי הדינים עד למאוד, משל לרופא שחייב לתת אבחנה, חייב לדעת היטב דבר הרפואה, וכמו"כ ללמד את תלמידיו כראוי. ובפרט לדברי הרשב"ם שדיני צרעת הם עמוקים מאד ואין לפשט פשוט שום מבוא להם!

ולכן לא היה די המה שישמע אהרן דינים אלו ע"י משה שישמע מהקב"ה אלא היה צריך שהוא עצמו ישמע ישר מאתו יתברך שמו, בכדי שישמע הדין היטב את כל פרטי הדינים ובכדי שלא תהיה חלילה שום מכושול או מחסור בהבנה היה צריך אהרן לשמוע מהקב"ה עצמו, ולא ראיתי מפרשים או מדרשים שביארו כן, אולם יש לנו לסמוך דברנו כשנתקשה משה במעשי המנורה, מצינו שהראה לו הקב"ה בדמות אש, וכמו"כ בקידוש לבנה ה' הראה לו דוגמאות.

ובפרט בדיני הצרעת והנגע, שיש בו כל כך פרטי דינים, אם כהה אם בהרת וכו', על מנת להגיע להכרעות הרות גורל אלו, לעניות דעתי, אהרן היה חייב לשמוע את ההלכות מפי הקב"ה, אהרן חייב לקבל כל התמונה הכוללת בכדי להיות מומחה בדבר זה שיוכל ללמד אחרים, ולהעביר אותן לכהנים לדורות הבאים.

מצורע תיקון שלו- ענוה

בתוה"ק בפרשתנו "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת, והיה בעור בשרו וכו'". יש לדקדק, למה נאמר אדם, ולא איש, וכפי שדקדקו בפר' ויקרא ע"פ "אדם כי יקריב כמם" למה נאמר "אדם".

לענ"ד י"ל, כפי שבארנו בחמודי שי (ויקרא), "אדם כי יקריב", כאשר אדם רוצה לעשות תשובה על

חטא ולהביא קרבן, חייב לראות את עצמו כאדם, מהאדמה, הרגשה של ענוה.

לכן בפרשתנו במקרה של מצורע שאמר לשון הרע, הנובעת מאווה כידוע, התיקון לזה הוא ענוה. כמו התפילה בימים נוראים, "אדם יסודו מעפר וסופו לעפר", ידעה זו מביאה אותנו למצב של תשובה, של הכנה. להיות מוכנים לעשות תשובה על חטא לשון הרע, לכך נקט במצורע לשון אד"ם שהוא מלשון אדמה - ענוה.

ע"י הסתכלות הכהן באדם נרפא האדם

בתוה"ק בפרשתנו "אדם כי יהיה בעור בשרו וכו'" ביאר בשפת אמת הק' (תרל"ה) "כי אחר חטא האדם כתיב ויעש לו כתנת עור. והוא שניתן להם מסך והסתר בכל דבר כמו שכתוב בוותר הק' דוש שהוא ממשכא דחויא. ועור מלשון עיור שאחר החטא אין יכול להכיד האור מתוך החושך רק בעבודה ויגיעה להסיר מסך המבדיל". מברך השפת אמת שכאשר אדם חוטא, הטומאה נדבקת לגוף האדם ואין לה מוצא ולכן הצרעת או "הנגעים באים רק מכות עור הוה". ומוסיף שההליך הרגיל בו נקוביות העור יכולות להסיר את מסך האור הסמוי בתוך גוף האדם, סתום. "ויזדע כי יש בעור נקבים דקים. כי בכל מקום הקליפות יש נקודה גנוזה גם כן. רק שע"י עוונות נסתמו החלונות ובאים הנגעים. כדאיתא מה נגע סגידו כו'. אך גוף הנגע הוא לרפואה".

הרי לנו מדבריו, שבדיניו הצרעת על ידי הכהן יש לו תועלת להאדם, דגורת הכתוב שטומאתו וטהרתו ע"י כהן, ובשלמא הטהרה ניתן במתנה לאהרן, על כי הנגעים באים על לשון הרע. ואהרן שהיה אוהב ורודף שלום, מובן היטב שיהיה זה שמרפא מחלוקת שזה לשון הרע המביאה לידי נגעים.

(כפי שאמרתי קודם, ה' בעצמו צריך ללמד את הלכות מצורע לכהן הראשון. דבר התורה של השפת אמת הופך את אהרן למורה המתאים ביותר לכל הכהנים העתידיים, מאחר ומדובר בשי" לוב של אומנות המידות ואומנות ההלכות. אהרן הוא תרופת הנגד לעבירה שהיא הפך השלום).

"אך מה טעם שיהיה הטומאה בראיית הכהן. והלא טוב עין הוא יבורך". כשהכהן מתבונן בנגע, הוא עושה זאת בעין טובה. כך הוא מרפא את הנגע. "כדאיתא מצורע מוציא רע. פירוש שע"י הנגע נמשך הרע מפנימיות האדם לחוץ". מחדש השפת אמת שהכהן מוציא את הרע, הטומאה שתקור" עים בפנים ומשחרר אותם בחוץ. "זכך פירש הכלי יקר, עיני שם. והרי אדם השלם ראוי לו לשמוח בזה שהוא רואה תשובתו". מי שהוא אדם שלם שמח בכך שהוא יכול לעבור דבר זה הוא עובר את התהליך, יורד, חווה קצת ענוה ואז מתעלה. "לכן ע"י ראיית הכהן נמשך הטומאה לחוץ". הכהן, בכך שהוא מביט עליו בעין טובה, מסוגל להסיר את הטומאה, כמעט כמו קרני רנטגן. כמו מגנט שמושך אותה מתוכו ומסיר אותה.

הליכה לכהן- כמו הליכה למקווה

"בוותר הקדוש פירש והובא אל הכהן, הוא חסד אל. מה שהקב"ה חפץ לטהר אותו". ההבאה אל הכהן היא חסד מה', חסד שכהן יכול לרפא, על האדם לקבל את זה באהבה. "על ידי זה בא לטהרו".

ולענ"ד יש לומר, דההליכה לכהן יש לרמותה הליכה למקווה. כשהכהן מסתכל על האדם בעין טובה, מטהר אותו כהליכה למקווה בעצם זה שהוא מסתכל כך. ולכן נאמר "ויתן לו ה' אל משה ואל אהרן לאמר". למד אהרן מהקב"ה עצמו את הדינים והשיטות המיוחדות להסרת טומאה מאדם על ידי ראייה, או מתנה שקיבלו מה' יתברך ועליו להעריך אותה. דאך חטאנו, דיברנו לשון הרע וזקוקים לטהרה ה' נוטן לנו דרך חזרה, בזכה, תהליך ריפוי.

הרי דלהיות מצורע לאו דבר רע הוא, מה שקרה למרים הנביאה זה אחד מהדברים שעלינו לזכור כל יום. עלינו להזדהות לה ולהעריך את מה שהיא עשתה עבורנו כחלק משש זכירות שאומרים בכל יום, בזכותה יש לנו את היכולת לעשות תשובה, להיטהר ולהתרומם.

ואפשר, דהנה זה עתה אנו עומדים סמוך לפסח, ופרעה גור כל הבן הילוד היאורה תשלכוהו, וברמב"ן שם שאמרנו לו חייך ששלך הגזירה שלך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הגב"ר, והנך גזור על הגברים ונשים, מיד חזר ולקח אותה, ומזה נולד משה רבינו, הרי לנו את גדולתה של מרים, ואם כן גם מה שדברה הוא לשון הרע, הוא בכדי ללמדנו ולהראות לנו את ההבנה שכל התהליך של מצורע, הוא מתנה ותיקון לעם ישראל, וכן הוא ברמב"ן פר' דברים שדברה ביחיד לתועלת ולא חלילה משום לשון הרע.

ויה"ר שבזכות מרים שהביאה לנו בזכותה את משה רבינו, וכן את הדרך להיטהר ולהתרומם שזוכה בימים אלו של חודש ניסן שישועות בו מקיפות לתקן עצמנו, וזוכה לביאת שיחון אמן.

ואפשר, דהנה זה עתה אנו עומדים סמוך לפסח, ופרעה גור כל הבן הילוד היאורה תשלכוהו, וברמב"ן שם שאמרנו לו חייך ששלך הגזירה שלך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הגברים, והנך גזור על הגברים ונשים, מיד חזר ולקח אותה, ומזה נולד משה רבינו, הרי לנו את גדולתה של מרים, ואם כן גם מה שדברה הוא לשון הרע, הוא בכדי ללמדנו ולהראות לנו את ההבנה שכל התהליך של מצורע, הוא מתנה ותיקון לעם ישראל, וכן הוא ברמב"ן פר' דברים שדברה ביחיד לתועלת ולא חלילה משום לשון הרע.

ויה"ר שבזכות מרים שהביאה לנו בזכותה את משה רבינו, וכן את הדרך להיטהר ולהתרומם שזוכה בימים אלו של חודש ניסן שישועות בו מקיפות לתקן עצמנו, וזוכה לביאת שיחון אמן.

מדור זה נערך וכתב

ע"י ר' שלמה יוסף בן הרב יהודה ארי' לייב געליבטער שליט"א - לורענץ

חידון

מה תועלת יש בערלה, אם בסוף מחתכין אותו?

מה העניין שברית מילה ביום השמיני?

פרט בתשובתך, כפי הפירוט והבהירות תהיה זכאי לפרס יותר גדול חזור על דברי המהרא"ל צינץ אך תכתוב במילים שלך, לכתוב את שמך מקום לימודך וכתובת מגוריך.

תשובות יש לשלוח למייל המערכת או לכתובת למטה | כל התשובות הנכונות יכנסו לגורל לפרסים גדולים שמות הזוכים בגורל יפורסם בגליון שיצא לאחר ההגרלה

אבות ובנים

מתורת הגאון מורינו ורבינו הרב ארי' לייב מצינץ מפלוצק צוק"ל

וביום השמיני ימול בשר ערלתו- הנה צוותה תורה מצווה של מילה, לאחר דיני טומאת לידה שהוא לשבעה ימים, וצ"ב הקשר בין הני ב' דינים.

מבאר המהרא"ל צינץ על פי מה ששאלו הכופרים לחכמים לקנטר, במשך כל הדורות, "אם הקב"ה רוצה שאדם יהיה מהול, למה הוא לא נולד מהול?" מבאר המהרא"ל צינץ שתועלת גדולה יש בערלה, האדם עלול להגיע לכל מיני טומאה בעקבות חטא עץ הדעת, הטומאות החמורות הם של שבעת ימים. ניתן להתעלות ולהתגבר על כח הטומאה שבתוך הגוף שזה עניינו של יום השמיני.

שהקדוש ברוך הוא עשה עמנו חסד שכל כוח הטומאה מתרכזת בערלה וכשמסרים את הערלה מסיירים את כח הטומאה מהגוף! אם האדם היה נברא ללא ערלה לא היה תרופה למכת הטומאה, כל כוח הטומאה מתרכזת בערלה במשך שבעת ימים הראשונים שהם כנגד ימי הטומאה - ובוהו שחונתים את הערלה ביום השמיני מסיירים את כח הטומאה מהגוף.

פרשת תזריע

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

שבת א' ניסן התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:46	19:37	20:24
18:44	19:35	20:21
18:45	19:37	20:23
18:45	19:36	20:23

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ"י 050-4194600

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

אהבתנו של רבי **משה לוי** זצ"ל לתלמידיו הייתה ללא גבול, ואם כי רוב תלמידיו העדיפו שלא לשתפו בענייניהם הגשמיים שלפעמים היו **טורדים בהם**, כגון ענייני שידוכים ובעיות אחרות כדי שלא לצער או לבטלו משקידתו, מ"מ אלו שכן שיתפּוהו, היה הוא להם כאב רחום ונפנה מכל עיסוקיו ולא חס על זמנו היקר מזהב כדי לסייע להם בכל יכולתו.

את אהבתו לתלמידיו ראינו לא אחת באופן בו **התעניין במצבו** של כל אחד ואחד. אירע פעם שאחד הבהורים נעדר כמה ימים, ולא ידעו חבריו סיבת העדרתו. הצטער רבינו ותמה: "איך חבר בשיעור נעדר ואף אחד לא יודע מה מצבו?! **העדנו אותי** ותשלחו אותו אלי..."

רבי אלימלך שאל להחזן של ה**בעש"ט** שיספר לו מגדולת רבו והחזן ענה: מורי ורבי הבעש"ט כאשר ראה איזה כלי, כגון שולחן ספסל ארון אמר **כל המחשבות** שהיה להאומן בשעה שעשה את ה"כלי".

ישראל נמשלו **לאש** והגויים **למים**, מים מכבים את האש והאש מתי שרחוקה מהמים מכלה ומייבש המים לא נישאר דבר ומתיש כוחו.

סיפר אחד מתלמידי ישיבת "פורת יוסף": תלמיד חלש הייתי, פיגרתו מאד אחרי **רמת הלימודים בשיעור**. חברי לא הסכימו ללמוד איתי וטענו שאני מפריע להתקדמותם. קם ראש הישיבה הגאון רבי **יהודה צדקה** זצ"ל ואמר:

"אפילו תעזבו כולכם את חדר השיעורים, הוא ישאר פה... הודות לרב נשארתי ללמוד ובסופו של דבר **הצלחתי** להדביק את חברי ולהשתלב היטב בלימוד."

סיפר תלמיד שהיה בביתו של הרב **מרדכי אליהו** זצ"ל בשעה מאוחרת מאוד וישבו אצלו כמה רבנים חשובים לדון בענייני הלכה. כשהם יצאו אמרתי לרב כי נשארו לי עוד שלש שעות לינה עד להנף החמה.

הרב הסתכל עלי בפליאה ואמר לי: "**ומה עם תיקון חצות?** מה עם לימוד תורה? מה עם הכנה לתפילה?"

אמרתי לרב כי אחרי החשבון הזה לא יישאר לרב כלל זמן לישון הלילה. השיב לי הרב: "מתי יש לי זמן לישון?"

החיים קצרים, אבל השעמום מאריך אותם

על ידי כבוד שמכבדים את התורה האדם ניצל משונאיו

פשוט הדבר שצריך לשמוח ביסורים, ומי שחיוו טשופים בשקט ושלוה הוא האומלל, שהרי חסרים לו סיבות **לשלמות וקייבת** אלוקים. ומצינו שדוד המלך אמר "שבתך ומשענתך הנה יבמוני".

שבתך-**יסורים**. משענתך-**תורה**.

ב' עניינים אלו הם הנוחם והשמירה בהליכה "בגיא צלמות" והם היוצרים את המצב של "כי אתה עמדי".

על ידי גזל או שמביש פני חברו, אין תפילתו נשמעת

בלימוד התורה, המשכיל יודע כי העיקר הוא העיון וע"י הדקות שבו יבין את עומקה של סוגיא **וללא העיון** יכול הוא ללמוד דף גמרא כמתחיל שאין לו אלא פשוטם של דברים ועדיין בגדר עם הארץ יקרא.

כי הלמדן יורד הוא לתוך **עמק משמעת** הבנת הדברים, ורק זו היא הנקראת לומדות.

כאשר הגיעו לאזניו של רבי **שמשון קרליץ** זצ"ל, פסקים שונים שניתנו ללא אחריות, היה מתבטא ואומר: "איך לא מפחדים מהקב"ה?"

איך לא מפחדים **מהשלחן ערוך**?"

הפחד שלו מפני "דיין אמת", הביא אותו – כאמור – לעיין ולהחזיר ולעיין, גם כאשר נשאלו לפניו שאלות פשוטות. גם באלה היה אומר לשואל: "**תמתן**, אני **אסתכל בפנים!**"

נקודה למחשבה

היה היה פעם איש שחלה ושכב על ערש דווי הוא לא כל כך הצטער **להפרד מחיי העולם** הזה שכן הוא כבר הספיק לראות ולטעום ולעשות הכל אבל ציער אותו מאוד לחשוב על כך שבלכתו לעולם הבא הונו לא יהיה איתו עוד הוא עבד כל כך קשה בשביל הכסף ומאד לא רצה להפרד ממנו התחיל האיש להתפלל יום ולילה לה' שירשה לו **לקחת אתו לעולם הבא** את כל האוצרות שצבר בעולם הזה אחרי ימים ארוכים של תפילות ותחינות ה' החליט לבוא לקראתו שלח אליו מלאך שאמר לו כך: "תשמע עם התחינות והבכי שלך בסדר הוא מרשה לך לקחת איתך מזודה אחת מלאה באוצרותיך אל עולם הבא שמה האיש מאוד ומיד החל לממש את כל נכסיו מכר בניינים ומגרשים פדה אגרות חוב מכר מניות ואת הכל המיר למטילי זהב גדולים הוא קנה מזוודה הגדולה ביותר שהצליח למצוא ומילא אותה **במטילי הזהב** כשהיתה המזודה מלאה עד להתפקע הניח אותה למרגלות מיטתו וחיכה ליום בו יצטרך להפרד מן העולם הזה

ההמתנה לא ארכה זמן רב כי הוא באמת היה זקן וחולה ובבוקר בהיר אחד פשוט לא התעורר, כשנפרדה נשמתו מגופו דאגה **לאחוז חזק במזודה** העמוסה ולשאת אותה לשמיים בשערי גן עדן המתין לו המלאך גבריאל "אה זה אתה שה' נתן לך אישור הריג להכניס אתו מטען?" "חייך אליו אני רואה שעשיתי כאן היסטוריה חשובה האיש מרוצה מעצמו "כן זה אני"

ענה למלאך גבריאל "אוקיי זה בסדר להכניס את המזודה" אמר לו המלאך" אבל אני חייב לבדוק את תכולתה" פתח האיש את המזודה והבעת החיוך המשועשעת של המלאך הפכה למופתעת עד נדהמת "זה מה שהבאת איתך?!" שאל אותו בפליאה "בשביל זה התפללת לה' כל כך? בשביל להביא איתך מרצפות?" "מרצפות??" תמה האיש "כן מרצפות... ודאי לא ידעת שאצלנו בגן עדן **כל המרצפות עשויות ממטילי זהב** ומחומר הגלם הזה יש לנו כאן בשפע חבל שלא הבאת איתך משהו שאין לנו"

במה אנו משקיעים **חבל לבונו את החיים** על דברי הבל. אחרי 120 שנה שואלים את האדם מה הבאת! (העורך)

בראדין היה בחור מבוגר כבן שישים, רבי **הרשל מקמיניץ** זצ"ל, שלא על הבידוד להינשא מפאת מחלת ריאות בה לקה. פעם, בליל יום הכיפורים, כשכל בני הישיבה עזבו את בית המדרש, נותר הוא לבדו עם הרהורי. לפתע הבחין שהוא לא לבד. רבן של ישראל ה"חפץ חיים" זצ"ל, התיישב לצידו והחל לשוחח עימו. העלה זכרונות מימי נעוריו, כיצד התייתם מאביו בגיל עשר, וכיצד גלה למקום תורה. כמה נסיונות עבר, בגשמיות וברוחניות. הן בנסיון עוני ומחסור והן בהדיפת נסיונות המשכילים להדחיו מעל ה'.

וסיפר שהסכים להנשא **לאחותו החורגת** שהייתה גדולה ממנו בשנים כדי לשמור בין שלום הבית של אימו לבעלה, ואיל וחברו זכה לשידוך מאושר ולנדוניה בסך עשרת אלפים רובל. בסופו של דבר, איבד חברו ספו בעניין רע והפך לסוחר זעיר וקשה יום, ואילו הרבנית של ה"חפץ חיים" עזרה על ידו להקדיש חייו לתורה ולזיכוי הרבים. הנה כי כן, מה שנראה בשעתו כצרה מצמיחה ישועה, ומה מצעדי גבר כוננו – **כך דיבר עמו לילה שלם**, כל ליל יום הכיפורים המקודש! לא הזכיר ענייני חשבון נפש וחרדת הדין, אלא רק דברי ניהומים וחיוק!

סיפר הרב **שלום כהנוביץ** (מנהל ישיבה לצעירים "חדר" ברחובות): שני בחורים עשו מעשה "הנוגד את רוח הישיבה". הדבר נודע לבחורים המבוגרים, והם סיפרו על כך למשגיח, גם הביעו את דעתם: הבחור הראשון- הן ידוע מכבר כבחור קל דעת, על כן רצוי **לגרשו מהישיבה**, מה שאין כן לגבי הבחור השני, שהוא רציני יותר. ע"כ מוטב להכות ולראות אולי ישתנה. המשגיח הפתיע אותם לגמרי.

דעתו היתה הפוכה: קלות הדעת של הבחור הראשון היא **מעשה נעורים**. עדיין נשאר בו אלמנט ילדותי. תוך זמן קצר יתבגר א"ה, ילמד תורה ויצליח להתגבר על יצריו ואילו הבחור השני עשה זאת בהכרה, משום **שתוכו רקוב**. העתיד הוכיח עד כמה צדק: הראשון התבגר ונכנס למסלול של בן תורה, ואילו השני התפקר ויצא לתרבות רעה.

הרשעים אפילו בשעת מיתתם מקשים עורפם לוחמים עם מלאך המות מה שאין כן הצדיקים שנמשלו ליונים שפושטים צוארם לשחיטה

ההתנהגות של הסובבים אותך קשורה דווקא אליך. לפי מה שאתה **מייחס לעצמך**, זה בדיוק היחס אשר **תקבל** מן החברים. אם אתה בעצמך, נוהג כבוד בעצמך, מתנהג במכובדות בכל מקום, נוהר שלא להשתטות, הילוכך מתון, דיבורך עדין, פניך רציניות, הבעותיך שקולות, **חברך יהוו את הראי שלך**. הם יחזיקו לך את אותו יחס שאתה מייחס לעצמך.

אני בקלות טלחה לאדם שמעליבני, יותר מאשר לאדם שאינו מחשיבני

איש אחד נכנס בהיסטריה לבית חולים לחולי נפש בצעקות "אשתי חולת נפש! תאשפזו אותה מיד!" "מה בדיוק הבעיה עם אשתך?" שאל אחד הרופאים. "**הבית מלא שדים והיא לא רואה כלום**."

פסיכולוג מוביל את תלמידיו לבית משוגעים כדי לעשות סטג'. הוא מראה להם בחדר אחד גבר כחוש; תראו, האישה הזה איבד את דעתו כי אישה סירבה להתחתן איתו. ועכשיו אנו עוברים לחדר זה, שבו החולה **לחא זה שתחתן איתה**..

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחתן גבוהה

דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר... (ויקרא יב, ב).

דרשו רבותינו (ויקרא רבה יד, א הובא ברש"י) אמר רבי שמלאי כשם שיעירתו של אדם אחר כל בהמה היה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה היה ועוף (פרשת תזריע המדברת על לידת האדם נכתבה לאחר פרשת שמיני העוסקת בהמות והחיות המותרות והאסורות באכילה). וכן אמרו רבותינו (סנהדרין לח ע"א) האדם נולד לאחר כל הבהמות והחיות כדי שאם יקלקל מעשיו ויוזח דעתו עליו יאמרו לו יתוש קדמך.

האדם הוא נזר הבריאה וכל בהמות וחיות העולם נוצרו כדי לשרת ולעזור לו, אולם מתחילת ברייתם מבחינים אנו בשינויים מהותיים ביניהם, בעל החיים מיד כשנולדים מקבלים דעת ותבונה ללכת על רגלם ולהפש מזון להשביע את נפשם. למשל האפרוח, מיד כשבוקע מהביצה מנער עצמו מהלכלוך שעליו ומחפש לעצמו אוכל.

ואילו האדם זמן רב עובר עד שהוא מצליח ללכת על רגליו, אם לאחר שנה הוא צועד כמה עדים כל הסובבים אותו מתמלאים שמחה והתרגשות, זאת בזמן שהחיה הקטנה ביותר מיד בשעת יציאתה לאוויר העולם כבר מבינה ויודעת ללכת על רגליה. אמנם מצד שכלו האדם למעלה מכל הבריאה, ועל אף שגם לבעלי החיים יש חכמה כמו למשל הדבורים שיודעות כיצד ליצור ולהכין את הכוורות שלהן בדיוק נפלא, וכן היונים יודעות לבנות את הקן שלהם בעץ גבוה כדי שהחטולים ושאר החיות לא יוכלו להגיע אל האפרוחים ולטרוף אותם, אולם אין זה מתקרב להכמות האדם שיכולה להגיע לרמות גבוהות ונעלות.

ואם כן קשה, כיצד יתכן שהאדם שהוא בעל השכל הגדול ביותר בעולם, כשנולד לא יודע ללכת ולדבר אלא רק בוכה כל היום? אלא הבורא יתברך הטביע זאת במונה תחילה בבריאה שהאדם יולד ככזה צורה כדי שלא תזוח דעתו עליו, שהרי בכמה דברים אפילו הבהמות יותר טובות ומוצלחות ממנו, וכשיתבונן בדבר זה יתהלך תמיד לפני האלוקים במידת הענווה והיראה ויהיה רציו וטוב לפניו יתברך. **יהי רצון** שנזכה לעובדו באמת ובתמים ולביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן. שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

יושב חתן ליד חמותו הגוססת ומחכה בסבלנות... החמה אמרה לו: לא ניראה לי שאני אשרוד, פתאום משום מקום הופיע זבוב שהתחיל לחוג מעל החמה.

החמה סובבה את הראש שמאלה, ימינה ובסופו של דבר החלה לעקוב אחרי הזבוב. החתן פונה לחמותו ואומר "**אל תאבדי את הריכוז!**"

מילוי התחייבויות הוא הנאה רוחנית.

משנה למלך - רבי **יהודה רוזאנס** זצ"ל שימש ברבנות בקושטא, ונחשב לראש רבני תורכיה. ספריו נערכו סמוך לפטירתו ונדפסו על ידי תלמידו רבי **עקב קולי**. בספרו הוא מחדש חידושים על "**משנה תורה**". נפטר בשנת 1727.

הקרבת הקרבנות במשכן ובמקדש. בן אדם חטא, הוא פעם במעשיו שלא בזדון ועבר על מצוות ה'. עליו להביא קרבן חטאת. האם יש כאן קסם? הבהמה עולה לקרבן על המזבח, בשרה נאכל במקום קדוש, והאדם החוטא מתכפר ונסלח עוונותיו? מה בדיוק קורה כאן? **איך יכול** הקרבן לכפר על החטא? איך אפשר שהקרבן יטהר את לבו של החוטא? אלא שהקרבן הוא הפעמון הגדול הקורא לחוטא לפשפש במעשיו, להרהר במניעים שהביאו אותו להתרחק מה', לסיבות שגרמו לו להתלכלך בחטא, לפשפש ולמשמש במעשים, להפנים ולקחת ללב, ואז לחזור בתשובה ולהיטהר.

לא הקרבן עצמו מטטה, לא הבהמה העולה על המזבח מכפרת. התהליך שהאדם עובר בשעה שהוא עומד במקדש, **מתבונן בנפשו ומכוון את ליבו** מחדש אל אביו שבשמים, מתוודה על חטאיו ומשתדל מאותו יום ואילך להיות לאדם חדש, טוב יותר, ראוי יותר, מתבונן יותר. זה מה שמטטה.

"עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון" כל מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא, ומראה להם הקב"ה עד שהם בעולם הזה מתן שכרן שהוא עתיד ליתן לה לעתיד לבוא, ונפשם שבעה והם ישינים. **שאין פטירת הצדיקים אלא כשניה**, כמו שדרשו חז"ל את הכתוב (בשכבך) בקבר) תשמור עליך, והקיצות (בתחיית המתים) היא תשיחך" דקאי על לימוד התורה.

לעת זקנותו היה מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל נרדם תכופות על ספרו, ובני הבית היו מפצירים בו שיעלה על יצועו. והיה עונה להם: "מען וועט נאך לאיגן", **עוד יגיע זמן בו נשכב** – וננער להמשיך בלימודו...

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוהנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, שלומית חיה בת אסתר, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוננים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אוסיאנה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיאל. **מיון הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

{ אז נדברו }

פרשת תזריע תשע"ט | גליון מספר: 415 | לסדר: "החדש הזה לכם ראש חדשים"

מה הניתוח הפסיכולוגי של הסטייל - "זה מה שהולך היום"?

עזוב... אתה חרדי מצומצם!!! אתה לא מבין בענייני העולם הזה... ככה כל הזמן מסבירים לי... ואני לאט לאט מתחיל להשתכנע שזה נכון... **תבין:** פעם הייתי מנסה לחוות דעה ולשאול שאלות ולנסות בכנות להבין כל מיני דברים עמוקים בסוגיית המודה ו"מה שהולך היום"... באמת ניסיתי להתחבר לזה... תבין אותי... גם אני מנסה להיות עדכני ולהרגיש בעניינים... וניסיתי ללמוד את הסוגיה הזו... וכנראה... כנראה ששאלתי יותר מידי הרבה שאלות... עד שהסבירו לי... שעזוב... אין לך סיכוי להבין... אתה חרדי מצומצם ואתה לעולם לא תוכל להבין את העומק העצום שטמון בענייני החומריות של העולם הזה... זה דברים עמוקים מידי בשביל ההשגה שלך...

אני נכנעו!!! כעת אני מקבל את זה!!! כי אני באמת רואה שזה נשגב מביתני... מה קרה???

תבין: אני לא יודע חכמות... אני יודע שיש בגדים יפים ויש בגדים מכוערים... יש אוכל טעים ויש אוכל לא טעים!!!! יש אולם יפה ויש אולם לא יפה... יש דברים הגיוניים ויש דברים לא כ"כ הגיוניים... אבל פתאום גיליתי שהעסק עובד בדיוק הפוך ממה שאני חושב... **אני אתן לך דוגמא:** לי יש טעם באוכל... אני אוהב סלט מטובל טוב... טעים... אבל סו"ס אני חרדי מצומצם... ומה אני מבין במושגים של אוכל... אז יום אחד קבלתי הזמנה לאולם יוקרתי!!!! אבל מממזה יוקרתי... כל מנה עולה שם שבעים דולר... כי האוכל שם זה ממממשהו משהו... "אין כאלה דברים..." מאוד סיקרן אותי... הגעתי לאולם והתיישבתי כולי דרוך... מחכה למנה ראשונה... ואז המלצר הגיש סלט חי!!! אבל מממזה חי!!! לגמרי חי... בלי מלח... בלי שמן קנולה... בלי פפריקה... בלי כלום... בלי טעם ובלי ריח... אמרתי לעצמי: זה לא יכול להיות... הרי אני נמצא פה באולם שהאוכל פה הוא משהו משהו... אז בהתחלה חשבתי שכנראה זה השקט שלפני הסערה... כנראה שאחרי שאני אגמור את כל המלפפונים והעגבניות... אז משהו פתאום יקפוץ לי מהצלחת... אז אכלתי עוד מלפפון חי ועוד עגבניה חיה... ועוד גמבה חיה... ו... ו... ובסוף חזרתי הבייתה עם סלט ירקות חי בתוך הבטן!!!! כל הדרך שאלתי את עצמי: **רבש"ע: זו תורה זו שכרה???** בשלמא בבית שלי לא עושים עסק מאוכל... אז מה שיוצא תגיד תודה... אבל באולם הזה... זה הרי כל הנושא... כאן כל הנושא זה האוכל שהוא "נישט שייך"... משלמים פה הון תועפות על כל מנה ו... וזהו? אלו הם התוצאות?

ואז הסבירו לי... שהווי... אתה לא מבין... זה... זה כל העניין... הסלט חי... זה... זה... **זה מה שהולך היום...** אתה מבין??? מבין או לא??? אם אתה לא מבין... **אז הנה עוד חרדי מצומצם שלא מבין...** ועם הזמן גיליתי שזה **משהו מגמתני!!!** זה לא רק בייחס לאוכל... אלא ככה זה כמעט בכל נושא בענייני המודה של העולם הזה!!! **רוצה עוד דוגמא...???** אני לא חזק בתחום של החיצוניות... אני לא משקיע בנושא הזה... ממילא איך שאני נראה תגיד תודה... אל תצפה ממני מי יודע מה... אבל יש לי חבר שזה כל החיים שלו... כל היום הוא עומד עם מסרק מול המראה... כל היום הוא עסוק בלקנות בגדים ולהשקיע בחיצוניות... את כל כספו ונשמתו הוא מוציא על זה... והנה!! הגיע החתונה של אחיו... וכמובן שזה אירוע שיא... ותסמוך עליו שהוא כבר כמה חודשים מתכוון להופיע הטופ שבטופ... והנה... אני מגיע לחתונה... וברגע שראיתי אותו... נפל לי הלב... **רבנו של עולם...** **זו תורה זו שכרה???** תראה איך שהוא נראה... איזה כובע צ'כי... צר שוליים ומסכן... איזה משקפיים ענקיות מזמן המנדט... **זה? זה מה שיצא ל???** אחרי כ"כ הרבה השקעה ואחרי כ"כ הרבה שעות מול המראה... זה... זה מה שיצא לו??? תבין... בשלמא אני... אם אני הייתי נראה ככה... אל תקח ללב... כי לא מגיע לי להיראות טוב... כי לא השקעתי בזה... לכן אני נראה ככה... **אז זהו שלא!!!** אני דווקא נראה בסיידר... יש לי משקפיים נורמליות... אני נראה נורמלי... ואילו הוא נראה כזה שנויז... כזה מסכן... (מה תטען לי: מי אמר? אולי זה גופא חלק מהבורות שלי... אז זהו שלא!!! כי גם הוא בעוד שנה יסתכל בתמונות והוא יסכים איתי שהוא היה נראה זועה... ואילו אני אומר את זה כבר עכשיו...) ואז פתאום קלטתי!!! **שככה זה!!! זה אותו מהלך לאורך כל הדרך!!!** כל דבר ששייך לחומריות... בשלב מסוים זה נהיה הפוך על הפוך... דווקא המכוער זה הכי יפה... דווקא הסלט חי והחסר טעם זה הכי טעים... דווקא החולצה עם הטלאי (כמו של היתומים מבית היתומים דסקין) זה היום הכי מותגי... **ואל תשאל...** יום אחד נסעתי בתל אביב... ופתאום ראיתי איזה גורד שחקים מוזר... אין לבנין שום צורה... מצד ימין בולט... ומצד שמאל שוקע... שום דבר בבנין הזה לא סימטרי... גם הצבעים מוזרים ומעוררבים... שום דבר בבנין הזה לא מתחיל ולא נגמר... שאלתי את עצמי: רגע... מה זה פה?? הגעתי לבני ברק... שכל אחד מגיע ועושה תוספת בניה בלי להסתכל על חזות הבנין??? מה ענו לי?? הוי... אתה לא מבין... ככה זה!! זה כל הקטע!!!! המוזר פה זה היפה!!! המכוער זה הכי מדהים!! בקיצור: קלטתי את הרעיון... אני כבר כן מבין בענייני העולם הזה... אל תגידו לי שאני לא מבין... אני כבר קלטתי... ככל שאתה תהיה יותר מכוער ככה אתה יותר יפה... וככל שתכין אוכל פחות מתובל ופחות טעים זה מה שהכי הולך היום... וככל שזה לא... ככה זה כן... אגב: למחרת... היה לי ציפורן חודרנית ברגל והלכתי צולע... ניגש אלי חבר ושאל אותי: מה קרה? עניתי לו בבטחון עצמי: רגע... מה אתה לא יודע... **עכשיו ברצינות... תרשה לי אחת ולתמיד לנתח את התופעה הזו בצורה מקצועית: מה הפשט בזה??** מה האבחון הפסיכולוגי שעומד מאחורי התופעה העקומה הזו??? איך יכול להיות שבאולם הכי יוקרתי יש את האוכל הכי פחות טעים ו... ובדיוק זה מה שהולך היום...?? למה הבנין הכי יוקרתי חייב להיות הכי מוזר והכי לא סימטרי ו... ו... דווקא זה הכי עדכני והכי הולך היום?? ולמה המשקפיים והכובע הכי מכוערים... דווקא זה הכי יפה והכי הולך היום?? זה הרי דבר שאומר דרשני!!! והרי תסתכל ימינה ושמאלה... ככה זה לאורך כל הדרך... מה הפשט בזה?? מה פשר התופעה?? **ביאור העניין בעמוד 3-4 בגיליון**

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת דסלר מש' דרייפוס)
0527117271

גיליונות יחידים **בירושלים:**
בר אילן 39 קומה א'

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

בדיקת חמץ ובדיקת כשרות...

משהו קטן... שדווקא קשור לפרשת שבוע שעברה...

בפרשת שמייני... היו לנו ארבע מצוות עשה!!! **לבדוק** בסימיני בהמה וחיה... **לבדוק** בסימיני דגים... **לבדוק** בסימיני עופות... **לבדוק** בשרצים... **בקיצור: לבדוק!!!!!!**

לא הצלחתי להבין: תכל'ס: איפה אני נפגש עם המצוה הזו??? במה מגיע לידי ביטוי ואיפה אנחנו מקיימים את מצות הבדיקה הזו?? וכי יכול להיות שיש מצווה לתפוס חתול ברחוב... ולהתחיל לבדוק אותו האם הוא מעלה גרה ומפריס פרסה...??? ברור שלא!! אז מה נכון???

אז ככל הנראה הרעיון של ארבעה מצוות עשה אלו הוא נכון: אתה רוצה לאכול...? אין בעיה...

אבל קודם תבדוק!!!

יש מצוות עשה שלפני שאוכלים--- **בדקים!!!!!!**

התבונה הזו שנתנה לי את כל צורת הגישה להקפדה על כשרות!!! ואני אתן לך דוגמא-- תאר לעצמך שלא הייתה כזו מצוה ששמה **בדיקת חמץ**... אין!!! תוציא מהראש!! והנה... אני מגיע לבילי י"ד בניסן... ואני רואה משהו מוזר... אני רואה שאבא שלי מסתובב בבית עם נר ומתכופף ומחפש בחורים ובסדקים האם יש שם חמץ...

תנסה לחשוב: איך הייתי מסתכל על אבא שלי??? אאאוף... מה זה הנערווען האלו... מה הוא מחפש שם חמץ מתחת הריצפה?? בקיצור: זה היה נראה לי ממש מוזר!!!

אז זהו שלא!!! יש לציין שהשנה אכן ראיתי את אבא שלי מסתובב עם נר ומחפש חמץ וממש לא הסתכלתי עליו מוזר... תנחש למה??? כי חז"ל אמרו לו לבדוק את החמץ!!! זה לא נערווען!! **זה מצווה!!!** זה לא עצבים מיותרים... זו מצווה יקרה וחביבה ששמה בדיקת חמץ!

על אותו משקל בדיוק:

עד היום... כשהלכתי למכולת... רציתי לקנות מכל הבא ליד... אבל אאאוף... יש בעיות עם הכשרות. צריך לבדוק כל דבר האם יש לעוף הזה הכשר טוב וכו'...

אז זהו שלא!!! זה לא שיש בעיות בכשרות!!!

אלא מאי?? יש **מצוה לבדוק** את הכשרות!!!

יש לי מצוות עשה מיוחדת לבדוק לפני שאני אוכל!!! האם האוכל הזה מתואם עם רצון ה'!!! כן... הקב"ה רוצה שיהיה לי תשומת לב מה אני הולך להכניס לתוך הפה שלי... בדיוק כמו שצריך לברך לפני שאוכלים... ככה צריך לבדוק לפני כן בכלל **מה** אוכלים... אל תקח את זה בצורה לא נכונה... אל תסתכל על זה כמטרד... אלא כמצווה... כמו שיש מצוות בדיקת חמץ... ככה יש מצוה לבדוק מה אתה מכניס לתוך הפה... הפה שלך לא הפקר...

והאמת היא שבאמת זו הנקודה הפנימית שעומדת מאחורי כל לא תעשה של מאכלות אסורות... התורה מדגישה: "והבדלתם בין הקודש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור... זאת אומרת: בנושא של אכילה בפרט התורה מדגישה שאנחנו צריכים לדעת **שליהודי יש תעריף תזונתי שונה ומיוחד!!!** העם היהודי הוא קדוש והאוכל שלו סטרילי יותר... צריך לבדוק אותו... ולהתאים אותו לרצונו של מקום... זה יכול לשנות את כל ההיבט להקפדה על כשרות...

בינה זאת.

מאמר אחד ויחיד על הבחירות... שהחיינו... וברוך שפטורנו...

שהחיינו וקיימנו לשבוע אחד לפני הבחירות... שזיכה אותנו להגיע עד הלום בלי לדבר על זה מילה אחת בגיליון זה... ולא רק בגיליון זה... אלא באופן כללי זו התחושה והאווירה הכללית ברחוב החרדי שהפעם האויר נראה נקי וטהור מתמיד... כנראה שכל הלכלוך התנקז לאינטרנט ולכל מיני עיתונים חובבניים... באמת מגיע לאינטרס ישר כח מיוחד על שיפור איכות הסביבה באמצעות שיפוץ רב תחומי של מערכת הביוב והפעלת מערכת ניקוז חדישה ומשוכללת שהכל מתנקז לאינטרנט ולשלוחיי... ובזכותם האויר עצמו נשאר נקי... תודה לכם מפעילי הוואצפים והאתרים למיניהם... תודה לכם על המאמץ המבורך... תודה שלקחתם על עצמכם את כל הניקוז ואותנו השארתם עם אויר נקי וטהור... תודה...

עכ"פ כמובן... כמו לפני כל בחירות יש דאגה מסוימת מה יהיה?? ומה יקרה אם עוכרי ישראל יעלו לשלטון?? אבל כבר מקובל שהתוצאות של הבחירות הם בידיים של הקב"ה!!!! כמו כל מבחן תוצאה בכל נושא שהוא רק בידי של הקב"ה... וכל מה שמסור בידיים שלנו זה רק הבחירה והקידוש שם שמים שנעשה על ידינו בעצם זה שיוצעים שיש כך וכך יהודים שנושאים על דגלם את השמירת תורה ומצוות... זה בעיקר הנושא של הבחירות... ואסור להתבלבל... אסור להסיט את הנושא יותר מידי למבחן התוצאה... כן... אנחנו סומכים על הפעילים ועל אלו שצריכים לדאוג לקולות שהם יצליחו להפחיד ולהרתיע שכולם חייבים לבא ולהצביע ואוי ואבוי מה יקרה אם לא... אבל בינינו לבין עצמנו... ולא לפרסום... אליבא דאמת לא זה הנושא!!!! הנושא מתחיל ונגמר בקידוש ש"ש שיש בזה לפי חלק מרבתינו...

ולחוששים ולמפחדים מה יקרה אם זה יעלה לשלטון... ומה יקרה אם עוכר ישראל פלוני יצא... תרשה לי לשתף אותך בהרגש מעניין שמאוד תופס אותי בזמן האחרון:

כידוע: יהדות טבריה בפרט ותושבי טבריה בכלל סובלים בזמן האחרון מראש עיר סהרורי שמהלך עליהם אימים... כולם יודעים שעכשיו העיר טבריה סובלת... ואילו פעם... פעם היה להם ראשי עיר יותר טובים... יותר הגונים... נכון?? והנה!!! כבר כמה שנים טובות שהכנרת נמצאת בשפל חסר תקדים... וכמה שהראשי עיר של טבריה היו טובים אף אחד לא הצליח לשקם את הכנרת... למרות שהכנרת היא אינטרס מאוד איסטרטגי בהכנסות של טבריה... בכל זאת אף ראש עיר לא הצליח להרים את הכנרת... אפילו במילימטר אחד... ודווקא עכשיו... כשהגיע ראש עיר כזה... דווקא עכשיו הכנרת ממריאה בעוד מטר ועוד מטר... (ובעת כתיבת שורות אלו מסתמא בעוד איזה 40 ס"מ...) מה אתה רואה מכל זה???

יש שם לכ הכבוד לכת ולסמכות שיש לראש עיר... וכמה שזה גורלי מי יהיה ראש עיר ומי יהיה ראש הממשלה וכו' וכו'... בסופו של יום איתני הטבע הכי מינימליים ובסיסיים יותר חזקים מהאיש הכי חזק במדינה!!! ואם נגזר משמים שהכנרת תרד במטר... שום בן תמותה לא יוכל למנוע ממנה את הצניחה הזו... ובאותה מידה אם נגזר שהכנרת תעלה אף בן תמותה לא יוכל לקחת על זה קרדיט... זאת אומרת: אחרי כל הדיבורים והפטופטים והדאגה והחרדה מי יהיה ראש הממשלה ומה יהיה ההרכב... אדוני!!! אל תסחף... ס"ס מדובר בבני אדם בשר ודם שהכח שלהם מאוד מאוד מוגבל!!! ובסופו של דבר גבוה מעל גבוה שומר... ואם הקב"ה יגזור שיהיה לחרדים טוב... אז יהיה לנו טוב בכל מצב... בין אם יהיה ראש ממשלה שטוב לחרדים ובין אם לא... וממילא היחיד שאנחנו צריכים לחשוש ממנו ולחשבן אותו זה היראת שמים שלנו... והמערכת יחסים שלנו מול אבינו שבשמים שזו הפונקציה היחידה!!! זה הדבר היחיד שבאמת קובע... וההיסטוריה במשך השנים יכולה להעיד על זה שאין שום קשר בין ההרכב בממשלה לבין מבחן התוצאה... כי יכול היה להיות ממשלת ימין מובהקת... ופתאום אובמה נחת עלינו מאפריקה של אמריקה ולא נתן לנו לפתוח אפילו מרפסת...

והיו ממשלות שקמו עם מצע אנטי חרדי... וכולנו פחדנו מי יודע מה... ולא עברו שבועות אחדים והתחילה אינתיפאדה ובלגן שלם שלאף אחד לא היה זמן בכלל להתעסק איתנו... וכן הלאה וכן הלאה... לא צריך להיות יצירתי במיוחד בשביל להבין את דברי חז"ל: אמר רבא בר מחסאי אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: אלמלא כל הימים דיו ואגמים קולמוסים ושמים יריעות וכל בני אדם לבלרים, אין מספיקין לכתוב חללה של רשות, שנא: שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר... מה כתוב כאן? מה זה חללה של רשות? אומר לנו רב: העולם שלנו כ"כ גדול ורחב... והוא יכול להזמין כ"כ הרבה התפעלות שאתה אף פעם לא יכול באמת לשרטט את המפה איך היא תראה ביול המחרת... כך שאם אנחנו מסתכלים נקודתית וחוששים ממישהו מסוים שאתה יודע את הכוונות שלו שהוא רוצה ככה וככה לעשות... אדוני... תרגע... יש לך איזה מידע אחד נקודתי שאתה יודע ש... שאתה נאחז בו וממנו אתה מפחד... אתה יודע כמה נתונים נוספים יש שאתה לא יודע... שזה יכול לשנות מאה שמונים מיליון מעלות?? זה מזכיר לי את אותו בחור ישיבה שאמר לי שבשידוכים הוא דורש דירה... שאלתי אותו למה?? כי ההורים שלי אמרו לי שמי שאין לו דירה אז הוא לא מסודר בחיים... ואני רוצה להיות מסודר!!! צחקתי ואמרתי לו: רגע... ואם יהיה לך דירה אתה חושב שאתה כבר מסודר בחיים... אתה רוצה שאני אתחיל למנות לך רשימה ארוכה של עוד כמה דברים שאם הם לא יהיו אתה לא מסודר?? רגע... מה עם ילדים?? אתה בטוח שיהיה לך ילדים... אתה יודע שיש 15% שזה לא הולך בקלות... רגע... ומה עם הבריאות... אתה בטוח שהכל בסדר?? אתה מפחד ממשכנתא לטווח של עשרים שנה קדימה... אני עוד יותר מוטריד מהבדיקות דם לטווח של עשרים שנה קדימה... אתה יכול בבקשה לארגן איזה שווער שיקח על עצמו את האחריות על הבדיקות דם בעשרים שנה הקרובות?? רק מה?? הילדון הזה יש לו ראש כזה פצפון והמידע שלו אודות החיים מתחיל ונגמר בדירה!!! אם אין דירה אז אוי ואבוי... לא מסודרים... ואם יש דירה... אפשר להגיד לרשב"ע... תודה... הסתדרתי כבר... חה חה חה... לך תסביר לו שחה חה חה... אותו דבר כאן: אנחנו מוטרידים מי יהיה ראש הממשלה או מי ישב בכנסת... חה חה חה... זו נקודה מאוד מאוד ספציפית בדאגה הכללית של ה"מה יהיה"!! אם אתה באמת רוצה להיות מוטריד יש עוד רשימה ארוכה של דברים הרבה יותר משמעותיים שעלולים לשנות את הסדר יום של החיים... כך שעזוב... את הכנרת רק הרבש"ע יכול להעלות ולא משנה מי הראש העיר... ועל אורח החיים שלנו בתור חרדים... הרי הקב"ה ישמור עלינו ולא משנה מי יהיה ראש הממשלה... ואם צריך לבחור זה רק בשביל לקדש שם בעצם ההכרזה שאנחנו נאמנים לה ולתורתו.

מי מורשה חתימה לראות חסרונות של יהודי?

בפרשת נגעים יש דין מאוד מעניין ומסתורי!!! שכשבים לקבוע ולהחליט אם זה נגע או לא... הרי המילה האחרונה תמיד מסורה בידיים של הכהן!!! גם אם יש לך תלמיד חכם גדול שהוא נחשב הבקי מספר אחד במראות נגעים... אם הוא לא כהן אין לו את הסמכות הסופית לאשר שזה אכן נגע... כי הוא צריך לקבל אוקי מהבוס... מי הבוס לענייני נגעים? **הכהן!!! רק הכהן!!!** עכשיו... שלא תבין לא נכון: הכהן המדובר... לא צריך שהוא יהיה כהן חכם או בקי במיוחד... יכול להיות שהכהן עצמו בכלל לא מבין במראות נגעים... אבל החותמת והאישור תלויים בו!!! ולא זו בלבד... אלא אפילו כהן ילד!!! אפילו כהן בגיל שש... כבר יש לו סמכות לתת אישור שזה אכן נגע... כלומר ככה: תאר לעצמך: גדול הדור... שהוא הבקי הכי גדול במראות נגעים והוא יושב בשיעור... ולפניו ישיבים עשרות תלמידי חכמים שעושים אצלו שימוש במראות נגעים... וגם הם בעצמם כבר בקיאים במראות נגעים... והנה... נכנס מצורע... וגדול הדור מסתכל על הנגע ופוסק במקום של נגע בהרת לכל הדעות... כל התלמידי חכמים מסתכלים גם הם... וכולם מסכימים פה אחד שזה נגע... אבל רגע!!! חכו!!! אנחנו לא סמכות להחליט... כי אנחנו לא כהנים... ואז גדול הדור שולח מישהו לאחד החדרים הסמוכים... תביאו לי איזה ילד כהן... ואז מביאים את יענקי כהן מכיתה א'... הוא נכנס לבית המדרש ואז גדול הדור מראה לו את הנגע ואומר לו: לנו כאן בבית המדרש... לנו נראה שזה צרעת... אבל מה אתה אומר יענקי?? האם זה נגע או לא?? יענקי בן השש מסתכל ומסתכל ואז בקולו הילדותי הוא עונה: כן... נראה לי שזה נגע!!! בום!!! באותו רגע הוחלט המצורע... באותו רגע נטמא כל אשר בבית... באותו רגע המצורע מתחייב בכל דיני המצורע... עד הרגע לא היה פה כלום!!! כי הבוס לא אישר!!! אבל ברגע שהגיע כהן... איזה כהן שיהיה... אפילו ילד קטן... הוא כבר מורשה חתימה... הוא מאן דאמר והוא מחליט את המצורע...

מה הפשט בזה??? איך יכול להיות שילד כהן בגיל חמש יותר מאן דאמר מגדול הדור? בשלמא לעניין יחוס... לעניין וקדשתו אני שומע שיש מושג של זרע הכהונה... אבל כאן מדובר בשיקול דעת... בטביעת עין ומיומנות שנרכשת... אז איך יכול להיות שהבקי הגדול עומד מהצד... ואילו הכהן הזאטוט הקטן הוא מורשה חתימה ומקבל החלטות יותר ממנו???

הביאור בזה הוא כך:

אותו יענקי כהן מכיתה א'... הוא אייניקל... הוא צאצא של אהרן הכהן...

מה היה כ"כ מיוחד באהרן הכהן??? מה היחודיות של אהרן הכהן???

אהרן הכהן הוא אגוטע ייד!!! יהודי טוב!!!!

אהרן הכהן הוא יהודי שחושב רק טוב על עם ישראל... כשאהרן הכהן הולך ברחוב כולם יכולים

לנחש לבד על מה הוא חושב עכשיו... הוא חושב מחשבות טוב על כלל ישראל!!! הוא אוהב כל יהודי ומחפש לראות רק את הדברים הטובים שיש בעם ישראל... הוא אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה... ויש כאלו שמתנגדים לדרך שלו... יש כאלו שלא מבינים מה פשר האהבה הגדולה שיש לו לכל יהודי...

אבל יש רק מישהו אחד שמסכים איתו עד הסוף... תנחש מי???

אבא שלהם!!! אבא של היהודים האלו... אבא שבשמים... הוא גם אוהב אותם בלי סוף... וחושב עליהם רק מחשבות טובות... ממילא יש מכנה משותף מאוד עמוק ומשמעותי בין אהרן הכהן לבין אבינו שבשמים...

אהרן הכהן אף פעם לא רואה דברים רעים אצל עם ישראל... גם כשיש כל מיני נגעים רעים... אהרן הכהן מחפש להסתיר אותם ולהחביא אותם ולכבס אותם ולכבוש אותם... וגם זה מרגיז כל מיני אנשים!! מה זה הטיוח הזה... מה זה הסיניגוריה המגמתית הזו?? נכון... אבל מה נעשה שגם הקב"ה כזה... נושא עון ועובר על פשע... יכבוש עוונותינו...

וכשעם ישראל חוטאים בחטא העגל... אז אהרן הכהן מנסה בכל הכח לחפות עליהם... והוא תולה את הסירחון בו... זה אני!!! אני עשיתי את העגל!!! זה אהרן הכהן!!! אחד שלא רואה את הנגעים של עם ישראל...

אבל לא כולם זה אהרן הכהן... סו"ס יש עוד כמה תפקידים בעבודת ה'... ולנו כן יש ביקורת... יש לנו השקפה ברורה... אנחנו יודעים לאהוב אבל גם יודעים לשנא... ואם יש אצלנו חטא... אנחנו מוקיעים אותו... אנחנו כועסים עליו... אנחנו שונאים אותו... והנה!!! אתה רואה את היהודי הזה... הוא חוטא... הוא פושע... אני מתנגד אליו... צריך להוקיע אותו... צריך להוציא אותו מחוץ לג' מחנות... הוא צרעת ממארת... אסור להתקרב אליו... צריך להתרחק מד' אמותיו... ואני צודק!!! ואני באמת מדבר לעניין! אבל אבא שבשמים לא מוכן לתת לי את המילה האחרונה... כי מי אמר... אולי חסר לי באהבת ישראל... ואולי לכן אני ממהר לראות חסרונות של אנשים ולמצא בהם נגעים...

הקב"ה לא מוכן למסור בידיים שלי כאלו החלטות!!!

אבל! יש מישהו אחד ויחיד שהקב"ה סומך עליו בנושא של נגעים...

מי זה?? אהרן הכהן!!! אומר הקב"ה: אהרן הכהן הוא הכתובת היחידה שאני סומך עליו בנושאים האלו!!! אהרן הכהן שהוא מחפש רק את הדברים הטובים שיש בעם ישראל... אהרן שמחפש להעלים ולחפות ולכסות על הנגעים של עם ישראל... **אם הוא!!!** אם הוא בעצמו יעמוד מול אותו מצורע ויודה שליהודי שיש לו נגע... כאן גם אני אסכים משמים שיש לו נגע... לכן!!! בשביל לקבל החלטה על מצורע... כאן לא מספיק להיות בקי בנגעים... כאן

צריך להיות בקי בעיקר **בלכסות** על נגעים!!!!

הקב"ה מחפש את האייניקל... את הנכד של אהרן הכהן שיש לו גנים של אהבת ישראל טהורה שהוא מחפש רק להעלים ולחפות על הנגעים של כלל ישראל... ואם גם המלאך הטוב הזה יענה אמן בעל כרחו ויאליץ לומר שזה נגע... **רק ממנו הקב"ה מוכן לקבל לשון הרע על יהודי!!!**

זו הסיבה שהאישור לנגעים תלוי רק בכהנים!!

יש כהן!!! ויש לוי!!! מה ההבדל בין כהן ללוי???

כהן כולו חסד!! ולוי כולו גבורה!! (והשילוב המנצח והממוזג ביניהם זה תפארת... שהרי ראובן זה חסד, ושמעון זה גבורה ולוי זה תפארת... במה? במה מתבטא שלי הוא התפארת?? בזה שיש לו מצד אחד כהן שכולו חסד ומצד שני יש לו את הלוי שכולו גבורה ומבין שניהם יוצא המיזוג המפואר הזה ההכרעה של ללוי אמר--- יורו משפטין ליעקב ותורתך לישראל...) והמדהים הוא... שהתורה עושה חלוקת עבודה מאוד ברורה ומגמתית בין הכהן ללוי... מצד אחד: את כל החוטאים והעבריינים והפושעים... למי התורה שולחת אותם??? **לכהן!!!** אתה מצורע?? לך לכהן... הוא יסגיר... הוא יחליט... הוא יקבע... הוא יטהר אותך בציפורים... סוטה ל"ע... למי היא הולכת?? לכהן!! הוא יקריב את המנחה שלה... הוא יקלל אותה... רק כהן יכול לעשות כזו עבודה שחורה וזה יגיע אצלו מהמקום הכי נקי... כי זה הניגוד שלו!!! כהן לא מחפש לראות נגעים... לא מחפש לראות אנשים שנפלים בעריות... כל מי שעשה עבירה וצריך להקריב קרבן חטאת או אשם... מי הכתובת?? הכהן!!! הכהן כל היום מתחך עם חוטאים...

למה??? כי לכהן יש גנים של זיידה אהרן הכהן!!! אהרן הכהן הוא אגוטע ייד!!! יהודי שחושב טוב על עם ישראל... וכשקורה משהו לא טוב... כשיהודי עושה עבירה... למי שולחים אותו?? **לאגוטע ייד!!!** לכהן... הכהן יקבל אותו בזרועות פתוחות... וימינו של הכהן פשוטה לייצג את תשובתו וחרטתו של היהודי לפני אבינו שבשמים שגם הוא... ימינו פשוטה לקבל שבים... **לעומת זאת... הלוי??? בדיוק ההיפך במאה שמונים מעלות!!** הלוי כולו גבורה!!! הלוי כולו ביקורת... הלוי עסוק בלעמוד על המשמר ולאכופ את מצוות התורה... האומר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר... כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו... אצל לוי אין חכמות!!! אדם שיהיה חלילה בעור בשרו בהרת או ספחת והוא יגש ללוי... הלוי רק יראה אותו מרחוק... הוא כבר יגיד לו: כן... אני ראיתי אותך... אתה דברת לשה"ר באמצע חזרת הש"ץ... כבר אז ידעתי שהולך להיות לך צרעת... אותו אחד לא הספיק אפילו להראות ללוי את הנגע... הלוי כבר החליט אותו... לכן הלוי מורחק מהזירה!!! לוי הוא לא כתובת לראות את הנגעים!!! זה לא חולשה של הלוי... אדרבה... זו המשבצת של הלוי!!! הלוי לא עסוק בלכבות שריפות אלא למנוע שריפות... לוי לא עסוק בלכפר על עם ישראל!!! אלא אדרבה... בלמנוע אותם לחטא... כדי שלא יהיה צורך לכפר עליהם...

להכניס לנו לתוך ראש: שבשביל לראות נגע של יהודי... צריך קודם כל להיות כהן!!! ורק אח"כ אתה מאן דאמר לראות נגעים... כי לחפש נגעים בכלל ישראל זה לא חכמה... מי שמחפש חסרונות אצל יהודי תמיד יצליח איכשהו למצוא... כך שאם מצאת איזה נגע אצל יהודי אל תתלהב. אתה לא כזה גאון... וזה לא אגרוויסע מציאה... זה לא חכמה למצא חסרונות... **מה כן חכמה??? החכמה היא להיות כהן!!!** קודם תהיה כהן... קודם תהיה אוהב שלום ורודף שלום... קודם תהיה אוהב את הבריות ומקרבן לתורה... קודם תחפה על החסרונות של כלל ישראל... קודם תעבוד על המידות ותחפש רק את הדברים הטובים שיש בכלל ישראל... ואחרי שתהיה טהור לב... אז תתחיל וטימא הכהן... והסגיר הכהן... רק אחרי שתהיה מלא וגדוש באהבת ישראל... אז תתחיל לתת ביקורת ולהצביע על נגעים בכלל ישראל... ושהביקורת הזו תגיע מהמקום הכי אוהב והכי טהור... כל זמן שזה לא ככה... אז הביקורת הזו היא בטהרה"כ תכונה יותר שלילית מאשר חיובית... שהיא עצמה צריכה ביקורת צמודה!!! (תחזור על המשפט הזה עוד פעם... זה קצת עמוק...) לכן כמעט בכל פסוק שמדבר על נגעים... נכנס שם גם הדמות של הכהן!!! כדי להזכיר לך כל הזמן שנוכח... נגעים נגעים... אבל לא קשור אליך... לא אתה תגיד את זה... תקרא לכהן...

נמצאים אנו בערב ראש חודש ניסן!!! ראש חודש ניסן זה אחד הימים הגדולים ביותר בעם ישראל... יום שנטל עשר עטרות... ביום הזה הקב"ה בחר באהרן הכהן ובזרעו אחריו לכהונת עולם!!! ולמה????

אהבת צדק ותשנא רשע... אהבת להצדיק את עם ישראל ושנאת להרשיע אותם **על כן!!!** על כן משחר אלוקים אלוקיך שמן ששון מחברך...

כעת!!! בפרשת תזריע מצורע... הפרשה שמדברת על נגעים שמגיעים בעוון לשון הרע... זו ההזדמנות לעשות חשבון נפש בנושא של שמירת הלשון!!! תמיד צריך להתחזק בשמירת הלשון... תמיד יש לנו ניסיונות בלשון הרע... תמיד אנחנו מנסים להתחזק ואח"כ נופלים... אתה יודע למה כ"כ קשה לנו להתגבר על לשון הרע??? כי הלשון הוא בטהרה"כ השליח של הלב!!! הלשון הוא לא הנושא... הוא בטהרה"כ הדוור של הלב... וכשאנו מנסים להתחזק בלשון הרע... אנחנו כל הזמן מדברים על הלשון... כל הזמן אנחנו מתקיפים את הנער שליחיות... ואילו את הלב... אנחנו משאירים את המקום... זה לא יעזור!!! כל זמן שהלב רוחש רעה... כל זמן שחסר לנו באהבת ישראל... לא יעזור שתשים פלסטר על הלשון... כמה פלסטר יכול להחזיק מעמד... כמה... הדרך היחידה למגר לשון הרע זה רק עבודה מבפנים... להתחיל לאהוב!!! לאהוב את כלל ישראל!!!

לכאן בשביל לתת ביקורת... והוא יצא עם חיבוק כזה עוטרף מעם ישראל הקדושים והמתוקים...

ואז מתברר שאותו אחד שהוציא שם רע... הוא סיים את היום שלו עם צרעת אצל הכהן בגלל הלשה"ר שהוא אמר... ואילו הלוי יצא בסופו של יום עם שקים מלאים במעשר ראשון ש... מי כעמך ישראל מקיימים מצוות באהבה... ואז שניהם נפגשים... הכהן והלוי...

לשניהם היום סתמו את הפה!!! הכהן ניסה לסנגר על כלל ישראל... ניסה לכסות על המומים שלהם... ועם כל הרצון הטוב לא הלך לו... וראהו הכהן וטימא אותו... הוא נאלץ לקבוע שזה אכן נגע צרעת...

ואילו ללוי קרה אותו סיפור... הוא חשב שהוא הולך כעת לקנאות קנאת ה' והנה... הוא רק הגיע... וסתמו לו את הפה עם כזה מפגן של חביבות המצוות שעם ישראל לא השאירו לו שום פתחון פה...

אגב במאמר המוסגר: כן!!! זה הכי בריא!!! ככה זה הכי טוב!!! דווקא הכהן שכל כולו אהבת ישראל... בריא לו מידי פעם לפגוש את המצורע התורן... את הסוטה... את החוטא והפושע... אם הכהן לא יפגוש אותם... אז מרוב שיש לו אהבת ישראל... הוא עלול להירדם בשמירה ולשכוח שצריך לעשות חסימה לאינטרנט... וצריך לעשות הפרדה בבית כנסת... שבשיל זה דווקא הכהן פוגש את המחדלים של כלל ישראל... כדי לדעת שצריך להציב גבולות!!!

לעומת זאת הלוי??? הלוי לא צריך עזרה בנושאים אלו... אצלו הביקורת היא נשלפת... היא אוטומטית... ולכן דווקא הלוי... הוא צריך לפגוש של כלל ישראל... התורה מכריחה אותו לראות "מי כעמך ישראל..."

וחוץ מזה!! גם לנו זה בריא... מגיע יהודי כולו שבור ורצוף לבית המקדש להקריב קרבן... הוא מרגיש נזוף ומורחק מהקב"ה... הוא יגיש לכהן בפנים מושפלות ואומר: תקריב את זה לחטאת... הכהן מקבל אותו בחיבוק גדול... אשריך... אל תדאג... ה' יכפר לך... כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים... לך אכול בשמחה לחמך... הכהן מרומם את היהודי ברגע של נפילה ומזכיר לו שגם הקב"ה מחכה כבר לסיים את הסכסוך איתו...

ועל אותו משקל עם הלוי... הלוי הבריסקער הזה... עם העיניים החודרות... זה שלא מצביע בבחירות... כיום... כשאני רואה את זה בצד אחד של המדרכה... אני הולך לצד השני... אני מפחד ממנו... אבל לא!!! כשיבנה בית המקדש... הוא ישב לידי בקרבן פסח... והוא יביא איתו את כל החומרות ואת כל הנעורעור... אני אשרי שירים של ויזניץ בליל הסדר... והוא מידי פעם יצטרף... ומה אתה חושב... כשיגיע זמן הקציר... הוא יהיה נוכח בגורן... במעמד של הפרשת תרומות ומעשרות שלי... אוה אוה... איזה פחד... כבר עכשיו אני מתחיל לרעד... אבל לא נורא!!! גם אותי זה יעשה קצת יותר רציני... וגם אותו זה קצת ירכך... הוא יפסיק לחשוב שאני כזה ציוני... ואני אפסיק לחשוב שהוא כזה מפחיד...

נחזור לענייננו: יש לי משימה בשבילך... תעבור על כל פרשת תזריע מצורע ותנסה לספור כמה פעמים מוזכר השם **כהן** בפרשות האלו???

יותר ממאה פעמים!! וציוה **כהן**... ולקח **כהן**... וראה **כהן**... והסגיר **כהן**... וטימא **כהן**... מה יש?? למה כ"כ הרבה פעמים כתוב הכהן???

אז בשביל זה התורה מרחיקה את הלוי מהזירה של החוטאים!!!

ללוי אין עסקים עם מצורעים ולא עם חוטאים... במקומות האלו התורה רוצה שדווקא הכהן יהיה הדמות!!! לא הלוי...

אבל!!! איפה כן התורה מזמינה את הלוי???

הלוי דווקא מוזמן לכל המקומות הכי יפים ומתוקים ביהדות!!! התורה מבקשת מאיתנו שנזמין את הלוי לכל קרבן שלמים שאנחנו מקריבים... והלוי מגיע עם כל החוש ביקורת שלנו!!! הוא מסתכל ימינה ושמאלה... והוא רואה את עם ישראל במיטבם... סו"ס כשמגיעים להקריב קרבנות כולם מתקדשים... כולם נטהרים... כולם מרוממים... ואפילו הלוי הביקורתי ביותר לא מוצא שום חסרון בעם ישראל... ולא נותר לו אלא לשבח את בניו של מקום... מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ...

והקב"ה משתיק את כל פמליא של מעלה ואומר... הנה תשמעו... הלוי שלי!!! הביקורתי הזה... תראו איך גם הוא עונה אמן בעל כרחו... הוא יושב פה בסעודת מצוה של ישראל... ואוכלים כאן בשר ושותים יין... וללוי אין שום ביקורת!!! הלב שלו מלא רק שירות ותשבחות על עם ישראל...

כהן מקנא בלוי והלוי מקנא בכהן...

הכהן מסיים את היום שלו באנחה כבידה כולו שבור ורצוף... אוי... הגיעו לפני היום שלושה יהודים שנאלצתי לחרוץ את גורלם שהם מצורעים... איך זה יכול להיות?? הרי זה יהודים... יהודי הוא רק טוב... איך ליהודי יכול להיות נגע...?? הכהן נסער מזה... הכהן מתקשה לקבל חסרונות אצל העם היהודי... הוא לוקח את זה ללב...

ואז הוא מגיע לטביבל והוא פוגש את הלוי... הלוי גם עייף מאוד... חזרתי עכשיו מבית הגרנות... מה קרה?? מישוה בא הבוקר להודיע לי שיש פירצה חמורה בבית הגרנות... יש שם הפקרות עם המעשרות... לא מעשרים כמו שצריך... מעשרים בעין רעה... רק אחד מששים...

רצתי מהר מהר לבית הגרנות בשביל לצעוק עליהם ולהוכיח אותם... הם רק ראו אותי מרחוק... והם רצו אלי והתנפלו עלי בשמחה... אוה... איזה זכות!!! יש לנו פה לוי תלמיד חכם... והם נתנו לי מעשר ראשון עם כל הלב... מילאו אותי בשקים ענקיים של תבואה בשביל כל הקיץ הקרוב... **אבל**

אני עדיין נשארתי קשוח!!! רגע רגע... באתי לכאן בשביל משהו אחר... שמעתי שאתם מפרישים תרומה לא כמו שצריך וכו' וכו'??? למה אתם נותנים רק אחד מששים?? **הם הסתכלו עלי כאילו נפלתי מהירח**... מי אמר לך את השקר הזה?? מי שאמר לך את זה הוא סתם מוציא שם רע... אנחנו נתנו כמה שצריך... אחד מארבעים... והאמת היא שהיינו בשמחה נותנים גם לך עוד יותר מאחד מעשרה... אבל מה נעשה שאי אפשר... (רק בתרומה אפשר לתת פחות או יותר... אבל במעשר ראשון א"א לתת יותר... כי זה מקלקל ומשבש את המעשרות... לא ינכס כעת לנושא הזה...) הלוי יוצא משם מבולבל... הוא הגיע

המשך - מערכת הבחירות בעיצומה... לפניכם הסקרים האחרונים...

בשבוע שעבר נעצרו ביום ח' בניסן... כשמערכת הבחירות נכנסה לכוננות שיא... מטה הטמאים כעת הולך ומתרבה... וכנגדו במטה הטהורים נכנסים לפעולה... ובפרט שחסידות ויוניף הצטרפה למפלגת השמאל עקב עיכוב בהפלה שהם הגיעו לא"י מאוחר... ושאר קהילות הקודש לעת עתה נמצאות במפלגת הימין... מפלגת הטהורים... ימים יגידו... אנחנו רק בראשית הדרך... עדיין עוד יכולות להתרחש כל מיני התפתחויות...

אחד מהמקומות הדומיננטיים ביותר... זה גבולות קו הירוק!!! כן... כמו שהיום... סביב ירושלים יש גבולות קו הירוק... איפה מסתיים שטח ישראל ומתחיל שטח פלסטינאי... ככה להבדיל אלפי הבדלות!! בעשרות הק"מ שסביבות ירושלים יש סימון של גבול!! מי שנמצא **מחוץ לשטח הזה** נחשב שהוא בדרך **רחוקה** מירושלים... ומי שנמצא **לפנים מהשטח הזה** הוא כבר **בדרך קרובה!!!** כן... כמו שהיום כל אחד שנוסע לירושלים ושואלים אותו: האם אתה כבר קרוב לירושלים?? אז יש קוד כזה... כן... אני קרוב... כבר עברתי את שער הגיא... עברתי את הקסטל... אז בזמן שביהמ"ק היה קיים היה קוד שקוראים לו **כבר נכנסנו לתחום דרך קרובה!!!** אנחנו כבר נמצאים בתוך ט"ו מיל מירושלים... ובערב פסח התחום הזה הוא מאוד קריטי... כי כידוע... תמיד יש את האלו שמגיעים ברגע האחרון... וגם אם לא מגיעים ברגע האחרון הרי תמיד יש כל מיני התפתחויות לא צפויות שעלולות לשבש את הדרכים... וככל שמתקרב פסח ככה יש יותר עומס בדרכים... וכשמגיע י"ג בניסן אז העומס והפקקים מגיעים לנקודת שיא... **ואז כבר עומדים!!!** יכולים לעמוד ככה שעות!!! ועל זה נאמר: **עומדות היו רגלנו בשעריך ירושלים...** אבל ש... ש... שזה באמת יהיה בשעריך ירושלים...!!?! דא עקא שהרבה פעמים הפקק הזה כבר מתחיל הרבה לפני שעריך ירושלים... ולפעמים קורה שהעומס לא משתחרר!! וכבר מגיע י"ד בניסן בבוקר ואנחנו עדיין תקועים פה באזור לטרון ולא יכולים להתקדם אפילו פסיעה אחת!!!! העסק תקוע!! תקוע!! והשעות נוקפות ועוד כמה שעות מתחיל קרבן פסח ואם העסק ח"ו לא יזוז אנחנו נשאר פה... בדרך רחוקה... **ואז!!! גם אם יקריבו עלינו קרבן פסח...** וגם אם פתאום תהיה קפיצת הדרך ונגיע לירושלים זה כבר לא יעזור... כי בשעת ההקרבה היינו במקום פטור... **עכשיו: שלא תבין לא נכון...** כשאני אומר לך שאנחנו תקועים בדרך ואי אפשר לזוז!!! אין הכוונה שאי אפשר לגמרי לזוז... כי... **כי סוף סוף יש שוליים!!!** והשוליים פתוחים לגמרי... מי שרוצה... יכול תמיד לרדת לשוליים ושם הכל פתוח... אתה יכול לנסוע שם על מהירות מאה ששים קמ"ש... **אבל אף אחד לא מעז לרדת לשוליים!!!** כי השוליים הם בחזקת דרך טמאה... ואז אני נטמא בטומאת מת... ואם אני נטמא אז אני באמת יכול לחזור הבייתה... **אבל!!!!!! ההכרח לא יגונה... ובשלב מסוים...** כשהמצב ביש!!! ואנחנו תקועים פה בערב פסח והשעות נוקפות ואנחנו רואים שהעסק לא זז... כאן השיקולים מתחילים קצת להיסדק... כי רגע... הרי לפי הקצב הזה אנחנו בלאו הכי נפסיד קרבן פסח מדין דרך רחוקה... אז כבר אין לנו מה להפסיד... אז אולי כבר כדאי **שכולנו ביחד** נרד לשוליים... ואז **כולנו ביחד** נהיה טמאי מתים... ואז **כולנו ביחד** נגיע למקדש בתור טמאים ונצטרף למפלגת הטמאים... וזה **כולנו ביחד** נעשה פסח בטומאה... אה... מה אתה אומר??

זה המפץ שהכי חוששים ממנו במפלגת הטהורים... כי גם אם כעת על פניו זה נראה שרוב כלל ישראל טהורים ואין חשש לפסח הבאה בטומאה... אבל אי אפשר לדעת עד הרגע האחרון מה קורה בדרך... כי יתכן שאי שם במרחק של עשרות ק"מ מירושלים... יכול להיות שיש כעת עומס אדיר בדרך הטהורה... ו... ובשלב מסוים... מחוסר ברירת מחדל... כל ציבור הטהורים שתקועים שם... יערכו לשוליים הטמאים ויצטרפו למפלגת הטמאים... ואז ברגע האחרון... בשעה שש ומחצה... שעה לפני קרבן פסח... בבת אחת נוחתים עלינו פה מאות אלפי טמאים שמגיעים בבהילות ובנחישות עם הנשמה ביד... מתוך כוונה ברורה ונחושה... אנחנו רוצים להקריב קרבן פסח בכל מחיר!!! והיות ולדאבוננו הרב לא זכינו להגיע לכאן בטהרה בגלל הפקקים... אז נאלצנו להתפשר על הדרך הטמאה שבביל להגיע לירושלים וכעת אנחנו רוצים להקריב בטומאה... ממילא עד הרגע האחרון א"א לדעת מה יהיה... זה מאוד תלוי במצב התחבורה!!!

ערב פסח!!! השעה כעת 9.00 בבוקר!!! צומת שילת... כבר כמה שעות שכולנו עומדים כאן!!! ועוד כמה שעות מתחיל קרבן פסח... הציבור עומדים ועומדים... וכבר כולם פוזלים... מחכים מי ימצמץ ראשון... מי יהיה הראשון שיעזר לשבור בבת אחת את ספירת ימי הטהרה הכ"כ יקרים שלו... ויעזר לקפץ לשוליים שהם בחזקת טומאה... זה ברור שיעזר השלב הזה!!! אבל אף אחד לא מעז להיות הראשון... והנה!!! בשלב מסוים... בום!! מישהו אחד תפס אומץ וקפץ לשוליים... ואחריו כולם קפצו בזה אחר זה כמו נחיל של דבורים... בבת אחת נפתח הסכר... בבת אחת הואדי וההר כולו התמלאו ברבבות יהודים שמהלכים במהירות ומטפסים בזריזות בין הסלעים ובין העצים... מתוך יעד אחד ברור: ירושלימה!!!! אנחנו חייבים להגיע בשעות הקרובות לירושלים... ואם לא זכינו להגיע לשם טהורים... לכה"פ נגיע טמאים... מתוך תקווה שאולי הפסח יקרב בטומאה... **עכשיו: אתה שואל אותי מה אני עשיתי??** אני לא הלכתי אחרי הסחף... אני דווקא בחרתי להישאר תקוע עם הפקק... כי אני לא מסוהר להתלהב... אני לא מתפעל בכל מחיר מאותם בעלי אומץ שקיבלו החלטה וקפצו לדרך הטמאה... כי... בסך הכל אל תשכח שהם עשו פה הימור!!! כי עדיין רוב הסיכויים שקרבן פסח יקרב בטהרה... אז כל זמן שאני כאן... אני עוד מקווה שה' יעזור שהפקק עוד ישתחרר (בפרט שכ"כ הרבה אנשים כבר קפצו לשוליים... אז בא נהיה אופטימיים שהעסק יהיה פה יותר משוחרר...) ואז כשאני אגיע... לפחות לא יהיה לי עגמת נפש שאני במו ידי דחיתי את עצמי מקרבן פסח... **אבל מה אתה חושב... גם אני בשלב מסוים אשבר!!!** אם יעברו עוד כמה שעות והעסק לא יזוז... ואני אראה שבקצב הזה אני הולך להישאר פה... אז כבר באמת לא יהיה לי מה להפסיד... במקום להידחות מאונס... עדיף כבר לקחת את הימור ולהיות טמא...

אבל אני אגלה לך סוד... לא לפרסום... שכבר לפני כמה ימים התפרסמה בירושלים שמועה שאחד מאנשי מעמד שהוא תלמיד של הבעש"ט הק' והוא מוחזק ליהודי קדוש ונורא וכמשיח לפי תומו הוא גילה למישהו... שרבו נגלה אליו בחלום ואמר לו: שבשמים היה נידון שלם האם הפסח באמת יבא בטומאה או בטהרה והיו מיימינים והיו משמאילים... ואז לפתע הגיעה תפילה מיהודי מצורע שבור לב... שישב כעת ברגעים אלו מחוץ לשערי ירושלים... שמאוד השתוקק להיטהר כבר לפני פסח... אבל הוא לא זכה והבהרת שלו עדיין לא התמעטה מכגריס... ואחרי שאת פסח ראשון הוא הפסיד בכאב גדול... הרי התקווה היחידה שלו שנשארה לו זה פסח שני... וכשהגיע אליו השמועה שעוד יכול להיות שהפסח יבא בטומאה... ואז הוא יפסיד גם את פסח שני... (כי כשפסח בא בטומאה... אין פסח שני בכלל...) אז הוא פרץ בבכי סוער לאבא שבשמים: רבש"ע... פסח ראשון נלקח ממני... והתקווה היחידה שלי זה פסח שני... והנה גם את כבשת האישי הרש רוצים לקחת ממני... (תרתי משמע...) התפילה של המצורע שבור לב הזה קרעה את כל הרקיעים ונכנסה עד כסא הכבוד... והיא הכריעה את הכף נגד כל מכלול השיקולים... ולכן נגזר שבשורה התחתונה... בשנה הזו הפסח יקרב בטהרה בניגוד לכל התחזיות... ולמרות כל ההתפתחויות... מה שבטוח... הרבה יהודי הלכו לראות את אותו מצורע שבור לב... כולנו בקשנו ממנו ברכה... מסרנו לו ד"ש שבביהמ"ק מדברים שהתפילה שלו מתקבלת... ואבא שבשמים חושב עליו...

האקום

ני

אפס

פחות טעים??? מה... מה כבר יכול להיות??? כולא סלט...

זה מה שהולך היום [אחורה...] !!!

בפתח הגיליון נשאלה השאלה...מה האבחון הפסיכולוגי שעומד מאחורי התופעה המודרנית ששמה סטייל... שלאורך כל הדרך מתנהלת במהלך של הפוך על הפוך...

ההסבר הפסיכולוגי פה הוא מאוד מאוד פשוט:

גשמיות היא מוגבלת!!! כל דבר חומרי וגשמי הוא מוגבל!!! נכון??

זאת אומרת: לכל דבר גשמי יש גבול מסוים שבו הוא מגיע לנקודת מיצוי! **וזה!!! אתה נתקע בקיר!!!** אין לך לאיפה להתקדם יותר!! הגעת לתקרה! **זה מה שיש!!! ואי אפשר יותר!!**

דא עקא... שמי שמבוסס עמוק עמוק בחיי החומריות... הוא לא מסוגל לוותר!!! הוא לא מסוגל לעצור... הוא תמיד רוצה עוד **יותר**... הוא מתעקש בכח להיות כל הזמן יותר ויותר ויותר... **אבל מה נעשה שאין!** הרי אין לאיפה להתקדם!!! מה נעשה שהגענו למבוי סתום??

אז אין ברירה... אלא להתקדם ברעוער... אין ברירה אלא להתקדם אחורה... **הבנת מה אמרת??? זה אולי נשמע מילים קצת גבוהות...**

אבל לא... זה מאוד פשוט... לצורך העניין אני אמיש לך את זה בסיפור מאוד מוכר מהחיים: פעם לחבר שלי היו משקפיים פשוטות... והוא רצה לשדרג את המראה שלו ולהיראות **יותר!!! יותר טוב**...

מה הוא עשה?? הוא הלך לחנות וקנה משקפיים **יותר** יפות... נפלא... המשקפיים החדשות באמת היו יותר יפות... זה בהחלט שידרג את המראה שלו... **והנה עברה חצי שנה ושבו!!!** שוב הוא רצה להיראות **עוד יותר טוב**... נו... אז שוב הוא הלך לחנות... ושם הוא חיפש ומצא משקפיים **עוד יותר טובות** ממה שיש לו כעת וקנה אותם... מצוין... **והנה עברו עוד כמה חודשים**... ושבו!!! שוב הוא רצה לקנות משקפיים **עוד יותר!!!** עוד יותר יפות!!! דא עקא **שכבר יש לו** משקפיים מאוד מאוד יפות... וכעת למצא **עוד יותר** יפה... זה כבר לא כ"כ פשוט למצא... אבל יגעת ומצאת תאמין... והבן אדם הלך לחיפוש נואש... ולאחר שהוא הפך את כל החנויות... סוף סוף איזה משקף אחד יחיד ומיוחד שהוא באמת משהו משהו!!! משהו בשיא!!! זהו!!! כעת יש לו את המשקפיים הכי הכי יפות בשוק!!! אין יותר מזה!!!

אבל מה אתה חושב... שוב עברה חצי שנה ושבו!!!!!! שוב הוא רוצה עוד יותר!!! יותר יפה... **דא עקא שאין!!!!!! אין כבר יותר** יפה מזה!!! אתה לא זוכר?? לפני חצי שנה כבר הרשנו את כל השוק... וזהו... מציני... אין משקפיים יותר יפות מאלו בכל החנויות שבמזרח התיכון... אין יותר לאיפה להתקדם!!! לא יכול להיות יותר יפה מהמשקפיים הנוכחיים שיש לך כעת על האף... אז מה אתה רוצה??

עכשיו אני רוצה לעצור רגע ולהסביר: לו יצויר שהמשקפיים זה היה משהו רוחני... משהו מסוג של אורות צחצחות העליונים... אז לרוחניות באמת אין סוף... ברוחניות אין שלב של מיצוי שזהו... אין יותר... לא!!! ברוחניות תמיד יש יותר... תמיד יש עוד יותר עמוק... עוד יותר פנימי... יותר וך... יותר מאיר... יותר עונג... היכל יותר גבוה עד אין שיעור...

אבל מה נעשה שמשקפיים זה לא משהו רוחני אלא **משהו חומרי**... ואם זה משהו חומרי וגשמי... אז כפי שסכימנו זה נוצר בשלב מסוים!!! המשקפיים הגיעו למיצוי!!! זהו!!! אין!!! אין משהו יותר יפה מהמשקפיים שנמצאים לך כעת על עאף... אין גם טעם לחפץ... נו... והגשמי עכשיו? חבר שלי נמצא כעת במצוקה... הנשמה שלו משתוקקת בכל מחיר למשהו יותר ויותר יפה... (ס"ס) הנשמה היא כן רוחנית... והיא כן רגיזה לשאוף לפאר נעם שלה... והיות היא רגיזה לשאוף לאין סוף... אז כשהוא לוקח את השאיפה של הנשמה לרוחניות... כאן זה התאונת... דא עקא שאין! נו... מה עושה בן אדם שרוצה יותר... הוא נתקע בקיר??? זהו! לברירה... ולצורך העניין הוא נאלץ לעקם את הראש ולהחליט על משקפיים שהם **פחות** יפות... ש... ש... **הם יותר יפות!!!**

ואל תשאל אותי איך הוא מצליח לעקם את הראש ולעשות את זה... כי זו ממש לא שאלה... זה בכלל לא מסובך... מניסיוני אישי... מאוד קל לבן אדם לעקם את הראש... בפרט אם יש לו דחף פנימי וצורך נואש להגיע למסקנה הזו... ואז מיועדי קנה משקפיים **מכוערות**-- מדין **יפות!!!**

למה? כי הוא נתקע בקיר... אז הוא המשיך להתקדם **אבל ברוערס**... כאן הסברתי לך במילה אחת את כל תורת הסטייל על כל ענפיה!!!

--**זה בדוק ומנוסה!!!** אתה מוזמן לבדוק את זה בכל תחומי הסטייל החומרי!!! ככה זה בכל תחום... פעם השפים רצו להכין אוכל טעים... אז הם הכינו סלט מטובל... טוב... טעים... עם הרבה שמן ומלח ועסיסי... ואז הם רצו שיהיה עוד **יותר** טעים... אז הם הוסיפו עוד מטבלים ועוד ועוד... ואז עבר עוד קצת זמן... וצריך להלאה לשדרג... וצריך שיהיה **עוד יותר** מיוחד... אז הם המציאו מתחת האדמה עוד איזה רוטב "אלף האיים" או עוד איזה שם מפוצץ שיעשה את זה עוד יותר משודרג... **וזה!!! בשלב מסוים הם נתקעו בקיר!!! אין לאיפה להמשיך!!! זהו!!!** הגענו לנקודת שיא!!! האוכל כבר לא יכול להיות יותר טעים ממה שהוא עכשיו... אי אפשר לשים יותר מלח וגם לא יותר סוכר וגם לא יותר צבע מאכל... **זה מה שיש וזהו!!!!!!** נו... אבל מה נעשה?? אנו חייבים לעשות כל הזמן יותר מיוחד ויותר טעים... אחרת אנו נשארנו באותו מקום... **נו... מה נעשה עכשיו??**

אין ברירה אלא לחזור ברוערס... ואז פתאום מגישים לך סלט חייל!!! בלי טעם ובלי ריח... **ו... ולזה קוראים בסיסמה אחת קבועה:**

זה מה שהולך היום!!!!!! מה נעשה... קדימה אנוחנו כבר לא יכולים להתקדם... לכן אין לנו ברירה אלא להתקדם אחורה... תבין: מה פירוש המילולי של הקוד הנבוב הזה שקוראים לו **"זה מה שהולך היום"??**

מה מתכוונים כשאומרים את המשפט קסם הלא ברור הזה...?? זה מה שהולך היום... במילים אחרות זה מה שהולך היום **אחורה**... כי תבין: אם היה הולך קדימה... לא היה צריך **שהו ילך**... זה פשוט טעים... זה פשוט יפה... זה נחמד... אז שוביל מה הוא צריך גם "ללכת"? שלא ילך... שיעמדם... אבל!!! כשנאלצים ללכת אחורה... כאן צריך כבר משאל עם חברתי... רבותי... היות ונתקענו בקיר... אז כולנו ביחד מחליטים ללכת אחורה... בשביל שיהיה לנו לאן להתקדם אח"כ... **זו הפסיכולוגיה שעומדת מאחורי תורת הסטייל של דורנו!!!!!!**

כשיש לך עסק עם חומריות!!! החלון הזדמנויות הוא מאוד קטן ומצומצם!!! ההבדל בין המשקפיים הכי מכוערות למשקפיים הכי יפות זה לא שמם וארץ!!! כי... כי מה כבר יכול להיות?? זה כולא משקפיים... ההבדל בין סלט ירקות הכי טעים בעולם לסלט הכי

אגב: זה אחד הנושאים שממש מטרידים אותי!!! ערב אחד ישבתי בביתי... והגישו לי סלט ירקות... התיישבתי מול העגבניה והתחלתי להתבונן בה במשך דקות ארוכות... חשבתי לעצמי: רגע רגע... הרי גם לי וגם לטראמפ... לטנינו מגישים עגבניה בארוחת ערב... אבל אתה מבין לכו שהעגבניה של טראמפ אמורה להיות קצת יותר משודרגת מהעגבניה שלי... אחרת בשביל מה הוא טראמפ... אז התחלתי להסתכל על העגבניה וניסיתי להבין מה כבר יכול להיות... מה יכול להיות יותר משודרג בעגבניה של טראמפ... יותר מהעגבניה שלי?? מה?? זה לא יכול להיות שזו אותה עגבניה!!! זה לא יכול להיות!!! אין מצב... נו... אז מה?? חשבתי המון המון זמן... והגעתי למסקנה שכנראה מגישים לו עגבניה שלמה גדולה לשלון והוא צריך בעצמו לחתוך אותה... ואתה שואל למה הוא צריך לחתוך אותה לבד?? הרי... אתה לא מבין... **זה מה שהולך היום (אחורה)!!!**

הרי אם הוא יקבל עגבניה חתוכה כמנו... אז הוא בדיק כמנו... אין ברירה... הוא חייב ללכת אחורה... וצריך לחתוך לבד... חוצניקים יקרים... תבדקו שם בבית הלבו אם צדקת... אין מה לעשות!!! חומריות זו משהו שנתקע בקיר!! ואם אתה רוצה בכח להתקדם... אין ברירה אלא לחזור אחורה...

כן... יש שני בניינים מפויחים בעיר חיפה... הראשון הוא הבנין שלי שהוא לפני קום המדינה... והשני הוא בשכונה הכי חדישה ויוקרתית שכל דירה עולה שם שלוש מיליון דולר... שהוא פשוט בנין שחור... חבל... תבואו אלי...

אתה יודע למה החזו"א לא השקיע בחיצוניות?? אתה יודע למה החזו"א לא שידרג את המשקפיים שלו? כי... **כי הוא ידע!!!** הוא ידע שחומריות זה משהו שנתקע בקיר!!! הוא ידע שאם הוא יקנה משקפיים יותר יפות... יום יבא והוא יחזור למשקפיים האלו... שלו... כפי שכל בחור ישיבה הכי עדכני הולך היום עם המשקפיים העגולות של החזון איש... **החזון איש לא הסכים לטפס על עץ שהוא יחיה מוכרח לרדת ממנו!!!**

החזון איש ידע שהחומריות היא **מסלול מעגלי** מאוד מצומצם... שכמה שתתקדם... אתה בסופו של דבר תחזור לאותה נקודת יציאה!!!

החומריות היא מוגבלת... אם אתה תשקיע בחומריות כל הזמן יותר ויותר... יום אחד אתה נתקע בתקרה!! וזהו!! אתה תהיה מוכרח לחזור לאותה נקודת מוצא!!! אז בשביל מה לטפס על עץ בשביל לרדת ממנו? תשאר באותו מקום!!! יש כאלו שחושבים שמן הרב שטיינמן היה סגפן גדול... הוא היה אוכל רק ירקות ושום דבר לא יותר מזה... **אני לא מבין על מה מדברים**... מה כולם אוכלים היום?? את מה שהרב שטיינמן אכל כל החיים... הרב שטיינמן ידע שאין טעם להשקיע בחומריות... כי אם הוא יוסיף עוד שמן ועוד מלח בסלט... בסופו של דבר הוא יצטרך לחזור לאותו מקום... הרב שטיינמן לא החליף את הכובע שלו... כי הוא ידע שחבל... עוד כמה שנים בלאו הכי זה יאיה במודה... אז בשביל מה ללכת רחוק... בא נשאר באותו מקום... ונחכה שכולם יחזרו לכאן...

--ועכשיו ברצינות: זה אחד מהנושאים הכאובים שמתמודדים איתם בני תורה שמתפקים במועט... לפעמים מגיעים מחשבות... גם אני רוצה את החיים הטובים... גם אני רוצה להתפנק כמו כל האלו האלו שנהנים מהחיים... תנוח דעתך!! אתה אולי לא מעודכן!! אתה אוכל סלט מתובל... והם אוכלים סלט כי זה מה שהולך...

אתה אוכל פת יקרה... והם אוכלים פת קיבר... היום הכל קמח מלא... אתה אוכל כל שבוע בשרי... והם?? איפה... בשרי זה לא במודה... היום הכל חלבי... אתה לובש בגדים עם טעם... והם לובשים רק סטייל חסר טעם וריח... כיף לך... אתה משוחרר!! אתה לא מוכרח כל הזמן לשדרג בחומריות... ולכן אתה פנוי להנות בטבעיות מהמיעוט תענוג שהי נתן לך באבהה ועל החן והחסד ורחמים שהקב"ה לא חסר לך... ואל יחסר לך...

אז לקנאות באלו שיש להם את החיים הטובים? על מה אתה מדבר... תנסה... תלך... תבדוק... תטעם... תגיד לי איפה נהנים מהחיים ואיפה לא... חסר לך פשוט נתונים בסיסיים!!!

וכאן המקום לעשות סדר בנושא ששמו מותרות... יש כאלו שמאוד קשה להם עם זה... למה היהדות מתנגדת למותרות? למה על פי ההשקפה היהודית צריך להסתפק במועט?? מה הבעיה בזה??

התשובה היא: זה מגיע נטו משיקול ריאלי... **ס"ס התורה שלנו היא תורה של הבורא של העולם!!!!** ובורא עולם פונה אליך ואומר לך: עזוב... בתור בורא עולם אני אומר לך... חבל לך על המאמץ... החומריות נקלעת למבוי סתום... ולאיפה שתשדרג את החיים... אתה תצטרך אח"כ לחזור לאותו מקום... **התורה בס"ה" תנתת הוראות לשימוש נכון בהנאות העולם הזה!!!** אדרבה... התורה מעודדת מיעוט תענוג... אבל מיעוט!!! כי אם זה לא יהיה מיעוט... זה לא יהיה בכלל...

ולכן כל החסיה של מותרות זה לא שחור לבן... כי ס"ס זה בגדר **"חוקי חיים"** התורה מונחה להחכים ואנונו ולגלות לנו את **"חוקי החיים"!!!!** ככה זה החיים... אלו הם תונני החיים!!! לא כדאי להשקיע במותרות יותר ויותר כי זה נתקע בקיר... אתה לא רוצה לשמוע בקול התורה?? אתה רוצה בכח לבדוק את זה בכוחות עצמך?? **בבקשה... אין איסור**... אבל כשתמצה את כל משאלות הלב החומריות שלך ותגיע למבוי סתום ולא תמצא שום נחת רוח בחיים... שלא תגיד שהתורה לא אמרה לך את זה מראש!!! אז להגיד שאסור ללכת אחרי מותרות?? אין איסור... **אבל חבל... זכינו ואנוחנו יהודים**... יש לנו קשרים עם הבוס של העולם... שהוא המתכנת של המערכת והוא יודע בדיוק איך כל המנגנון עובד... והוא אומר לך... חבל עליך... אתה הבן שלי... חבל לי לראות אותך עולה על העץ שאתה תצטרך לרדת ממנו... חבל לי שתדהור קדימה בכביש פתוח שאח"כ תתקע במבוי סתום ותצטרך לחזור את כל הדרך חזרה... לכן אני ממליץ לך... תשקיע ביקום הנכון... תשקיע ברוחניות!! כי לרוחניות באמת אין סוף!!! אי לכך: **אברך יקר... גם אם יש לך רגעים קשים של דחקות**... גם אם מתעוררת לה איזה רגישות לב... חיים יותר גם אני רוצה חיפה להתפנק... גם אני רוצה את החיים הטובים... **תדע לך: שיש לך חיים יותר טובים מכל האלו האלו... ותדע לך שזה ככה כפשוטו!!!** כי בסופו של יום רמת החיים שלהם יותר נמוכה משלך... לאותו מפונק שיש לו רכב... בסופו של יום הוא הולך יותר קילומטרים ממך... רק אתה עושה את ההליכה הזו בדרך לכולל... ואילו הוא עושה את זה מדין הליכות... בקיצור: בסופו של יום אתה מנהל חיים הרבה יותר מפונקים ממנו... ולמה? מהסיבה שהזכרה כאן: החומריות נתקעת בקיר... והמוצא היחיד שלה זה לחזור אחורה!!! או... להסתפק במועט... מי שמסתפק במועט יש לו גישה מבורקת לחומריות בצורה הנכונה ביותר... ומי שלא... רק צועד אחורה כל הזמן... ואתה האחרון שצריך לקנאות בו... זכור: יש לנו קשרים אישיים וקרובים עם ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר ברא אילנות טובות ובריות טובות ליהנות בהם בני אדם!!! יש לנו עסק עם ריבון ההנאות!!! עם בורא ההנאה!!! שהוא יודע הכי טוב איך לתת לנו בצורה הנכונה והמבורקת ביותר... ואל תשכח בלורך ברכת הנהנין...

מסיפורי המגיד

"פתח שער"

[סיפור היסטורי מרתק בעיבוד חדשני]

פרק ה' - לגעת ולא לדעת.

תקציר: רב שמחה שיף חותר בכל כוחותיו להשיג גילוי אליהו, הוא קיבל מאביו ר' יואל הדרכה מפורטת אך לקבל פני אליהו, יש הוראות שעליו לבצע ללמוד בבית הכנסת לבד כדי שאיש לא ידע שקיבל גילוי אליהו, לאחר מאבק קשה עם לומדי בית המדרש מגיע ר' ישראל גלייזר מאכער (זגג) לאחר מידה ברחבי העיר עם כלי מקצועו הוא מבקש לנפוש בבית הכנסת ולהחליף כוחות. אנו נלווה את ר' שמחה בפעילות השכנוע להוציא אף אותו מבית המדרש, לאחר מיכן יגיע עוד יצור אלמוני שיתחנן לפניו להישאר בבית הכנסת, אך יתמוחד ר' שמחה עם המכשול הקשה הזה ואת הפיתרון היצירתי לבעיה? כל זה נגלה בפרק הזה, כולל התסכול שיהיה לו אחרי כן, כשיגלה כי אליהו פסח עליו, אתם מחמנים לנסות לפתור את הבעיה שעומדת בפניו, במה חטא.

רב שמחה חש אך צמרמורת קשה עוברת בבשרו, כביכול מרבה רגליים זוחל על גופו, הוא נגס את שפתיו בכוח, לא לומר חלילה וחס מילה לא טובה ושב אל גמרתו, כשרוחו הטובה קצת השתופפה. מחשבות קשות עוברות במוחו, האם זה אינו מעשה שטן? בדיוק כעת כשחזקה עליו פקודת אביו, ללמוד לבד בבית המדרש מגיעים כל הניסיונות הקשים, מי היה מאמין כי לאחר אלף לילות בהן איש לא הפריעו מהלימוד המתוק, בדיוק בלילה הגדול ביותר, מגיעים כל הקשיים והניסיונות הקשים להפריע בעד עבודת ה'.

תחושת חנק אוחזת בקרבו כשהוא שומע את קול נשימותיו הכבדות של אותו ישראל "גלייזר מאכער" (הזגג) שאחזתו תרדמה כבידה ליד האח המוחומם, מה יכול להיות נעים מזה שניגון הגמרא מתנגן לאחוזו כמו שיר ערש והתנור מפיץ חום נעים? רק זעזוע עמוק ביותר יוכל להקיצו משנתו המלאכית. מנגד מחוגי השעון מתקרבים בבטחה אל שעת חצות, הוא דן לעצמו בסוגיא הקשה, האם מותר לו להעיר אותו משנתו הכבידה, האם אין בך "גל שינה" עבירה חמורה ביותר, אי וועה, אי' חלילה וחס תהיה מצווה הבאה בעבירה ממש, רחמנא לישיבן מהאי צרה.

ברם מוחו החריף לא הרפה, יש לו צדדי היתר שמקילים עליו בשאלה החמורה, אך הוא לא בוחן היטב מאיזה צד הם מגיעים, אם מצד הקדושה או שמא חלילה וחס, לאחר שהיפך בדבר מספר דקות, החליט כי אותו ישראל גלייזר מאכער מסר את שנתו לשומר, שהרי הודיעו מפורשות כי מתכונן הוא לנפוש בין חצי שעה לשעה. הו אומר שאם צריך מוכן הוא שיעירו אותו. בפרט שאשתו יוטא געלע עלולה חלילה וחס לדאוג לשלומה, כבר שמענו לא אחת על עוברי דרכים אומללים שנוצחו בידי ליסטים וחיות רעות, גם אין צריכים ללכת רחוק, יתכן שקפא למוות בשלג הכבד שמציף את העיר, אשתו האומללה יכולה נפשה לצאת מרוב פחד, אין לך חסד גדול מזה ו'מצווה שבאה לידי אל תחמיצנה'.

לאחר שגמר בנפשו כי הדין עמו, ניגש להעיר את ר' ישראל, המבצע היה לא קל, ר' ישראל שקע בשינה עמוקה ומתוקה ביותר, ככתוב "מתוקה שנת העמל" ולא נראה שנוכח לקום, גם כשהתעורר הודיע בנחרצות כי אין לו כעת כל כוונה לעזוב את המקום החמים, לא אחת סיים את הלילה בבית המדרש ומעולם לא אמר לו איש על כך כלום.

"מה נשתנה לילה זה מכל הלילות?" הקשה עם ניגון של מה נשתנה.

"טייערער ר' ישראל (יקירי) חנן ר' שמחה בקולו, הלילה הזה שונה בתכלית מכל הלילות, בלילה זה אני חייב להיות לבדי בבית המדרש מטעמים השמורים עמדי, מבקש אני ממך בכל לשון של בקשה, לתת לי את האפשרות הזאת'.

"אניייע מעשה (סיפור חדש) סדדים חדשים מתכונן הרב שיחי' לעשות בעיר, לנעול בית מדרש על מסגר "דער אויבערשטער זאלל אונז אופהיטן פון דעם (ה' ישמור אותנו מכל זאת), היפך התקנות של הרב הקודם שלנו רבי יחזקע שיינערמאן זצ"ל שקבע שבית מדרש צריך להיות פתוח בכל שעות היום והלילה, כדי שמי שירצה לבקש את בית ה' ימצא אותו פתוח'.

"אני לא מאמין שכונת הרב שלכם זצ"ל הייתה להפוך את בית המדרש ל'הקדש' בו ישנים עניים, זו תופעה שמבזה את בית הכנסת או בית המדרש, בית זה קדוש הוא ללימוד ולא לשינה, זו לא 'הכנסת אורחים' לכל מיני 'ארחי פרחי' מלבד זאת יושב אני בבית המדרש הזה כבר שנים רבות ומעולם לא ראיתי כאן אנשים ישנים רק לומדים" ענהו רב שמחה בתוקף

"מאז ומתמיד היה בית המדרש פתוח גם לאנשים עניים שלא מצאו לעצמם לילה, אמנם לא בבית מדרש זה בדיוק, אבל היו כאלו בתי מדרשות, ואילו הרב רוצה עתה להנהיג כי בית המדרש הכללי יהפך לנחלה פרטית. אני אעשה שערורייה גדולה על כך בעיר.

דמו של רב שמחה קפא בעורקיו, לכוה סיפור לא הכין את עצמו, כל התכנית שהכין עומדת להתמוסס, הוא עלול לאבד את הגילוי ואולי גם את המעמד שלו בעיר, כל העמל המפוך לבסס את עמדתו הרבנית עומד לרדת לטמיון. לאחר הרהורים אחדים החליט לשנות את הגישה "מענה וך ישיב חמו" אמר החכם מכל אדם, הוא דיבר אליו בקול וך תוך שהוא מבטיח לו עזרה ממשית בכלכלתו החודשית.

לאחר משא ומתן לא קצר ניאורת ר' ישראל לעזוב את בית המדרש כולו וסינה על כך שבכפור אימים עליו לשוך את גופו העייף עד לביתו מרחק כמה רחובות.

מחוגי השעון עתיק היומין הראו בבית המדרש כי השעה מתקרבת לחצות לילה, רב שמחה מרגיש עצמו קצת מאוים, זמן מוכבד התבזבז על ויכוחי סרק, מחשבות מפחידות עברו בראשו, האם לילה זה יחשב כלילה שהמית עצמו באהלה של תורה תנאי הכרחי לקבלת תשובה, אך לאחר רגע קט גמר בלבו שעתה ילמד במשנה מרץ ולא יפנה לכל המפריעים שמנסים להסיט אותו מהמטרה הקדושה, הוא הסתער מחדש על הגמרא בלימוד מחדש.

מסיפורי המגיד

בחוץ החלו להישמע יללות ושריקות חדות של רוחות עזות שנהמו בזעף על כל העולם, דומה שכל רוחות שבעולם משתוללות ומתחרות ביניהן מי תצמיח את המהלכים בשעות אלו ברחובות (אם ישנם בכלל). צינה עזה הסתננה לחוץ בית המדרש שלא היה מבודד דיו בכדי לעצור בעזה, חום בית המדרש פחת מאד, כעת כבר לא שימש כאכסניה נוחה לאיש. רב שמחה התכרבל במעילו והשתדל להתחמם באש התורה, אבל לבו בל עמו, חשש כבד מנקר בלבו שאולי איבד את הסיכוי לקבל את הגילוי בגלל כל הויכוחים.

לפתע נשמעות דפיקות נואשות של הלך שמקיש נמרצות על הדלת קול צרוד וצורמני נשמע מבחוץ: "ליבע ער, ביטע עפנט מיר שניגעלע דיא טיהר, גרויסע געפאר איזט אין דרויסן" (אדון נכבד נא לפתוח לי את הדלת במהירות כי סכנה גדולה בחוץ)

מאי הא? שואל ר' שמחה את עצמו, עוד מישהו מנסה למרוט את עצביו שמתחילים להתערער מרוב מתח, האם להתעלם מהנחישות של הלך טרדן זה? אך אולי זה ישראל "גלייער מאכער" שמנסה לשוב לבית הכנסת, לאחר שמצא את דלת ביתו מוגפת, מנסה הוא שוב את מזלו, רב שמחה חש לחץ אימים, מה עושים? הוא נתון במצב, הוא לא יכול להתאכזר לאנשים אומללים בכפור אימים, הוא שומע היטב את הרוח שמיללת בחוץ בפראיות, גם אם הוא לא חש את הקור העז בעוצמתו בבית הכנסת, יודע הוא היטב כי מי שעומד בצד השני נידון לקפוא בקור העז.

אבל מאיך חזקה עליו פקודת אביו כי בלילה המיוחד עליו ללמוד לבד.

איך מתמודדים עם שני קטבים כאלו, למה נגזר עליו להיות בתוך? למה לא הקלו עליו ללמוד באותו לילה בבית בו יכול היה בקלי קלות ללמוד בלי הפרעות? מה העומק מאחורי זה שהימים ללמוד בבית המדרש בו התמיד ללמוד?

לאחר מאבק קצר עם עצמו, גמר כי עליו לגשת לדלת ולהסביר להלך הנכבד, יהיה מי שיהיה, כי במרחק שני רחובות מצוי מלון "אסטון הויז-בלאו שטערף" (בית האורחים הכובס החול) שהגדרתו המתאימה יותר היא "בית מחסה לשפנים" עלות האכסון יחסית פעוטה "צוויי דיי שילינגס" (מטבעות גרמניות פעוטים) הוא מוכן לממן את הוצאות לינה זו מכיסו הדל ואף להוסיף על כך כדי ארוחה קלה, תוך כדי הוא ממשש בכיסו ומוצא מספר מטבעות כדי הוצאה זו.

תוך כדי אנחה נוגה קורעת לב יגש שנית לדלת ופתח אותה לרווחה. והנה לפניו, רוכל עלוב צורה כפוף קומה ביותר, דומה שראשו השח יישק עוד מעט לארץ, הוא לא יכול לשפוט אם גמד הוא בטבעו או שמרוב כפיפותו וגמדה קומתו, על כתפו העקום מונח היה שק גדול שהכיל כל מיני סדקית וסמרטוטים, פניו היגעות הפיקו עצבות ויאוש רב מאד, ניכר היה עליו כי מתייסר הוא מהכפור האיום ששורר בחוץ, הוא ביקש ממנו תחילה בגרמנית כבידה ואחרי כן באידיש מגומגמת כי רצונו העז לנפוש בבית הכנסת עד שיאיר הבקר.

"האסטו געהרט אזחוצפה" (הנשמעה עזות שכזו?) מתרחה רב שמחה בקרבו, מאימתי דורשים כך, לעשות בית כנסת קדוש ל"בית מחסה"? ובכלל האם הוא אדם ישר? מה עושה רוכל בשעת לילה מאוחרת זו? מאימתי מסתובבים ורכלי סדקית בשעת לילה כה מאוחרת? האם היו לו קונים בשעות כאלו? זה לא יתכן בכלל! מי יודע מה טיבו ומה מטרתו?

אבל אולי תעה האומלל בדרכו, בשל השלג הכבד ובדיק הזדמן לבית הכנסת הזה? תוהה הוא בלבו.

ברם לבו שהתרכך קמעה בשל מצבו האומלל, התקשה שוב, בשל האידיש הרצוצה שבפיו, חשד כבד התעורר בלבו שמא כלל אינו בן ברית, אולי הוא גנב שרוצה לרוקן את בית המדרש, יש בבית הכנסת ספרי תורה יקרים ביותר, מלבד דברי ערך רב מכסף טהור (כתרי תורה ושאר אבזרים) ישנה קופה שמכילה כסף רב שעוד לא רוקנה ע"י הגזברים הנאמנים, כבר היו דברים לעולמים שגנבים ניסו לפרוץ לבתי כנסת לרוקן קופות או ליטול את כתרי התורה. מיון שחשד זה התחזק בלבו החליט כי צריכים למנוע ממנו את הכניסה לבית הכנסת.

"אני מאד מצטער להודיע כי בית הכנסת לא נועד לעוברי אורח, הוא הוקם רק לאלו שיושבים ולומדים בו ביום ובלילה".

"איש יקר, למה אתה נוהג כך עם איש מסכן, האין רחמים בלבך? אתה לא שומע את הרוחות הסוערות שמזעזעות את זגוגיות החלונות? רטן הרוכל בגרמנית מתובלת בניב אידישאי, אין לי לאן ללכת ואני ממש קפוא כול, עלול אני חלילה וחס להצטנן ולמות ועל ראשך יתלה העון".

רב שמחה נבך מאד מדברי התוכחה הקשים ששמע, אך מאיך לא נסוג מהחלטתו לשלוח אותו לבית המחסה על חשבונו, אסור לאדם כזה להיות בבית המדרש, יש כאן ממש חילול הקודש לתת לאנשים כאלו לישון בבית כנסת, השמועה תצא ברחובה של עיר שישן כאן איזה ערל גוי, בטוח היה בקביעתו כי מזדבר בגוי ששרה מעט בין היהודים משם למד מעט את שפת האידיש, חיזוק למחשבתו קיבל מגופו של הרוכל שהדיף ריח משקה חריף שגרם לו לבחילה עזה.

"מצטער מאד, בית המדרש שלנו לא נועד להיות "בית מחסה" אך מוכן אני להראותך היכן יש בית מחסה בו תוכל לשהות עד לשעות הבקר, הי לך מספר מטבעות בהן תוכל לשכור לך חדר בבית המלון שמיועד לאורחים. הוא הושיט לרוכל את המטבעות והורה לו בשפה רפה ללכת.

הרוכל יבב בבכי מר: "למה אתה עושה לי את זה, אתה יודע כמה קשה לי המשא על הכתף, בקושי הצלחתי לשאת את זה על כתפי.

נכמרו רחמי רב שמחה, הוא התעטף במעילו ויצא עם ההלך כשהוא בעצמו נושא את השק הכבד על שכמו (אף שהיה זקן ואינו לפי כבודו כדי למנוע חילול ה') הוא הלך עמו עד לבית המלון שם שילם עבור ההלך עבור לינת לילה אחד כולל ארוחה קלה.

לאחר שההלך סווד, שב לבית המדרש כולו מיוזע ומיוגע מהמאמץ הרב, ברם רוחו הייתה שפופה לחלוטין, פחד אימים ניסר בלבו, שמא בדיוק בשעה שיצא הגיע אליהו הנביא וראה את בית המדרש ריק לחלוטין, אי וועה הוא השאיר את הגמרא פתוחה והוא עצמו אינו יושב ולומד בה, הוא כבר החל לחשוש שמא כל ההכנות התקלקלו בשל זה שיצא מבית המדרש.

ברם לאחר מיכן חשב לעצמו, אפילו אם הרוכל הוא גוי, הלא ההלכה "מפרנסים עניי עכו"ם עם עניי ישראל" משום איבה, א"כ זו הייתה חובתו, לדאוג לאותו הלך מסכן, ולכאורה זוהי מצווה שאינה יכול להיעשות על ידי אחר, ממילא זה דוחה גם את העשה החמור של תלמוד תורה, הלך אי אפשר שבשל זה יאבד את הזכייה הגדולה.

מסיפורי המגיד

לאחר מחשבה תועלתית זו, נכנסה רוח חדשה בקרבו. הוא שב במוץ עלומים לתלמודו, שעת חצות עוד לא חלפה, יש לו עוד כמה שעות טובות של לימוד שתמוצינה עד תום. "זאגט דיא הייליגע גמרא" נשמע קולו בניגון איכה קודר, כך ישב ולמד שעותיים נוספות בהתמדה נפלאה בלי לתת דעתו ומחשבתו מתי יגיע אליהו הגלעדי.

כל אותן שעות יללו הרוחות בזעף אימים כאילו בוכות הן על חורבן השכינה, רב שמחה ועד מהקור שתקף אותו והתחמם כל אותה עת עם סוגיות הגמ' הכבדות, קושיות רצות במוחו כהנה וכהנה, בלי עין הרע הכין לעצמו כחמישים קושיות חמורות שכולם מסתיימות בצרף עיון גדול ורק תשבי יתראץ בס"ד.

קרוב לשעת בוקר שקטו הרוחות שקט השתרר בעולם, רב שמחה הבין הנה עתה הגיעה השעה שהרי "לא ברעש ה" לאחור הרעש הגדול מגיעה דממה, כעת היא השעה המיוחלת בה יכנס לבית המדרש אליהו התשבי, הוא הצטנף במקומו והחל ללמוד בדחילו ורחימו "סיא נישט פשוט" (זה לא פשוט) כעת ממש נכנס אליהו לבית המדרש, נשמתו כמעט נעתקת מקרבו מרוב המתח לזכות לראות את איש האמת, הוא רוצה לחוש את הרגע הנכון, אך שכל הקושיות מתפוגגות להן, כאשר בכל מקום נסללת האמת האחת והיחידה.

אלא שהשעה הזו אינה מתקרבת, מחוגי השעון נעים בהתמדה כאילו צוחקים הם למשבתו, האורלוגין העתיק מצלצל מידי שעה כשהוא מבשר לו בצליל עדין כי עוד מעט יאור היום ועימו יגוז החלום. אבריו של רב שמחה נעשים קהים מאד, עייפות יתר תוקפת אותו, עוד מעט תחטפנו שינה עזה, רב שמחה ננער ממקומו, עדיין אסור לאבד תקווה, חיבים להמשיך בלימוד בכל הכוחות וירחם המרחם ברגע האחרון.

הוא מתחיל לנוע בבית המדרש הלך וחזור מריץ את הגמ' והראשונים על פה, כשרואה כי עדיין השינה אווזת אותו מנסה הוא להניח את ראשו על הזוגית הקרה, כדי להפיג את השינה, כך נלחם עד שהאיר השחר. מניין ותיקין מתדפק על הדלת, קרוב לשני מנימים מגיעים עתה להתפלל כמדי יום, רב שמחה הבין כי הלילה עבר ואת אליהו הנביא לא ראה. הלב צרב בקרבו כאילו סכין מלובן הונחה עליו, מה יאמר לאביו? אין לו הסבר נאות למה לא היה ראוי לראות פני הנביא, אלא א"כ ההתמדה הלילה לא הייתה ראויה, כי קודם לכן השתעשע מספר שניות בציור פני אליהו הגלעדי, וכי מה לזה עם כל ההכנות? הרי בזמנו אמר לו אביו שאל לו להעסיק את עצמו מהיכן יבוא אליהו, הוא יגיע לפתע ויראה לפניו כשיזכה לך ואילו הוא עצמו היה עסוק רגעים ספורים בזוטות שאינן שייכות, מי יודע אם לא על זה נענש? כנראה שכן הדבר, אז אולי למחרת בלילה יתגלה בפניו.

ברם אך יוכל לגרש פעם נוספת את הלומדים הרי יהיה ללעג וקלס. הייתה מנוחתו מוטורדת מהשאלה הקשה, מה לעשות בלילה הבא. לאחר שהפך בעניין מספר פעמים גמר בלבו, כי הוא לא יעשה שום השתדלות, אלא הוא ישב בבית המדרש וילמד ואם תהיה לו סייעתא דשמיא הלומדים בעצמם יתפנו מהמקום באם לא, כנראה שגמר עליו שלא יזכה לאליהו הנביא, מי יודע אולי עשה חטא נוסף שבשלו אינו ראוי.

באותו יום ישב ר' שמחה כל היום ולמד בביתו, לאחר מנוחה קצרה בת שעותיים, הוא כמעט לא סעד את לבו באותו יום, כל היום קידש וטיהר את עצמו בסילודין. בלילה ישב ולמד בבית המדרש, הפעם לא הפריעו הלומדים, כאילו גמרו ואומר לעזור לו לקבל את פני הנביא. גם מזג האוויר התבהר מעט, השלג אמנם היה מפורז על פני הארץ וגם היה קר מאד, אבל ביחס לאמשי היה יום סתווי רגיל, ר' שמחה ראה אות משמים שתשובתו התקבלה, לבו גאה בקרבו משמחה, כי משמים מסייעים לו.

אלא שהכנות לחוד והתגשמות לחוד. לילה פורה היה לו בלימוד, אך שום אורח לא בא להקביל את פניו. רב שמחה עדיין לא נואש, הוא ניסה את מזלו הטוב מספר לילות והתוצאות שוות, אמנם הייתה לו הצלחה גדולה יותר בלימוד, הוא הבין יותר טוב את הגמרא ופתר חלק גדול מהקושיות עליהן עמד בדרך מיוחדת, מעין הארה משמים, אך אף דמות לא באה לבקריו כאילו מעולם לא עשה מאמץ מיוחד.

ישב ר' שמחה בתענית פעמיים בה"ב למרק את עוונותיו והוסיף טהרה על טהרתו, אך אין קול ואין עונה אף אורח לא הזדמן לו, הפעם התשובה הייתה ברורה לחלוטין, הוא אינו ראוי לקבל פני אליהו. כיון שכן גמר רב שמחה אומר לנסוע אל אביו ולתמוה בפניו, על מה ולמה לא נענה? ברם המרחק ממינין גדול וכרב עיר נושא הוא באחריות כבידה, לפיכך עברו מספר חודשים ואין מוצא. עד שהגיע חג הפסח, הפעם גמר אומר בלבו כי יחוג את הפסח יחד עם משפחתו בבית אביו ובאותה הזדמנות יציג את שאלותיו בפני אביו.

כשהגיע העת נסע יחד עם משפחתו לטרוסק, הוא התקבל בסבר פנים יפות, אך הזמן לא התאים, בשל חג הפסח היה רב יואל עסוק בענייני כשרות הפסח, שאלות רבות הופנו לפניו ע"י תושבי העיר וכשנדמה היה לו כי ישנן כמה דקות פנויות לשוחח עם אביו, גילה כי אנשים מצויים בסביבתו ואין הוא יכול לשוחח על העניין בצורה פתוחה, כשראה שאין דרך, ניסה לרמוז לאביו כי יש לו שיחה חשובה, אולי יפנה עצמו כדי לשוחח עמו, אלא שרב יואל לא נרמז כלל. וק מגיע חג הפסח ועדיין לא דובר עמו מטוב ועד רע, מלבד בלימוד.

תמה רב שמחה, מפני מה אין אביו שואל אותו על העניין, וכי מילתא זוטרא היא לראות פני אליהו הנביא? וכי מי לא היה רוצה לדעת, האם זכה הבן לקבל פני אליהו ואף להשיב לו שלום, ואם זכה ללמוד מפיו, היש דבר גדול מזה?

החיזה נפתרה לו בעת "שפוך חמתך" כשהגיעו לקטע הנ"ל נוהגים היו לשלוח את אחד מהנכדים לפתוח את הדלת בפני אליהו הנביא, הפעם התבקש ר' שמחה לפתוח את הדלת, תמה ר' שמחה על הדבר, אולם אביו אמר לו: מותר לך לראות את אליהו הנביא, למה תתן זאת לאחר?

הבין ר' שמחה למפרע כי אביו יודע היטב שלא זכה לראות את אליהו הנביא וברמיזה דקיקה זו ציין בפניו, עד עתה עשית השתדלות מעל ומעבר כדי לזכות לראות את פני אליהו, אולם אנו מאמינים באמונה שלימה כי אפשר לראות את אליהו ברגע זה, אם אכן ראויים לך, אם ראוי אתה לך גש לפתוח את הדלת ואם היך זכאי ודאי תראנו.

ניגש ר' שמחה אל הדלת אך איש לא עמד בפתח, עתה הייתה לו הוכחה ברורה משמים כי אינו ראוי לראות את המבשר טוב, באותו רגע גאו בקרבו הרגשות עד למעלה, הוא פרץ בבכי גדול וחזר מבויש למקומו. איש מהנוכחים לא הבין על מה ולמה נשלח רב שמחה לדלת במקום אחד מהקטנים ויותר לא הבינו על מה ולמה בכה ר' שמחה, האם בשל זה שבויש על ידי אביו לעיני כול? אך איש לא העז לשאול, כך נותרה החיזה בלתי פתורה.

לאחר עריכת הסדר ואמירת שה"ש, אמר לו ר' יואל בלחשיה: ממראה פניך מסיק אני כי ראית פני אליהו, אך הוא לא אמר לך שלום? "אבא אני כנראה לא זכאי, אפילו את הדרגה הראשונה לראות פני אליהו מבשר טוב לא השגתי, על אחת כמה וכמה שלא ענית לי שלום". באומרו זאת פרץ רב שמחה בבכי חנוק, עוצר בעד עצמו בכוח, כדי שבני ביתו לא יחושו בצער הרב.

אִמּוֹן וְאֵמֶן

גודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" וקדושת בית המדרש | חודש ניסן תשע"ט | גליון ק"מ

'אמן יהא שמיה רבא' משפיע בני, חיי, מזוני!

אותו תהליך, כשצילילי הכינור היו מצילים אותו פעם אחר פעם מעונש וגזר דין מוות."

המשיך הרב שטיינמאן ואמר: "המדרש מסיים ואומר שכן הוא הדבר בין כל יהודי לקב"ה. לכל יהודי יש ביד כינור בשם "אמן יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי", שגם אם חטא האדם ונגזר עליו חלילה דברים קשים, אם יוציא את הכינור, וינגן בקולו: "אמן יהא שמיה רבא..." - יוכל לבטל מעליו כל צרה וגזירה רעה."

מספר הרב קעסלער: "התקשרתי מיד לאותו אברך מארה"ב ומסרתי לו מה שאמר לי הרב שטיינמאן על כוחו הגדול של עניית 'אמן יהא שמיה רבא' בקול ובכוונה. כששמע האברך את הדברים התלהב מאוד מהעצה והחל מאותו יום להקפיד מאוד באמירת 'אמן יהא שמיה רבא' בכוונה גדולה, עד אשר היה הולך ממנין למנין רק כדי לאומרה. כך עשה במשך תקופה.

והנה, לאחר תקופה לא ארוכה, מתרחשים ניסי ניסים! האברך מגיע לבית החולים, ושם מודיעים לו הרופאים שהמחלה נעלמה לגמרי, הוא בריא לחלוטין!

לאחר זמן קצר, ניגש אל האברך אחד מחבריו ונותן לו הלוואה גדולה מאוד, שסייעה לו למחוק את כל החובות שהיו לו.

ובנוסף לכל הישועות הללו שזכה להם מן השמים, אשתו הודיעה לו בהתרגשות רבה עם דמעות בעיניה שהם נפקדו בזרע של קיימא!

לאחר תקופה שבה האברך קיבל על עצמו להתחזק באמירת 'אמן יהא שמיה רבא', שבכוחה לפייס את הקב"ה אף מגזירות קשות שבאו על האדם - הגיעו אליו הישועות בזו אחר זו.

היום הוא אדם חדש! עם ילד בריא, בלי חובות, ובלי מחלות, מאז, חלפו כמה שנים, ועד היום, אפשר לראות את האברך רץ ממנין למנין, כדי לא להפסיד מלומר את הניגון הקדוש של 'אמן יהא שמיה רבא', שמבטל גזירות בשמיים ומשמח את בורא כל העולמות!

לכל יהודי יש כח עצום בידיו - קוראים לו 'אמן יהא שמיה רבא'. הוא הכינור שיכול לבטל כל גזירה! הכינור שיכול לפייס את הבורא יתברך! כי זהו הניגון האהוב עליו יותר מכל!

(ברכי נפשי)

סיפר תלמיד חכם ירושלמי מפורסם, מעשה ששמע מפי הרה"ג ר' משה שטיינמאן, בנו של גדול הדור, הרב אהרון לייב שטיינמאן זצ"ל, וכך הם דבריו:

באחד הימים הגיע יהודי מארה"ב אל ר' אברהם קעסלער שליט"א, משמשו של הרב שטיינמאן זצ"ל, והחל להתחנן בכל נפשו שיתן לו להיכנס אל גדול הדור, כדי לקבל ממנו ברכה ועצה מה לעשות עם הצרות הנוראות שהוא סובל מהם.

והתחיל לספר ששנים רבות כבר עברו מאז שהתחנן ועדיין לא זכה לזרע של קיימא, מלבד זאת, הוא שקוע בים גדול של חובות, שאין לו מהיכן להחזיר אותם. והגרוע מכל הוא שהרופאים גילו אצלו כעת את המחלה הנוראה.

ואלו הן רק הצרות הגדולות, בנוסף הוא סובל מעוד הרבה קשיים בחייו, ואינו יודע מה לעשות, ע"כ הוא מבקש בכל לשון של בקשה, שישאל מפי גדול הדור שליט"א מה יכול אדם במצב שלו לעשות? הרב קעסלער, שהזדעזע לשמוע סיפור חייו של היהודי האומלל, הסכים לעזור לו.

בבוקר, כשסיים הרב שטיינמאן את התפלה, ניגש אליו הרב קעסלער וסיפר לו על האסונות הרבות שפקדו אותו אברך מארה"ב, ומה הרב מיינץ לו לעשות כדי להיושע.

גדול הדור, הרב שטיינמאן זצ"ל, שמע את הדברים הנוראים ואמר: "במצב קשה כמו שלו, ישנו סוד אחד שיכול להושיעו מהכל: המדרש מספר על אדם אחד שהיה יודע לנגן על כינור בצורה נפלאה ומיוחדת במינה. המלך כל כך אהב לשמוע איך הוא מנגן ולכן תמיד כשהיה המלך עצוב, היה קורא לאותו מנגן, ומיד כשהתחיל לשיר בכינורו, היתה נכנסת בליבו של המלך שמחה גדולה.

פעם אחת, עבר אותו המנגן על אחר מחוקי המלכות בעשותו עבירה חמורה, כשהודיעו זאת למלך, הוא כעס עד מאוד וציווה להזמין את המנגן למשפט כדי להענישו.

המנגן נכנס לבית המשפט, וכשבא המלך לשפוט את גזר דינו, הוציא המנגן את הכינור והחל לנגן בו בניגון מיוחד ונעים שחדר לליבו של המלך ושימח אותו עד מאוד, עד אשר שכח מדוע זימן את המנגן, ואף ביקש ממנו להמשיך ולנגן עוד.

כשהיה המנגן חוטא שוב ומוזמן לבית המשפט, היה מתרחש

לזכות הילדה שרה בת יהודית רבקה לרפו"ש במהרה בתושח"י

אפשר להשיג הגליונות היו"ל מדי חודש בחודשו | 718-305-6886 | Umein.Vumein@gmail.com | www.UmeinVumein.org

לעילוי נשמת הרה"ק רבי ישראל מאיר בן הרב רבי אריה זאב זצ"ל בעל החפץ חיים
לע"נ הרה"ק רבי משולם פייש בן רבי מרדכי ז"ע, אבד"ק טאהש - ולע"נ הרה"ק רבי חיים זאנביל בן הר"ר משה זצ"ל, האגו"ד מריביץ

דפוס דרוקער

צביר זמנו
בטל קיבנו

לוח שנה
כ"ג ניסן

לך זה לא יקרה

ב לרסומט

מזמינים בבוקר
ומקבלים עד הערב

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00